

M. Montserrat Duch i Torner

Concordie

apothecariorum Bar
LA CONCÒRDIA DELS APOTECARIS
chin. i medicinis Lo
DE BARCELONA DE 1511.
pottis. Liber feliciter
incipit.

ESTUDI, TRANSCRIPCIÓ I TRADUCCIÓ.

Barcelona, 2000

Maria Montserrat Duch i Torner és doctora en Farmàcia i llicenciada en Història per la Universitat de Barcelona. El seu interès per la Història la portà a investigar la Història de la Farmàcia, i té publicats nombrosos articles sobre aquesta matèria en revistes catalanes i estrangeres. La seva tesi doctoral versà sobre la “Concordie Apotecariorum Barchinone” (Barcelona 1511). Aquesta Concòrdia, fou editada pel Col·legi dels Apotecaris de Barcelona i el seu recull de receptes fou declarat d’ús obligat per tots els apotecaris barcelonins i pot considerar-se com la primera Farmacopea editada a Espanya i la segona de tot el món.

En aquesta obra, l’autora parteix de la seva tesi, ampliant-la en diversos aspectes, fruit del treball de noves investigacions. Es tracta doncs, d’un estudi gairebé exhaustiu sobre la Concòrdia Barcelonina de 1511, que ve acompanyada de la transcripció i traducció de la totalitat del text del llatí al català, ambdues realitzades també per l’autora.

El lector, d’aquesta manera, podrà acostar-se a aquelles receptes que fins ara li eren quasi bé indexifrables degut a la tipografia i a l’idioma.

LA CONCÒRDIA DELS APOTECARIS DE BARCELONA DE
1511.
ESTUDI, TRANSCRIPCIÓ I TRADUCCIÓ.

M. Montserrat Duch i Torner

LA CONCÒRDIA DELS APOTECARIS DE
BARCELONA DE 1511.
ESTUDI, TRANSCRIPCIÓ I TRADUCCIÓ.

FUNDACIÓ
URIACH
1838

Barcelona, 2000

© M. Montserrat Duch i Torner
Impressió: Prodisa
Disseny i maquetació: Xavier Sorní Esteva
Disseny coberta: Jordi Bru de Sala i Xavier Sorní
Dipòsit Legal: B.20.075-00
ISBN: 84-607-0226-X

DEDICATÒRIA

Primer de tot a en Ramon O'Callaghan, al meu marit, la Concòrdia ha estat un amor que em va robar hores de dedicació a ell i a l'entorn familiar.

Després, a l'Elena, la meva filla, que ha actuat de correctora ortogràfica i d'estil, dedicant-hi hores del seu temps de lleure. Ha estat el seu impuls i ajut el que m'ha fet tornar a agafar el ritme de l'escriptura, deformat per tants anys de xerrades al taulell de la farmàcia.

Finalment, al Dr. Xavier Sorní, que ha estat qui ha donat forma a aquest llibre.

Gràcies.

AGRAÏMENT

El meu més sincer agraïment a la «Fundació Uriach 1838» i, de manera molt especial, al seu president, el Dr. Joan Uriach Marsal, persona que s'ha distingit sempre pel seu mecenatge en pro dels estudis sobre Farmàcia, i que va propiciar el suport econòmic de la Fundació per tal de poder-se editar aquesta obra.

PRÒLEG

Quan el 16 d'abril de 1980 la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona es convertia en propietària de l'únic exemplar conegut de la «Concordie Apotecariorum Barchinone» de MDXI i quan el 8 de desembre del mateix any en fèiem la presentació oficial durant l'acte acadèmic de la Patrona de la Facultat, la Immaculada Concepció, es donava fi a un llarg període de tenebres sobre la primera de les tres edicions de les Concòrdies de Barcelona.

Si bé l'inici de sortida del primer període de tenebres el marcava la publicació a «Farmacia Nueva» l'any 1943 pel farmacèutic Francesc Ballester, de Valls, del descobriment d'un exemplar incomplet de l'obra que resolía la tan comentada frase de l'edició de 1587, «ja en lo passat diverses voltes imprimit», sembla mentida que als historiadors de la Farmàcia els passés inadvertida la referència que en feia Mossèn Norbert Font i Sagué a la seva «Història de les Ciències Naturals a Catalunya del segle XV al segle XVIII», editada a Barcelona el 1908, referència tretada del «Llibre del Gremi d'Apotecaris» guardat a l'Ateneu Barcelonès: «Sigle de renaixement científic fou el sigle XVI, y durant ell la Farmàcia catalana camina al davant de totes les nacions... Nostra ventaja no sols està demostrada en aquest fet (es refereix a l'obra de Pere Benet Matheu), sinó també amb la publicació de la Concòrdia Pharmacopolarum Barchinonensium, impresa en 1511...».

El primer estudi és el que va fer Francesc Ballester i que publicava com a fulletó el Col·legi de Farmacèutics de Tarragona (1944), il·lustrat amb nombrosos gravats de l'obra. Uns anys després (1950), era Angel Martínez qui ho feia aprofitant la troballa d'un segon exemplar, més incomplet encara, a Mataró.

Durant uns anys va perdre's la pista dels dos exemplars fins el gener de 1980, any en el qual vàrem tenir la gran sort de localitzar-ne la síntesi dels dos exemplars reconstruïts en un de complet que passaria a la Facultat de Farmàcia i facilitaria l'edició d'un facsímil amb un estudi del qual en vaig ser l'autor, actualitzant tot el que s'havia publicat de l'obra i afegint-hi força dades pròpies. No cal dir que l'edició del facsímil, com escrivia Pierre Julien a la Revue d'Histoire de la Pharmacie: «La Concordia de 1511 mériterait un étude exhaustive. Le fac-similé publié par le Pr. Suñé devrait la faciliter et met en tout cas a portée des historiens de la pharmacie un unicum du plus haut intérêt» (1981).

Malgrat tot, poques han estat les novetats publicades, entre les que recordem dos treballs del desaparegut Modest Pedemonte i Feu sobre l'impressor de la Concòrdia de 1511 i les xilografies que conté (1981 i 1983) i, més recentment, la tesi doctoral de M.M. Duch i Torner titulada «Aproximació a Concordie Apotecariorum Barchinone, Barchinone 1511», defensada a la Facultat de Farmàcia el 2 de juliol de 1992.

Doncs bé, aquesta darrera és la que ha servit de base a Duch per a redactar l'obra que prologuem, fins avui l'estudi més complet de la Concòrdia de 1511, que l'autora organitza en set capítols: comença amb una Introducció en la que fa un recull bibliogràfic de la gestació, edició, pèrdua, redescobriments i estudiosos de l'obra que acaba comentant com antecedent el «Nuovo Receptario» de Florència. Però el més important és el que segueix d'anàlisi de l'obra, amb les característiques, estudi del contingut, fonts del text que ha estudiat acudint a les primeres edicions de les que menciona (Mesué, Nicolau, Arnau de Vilanova, Rasis i Avicenna), buscant l'origen de les receptes que inclou, explicant l'estructuració del text, anotant les errades i finalment amb uns comentaris a mode de conclusions. Com aportació final inclou el text i traducció de la Concòrdia.

Mai pot assegurar-se que una obra és definitiva. Malgrat tot, l'obra de Duch hi és molt propera i de moment és la més completa que s'ha publicat. Sens dubte, una molt important contribució a la bibliografia de la Història de la Farmàcia catalana, de l'espanyola i del món sencer tenint en compte el lloc que ocupa en ella la Concòrdia de Barcelona de 1511. Podem estar-ne orgullosos.

Prof. Dr. Josep M. Suñé i Arbussà
Catedràtic de la Facultat de Farmàcia
Barcelona.

Juliol del 1999

JUSTIFICACIÓ I PROPÒSIT

L'any 1511 sortí de les premses de l'impressor Carles Amorós, de Barcelona, la «Concordie Apotecariorum Barcinone...». Fou editada pel Col·legi d'Apotecaris de la ciutat de Barcelona. Era la primera de les tres Concòrdies que publicà el Col·legi dels Apotecaris de Barcelona; les altres dues corresponen, una, a l'any 1535 i, l'altra, al 1587.

Totes tres Concòrdies han estat estudiades per diferents historiadors, descrits especialment pel professor Dr. J. M. Suñé Arbussà. Però, en el fons, tots ells ho han fet de forma insuficient; cap d'ells hi ha entrat en profunditat.

L'any 1986 se'm faria possible de realitzar la Tesi Doctoral en el Departament d'Història de la Farmàcia i Legislació farmacèutica de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona. I, d'entre els diferents temes que podien ser escollits dins les diferents línies d'investigació d'aquest Departament, vaig optar, finalment, per treballar a fons la primera Concòrdia, la de 1511, a causa, sobretot, que l'únic exemplar existent es troba precisament a l'esmentat Departament, actualment Unitat d'Història de la Farmàcia i Legislació farmacèutica.

La Concòrdia de 1511 es trobava suficientment descrita a nivell formal, però mancava un estudi profund, i, a la vegada, una bona transcripció i traducció que permetés, no solament realitzar l'estudi, sinó també facilitar als historiadors de la Farmàcia en general, l'accés al seu contingut.

La tesi fou realitzada en el període 1987-1992 sota la direcció de la professora Dra. Anna M. Carmona i Cornet i en estret contacte amb el cap del departament, professor Dr. J.M. Suñé Arbussà. Amb el títol «Concordie Apotecariorum Barcinone. Barcinone 1511», la memòria fou presentada i defensada el dia 2 de juliol de 1992, obtenint del tribunal la qualificació d'Excel·lent «cum laude».

De llavors ençà, han transcorregut set anys. Durant aquest període de temps, el treball realitzat ha estat contínuament revisat i ampliat, amb la finalitat d'oferir-lo a tots els estudiosos mitjançant la seva publicació. És ara, gràcies a l'aportació de la «Fundació Uriach 1838», que aquesta obra pot veure la llum.

Es presenta dividida en dues parts. La primera correspon a l'estudi de la Concòrdia, la segona a la transcripció i la traducció.

Els dos primers capítols dels set en què s'ha dividit la primera part, es destinen, respectivament, a una introducció històrica-bibliogràfica i a una descripció general del llibre en l'aspecte formal. Els cinc capítols restants corresponen a l'anàlisi del contingut de la Concòrdia: l'autoria de les receptes incloses, l'estructura com a farmacopea, les errades detectades en el text, la matèria farmacèutica i observacions finals a mode de conclusió.

La segona part correspon a la transcripció i traducció al català de tot el text de la Concòrdia. Una i altra es presenten acarades, fent-les coincidir gairebé línia per línia per tal de facilitar la consulta.

La transcripció s'ha fet seguint les normes acceptades avui dia sobre transcripció de textos, desfent les abreviatures, però seguint fidelment el text imprès, sense corregir el gran nombre d'errades d'aquest, comentades en el capítol corresponent i relacionades i esmenades, les més importants, en apèndix final. La traducció, per donar-li tot el sentit, s'ha realitzat considerant les esmenes pertinents.

**PRIMERA PART:
ESTUDI DE *LA CONCÒRDIA***

INTRODUCCIÓ HISTÒRICA

LES CONCÒRDIES DE BARCELONA

A Barcelona, en el decurs del segle XVI, el Col·legi d'Apotecaris edità tres obres que recollien les receptes més famoses i usuals, per tal d'unificar l'elaboració dels medicaments. Aquestes obres varen ser d'ús obligatori per a tots els membres de l'esmentat Col·legi i se'ls donà el nom de Concòrdia, que vol expressar la idea de «consentiment» o «acord», perquè la primera resolució sobre la seva edició va ser presa per unanimitat del Col·legi en ple.

La Concòrdia impresa el 1511 és la primera obra editada a Espanya on es normalitza la formulació de receptes, el primer antecedent del que actualment s'anomena Farmacopea¹. Sortí de la impremta de Carles Amorós el dia 22 d'octubre de l'any 1511, quan eren Còsols del Col·legi Gabriel Estanyol i Miquel Sanxo.

La lletra en què fou impresa és l'anomenada en paleografia «minúscula gòtica librària», encara d'ús corrent entre els impressors de l'època, tot i que ja s'anava imposant el tipus de lletra dita «humanística», i la llengua emprada en la seva redacció és el llatí.

La informació més antiga, i única fins avui dia, que es té sobre la realització d'aquesta primera edició es troba en un fragment del llibre d'actes del Col·legi d'Apotecaris que, procedent de la Biblioteca Amer, actualment és a l'Ateneu Barcelonès. A l'acta corresponent al 30 de novembre de 1534², quan parla de fer-ne una nova edició, es pot llegir:

«...ço és que vist aquel esser estat estampat per los nostres antepasats en lo any MDXI... fou deslberat que los consols ab las personas que aquels fos ben vist ne aguessen hun de nou...»

-
1. URDANG, GEORGE, «How chemicals entered the Official Pharmacopoeias», Journal of the History of Medicine and Allied Sciences, Vol I, núm. 1.
 2. FONT SAGUÉ, NORBERT, «Història de les Ciències Naturals a Catalunya del segle IX al segle XVIII». Barcelona, 1908, pàg. 167-168.
 SUÑÉ ARBUSSÀ, J. M. «Las Concordias de Barcelona del siglo XVI». «Discurso leído en el acto de recepción en la Real Academia de Farmacia de Barcelona, el día 17 de marzo de 1977».
 SUÑÉ ARBUSSÀ, J. M. Pròleg a l'edició facsimil de la Concòrdia de Barcelona de 1511. E.U. Barcelona, 1980.

I a l'acta corresponent al 25 de gener de 1535, es cita una «nova edició», que va ésser estampada per l'impressor Pere de Montpezat i que sortí de les seves premses el setembre de l'any 1535. Aquest fet indica que abans hi havia hagut una «primera edició».

Aquesta segona edició, també redactada en llatí i impresa en caràcters gòtics, era la coneguda de sempre pels historiadors, llibreters i bibliòfils com a «Concòrdia gòtica». El títol del llibre, ve donat pel seu començament: «Concordie Pharmacopolarum Barchinonensium...».

L'any 1587 s'autoritza una altra edició, també titulada, com la segona, «Concordia Pharmacopolarum Barcinonensium...». Aquesta última edició suposa un canvi radical en diversos aspectes. Canvia el tipus de lletra, se substitueix la «gòtica» per la «cursiva humanística» adaptada a la impremta, la qual cosa en facilita la seva lectura. Es reestructura el contingut, tot variant l'ordre en què apareixen els preparats i es fa una nova selecció de receptes. Hi ha una fe d'errates i, al final del llibre, s'hi troba un índex alfabètic de simples. També hi ha glosses al costat del text, equivalents a les actuals notes a peu de pàgina.

Aquest canvi d'escriptura, i una molt més acurada redacció, foren la causa de l'arraconament de les dues edicions anteriors, que degueren quedar completament postergades al fons d'un armari o bé en unes golfes, on floridura, insectes i humitats anaren lentament destruint aquests llibres. El desig de modernitat i de renovació degué portar a molts apotecaris barcelonins a desfer-se d'aquestes obres deteriorades i en desús.

Probablement, aquestes serien les causes que ocasionaren la desaparició de la quasi totalitat dels exemplars de la primera edició de la Concòrdia, i els pocs que se salvaren de la destrucció, varen quedar relegats al més profund oblit.

EL REDESCOBRIMENT DE LA CONCÒRDIA DE 1511

Fins la dècada dels anys 40 del present segle, tan sols es tenien indicis d'haver existit una edició de la Concòrdia anterior a la de 1535, però no se'n coneixia cap d'exemplar.

Els indicis es fonamentaven en dos textos, un d'ells, el ja citat de l'acta del Col·legi d'Apotecaris de 30 de novembre de 1534, i, l'altre, el pròleg de la tercera edició de la Concòrdia. En aquest pròleg es pot llegir:

«...aquest llibre vàries vegades editat...»

Però, no seria fins l'any 1943 que es faria patent la seva existència.

El Dr. Francesc Ballester Castelló, farmacèutic de Valls, tot remenant i buscant entre llibres vells i arraconats, heretats dels seus avantpassats, en va descobrir un d'exemplar. Explica el Dr. Ballester, al començament del seu llibre dedicat a la

Concòrdia de 1511³, que aquesta recerca li va ser suggerida per la lectura d'un article de Sergio Caballero Villaldea⁴. Possiblement que algun altre farmacèutic va fer el mateix, però no va tenir la bona fortuna que ell tingué, quan, després de fullejar cinc o sis llibres d'aquella abandonada biblioteca, es trobà amb l'exemplar de la Concòrdia, enquadernat conjuntament amb el «Lumen Apothecariorum» de Quiricus de Augustis de Thertona. Donà a conèixer la troballa en un article que publicà a la revista «Farmacia Nueva» del mes de novembre de 1943⁵. Aquest fou contestat, en un altre número de la mateixa revista, pel Dr. Rafael Folch Andreu⁶, ratificant que, efectivament, el llibre descrit per Ballester era un exemplar de la primera Concòrdia de Barcelona, editada l'any 1511.

No va ser fins uns anys més tard, el 1947, quan el farmacèutic Emili Martínez Passapera, va trobar un altre exemplar revisant uns llibres pertanyents a un farmacèutic de Mataró. Aquest no estava tan ben conservat com el del Dr. Ballester i hi faltaven 10 planes, però, per sort, cobria els pocs buits, també d'unes 10 planes, que presentava el del Dr. Ballester.

Han passat més de cinquanta anys des de la redescoberta del segon exemplar, i per ara, no n'ha sorgit cap altre a la llum. Serà difícil que se'n trobi algun més, però no es poden perdre les esperances perquè encara queden bastants fons bibliogràfics per a catalogar.

El Dr. Ballester morí l'abril de 1950, i els hereus van vendre els seus llibres. La Concòrdia va anar a raure a mans del Sr. Barba Casanovas, llibreter i bibliòfil, que posseïa una llibreria a Barcelona, anomenada «Pro Libris», situada a la Gran Via de les Corts Catalanes (llibreria avui dia desapareguda). Aquest bibliòfil es va fer a mans amb l'exemplar descobert a Mataró, que utilitzà per completar el de Ballester, en el qual hi mancaven els folis 27, 28, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 i 56, obtenint-ne, així, un exemplar del tot complet. D'aquesta forma, la Concòrdia adquiria un gran valor en el mercat per dos motius: primer, per ésser exemplar únic i segon, per no faltar-li cap pàgina.

Aquest criteri d'exemplar únic complet, i també el mal estat de conservació en què es trobava aquest segon exemplar, fou el que va decidir al Sr. Barba Casanovas a dur a terme aquesta transposició de pàgines d'un exemplar a l'altre, potser en contra de criteris més rigoristes, que no haurien sacrificat l'exemplar d'un llibre al que tan sols hi faltaven 10 folis, sinó que haurien dut a terme la rehabilitació de tots dos.

-
3. BALLESTER I CASTELLÓ, F. «Concordie Apotecariorum Barcinone 1511». Publicaciones del Colegio Oficial de Farmacéuticos de la Provincia de Tarragona. Tarragona, 1944.
 4. CABALLERO Y VILLALDEA, SERGIO. «El Compendio de los Boticarios del siglo XV». Farmacia Nueva, VIII, 449-467 (1943).
 5. BALLESTER Y CASTELLÓ, F. «De libros viejos». Farmacia Nueva, VIII, 655-666 (1943).
 6. FOLCH ANDREU, R. «Un comentario al artículo de Dn. Francisco Ballester titulado "De libros viejos"». Farmacia Nueva, VIII, 657-657 (1943).

La restauració del llibre així completat, fou encarregada a Jesús Vallina, professor d'aquesta matèria a l'Escola de Biblioteconomia i Documentació de Barcelona. Aquesta restauració fou duta a terme abans de l'any 1975, perquè a partir d'aquesta data, Jesús Vallina passà a residir a Comillas, on continuà exercint la seva professió.

Posteriorment, el llibre resultant va ser enquadernat per Brugalla, i creiem que quan es realitzaren els treballs de restauració i enquadernació, es va prendre la decisió de traslladar l'índex de l'obra al final, ja que Ballester quan descriu la Concòrdia diu que aquest índex està situat al principi.

L'any 1980, l'acadèmic de la «Real Academia de Farmacia» de Barcelona, Isidre Bultó⁷, va possibilitar el contacte entre el Dr. Suñé, catedràtic d'Història de la Farmàcia i Legislació Farmacèutica de la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona, i el llibreter Lluís Barba Casanovas, el qual no volia que la Concòrdia sortís de Catalunya. De la relació entre aquestes dues persones en nasqué un acord per tal que la Facultat de Farmàcia de la nostra ciutat pogués adquirir aquest únic exemplar de la Concòrdia de 1511 i el que restava de l'altre exemplar més deteriorat.

En aquest sentit, val la pena fer un parèntesi i, des d'aquestes pàgines expressar un profund agraïment a aquestes persones que han fet possible que aquesta peça clau per a la història de la nostra professió i de la nostra terra, pogués romandre a la Facultat de Farmàcia de la Universitat de Barcelona.

Per tal que quedés constància d'aquest fet, el Centre de Publicacions de la Universitat de Barcelona acordà realitzar una edició facsímil amb una tirada de 500 exemplars numerats⁸, i amb una introducció a càrrec del ja citat Prof. Dr. J. M. Suñé.

ELS ESTUDIOSOS DE L'OBRA

Abans d'iniciar-se l'estudi, es feu una revisió de la bibliografia existent sobre aquesta obra⁹. S'ha vist que són pocs els autors que s'han ocupat en estudiar-la. Pot haver-hi contribuït la data, relativament recent, del redescobriment d'aquesta Concòrdia de 1511. La recerca bibliogràfica duta a terme només ha aportat dos noms: el del Dr. Ballester¹⁰, autor material d'aquest redescobriment, i el d'Angel Martínez¹¹.

7. SUÑÉ ARBUSSÀ, J. M. «Presentació de la Concòrdia de 1511», Publicacions de la càtedra d'Història de la Farmàcia, IV, Barcelona 1980.

SUÑÉ ARBUSSÀ, J. M. «La Concòrdie Apothecariorum Barchin de 1511». Menarini, pàg. 161 (1989).

8. E.U. CENTRE DE PUBLICACIONS, EDICIONS, INTERCANVI CIENTÍFIC I EXTENSIÓ UNIVERSITÀRIA, Universitat de Barcelona, 1980.

9. Veure nota 2.

10. Veure nota 3.

11. MARTÍNEZ, ANGEL. «Estudio comparativo de las farmacopeas Catalanas o Concordias de 1511, 1535 y 1587». Farmacia Nueva, XV, 341-350 (1950).

Ballester, com ja s'ha dit, va escriure un llibre que fou publicat pel Col·legi de Farmacèutics de la Província de Tarragona el 1944. En aquest llibre, després d'explicar la forma com va dur a terme la seva descoberta, fa una descripció de les primeres pàgines de l'obra i, a continuació, dóna una «traducció lliure», frase textual, del pròleg de la mateixa i fa uns comentaris al contingut d'aquest pròleg.

També parla de l'índex i dels pesos utilitzats en les receptes que ell anomena «polifàrmacos». Per donar una idea del contingut de la «Concòrdia», en copia l'esmentat índex i algunes receptes del text.

En l'última part del seu llibre, el Dr. Ballester afirma i intenta demostrar que la «Concòrdia» és la primera Farmacopea d'Espanya i la segona a nivell mundial, i arriba a la conclusió que el descobriment de l'existència d'aquesta primera edició de 1511 venia a modificar la Història de la Farmàcia Catalana.

Angel Martínez és l'altre autor que va estudiar la Concòrdia. Es tracta d'un article, publicat l'any 1950, de només unes 10 pàgines, però l'enfocament és més rigorós i científic que en l'obra anteriorment citada.

Fa una taula comparativa de les tres Concòrdies editades a Barcelona durant el segle XVI. El material que utilitza per estudiar la Concòrdia de 1535 i la Concòrdia de 1587 és de primera mà, són els llibres de la biblioteca del seu pare. En canvi, quan parla de la Concòrdia de 1511, ell mateix, diu que parteix del llibre de Ballester publicat el 1944.

Ningú més no ha estudiat a fons i sistemàticament el contingut de la Concòrdia de 1511.

UN ÚNIC ANTECEDENT

Per naturalesa, l'únic precedent conegut de la Concòrdia de Barcelona de 1511 és el «Nuovo Receptario...», editat a la ciutat de Florència (Itàlia) uns tretze anys abans, el 1498.

Dos volums d'aquest «Nuovo Receptario» es troben a la Biblioteca Nacional de Florència, a la Secció de Manuscrits antics. Recentment, l'any 1992, a Barcelona, se n'ha editat un facsímil a partir d'un d'aquests dos exemplars¹².

Aquest llibre va ser redactat pels metges florentins a instàncies dels «Spetiale» de la ciutat de Florència. Es prengué aquesta determinació per eliminar la mala reputació de què gaudien aquests «Spetiale», els apotecaris, degut a que cada metge receptava d'acord amb el seu criteri, i això provocava unes diferències notables en

12. Edició facsímil presentada i editada per l'Institut Mèdico-farmacèutic de Barcelona, sota la direcció de la Dra. Prof. A. M. Carmona i Cornet i amb la col·laboració de l'Accademia Italiana di Storia della Farmacia. Barcelona (1992).

NUOVO RECEPTARIO... Ed. facsímil, Institut Mèdico-Farmacèutic de Barcelona, Introducció i comentaris: Prof. Dra. A. M. Carmona i Cornet.

l'elaboració de preparats per part dels «Spetiale». Reunits tots ells en presència dels Còsols «della Università degli Spetiali», decidiren per unanimitat fer un «Nuovo Receptario...»¹³ per modificar aquesta situació. Aquest «Nuovo Receptario...» fou d'ús obligat a la ciutat de Florència i a tot el seu estat¹⁴.

13. “NUOVO..”, aquí es refereix a novel·lós, no per ser una nova redacció o edició, encara que hi ha autors que mantenen la tesi que aquest “Receptario” feia temps que ja estava redactat i se n'utilitzava la versió manuscrita.

14. Cal recordar que en el segle XV no existia Itàlia com a nació i que les ciutats-estat en què es dividia la part central i nord, estaven en continua lluita entre elles.

DESCRIPCIÓ GENERAL I PARTS DE *CONCÒRDIA*

L'exemplar de la Concòrdia, actualment enquadernat en pell, s'edità sobre paper gruixut, de no pas massa bona qualitat, i sense enquadernar. La lletra gòtica en què es va imprimir és d'un format bastant gran i els títols de les receptes estan destacats en caràcters més grans encara. Alguna vegada, la caplletra del «Recipe» que encapçala la formulació és d'un format bastant més gran que les que s'hi troben correntment, i ve enquadrada dins un rectangle que abraça quatre línies del text, rectangle decorat i il·lustrat interiorment amb motius vegetals.

El format dels folis és de 27,5 per 19 centímetres. El format de caixa, pel que fa a l'alçada, oscil·la entre els 21 i 24 centímetres, segons el número de línies que conté cada foli. La llargada del text en cada foli no és, doncs, igual. L'ample és d'11,5 centímetres i el «Recipe» del començament de cada recepta, quan es presenta abreujat, queda sempre fora de la caixa; en canvi, quan no està abreujat, com ja s'ha dit, la «R» del «Recipe» pren un aspecte més solemne i queda dins el format de caixa.

El llibre està molt ben conservat, encara que en algunes lletres s'hi poden observar raspadures i repassos fets pel restaurador. En algun lloc s'hi han esborrat anotacions fetes per algun dels seus usuaris. Considerem que el fet que s'hagin esborrat aquestes anotacions desvirtuen la vàlua de l'obra, ja que poden ser, o bé correccions a errades del text, o bé notes de l'usuari que facilitaven l'elaboració de les receptes, cosa que sempre resulta interessant respectar-ho, ja que té un valor històric. Utilitzant un llum d'infrarojos podria llegir-se la quasi totalitat d'aquestes anotacions.

El contingut del llibre pot dividir-se en: una introducció que consta de dos folis sense numerar, el text pròpiament dit, o nucli de l'obra, que comença al foli III r., fins al LXXXVII r., i finalment la «Rúbrica» o Índex, que consta de quatre folis sense numerar.

Part introductòria

A la introducció, llegim, en el recte del primer, foli:

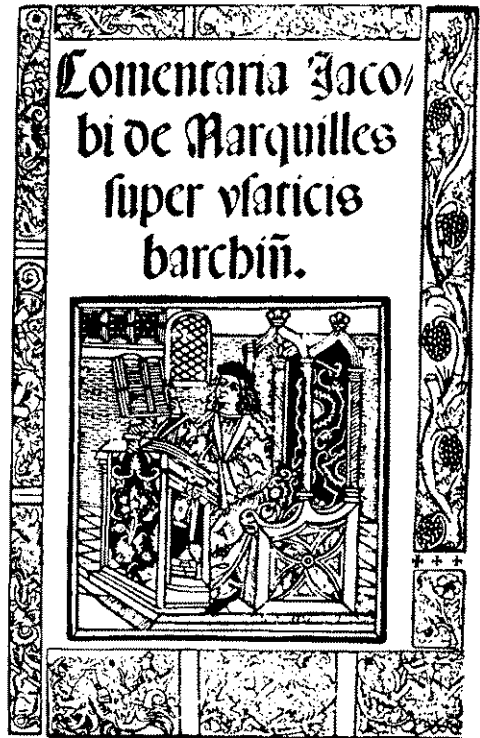
«Concordie Apothecariorum Barchinone in medicinis Compositis Liber feliciter incipit.»

Els textos medievals, en no tenir títol, es coneixen per l'«incipit» de l'obra. Aquesta frase del començament és utilitzada en els catàlegs i fitxes bibliogràfiques com a referència o títol de l'obra. Ja hem dit que no sortien enquadernats i l'enquadernació es feia posteriorment, moltes vegades ajuntant dos o més títols.

L'exemplar de la Concòrdia descobert per Ballester es trobava relligat junt amb el «Lumen Apothecariorum» de Quiricus de Augustis de Thertona¹⁵. L'altre exemplar, descobert a Mataró, estava relligat juntament amb el «Commentum Stephani Arnaldi super Nicolaum»¹⁶.

El primer foli es pot considerar, doncs, com la portada de l'obra. El tipus de lletra en què està imprès és de mida més gran que la resta de l'obra, i la paraula del començament, «Concordie» es destaca per un format encara més gran per tal de donar-li més rellevància. Tot l'«incipit» ocupa mig foli i, a sota, es troba un gravat que representa un escriptor. No és un gravat fet expressament per aquesta obra. Aquest gravat és el mateix que utilitzà l'impressor Luschner l'any 1505 en imprimir l'obra de Jaume Marquilles «Comentaria Jacobi de Marquilles super usaticis Barchinone».

Concordie
apothecariorum Bar
chín. i medicinis Cõ
positis Liber feliciter
incipit.

15. CABALLERO Y VILLALDEA, S. «Libros viejos de Dn. Francisco Ballester». Farmacia Nueva, VIII, 698 (1943).

16. Veure nota 11.

Al vers d'aquest primer foli, omplint tota la plana, hi ha també un gravat. Sobre aquest, s'hi troba la llegenda, en lletra de mida gran, «Cosma et Damiane», tot plegat enquadrat dins d'una orla que no és regular. Les parts laterals presenten dibuixos de llaceries i es veu que formaven part d'una orla rectangular que resultava petita per enquadrar gravat i llegenda, i per tant se'n va suprimir la part superior i la part inferior. Aquesta orla, anteriorment, havia estat utilitzada per altres impressors en diverses obres¹⁷. A la part superior s'hi afegiren quatre petits gravats, tres d'ells amb figures humanes i l'altre amb un drac mitològic. Aquests petits gravats estan col·locats en posició incorrecta, ja que estaven fets per anar en posició vertical i no horitzontal, que és tal com aquí es troben, i també havien estat utilitzats en edicions d'altres obres anteriors. La part inferior va ser substituïda per una sanefa més gran, amb fulles entrelaçades i un medalló al mig¹⁸ per omplir més la part inferior de la plana, que d'altra manera quedaria buida.

Generalment, en els gravats, Sant Cosme i Sant Damià vénen representats un al costat de l'altre, en actitud hieràtica, algunes vegades, també apareixen realitzant el miracle de trasplantar la cama d'un negre a una persona que se li havia amputat la seva. Mai s'ha trobat, però, una representació com aquesta: un malalt assegut al llit, en actitud de donar explicacions a les persones que l'envolten, dues de les quals se suposa són els Sants, però no hi ha cap atribut que els distingeixi com a tals.

Per la seva temàtica, no pertany a la iconografia clàssica dels sants, i per això es va fer un repàs exhaustiu dels gravats inclosos en l'obra d'Amorós i en la dels seus antecessors, buscant-ne els antecedents, repassant col·leccions i reculls de les obres en revistes especialitzades.

Es pogué constatar que té un origen profà. Al repassar les reproduccions de gravats d'una de les obres editades per Rosembach, l'edició en llemosí de la novel·la «Lo Carcer Damor», de Diego de San Pedro¹⁹, s'observà que un dels últims gravats que il·lustren aquesta obra presenta una temàtica igual al que Amorós titula «Cosma et Damiane».

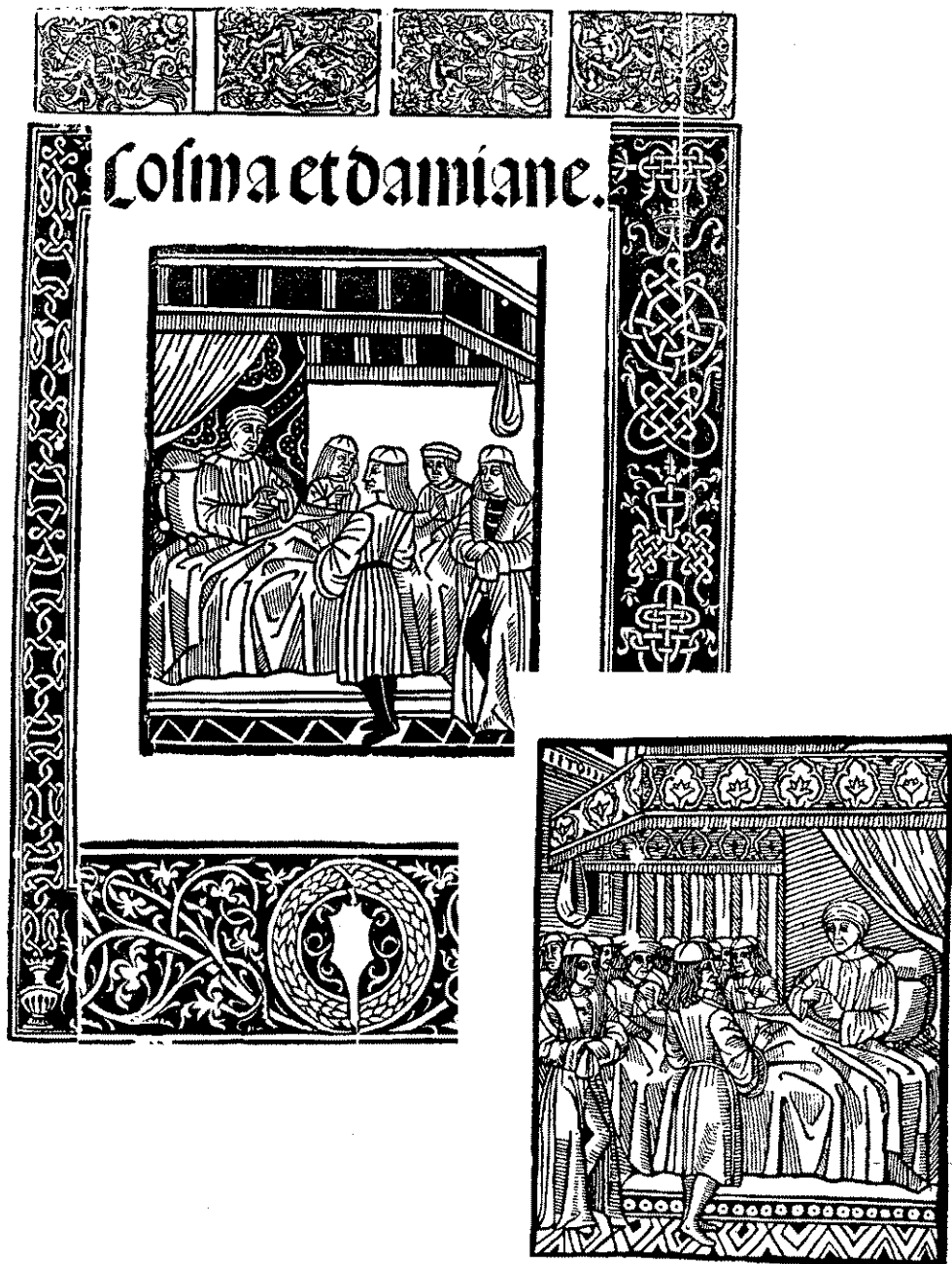
El gravat en qüestió ens mostra una persona asseguda en un llit, en actitud d'alliçonar els que l'envolten. Es tracta de la il·lustració d'un dels últims capítols de l'obra, quan, segons conta la novel·la, després que el protagonista ha estat refusat per la seva estimada, es posa al llit i, menyspreant tota classe de menjar, decideix deixar-

17. És una xilografia d'origen italià que apareix per primera vegada a Barcelona, tota sencera, en l'edició que fa Pere Posa de l'obra de Gerson, «*La Imitació de Crist*». El mateix Pere Posa la repeteix a la portada de la «*Gramatica*» de Phocas l'any 1488. En 1492 i 1493, és utilitzada per la portada de «*La vida e trànsit de St. Jeroni*». Les parts laterals les feu servir Rosenbach per la portada del «*Tractat contra pestilència*», en la edició de 1507.

18. MIQUEL I PLANES, R. *Bibliofília*, Vol. I (1911-1914).

19. MIQUEL I PLANES, R. *Bibliofília*, Vol. II (1915-1920). Gravats de «*Lo Carcer Damor*», editat per Rosembach, Barcelona, (1493). L'obra original es troba al British Museum, Col·lecció Grenviliàna.

se morir, després d'empassar-se les cartes de l'aimada desfetes en aigua. Els amics, que envolten el llit, intenten fer-lo desistir d'aquesta determinació, dient-li que les dones no valen tant com per morir per elles. Ell, des del llit, els explica les raons per les quals les dones són dignes d'ésser estimades.

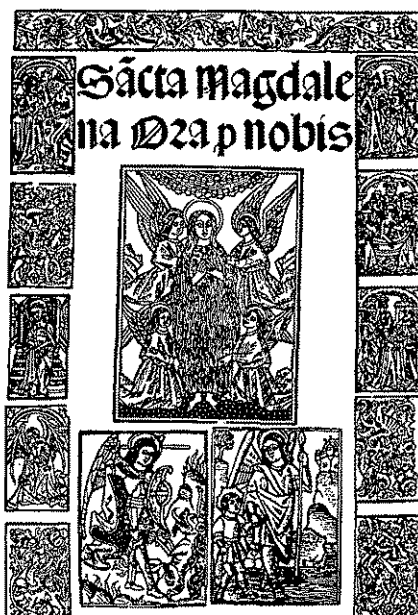
En el gravat titulat «Cosma et Damiane» tan sols canvia l'ornamentació del baldaquí, la de les parets i la del terra. També hi ha menys persones en escena, s'han suprimit les set figures del fons, restant solament les cinc principals.

Aquests canvis i la posició invertida d'aquest gravat respecte al de la Concòrdia, demostra que Amorós tenia a la seva impremta xilografies de Rosembach i que les reutilitzava, amb més o menys encert, per il·lustrar la seva obra. Aquesta reutilització explica la posició tan desusada del malalt i dels suposats Sants Cosme i Damià^{20 21 22}.

Al foli II r., al centre de la pàgina, hi ha tres gravats. El de la part superior representa Santa Magdalena amb una inscripció a dalt: «Sancta Magdalena, Ora pro nobis».

Sota el gravat de Santa Magdalena, n'hi ha dos de més petits, un al costat de l'altre, de tipus al·legòric sobre el mal i el remei. Representen, respectivament, l'arcàngel Sant Miquel vençant el drac maligne, i l'arcàngel Sant Rafel acompanyant Tobies, que porta a la mà el peix per guarir la ceguesa del seu pare.

D'aquests gravats de sants, no se'n ha trobat l'origen, malgrat haver buscat en il·lustracions d'obres religioses, com el «Flos Sanctorum», llibre de Jacobus de Voragine que descriu les vides dels Sants, o bé en edicions de la vida de Santa Maria Magdalena, estampes de Sants o altres llibres de pietat. Hem revisat diverses edicions del «Flos Sanctorum» amb resultats negatius. Al

20. JORDI I GONZALEZ, RAMON. «Iconografía de los Santos Cosme y Damián» Publicació del Muy Ilustre Colegio de Farmacéuticos de la provincia de Barcelona. Barcelona, Navidad 1973-Año Nuevo 1974.
21. Veure nota 19.
 DUCH I TORNER, M. M. «Els gravats de les Concòrdies de Barcelona del segle XVI», I Jornades d'Història de la Farmàcia Catalana, Sitges, 23-24 octubre 1993.
 Federació Farmacèutica, Butlletí Informatiu Núms.12/desembre 1993, 2/ febrer 1994.
- DUCH I TORNER, M. M. «Culte et iconographie des Saints Côme et Damien: Une fausse représentation des deux Saints». Revue d'Histoire de la Pharmacie, tome XLV, 1er. trimestre 1998.
22. JULIEN, PIERRE. «Saint Côme et Saint Damien, de la médecine a la pharmacie». Actes du XXXII Congrès International d'Histoire de la Pharmacie, p. 477-496. En aquesta comunicació, l'autor ja va posar en dubte que es tractés realment de la representació d'aquests Sants.

«Flos Sanctorum romançat» imprès per Rosembach el 1494, el gravat que representa la santa gairebé és de la mateixa mida i temàtica que el de la Concòrdia, però no és igual. Aquesta hi és representada de la mateixa forma, coberta amb la seva cabellera, els peus nus i sostinguda per quatre àngels. En el llibre de Mossèn Jaume Gaçull, «La vida de Santa Magdalena en cobles»²³, hi ha un gravat que presenta la santa en aquesta mateixa actitud, quan a punt de morir, els àngels l'envolten per dur-la al cel.

En canvi no hem trobat cap gravat semblant als de Sant Miquel i Sant Rafel situats sota el de la Magdalena, però no es pot afirmar que aquests darrers es fessin expressament per a l'edició d'aquest llibre, donat les moltes reutilitzacions comprovades.

Alguns dels petits gravats laterals que formen l'orla, són de temes bíblics, altres de temes vegetals repetint els de l'orla anterior. També havien estat utilitzats abans per diversos impressors.

La part inferior de l'orla presenta l'escut dels Reis Catòlics, flanquejat pel jou i les fletxes. Aquest gravat és de procedència bastant antiga, l'any 1493 es troba utilitzat per l'impressor Pere Miquel en dues obres: les «Meditacions de Sant Jeroni» i en les «Constitucions del Rei Ferran...». L'any 1494 el mateix impressor l'utilitza a la portada del «Llibre dels Àngels» d'Eiximenis, també es troba a la reedició d'aquest llibre que fa Luschner el 1504 i també en una estampa de Montserrat atribuïble a Luschner.

Al foli II v. es troba el pròleg, sota el qual hi ha un gravat amb dos àngels que sostenen l'escut de Barcelona, que omple tota la part inferior del foli. Tampoc se n'han trobat d'antecedents. Cal destacar, que en aquest escut, els quaters corresponents a les barres només en porten dues, en lloc de quatre, com era costum. Les parts laterals i superior estan orlades amb motius florals i mitològics, que recorden els del foli anterior.

Els textos que es troben en la introducció són dos: l'«incipit» i el pròleg.

La traducció completa de l'«incipit» que proposem és la següent: «Comença feliçment el llibre de la Concòrdia dels Apotecaris de Barcelona sobre les medicines compostes.»

Aquest inici explica amb tota claredat que, en el text de la Concòrdia, hi trobarem tan sols medicines compostes.

La traducció sencera del pròleg es troba a la traducció de l'obra, però resumint, tracta sobre els motius pels quals es redacta l'obra: unificació de les normes a seguir al moment de realitzar una recepta. I també que l'acord de fixar la formulació segons un determinat autor va ser pres per consens unànim del Col·legi en pes, sense cap veu discrepant. Seguidament parla de que se seguiran les pautes donades per Mesué, anomenat l'Evangelista dels Apotecaris, Nicolau, Arnau de Vilanova i altres autors que foren mestres en aquest Art.

23. GAÇULL, JAUME, «La vida de Santa Magdalena en cobles» estampada per Joan Jofre, a València, l'any 1505.

I dient que valen més les obres que les paraules, sense solució de continuïtat comença el text de l'obra:

«Et primo «DE CONFECIONIBUS».

Nucli

Al foli III r. comença la part fonamental de la Concòrdia. La primera plana encara té el caràcter solemne dels folis anteriors. L'acompanya també una orla, amb els mateixos motius ja descrits, i el «Recipe» de la primera recepta, presenta gran majestuositat, cosa que ja no trobem en cap més altra recepta. El text acaba al foli LXXXVII r.

Aquest text, es troba dividit en grups i cadascun d'aquests correspon a un diferent tipus de preparat farmacèutic:

GRUP PRIMER	DE CONFECTIIONIBUS
GRUP SEGON	DE SPECIEBUS LOHOT
GRUP TERCER	DE SIRUPIS ET ROBUB
GRUP QUART	DE TROCISCIS
GRUP CINQUÈ	DE PILLOLIS
GRUP SISÈ	DE COLLIRIS
GRUP SETÈ	DE UNGUENTIS
GRUP VUITÈ	DE EMPLAUSTRIS
GRUP NOVÈ	DE OLEIS

A l'últim foli del text, a continuació de la recepta final, es troba una nota, tal com era costum a l'època, que indica de quin llibre es tracta, qui fou l'impressor, la data en què sortí de la impremta i el nom de les persones que varen editar el llibre. La nota traduïda al català diu:

«El present compendi o receptari dels Apotecaris de Barcelona fou imprès per Carles Amorós essent cònsols i administradors de l'esmentat Col·legi, Gabriel Estanyol i Miquel Sanxo, a 22 del mes d'octubre de l'any 1511. Lloança a Déu gloriós i omnipotent.»

I, com a colofó d'aquesta nota, hi ha el signe o escut de l'impressor, orlat lateralment per gravats que ja han estat utilitzats a les primeres pàgines.

Índex

Els quatre folis últims contenen l'índex del llibre, titulat «Rubrica», paraula llatina l'accepció de la qual, en aquest cas concret, és «títol» o «epígraf» i que s'ha cregut més correcte traduir per «índex».

No porten numeració i sembla com si aquests folis s'haguessin editat a part i s'haguessin afegit, com un apèndix, a l'obra ja acabada. Recordem que Ballester indica en la seva obra²⁴ que aquest índex estava situat al principi del llibre i no al final, com es troba ara.

Els noms de les receptes, no vénen donats per ordre alfabètic, sinó per ordre dels grups que hem esmentat abans i, dins dels grups, les receptes estan ordenades numèricament segons els folis on es troben.

**Præfens compendiū sine receptarium Apo-
tecariorū Barchinone. Impressum fuit ꝑ Carolum amozosuz
stantib⁹ consulibus ⁊ dicti collegij administratoribus: Bar-
buele stanyol ⁊ Michaele Fankro Quicesima.ij. Mēsis Octo-
bris. Anno. M. D. xj. Laus glorioso ⁊ omnipotenti Deo.**

24. Veure nota 2.

AUTORIA DE LES RECEPTES

El pròleg de la *Concòrdia* parla dels autors preeminents en l'elaboració de medicines compostes, i són: Mesué, Nicolau i Arnau de Vilanova. Per tant, les seves obres, varen ser la base sobre la qual es va fer la selecció majoritària de les receptes incloses al text. Al costat d'aquests autors, n'hi ha d'altres, més o menys coneguts, dels quals, exceptuant Rasis, Avicenna i Gilibert Ànglic, se'n seleccionaren tan sols una o dues de receptes. També s'hi troben receptes anònimes i d'altres anomenades «d'ús comú» o «d'ús dels moderns» o bé simplement «usuals».

Comptabilitzant el número de receptes per autor, el resultat, ordenant de major a menor, és el següent (s'indica també el nombre de tipus de recepta de cadascun dels autors):

Mesué	162	
	22	confeccions
	13	lohots
	34	xarops
	4	col·liris
	21	trociscs
	25	píndoles
	18	ungüents
	7	emplastres
	18	olis
Nicolau	67	
	46	confeccions
	6	trociscs
	6	píndoles
	7	ungüents
	2	emplastres
Arnau de Vilanova	18	
	7	xarops
	1	trocisc
	2	píndoles
	3	emplastres
	5	olis
Rasis	11	
	3	confeccions
	2	trociscs
	4	píndoles
	2	ungüents

Avicenna	6	2	confeccions
		1	trociscs
		2	píndoles
		1	ungüent
Gilibert Ànglic	5	1	píndola
		2	ungüents
		2	emplastres
Gentil de Fulgeni	3	2	confeccions
		1	xarop
Nicolau Florentí	2		xarops
Galè	2	1	confecció
		1	ungüent
Guy de Cauliac	2	1	confecció
		1	ungüent
Simon Ianuensis	2	1	emplastre
		1	oli
Med. Alme Civitatis	1		confecció
Papa Joannis	1		confecció
Bernat de Granolachs	1		confecció
Luminare Maius	1		confecció
Bernat de Casaldovol	1		lohot
Adzaravi	1		xarop
Avenzoar	1		xarop
Mag. de Ansigana	1		xarop
Galaf	1		xarop
Guill. de Plasencia	1		xarop
Iher. de Cansali	1		xarop
Petrus Yspanicus	1		xarop
Petrus de Argelata	1		ungüent
Alanfranchum	1		ungüent
Rogero	1		emplastre
Guill. de Vinario	1		emplastre
Petrus Darlet	1		emplastre
Petrus Blanch	1		emplastre

Alexandrus	1	emplastre
Usum Com.Usum Modern.	9	
	5	confeccions
	2	lohots
	1	ungüent
	1	emplastre
Anònim	1	píndola
TOTAL	309	

A partir d'aquestes dades, calculant el percentatge d'aportació de cada autor al text de la Concòrdia, el resultat és el següent (els autors minoritaris, degut a la petita incidència que té aquest grup tan heterogeni en el conjunt de l'obra, s'agrupen):

Mesué	162	52,43 %
Nicolau	67	21,68 %
Arnau de Vilanova	18	5,83 %
Rasis	11	3,56 %
Avicenna	6	1,94 %
Ús comú	9	2,91 %
Anònimes	1	0,32 %
Altres autors	35	11,33 %
TOTAL	309	100 %

Aquests percentatges indiquen, que malgrat el gran nombre d'autors que estan representats a la Concòrdia, el pes específic de la majoria d'ells és molt petit. En canvi, la base primordial del llibre foren l'obra de Mesué i Nicolau (162 i 67, respectivament, sobre un total de 309), seguida a gran distància, per Arnau de Vilanova, Rasis i Avicenna (només 18, 11 i 6).

D'aquests autors minoritaris, cal destacar Guy de Chauliach²⁵, Gilibert Ànglic, Petrus de Argelata²⁶, Bernardus de Gordonio, la majoria d'ells procedents de l'Escola de Montpeller.

25. CHAULIACH, GUY. «Inventari o Collectori de Cirurgia» traduït al català per Bernat de Casaldovol, protofísic del rei i canceller de l'Estudi d'Arts i de Medicina de Barcelona, ensems amb Jeroni Masnovell, cirurgià, i estampat per Pere Miquel, Barcelona, 26 de setembre de 1492.

26. ARGELATA, PETRUS. «Opus chirurgiae». Mestre a Bologna, la seva obra de cirurgia fou traduïda al català per Narcís Solà, primer, metge i cirurgià de Barcelona i estampada a Perpinyà l'any 1503 per Rosenbach.

També hi ha receptes de metges de la Universitat o Estudi General de Barcelona com Bernat de Granolachs²⁷ i Bernat de Casaldovol²⁸.

L'Apèndix I relaciona alfabèticament tots els autors amb indicació de les seves receptes i el foli de la Concòrdia on es troben.

REVISIÓ DE LES FONTS

Tal com indica el pròleg, la selecció de les receptes es fa seguint els ensenyaments dels grans mestres d'aquest Art. S'ha cregut convenient donar una somera descripció d'aquestes obres per tal de poder situar en el seu context aquestes receptes.

OBRA DE MESUÉ²⁹

És la més important com a font i ha servit de base per l'estructuració de l'obra, i és d'on s'ha extret més de la meitat de les receptes de la Concòrdia, un 52,43 %, provenen de Mesué.

La seva obra es troba catalogada per «Opera» o per «Canones Universales», quan es tracta de l'obra completa. A vegades, generalment en manuscrits, no es troba

27. GRANOLACHS, BERNAT de... Lloctinent de l'Estudi General de Barcelona en 1453, i Cancellier en 1467. Molt conegut també per la seva obra d'Astrologia, el «Llunari».

28. CASALDOVOL, BERNAT de... El 1467 fou delegat de Renat d'Anjou, després metge de Joan II. El 1491, Ferran el Catòlic el nomena Protometge de Catalunya. Cancellier de l'Estudi de Medicina de Barcelona, on explica cirurgia, traduï, junt amb Jeroni Masnonell, l'obra de Guy de Chauliac (veure nota 25).

29. MESUE DAMASCENI JOANNIS, anomenat Mesué el Jove. El seu nom en àrab és Yahia ibn Maswai. Es diu que era un metge cristià jacobita, nascut a Maradin de l'Eufrates i mort a El Caire l'any 1015.

Se'n coneixen diverses de biografies, totes elles procedents d'autors cristians. En canvi, els autors àrabs de l'època no parlen d'ell, la qual cosa ha fet sospitar a més d'un estudiós que no va existir ningú amb aquest nom, i que l'obra que se li atribueix és un recull, fet a Occident, per una o varies persones en època posterior. La paternitat d'aquest recull, per donar més prestigi a l'obra, s'adjudicà a Mesué.

Una d'aquestes biografies apòcrifes es troba en un dels exemplars consultats, l'editat i imprès a Venècia l'any 1502. Comença al foli III r. i ocupa quasi bé cinc folis. En ella es diu que era cristià, que era descendent de la família reial de Damasc, i dona una data molt tardana del seu naixement, el 1158, època en què els cristians eren a Síria i Palestina, durant la primera creuada, quan Godofred de Bouillon, duc de la Lotaríngia era el seu cabdill.

Aquesta data està equivocada, perquè la fundació del regne cristià de Jerusalem, atorgat a Godofred de Bouillon, duc de la Baixa Lorena, va tenir lloc l'any 1099.

tota l'obra completa, sinó que només hi ha una part d'aquesta obra, la més corrent i utilitzada: el Grabadin o Antidotari.

L'edició prínceps de l'obra completa es féu a Venècia l'any 1471³⁰, a partir d'aquesta data, se succeeixen molt freqüentment noves edicions de l'obra de Mesué, no tan sols a Venècia, sinó també a altres ciutats com Milà, Nàpols, Lió, etc. La primera edició que consta a Barcelona data de l'any 1540³¹.

A Barcelona se'n localitzaren tres d'obres impreses, una a la Biblioteca de Catalunya³² i altres dues a la Biblioteca de la Universitat de Barcelona³³. A la Biblioteca Nacional de Madrid es consultà un manuscrit del Grabadin, datat del segle XIII³⁴.

Es comprovà que en el lapsus de temps transcorregut entre el manuscrit i l'edició d'aquestes obres, ni el text, ni el número de simples, ni els pesos, havien sofert variacions; només petites discrepàncies³⁵ degudes més aviat a errors en la transcripció, com són: transposició en els noms dels simples que es troben en una mateixa recepta, error en alguns pesos per faltar alguna xifra romana, més concisió en certes explicacions d'usos medicinals o bé en l'explicació de la manera de fer les esmentades receptes. Totes, però, diferències insignificants si es té en compte tot el conjunt.

L'obra completa està dividida en tres parts:

1. Canones Universales
2. De simplicibus
3. Grabadin, que l'autor el divideix en dos «summa» o compendis:
 - A. Grabadin pròpiament dit, que és l'Antidotari
 - B. De egritudinis

30. MESUE, JOANNES. «Opera Joannis Mesue, Petri Aponi in librum Joannis Mesue additio», Venetiis, Clementem Patavinum, (1471).

31. MESUE, JOANNES. «Expositio paraphastica super quatuor Canones Universales Mesue, nunc primum edita ad modum utilis et necessaria apothecariis.», Barcelona, Pere de Montpezat (1540-1541).

32. MESUE, JOANNES. «Opera cum expositio Mondini super Canones Universales ac etiam cum expositio Christophoris de Honestis in antidotarium eiusdem» Additiones Petri Aponi. Venetiis, (1502).

33. MESUE, JOANNES. «Opera cum additionibus Petri de Aponi et Francisci de Pedemontim et cum expositionibus Mondini de Lucci et Cristofori Georgii de Honestis, Venetiis, Johannes et Gregorius de Gregoriis» (1497).

«Opera cum additionibus Petri de Aponi et Francisci de Pedemontium», exemplar incomplet.

HONESTI, CHRISTOPHORUS GEORGII DEGLI. «Expositio super Antidotarium Mesue», Ferraria, Andrea Gallo, (1488).

«Canones Universalis divi Johannes Mesue» Lugduni, Gilbertus de Villiers (1511).

34. MESUE, JOANNES. «Grabadin» B.N.M. codex 1442.

35. Varem trobar discrepàncies en l'aspecte idiomàtic. L'escriptura d'algunes paraules és diferent quan es tracta d'una obra editada i impresa a Venècia o d'una altra impresa a Lió, per exemple.

De la primera part, els «Canones Universales», que tracta de la Ciència Universal i sobre la forma d'actuar de les medicines, i que és una part especulativa on l'autor exposa la seva teoria mèdica, no se n'inclou res a la «Concòrdia».

La segona part tracta de 24 simples medicinals.

La tercera és el compendi titulat «Grabadin» o «Antidotari», on l'autor de l'obra exposa que és un recull d'electuaris, confeccions i altres medicines compostes. Conté 421 receptes i està dividit en 12 grups.

L'últim compendi de l'obra es titula «De egritudinis», i és un tractat sobre les diverses malalties que poden afectar totes les parts del cos humà, en el qual, al costat de la descripció d'aquestes malalties, es dona un recull de receptes per guarir-les, on, junt amb les receptes originals de Mesué, se'n troben d'altres autors que ell mateix glossa.

A l'obra de Mesué, després del nom del preparat, es diu per quines malalties serveix, i a continuació es troba la fórmula de la recepta, que comença sempre, bé per «Accipe», bé per l'abreviatura de «Recipe», R/, i segueixen els noms dels simples i els pesos utilitzats de cadascun d'ells. Les receptes sempre estan escrites líniament, no en columna; aquest sistema fa que, a vegades, pugui haver-hi confusions pel que fa als noms i als pesos dels simples. Si es tracta de varis simples, dels quals se n'utilitza el mateix pes, s'anoten aquests simples en renglera, l'un darrera l'altre, i a continuació l'abreviatura «Ana», que vol dir *de cadascun* o bé *a parts iguals*, i després el pes que entra a la recepta de cadascun d'ells.

ANTIDOTARI DE NICOLAU

La segona obra en importància utilitzada en la redacció de la Concòrdia és l'Antidotari de Nicolau.

El nom de Nicolaus és comú a diversos autors: Nicolaus Myrepsos, Nicolaus Praeposito, Nicolaus Salernitano, Nicolaus Falcutius, Nicolaus Florentinus. Per això, en els diversos catàlegs bibliogràfics no queda ben clar a quin Nicolaus pertany aquest Antidotari, perquè tant es pot trobar per Nicolaus Praepositus com per Nicolaus Salernitanus. A més, cal dir que d'Antidotaris de Nicolau, se'n coneixen dos, el gran i el «Parvum» o petit. El «Parvum» generalment és conegut com «Antidotarium Nicolaum Salernitanum». Comença per «Ego Nicolaus rogatus...» i es diu, en les edicions impreses, que fou glossat per Plateari.

S'ha localitzat un manuscrit de l'Antidotari de Nicolau dins l'obra de Stephanus Arnaldi³⁶ «Commentum Stephani Arnaldi super Nicolaum», on l'Antidotari està escrit amb lletres més grans que els comentaris que hi afegeix Esteve Arnau. La seva datació es pot fixar al segle XIV. Conté 144 receptes.

36. ARNALDI, STEPHANUS. «Commentum Stephani Arnaldi super Nicolaum» Biblioteca Reial de Praga, Ms. lat. 862.

L'edició prínceps d'aquesta obra data de l'any 1471, i, si bé el pròleg no ha sofert cap modificació, les receptes han evolucionat en quant a nombre; se n'hi han afegit bastants, i d'altres, molt poques s'han suprimit. Es tracta d'una versió un xic modificada del manuscrit citat, provinent de l'Escola de Montpeller.

Consta, en total, de 180 receptes i serà d'aquesta versió que se'n succeiran les impressions, que a partir de 1478, acostumen a incloure's en edicions de l'obra de Mesué, junt amb altres obres curtes mèdico-farmacèutiques com podem ser unes Sinonímies, un «Quid pro quo» o bé el «Liber Servitoris», per citar-ne algunes. D'aquesta forma un sol volum contenia algunes de les obres més necessàries a l'apotecari³⁷.

Aquest Antidotari de Nicolau és una obra molt diferent de la de Mesué. És eminentment pràctica. És, com tots els Antidotaris, un recull de les receptes més famoses i usuals, moltes d'elles provinents de l'antiguitat grega i llatina. Com molts altres Antidotaris d'època medieval, presenta les receptes per ordre alfabètic.

A l'inici, es troba la ja citada frase «Ego Nicolaus rogatus a quibusdam in pratica medicina studere volentibus...», que és el principi del pròleg d'aquest llibre. Després d'aquesta introducció, dona una sèrie de normes generals per a l'elaboració de les medicines

A continuació, comença ja el recull de receptes. En total, 180, agrupades per ordre alfabètic. Cal remarcar, però, que dins de cada lletra les receptes no segueixen cap ordre aparent. Comença per la recepta «Aurea Alexandrina», i especifica que s'anomena «Aurea» perquè en la seva composició hi entra l'or, i Alexandrina perquè el seu autor fou Alexandre, expert filòsof. L'última és la de la conserva de gíngebre, «Zinziber conditum».

Les receptes d'aquest Antidotari presenten, en la seva composició, un nombre de simples més elevat i variat que en les receptes de Mesué, i també es troba una complexitat més gran en els pesos de cadascun d'ells, que moltes vegades es fraccionen en molt diverses unitats: dracmes, escrúpols i grans, i, a vegades, fins i tot fraccions de grans, complexitat que no es troba en les receptes de Mesué o d'Avicenna.

Acaba amb una petita explicació sobre els pesos més corrents i en dona les equivalències.

37. MESUE, JOANNES. «Opera cum expositio Mondini super Canones Universales... Antidotarium Nicolai, cum expositionibus Platearii... Tractatus de Sinonimis... Libellus Bulcassis, sive Servitoris... Compendium Aromatoriarum Saladini... Joannes de Sancto Amando super Antidotarium Nicolai, Venetiis 1502».

MESUE, JOANNES. «Opera cum additionibus Petri de Aponi et Francisci de Pedemontium... Antidotarium Nicolai... Commentum Joannes de Sancto Amando super Antidotarium Nicolai... Liber Servitoris».

MESUE, JOANNES. «Canones Universales divi Johannes Mesue... Antidotarium Nicolai...

ANTIDOTARI D'ARNAU DE VILANOVA

L'edició prínceps de l'Antidotari d'Arnau de Vilanova fou feta a València per Nicolau Spindeler, alemany, el 1495, no especificant-se dia i mes. Per a aquesta edició es degué prendre com a base un dels múltiples manuscrits en ús a la ciutat de València, on Arnau va créixer i passar part de la seva vida. Actualment, s'ha dut a terme una edició facsímil de l'edició prínceps i, en volum apart, la seva traducció³⁸. A partir del segle XVI, l'Antidotari es troba imprès en les edicions de l'obra completa³⁹, a la part dedicada a l'obra mèdica i en un apartat anomenat Aetiologia.

Fent un estudi comparatiu entre el facsímil de l'edició prínceps i l'Antidotari que es troba a l'obra completa editada a Basilea l'any 1585, s'han observat grans diferències en la distribució de les preparacions i dels capítols d'ambdós llibres. Aquest fet indica una posterior reelaboració del text per part dels editors de l'obra completa en el segle XVI.

L'estructura de l'Antidotari de l'edició prínceps difereix dels altres Antidotaris d'autors estudiats. Està dividit en capítols, tots ells molt curts, el més llarg correspon a la descripció de la Triaga Magna que ocupa tres folis i mig, aproximadament, i els més curts consten tan sols de sis o set línies.

En el primer capítol, després d'unes línies d'introducció o pròleg, explica les teories sobre les quals es funden les normes d'elaboració de les medicines compostes. En els nou següents dona una sèrie de normes per a la recollida, conservació i operacions que deuen sofrir els simples abans d'ésser utilitzats com a medicines. És a partir del capítol XI quan es comença a parlar de formes farmacèutiques i de receptes que corresponen a dites formes.

OBRES DE RASIS⁴⁰

Les obres de Rasis de les quals s'ha extret alguna recepta són dues: «Ad Almansorem regem» i l'«Antidotari». «Ad Almansorem regem» és un tractat de medicina i les receptes es troben intercalades en el text, a mesura que l'autor estudia les diverses malalties. Està dividida en deu llibres. Les receptes, en general, provenen dels llibres IX i X. Són més curtes i menys complexes que les de Mesué i Nicolau.

De l'«Antidotari» no se n'ha pogut localitzar cap de complet, tan sols un fragment en un foli del manuscrit 1410 de la B.N. de Madrid. I no és concloent per donar una idea de quin tipus d'obra es tractava. Hi ha autors que afirmen que aquest Antidotari no és obra de Rasis.

38. VILANOVA, ARNAU DE. «Antidotarium», València, Nicolau Spindeler, 1495. Edició facsímil coordinada per Pedro Vernia. Ajuntament de València, 1994.

39. ARNALDI VILLANOVANI. «Opera omnia...». Basilea, Conradus Waldkirck (1586).

40. RASIS, MUHAMAD B. ZACARIA B. BEKR. Nasqué a Ray l'any 864.

OBRA D'AVICENNA⁴¹

L'obra d'Avicenna coneguda en el món occidental prové de la traducció de Gerard de Cremona, quan treballava a l'escola de traductors de Toledo sota el mecenatge i tutela del rei de Castella Alfons X. És anomenada «Canones» i consta de cinc «Canones» o llibres, dividits en «Fen» i aquests en Tractats i capítols⁴².

El llibre primer defineix què és medicina, parla sobre la divisió de les malalties, de les seves causes, de la forma de conservar la salut i de la divisió de les formes medicamentoses segons les malalties universals.

El llibre segon comença amb un llistat de 721 simples ordenats alfabèticament i, després, en fa una descripció de cadascun d'ells. Descripció que és més farmacològica que farmacèutica i que no pot servir com a guia per identificar els simples. L'extensió d'aquestes descripcions és molt diversa, algunes ocupen tan sols dues o quatre línies, mentre que altres s'estenen gairebé mitja plana.

El llibre tercer tracta de les malalties dels diversos membres del cos humà i té un paral·lelisme amb el «De egritudinis» de Mesué.

El quart tracta de les malalties que no són pròpies de cap membre del cos humà, com febres, malalties de la pell i tares del cutis. També sobre la conservació de la salut i sobre els verins.

El cinquè llibre conté l'Antidotari, que està dividit en dotze tractats, que també podríem anomenar «Grups», per analogia amb l'obra de Mesué.

La distribució d'aquests «Grups» és anàloga a la que s'ha vist a l'obra de Mesué, tot i que l'ordre en què estan citats és distint.

Les receptes es presenten de manera semblant a les de Mesué, però les fórmules no són iguals i també difereixen els simples emprats, que moltes vegades són anomenats pel sinònim àrab.

«COMENTUM STEPHANI ARNALDI SUPER NICOLAUM»⁴³

El «Commentum Stephani Arnaldi super Nicolaum», com ja s'ha dit, és una obra que fou escrita per Stephanus Arnaldi a Montpeller en el segle XIV.

41. AVICENNA, metge i filòsof musulmà (980-1037).

42. AVICENNA. «Canones, llibre 1-5». Traducció llatina per Gerard de Cremona, Venetiis, Dionysius Bertocchi et Gabriel Brixiensis (1492).

43. ARNALDI, STEPHANUS. «Commentum Stephani Arnaldi super Nicolaum». Fou Mestre a Montpeller (S. XIV) i la seva obra manuscrita es troba actualment a Gotha i Praga. Els manuscrits que citen Winkesheimer i Cardoner i Planas a la Biblioteca Vaticana i a Cracòvia actualment han desaparegut, i se'n desconeix el seu destí. Imprès a Barcelona per Pere Posa (1490), és el primer incunable mèdico-farmacèutic estampat a Barcelona. D'aquesta impressió tan sols n'hi ha dos d'exemplars catalogats: un a Barcelona, a la B.U.B., i un altre a la Biblioteca Universitària de Bethesda U.S.A.

L'edició feta a Barcelona l'any 1490 per Pere Posa va tenir molta difusió i era d'ús corrent entre els apotecaris. En el «Liber in examen apothecariorum...» de Pere Benet Matheu se'l cita constantment.

LES RECEPTES

Revisades les principals obres utilitzades com a fonts per a la redacció de la Concòrdia, hem intentat la localització de les receptes en aquests autors, confrontant-les amb les del mateix autor que es troben a la Concòrdia.

Hem vist que passen a la Concòrdia 162 receptes de l'obra de Mesué, de les quals dues corresponen al segon llibre, el «De simplicibus, set a la última part, el «De egritudinis», i la resta són dels diversos grups del Grabadin o Antidotari.

De l'Antidotari de Nicolau passen a formar part del text de la Concòrdia 67 receptes.

També hi ha a la Concòrdia 18 receptes provinents de diversos capítols de l'«Antidotarium» d'Arnau de Vilanova. Set corresponen a xarops, una a píndoles, tres a emplastres i la resta a olis.

De les 11 receptes originàries de Rasis que es troben a la Concòrdia, s'han localitzat i comprovat les que corresponen al Llibre IX i que indiquen de quin capítol provenen. No obstant, n'hi ha tres, que malgrat indicar capítol, no s'han pogut localitzar, perquè s'ha vist que no corresponen al llibre IX consultat per nosaltres. Tampoc s'ha pogut localitzar i comprovar la recepta corresponent a l'Antidotari, ja que el text manuscrit consultat es troba incomplet i no conté aquesta recepta.

Les 6 receptes provinents de l'obra d'Avicenna, quatre són del V Cànon, una correspon al llibre III, capítol «De tremore cordis calidis», i l'altra es troba al llibre IV, fen VII, al capítol sobre la cura de la sarna i del prurit.

Del «Commentum Stephani Arnaldi ...» tan sols en podem assegurar una.

La forma com passen a la Concòrdia les receptes dels textos originals, és idèntica en totes elles, sense diferència d'autors. Hem observat que se segueixen unes determinades normes que exposem a continuació i que són:

- Se'n treu el contingut mèdic i es deixa tan sols la part concernent a l'apotecari.
- No s'indica en les receptes de la Concòrdia el tipus de malaltia que aquestes poden guarir o alleujar, s'ha suprimit tota la primera part de la recepta original, on es parla de les seves propietats enfront determinades malalties.
- Es comença amb el nom del preparat i a continuació ve el nom de l'autor del llibre d'on s'ha extret la recepta. Quan el nom d'aquest autor es presenta reiterat en moltes receptes seguides, com és el cas de Mesué o Nicolau, a vegades se suprimeix el nom de l'autor pel pronom «eundem», que vol dir el mateix.
- La fórmula de la recepta es troba sempre a sota del nom de l'autor i comença pel «Recipe», generalment abreujat «Re/», situat més a la dreta i més amunt

que el text de la recepta. Tan sols es troba junt amb el text quan no es presenta abreujat i entre el nom de l'autor i el *recipe* o l'*accipe* hi ha alguna explicació. En aquest cas, moltes vegades, l'impressor dóna més solemnitat al format de la primera lletra i la tracta com les que es troben en manuscrits.

- Hi ha un canvi en la forma d'exposar les receptes respecte a les obres originals. En tots aquests Antidotaris s'ha vist que els simples i els seus corresponents pesos es trobaven un a continuació de l'altre, en canvi, a les receptes de la Concòrdia s'observa que els simples es presenta en columna, un a sota de l'altre, i igualment passa amb els pesos corresponents. A la columna de l'esquerra es troba el nom dels simples i a la de la dreta, el pes corresponents de cada simple. Quan el pes de diversos simples és el mateix en cada un d'ells, aquest es posa tan sols darrera de l'últim simple precedit de «An'» o «Ana», que vol dir *de cadascun*.
- En moltes receptes, després d'enumerar els components, s'explica la manera de confeccionar-les, en alguns casos la redacció s'ha abreujat o modificat.
- En últim lloc se cita la dosi i forma com cal administrar el preparat.

S'ha comprovat que en l'exemplar de la Concòrdia que ha arribat a nosaltres tots els simples d'igual pes estaven units amb una ratlla inclinada que anava des del primer simple fins a l'abreviatura «An», ratlla posada per un usuari d'aquest llibre i que posteriorment fou esborrada pel restaurador, però encara en alguns llocs es pot observar el seu traç.

Cal fer constar que en la Concòrdia, a Mesué, en la majoria de casos, se'l cita com Ebenmesue i poques com a Mesué.

També s'ha comprovat que alguna vegada, a l'anomenar la recepta, s'hi ha oblidat citar el nom de l'autor, com per exemple en el «Dia nucum», recepta que pertany a l'Antidotari de Mesué o les Pillule Alcerayed que corresponen a Avicenna.

Conseqüència de tot el que s'ha exposat, és que de les receptes originals se n'ha extret tot el que pugui ésser superflu per a l'apotecari, deixant de banda tota la part mèdica. També la notació de les receptes es posa d'una manera més explícita per a l'apotecari.

En comparar les receptes de les fonts originals estudiades amb les que es troben a la Concòrdia, s'ha pogut confirmar que el seu contingut no han sofert variació, tant en el número de simples, com en el pes d'aquests. No hi ha quasi bé diferència entre la recepta que es troba a la Concòrdia i la de l'obra original.

S'han detectat tan sols algunes petites diferències, que no són rellevants, tant en el nombre dels simples com en els pesos d'aquests. En els simples, s'ha comprovat que, quasi sempre, el seu número es manté constant a través de tots els textos consultats fins arribar a la Concòrdia. L'únic que a vegades canvia és l'ordre en què aquests esmentats simples es troben en les receptes.

Els pesos dels simples algunes vegades, poques, canvien. Generalment, aquests canvis són deguts a errades en la transcripció dels numerals romans i ja hem dit que

no són constants en els diferents textos d'una mateixa obra. Aquestes errates poden consistir en la supressió o afegit d'un I o de varis, canviar una X per una V i al revés, una V per una X. El mateix tipus d'errades es poden donar en les unitats de pes i la més corrent és la de variar el signe de dracmes per unces i viceversa; també a vegades la recepta deu dir lliures i, en canvi, diu unces.

Lletra capital del *Recipe* de la primera recepta de Concòrdia.

ESTRUCTURA DEL TEXT

La Concòrdia està dividida en diverses parts o grups i cadascun correspon a una determinada forma de preparats farmacèutics, i com ja s'ha reiterat anteriorment, fou feta seguint l'Antidotari de Mesué.

A cada grup, les receptes es troben disposades, més o menys, en un determinat ordre. En primer lloc hi ha les corresponents a Mesué, en segon lloc les de l'Antidotari de Nicolau i després les receptes dels altres autors que, generalment, no tenen un ordre fix i alternen amb les d'ús comú. Entre aquestes receptes és força corrent trobar-ne, intercalada, alguna corresponent a Mesué o Nicolau, com si després d'una primera selecció, s'hagués decidit fer-ne una ampliació.

Si a l'obra de Mesué hi ha dotze «Distincio» o grups, a la Concòrdia se'n troben només nou, com es pot veure en la següent taula comparativa.

TAULA COMPARATIVA DELS GRUPS

ANTIDOTARI DE MESUÉ	CONCÒRDIA
De electuariis	
De medicinis opiatis	
De medicinis solutivis	De confectionibus
De conditis	-----
De speciebus looc	De speciebus lohot
De sirupis et robub	De sirupis et robub
De decoctionibus	-----
-----	De colliris
De trociscis	De trociscis
De sufuf et pulveribus	-----
De pillolis	De pillolis
De unguentis et emplastris	De unguentis
	De emplastris
De oleis	De oleis

GRUP PRIMER

El primer grup de la Concòrdia és l'anomenat «De confectionibus», comença al foli III r. i acaba al foli XXXVIII v. És el més extens de tots els grups en què es

divideix l'obra. Conté un total de 86 receptes que corresponen a preparats anomenats «Dia»⁴⁴, «confectio»⁴⁵ i «electuarium»⁴⁶.

També hi ha preparats amb un nom concret, tal com «Mitridatum», «Justinum», «Triaca Magna», «Trifera Magna» entre altres, els quals poden ésser classificats com «confectio» ja que la substància base per elaborar-los era la mel. També s'hi troben alguns preparats de pólvores.

Conté 19 receptes de Mesué, seleccionades del primer i tercer grup del seu Antidotari, una que pertany al llibre quart de l'obra completa de Mesué, «De egritudinis» i dues de pólvores que pertanyen al «De simplicibus».

De l'Antidotari de Nicolau hi ha 43 receptes d'electuaris i confeccions, les quals no segueixen gaire l'ordre alfabètic de l'Antidotari.

Dues receptes corresponen al cinquè Cànon d'Avicenna. També s'hi troben unes receptes d'ús comú i de diversos autors sense seguir un ordre determinat, generalment en número d'una o dues, la qual cosa produeix certa sensació de desordre.

GRUP SEGON «DE SPECIEBUS LOHOT»

El segon grup de la Concòrdia es titula «De speciebus lohot» i correspon al grup cinquè de Mesué «De speciebus lohoc». Ocupa des del foli XXXVIII v. fins al XXXXI v.

A la Concòrdia tan sols hi ha sis receptes de lohocs⁴⁷ i totes elles provenen de l'Antidotari de Mesué malgrat que algunes no portin el nom de l'autor. Després dels lohocs es troben dues receptes, «Confectio de moris» i «Dia nucum», que corresponen també al cinquè grup de Mesué i que eren considerades com a tals degut a la seva textura.

A continuació i abans de començar l'altre grup de la Concòrdia, el «De sirupis», es troben receptes variades, unes d'elles corresponen al grup 4 de Mesué «De conditis», confitures, i altres corresponen a preparats diversos com pólvores, electuaris i confeccions. En aquest grup s'accentua la falta de cohesió i sensació de desordre esmentada al final del primer grup.

44. «Dia» és paraula grega, és una preposició d'acusatiu que vol dir “de”. Indica que el simple que la segueix és la base o substància activa del preparat.

45. «Confectio» és un medicament d'ús intern, de consistència tova, elaborat amb diverses substàncies finament pulveritzades, quasi sempre d'origen vegetal, i aglutinades amb una determinada quantitat de sucre o mel.

46. «Electuarium» és una preparació farmacèutica d'ús intern, de consistència de mel, feta amb pólvores, polpes, extrets i xarops.

47. «Lohoc» és una forma farmacèutica d'ús intern, avui dia en desús, la qual es feia barrejant suc de plantes amb mel o xarop, coent-ho fins aconseguir la consistència de mel espessa. Es prenia llepant-ho.

GRUP TERCER «DE SIRUPIS»

El tercer grup, «De sirupis et robub», correspon a la sisena part de l'Antidotari de Mesué: «De syrulis et robub». Comença al foli XXXXI v. i acaba al foli LII r. i conté 53 receptes.

Al igual que el seu homònim de Mesué, comença amb els juleps⁴⁸, i segueix l'ordre i el número de receptes de juleps que es troben a l'esmentat Antidotari, a excepció de l'última recepta, el julep de gínjols. Després continua, seguint l'obra de Mesué, amb la selecció de quatre xarops simples, 27 xarops compostos, alguns oximels⁴⁹ i també «robs»⁵⁰, i amb el «rob» o arrop de raïm verd s'acaben les receptes extretes de l'Antidotari de Mesué. A partir del foli XXXXVII v. es troben una sèrie de receptes de xarops de diversos autors, sense cap ordre determinat. Entre elles cal destacar set receptes provinents de l'Antidotari d'Arnau de Vilanova. En canvi no se'n seleccionà cap de l'Antidotari de Nicolau, se suposa que és perquè en aquest Antidotari els xarops no tenen gaire representació, tan sols sis receptes, de les quals tres són iguals que les corresponents receptes de l'Antidotari de Mesué. És un grup ben estructurat, en el qual el contingut correspon netament al títol que porta.

GRUP QUART «DE COLLIRIIS»

Al foli LII r. comença un nou grup, «De colliriis», grup que no té cap correspondència a l'Antidotari de Mesué, i en el qual, en aquest foli, només s'hi troba una recepta. En canvi en el foli LXVVIII v., al final del grup «De pillolis», i abans que comencin les receptes d'ungüents, se'n troben dues més, una amb el nom de «Collirium» i l'altra amb el de «Sief». També al foli LXXXIII v., entremig de receptes d'olis, s'hi troba una altra recepta de «Sief». Totes elles procedeixen de l'obra de Mesué, no de l'Antidotari, sinó de la quarta part, el «De egritudinis», tres del capítol sobre úlceres i ferides dels ulls i l'altra del capítol sobre oftalmia.

Es tracta de col·liris en forma sòlida, el primer s'elabora en trosciscs i els restants com sief⁵¹, o sigui en pols impalpable.

48. Veu que prové de l'àrab «chuleb» o «juleb». Es tracta d'una poció composta d'aigües destil·lades, xarops i altres matèries medicinals. Segons l'Antidotari d'Arnau de Vilanova, la paraula àrab «juleb» és equivalent al xarop dels grecs.

49. «Oximel» és un tipus de compost que es prepara coent conjuntament dues parts de mel i una de vinagre fins consistència de xarop. S'hi poden afegir altres ingredients.

50. «Rob» és una paraula àrab que pot ser traduïda per arrop. Es fa amb suc de fruites madures, barrejat amb mel o sucre, i cuit fins consistència de xarop o mel líquida.

51. «Sief» és una paraula àrab. En els preparats anomenats «Sief», els principis actius, triturats fins a pols finíssima, fins consistència de kool, s'aglomeraven amb gomes humitejades o mucíl·lags i un cop secs es reduïen a pols impalpable.

Aquest grup de la Concòrdia que s'anomena «De colliriis», el quart en l'ordre, no té correspondència a l'Antidotari de Mesué. És un grup ben atípic; ja hem pogut veure que els pocs preparats corresponents a aquest grup, quatre en total, es troben disseminats per distints folis de la Concòrdia sense que la seva situació dins l'obra respongui a cap criteri específic. Es tracta d'una altra falta d'ordre i coherència en la redacció de la Concòrdia.

GRUP CINQUÈ «DE TROCISCIS»

El cinquè grup, «De trociscis» comença al foli LII r. i acaba al LVIII r. i conté 31 receptes. Correspon al grup o «Distinctio» 8 de l'Antidotari de Mesué.

Les primeres receptes d'aquest grup són de Mesué. La primera de totes correspon al llibre «De egritudinis» i es tracta de la «Confecio trociscorum croci magnetis». Segueixen quatre receptes que responen també al nom de «Confecio», tres d'elles de l'Antidotari de Mesué i una de l'Antidotari de Nicolau. Aquestes confeccions es presenten en forma sòlida i se'ls donava forma de trociscs. Generalment eren utilitzades, no com a medicament, sinó com a medicina composta que entrava a formar part d'altres medicines, degut a les seves qualitats aromatitzants.

A continuació vénen les formes pròpiament dites trociscs⁵². Les 17 primeres pertanyen a l'Antidotari de Mesué. Després cinc procedents de l'Antidotari de Nicolau. S'acaba el grup amb una d'Arnau de Vilanova, una altra d'Avicenna i dues de Rasis.

Aquest grup està ben estructurat, primer les receptes extretes de Mesué que segueixen l'ordre en què es troben en l'Antidotari, després les de Nicolau, que quasi també segueixen l'ordre de l'Antidotari, tan sols hi ha una excepció. Finalment la recepta d'Avicenna i les dues de Rasis.

GRUP SISÈ «DE PILLOLIS»

El sisè grup és l'anomenat «De pillolis»; comença al foli LVIII r. i acaba al foli LXVIII v. i conté 41 receptes. Es correspon amb el grup desè de l'Antidotari de Mesué, «De pillulis».

Les 25 primeres receptes provenen del citat Antidotari de Mesué. Continua amb sis receptes de l'Antidotari de Nicolau i, intercalades entre elles, se'n troben dues «Secundum Arnaldum», procedents ambdues de l'Antidotari d'Arnau de Vilanova. Segueix una recepta de Gilibert Ànglic, una altra del llibre quart d'Avicenna

52. Els "Trociscs" eren masses petites, de forma variable, compostes de substàncies medicinals finament pulveritzades i aglutinades, generalment amb mucilags o gomes. S'utilitzaven per via interna i corresponen a les actuals pastilles o tauletes. Alguns se segellaven amb el seu pes, i els de "tirus" havien de dur el segell del Col·legi.

i dues anònimes, de les quals, la primera, s'ha comprovat que correspon també a Avicenna. Acaba el grup amb quatre receptes de Rasis, tres de les quals corresponen al llibre novè de «Ad Almansorem regem» i l'altra procedeix de l'Antidotari, que com ja s'ha dit no hi ha hagut possible accés.

Aquest grup també està ben estructurat. En les receptes de Mesué, amb tan sols una excepció, se segueix l'ordre de l'Antidotari. En les de Nicolau també se segueix, amb poques excepcions, l'ordre de l'Antidotari. Les altres receptes segueixen un cert ordre, les anònimes totes agrupades i finalment, les de Rasis.

Quan s'acaben les receptes de píndoles al foli LXVIII v., hi ha les dues receptes de col·liris que ja hem esmentat en estudiar el seu corresponent grup.

GRUP SETÈ «DE UNGUENTIS ET CEROTIS»

Al foli LXVIII v., sense indicació que comença un altre grup, es troben les receptes corresponents al grup setè. Al text no consta que comença un nou grup, en canvi l'índex el titula «De unguentis et cerotis», que junt amb el vuitè «De emplastris», corresponen al grup onzè de l'Antidotari de Mesué: «De unguentis et emplastris».

En primer lloc es troben 16 receptes provinents de l'Antidotari de Mesué. A continuació hi ha set receptes provinents de l'Antidotari de Nicolau, segueixen després vuit receptes de diversos autors, entre elles una del cinquè Canon d'Avicenna i dues de Rasis que no hem pogut localitzar. Entre totes aquestes també hi ha altres dues corresponents a l'Antidotari de Mesué.

Aquest grup ja no està tan ben estructurat com els anteriors. Hi ha un error en l'ordre de les receptes, però prové de l'obra de Mesué que inclou en un sol grup unguents i emplastres. És un grup força extens i també variat pel que fa a autors.

GRUP VUITÈ «DE EMPLAUSTRIS»

El següent grup, «De emplastris»⁵³, comença al foli LXXVII v. i acaba al foli LXXXIII r. Es tracta del grup vuitè de la Concòrdia, i com ja hem dit anteriorment, en l'obra de Mesué es correspon amb part del grup onzè, on agrupa les receptes d'ungüents i d'emplastres.

Conté 21 receptes. Les set primeres corresponen a l'Antidotari de Mesué i la selecció de receptes es va fer seguint l'ordre d'aquest esmentat Antidotari. A

53. «Emplastrum» és una preparació farmacèutica d'ús extern. Els emplastres són sòlids a temperatura ambient i es reblaneixen fàcilment a la temperatura del cos humà. Consten, principalment, de resines, ceres i greixos, barrejats amb diverses matèries, o bé d'un sabó de plom sol o junt amb diverses substàncies que es dissolen o barregen en aquesta massa.

continuació, segueix l'«Emplastrum apostolicon magnum. Secundum Arnaldum et Nicolaum». Es tracta de l'única recepta que podria provenir del «Comentum Stephani Arnaldi super Nicolaum» foli XXXXII r, i que també es troba a l'Antidotari d'Arnau de Vilanova.

Continua amb 13 receptes de varis autors, entre les que cal destacar dues de Nicolau, dues d'Arnau de Vilanova, altra de Gilibert Ànglic, i la resta correspon a diversos autors.

Es tracta d'un grup bastant ben estructurat i és, junt amb el primer grup «De confectionibus», el que conté major nombre de receptes d'autors diversos.

GRUP NOVÈ «DE OLEIS»

El grup novè de la Concòrdia, «De oleis», comença al foli LXXXIII r. i es correspon amb el grup dotzè de l'Antidotari de Mesué, també anomenat «De oleis».

Aquest grup és bastant complex per la diversitat de matèries que tracta. Comença un estudi en general sobre els olis, classificació segons forma d'obtenir-los, receptes sobre maneres d'extreure olis simples, i finalment, receptes d'olis compostos.

L'estructura de la Concòrdia segueix el grup dotzè de l'obra de Mesué. El començament és una còpia d'aquesta esmentada obra, reduïda en algun punt. Tracta de les diverses formes d'obtenció d'olis: per premsatge, per impregnació i per segregació en aplicar calor.

La primera recepta, igual que en l'obra de Mesué, explica la manera d'obtenir l'oli d'ametlles dolces, però el text de la Concòrdia és més reduït que el que es troba en les obres de Mesué que hem consultat i a més hi ha lleugeres discrepàncies entre aquests textos i el de la Concòrdia.

Seguidament, el text de la Concòrdia presenta una llista dels olis que s'obtenen de forma anàloga al de l'oli d'ametlles dolces. A continuació hi ha la recepta que explica la manera d'extreure l'oli de les baies de llorer i la relació d'olis que es fan de forma anàloga a aquest. Acaba la llista d'olis obtinguts per premsatge, tot citant el procediment utilitzat per a l'obtenció de l'oli de sèsam i la llista dels que s'elaboren com aquest. Llista que és anàloga a al que es troba en el corresponent apartat del grup dotzè de l'obra de Mesué.

Al foli LXXXIII r. comença el grup d'olis que s'obtenen per impregnació. Aquest procediment consisteix en utilitzar un oli com a base o vehicle per dissoldre-hi les essències contingudes en determinades parts de plantes aromàtiques, com poden ésser flors, fulles o llavors. La primera recepta és la de «Oleum rosatum. Secundum Arnaldum» provinent de l'Antidotari d'Arnau de Vilanova i tot el llistat d'olis que ve a continuació, correspon a l'obra de Mesué, però amb diferències en l'ordre.

A partir del foli LXXXIII v. hi ha una sèrie de receptes d'olis compostos, la primera és «Olei nardini compositi. Secundum Arnaldum», a continuació d'aquesta esmentada recepta, se'n troba una que no és de cap oli, sinó que pertany al grup «De

colliriis», l'anomenada «Sieff elixir. S. Mesué in pratica...», tal com ja ha estat esmentat en el grup corresponent.

Continua el text amb vuit receptes de Mesué, tres més d'Arnau de Vilanova i una, «Oleum de tartaro», anònima, i després segueix l'apartat que parla dels olis que s'obtenen per destil·lació o són alliberats quan s'aplica calor a una barreja d'un oli amb determinada substància. Es tracta tan sols de tres receptes, totes elles provinents de l'Antidotari de Mesué i acaben les receptes d'olis amb l'«Oleum onfancinum .S. Simonem lanuencis».

Acabada l'enumeració de tots els olis, s'hi troba una recepta d'ungüent i, a continuació, en el foli següent, la «Confeccio Gentilis in Consiliis, ad defectum cordis ex frigiditate». Són les últimes receptes de la Concòrdia, que hem inclòs en el seu corresponent grup al fer el recompte de receptes per grups, acabant a la meitat del foli LXXXVII r. el que és pròpiament el text de la Concòrdia.

ÍNDIX

Els quatre següents folis corresponen a la «Rubrica», que s'ha traduït per «índex». En aquest, les receptes no estan ordenades per ordre alfabètic, sinó que vénen anotades segons es troben en el text. El primer grup queda destacat amb lletra gran, «Primo de Confectionibus» i, a continuació, segueix la columna dels noms de les receptes a l'esquerra de la plana, i a la dreta, la columna amb la numeració dels folis on es troben les esmentades receptes. La numeració dels folis no ve posada a cada recepta, sinó tan sols a l'última que es troba a cada foli.

Les receptes del primer grup que es troben en el text no corresponen amb les que hi ha a l'índex. En una primera lectura, semblaria que en faltessin. En realitat no en falten, sinó que es troben incloses en el segon grup de l'índex, el «De pulveribus», grup que no es troba en el text i per tant no pot considerar-se com a grup de la Concòrdia. La seva presència a l'índex té una explicació ben senzilla i al mateix temps pràctica. Es tracta de preparacions en les quals hi entraven una gran quantitat de simples finament polvoritzats i amb aquestes pólvores compostes se'n preparava extemporàniament l'electuari o la confecció. L'excipient d'aquestes receptes era mel o xarop, substàncies que tendeixen a fermentar, i per tant, era millor tenir les pólvores preparades i barrejar-les amb l'excipient en el moment en què la recepta era sol·licitada. Separant-los així, era fàcil saber quines confeccions era convenient tenir en forma de pólvores ja preparades, per a poder-les utilitzar en el moment oportú.

Al segon foli, al centre i amb lletra gran es llegeix «Lohots», i corresponen al segon grup del text.

En canvi, el grup «De sirupis», no es troba centrat com els anteriors, ni amb lletres més grans, sinó que està situat a la mateixa columna de les receptes i amb el mateix tipus de lletres que el nom d'aquestes, tan sols es remarca amb el signe de paràgraf al davant del nom.

Els grups «De trociscis», el «De pillolis» i el «De colliriis» sí es troben centrats i amb lletres més grans, no així el «De unguentis et cerotis» que també és a la columna de les receptes i solament remarcat pel signe de paràgraf, tal com succeïa en el «De sirupis».

El penúltim grup, «De emplastris», també està centrat i amb lletres més grans.

L'últim grup, el «De oleis», no es troba inclòs com a grup. Tan sols hi ha dues notes a la columna de les receptes, remarcades amb el signe de paràgraf que diuen, la primera, «Olea que fiunt per expressionem», que equival a «Olis que s'obtenen per premsat», i una altra en la qual s'inclouen la resta d'olis: «Cetera olea que diversificantur in operationibus. Subsecutive se habent secundum hordinem alphabeti», que es tradueix per: «Diversos olis que es diferencien per la forma d'obtenció, i que, a continuació, es troben per ordre alfabètic». Fem constar però, que no existeix aquest esmentat llistat, i per tant, l'índex no indica el contingut del text.

En aquest índex hi falten tres receptes: una del foli LXXXIV v., el «Sieffelixir», i les dues últimes de l'obra, que semblen un afegitó al text d'última hora.

ERRADES DETECTADES EN EL TEXT

En els primers textos impresos és cosa normal trobar-hi errades, ja que no es feia una acurada revisió d'allò que després s'imprimiria, però hi havien obres en les que aquest fet era més patent, com és el cas de la Concòrdia que no va tenir gaire sort en aquest aspecte.

Les errades són moltes i ja foren detectades pels apotecaris de l'època. N'és prova el que es pot llegir en el llibre d'actes del Col·legi, conegut per «Llibre de la Magdalena», en l'acta de 30 de novembre de 1534, quan es parla de fer una nova impressió de la Concòrdia. Textualment diu⁵⁴:

«...y vist aquell esser estat per causa del astamper molt errat, oc y encara mal corregit, y molts altres defalliments...»

Veiem, doncs, que els múltiples errors que conté ja foren detectats en la seva època, i se'n donà la culpa, en primer lloc, a l'impressor o estamper, que no va tenir prou cura a l'hora de compaginar l'obra, després, a deficiències en la correcció i, finalment, a altres «defalliments», tal com diu el text que es pot prendre per deixadeses o defectes i que no especifiquen de qui foren causa.

Revisant la Concòrdia, s'ha pogut comprovar el gran nombre d'errades que s'hi troben i que es poden classificar en:

- errades de paginació
- errades en la transcripció del text
- errades en els pesos d'algunes receptes
- errades peculiars de la Concòrdia.

Les errades de paginació varen ésser detectades per Ballester i citades en el seu llibre ja esmentat⁵⁵. Han estat repassades i s'ha vist que eren bastant més de les que ell cità.

54. Transcripció duta a terme partint de la reproducció del document original que es troba al pròleg del facsímil de la Concòrdia de 1511, p. XIII, lín.18, 19 i 20. No hem utilitzat la que es dona a la pàgina XV de l'esmentat pròleg, duta a terme per Font i Sagué (veure nota 2), en la qual s'han detectat alguns errors.

55. Veure nota 3.

NÚM. DE FOLI	DIU	DEU DIR	
32	XXXIII	XXXII	
39	XXIX	XXXIX	
71	LXVI	LXXI	Ballester
73	L	LXXIII	
74	LXIII	LXXIII	Ballester
76	LXXXVI	LXXVI	
79	LXIX	LXXIX	

En la impressió, s'utilitzen dues maneres diferents per anotar el número 9. Unes vegades VIII, i d'altres IX, cosa que no deu ser considerada errata d'impremta, ja que ambdues formes són correctes. Però, es podia haver unificat el criteri, utilitzant en tot el llibre l'una o altra forma. Pot ser un error de l'impressor o bé que la numeració dels folis ja es presentés així en el manuscrit original. Citem de pas que el número 4, sempre ve representat per IIII, no presentant-se mai la forma IV, que encara no era utilitzada en aquesta època.

Les errades en la transcripció del text són nombroses. No totes es poden atribuir a errades d'impremta pròpiament dites, sinó que poden ser degudes a una dificultat de lectura del manuscrit original. La interpretació de certes paraules, tractant-se d'un text eminentment especialitzat i de vocabulari completament desconegut, devia resultar difícil per a qui havia de compaginar l'obra. D'aquesta dificultat provenen algunes de les errades que es troben a la Concòrdia.

S'ha comprovat que les errades més freqüents es troben en lletres o grups de lletres de grafia semblant. En les lletres, s'observa confusió de n per m, u o v, i també al revés. Per exemple, al foli XXXX v. diu «pauno» i deuria dir «panno»; foli XXIII r. diu «pruma» i deu dir «pruna»; foli III r. «Jucari» per «Zucari». Els grups de lletres de grafia semblant comporten encara més errades, i moltes vegades aquestes són reiteratives, per exemple «Insquiami» per «Jusquiami», com veiem en els folis XXII v., XXVIII r. XXIX v. i XXXII v.; «iuiuba» el trobem escrit de diverses formes, en el foli LXXXVI es presenta «iniubis», «innibis» i «junibarum» al costat de la forma correcta «juiubarum», tenint en compte, però, que en la grafia de l'època «j» i «i» són formes equivalents. Aquest errada es repeteix al foli LXXXVIII, que diu «innibarum» en lloc de «iuiubarum». També es troben moltes transposicions de lletres i lletres canviades, les quals només les citem de pas ja que creiem són errates de poca importància.

També s'han detectat errades en els pesos dels simples, que poden ésser atribuïdes tant a l'impressor, com al redactor i escrivà del text de la Concòrdia. No són tan nombroses com les citades anteriorment, però, comprovant amb els pesos de les obres originals, hi ha algunes variacions en determinats pesos, cosa que podria venir donada també per diferències existents entre distintes còpies manuscrites, que després passaren a les impressions d'aquestes obres.

Per tant no totes aquestes errades es poden imputar a l'impressor de la Concòrdia, sinó que poden provenir de més lluny. Les que sí se li poden atribuir són les de la transformació de X en V i viceversa, i també podria ser culpa d'ell la variació de les unitats de pes ja que el signe d'unces i dracmes poden interpretar-se erròniament si no estan ben remarcats en el manuscrit.

En tres receptes falten la totalitat dels pesos dels simples que intervenen en la seva composició. Són; «Justinum. Secundum Nicolaum», foli XIX v.. «Teodoricon emperiston. Secundum Nicolaum», foli XXIX, i «Pulvis visqui aspre» recepta del mestre Bernat de Casalldovol, metge il·lustre de la ciutat de Barcelona de les darreries del segle XV⁵⁶. En aquestes receptes no podem opinar sobre si l'oblit fou del redactor o bé de l'impressor. Cal destacar que en el volum que obra en poder de la Facultat de Farmàcia, els pesos corresponents varen ésser posats a mà per algun usuari del llibre i encara es poden llegir a pesar d'haver estat esborrats pel restaurador.

Les errades més curioses es reiteraren en tot el text del manuscrit base de la Concòrdia. Són errades en la forma d'escriure determinades lletres o grups de lletres, el que avui dia diríem faltes d'ortografia. Situant-nos en el context de l'època podem dir que es tracta d'una ortografia pròpia de la persona que realitzà el manuscrit que va ser dut a la impremta. Aquestes es repeteixen sempre en determinats noms i no té res a veure amb els diferents autors dels quals es van extreure les receptes i són l'indicador que aquest manuscrit fou realitzat per una sola mà, ja que el seu peculiar sistema ortogràfic és utilitzat per un igual en les diferents receptes, tant que provinguin de Mesué, de Nicolau o d'Avicenna, per citar autors dels quals nosaltres hem revisat la seva obra.

Aquesta escriptura peculiar es dona en les paraules en les quals es troba la lletra «s» i «c», al principi o al mig d'una paraula i depèn de si es tracta d'una «s» que en català sigui sorda o líquida o bé d'una «c» davant de «e» o «i». La seva grafia la trobem escrita en consonància amb el seu so en català. Al principi de paraula, per exemple, trobem *centonice* quan hauria de dir *santonice*, *cirici* per *serici*, *cetam* per *setam*, *cepi* per *sepi*, paraules que en català totes elles comencen amb «s» sorda: santònica, seda, seu. Si la «s» o «c» està al mig de la paraula, a vegades, no sempre, trobem també que la grafia correspon als sons d'aquestes lletres. Exemples reiteratius al llarg de tot el text el trobem en *anizi*, que correspondria a *anisi* i *dozis* per *dosís*. Altres que es poden citar són *bazilicon*, *inscizorio*, *acetoze*, *vazis*. Cas contrari és el de la doble «ss» o «s» després de consonant que ve representada per «c» com *abcintio*, *acacia*, *succecione*. També hem d'assenyalar que el simple que en les receptes originals de Mesué, Nicolau i d'altres autors trobem sempre escrit *assari*, en la Concòrdia es presenta escrit *adzari* o *atzeri*, que és un nom català; avui dia encara s'anomena a la

56. CASALDOVOL, BERNAT. Per la seva biografia, veure CALBET I CAMARASSA, J. M. i CORBELLA I CORBELLA, J. «Diccionari biogràfic de metges catalans». II Congrés d'Història de la Medicina Catalana, Lleida, 1981. Seminari Pere Mata, Barcelona 1982.

planta «atzarí», i és l'espècie botànica *Assarum europaeum*. Altra errada detectada és la transformació del diftong «ae» corresponent al genitiu del singular de la primera declinació. Sempre es troba escrit com «e», so que correspon a la pronúncia catalana de vocal neutre que avui en l'escriptura normalitzada correspon a «a» tot i mantenint la pronúncia de vocal neutre. Per exemple, concòrdia, casa, genciana.

Per totes les característiques citades, s'arribà a la conclusió que aquesta grafia corresponia a una escriptura literal del català parlat a l'època.

Aquests errors probablement són els que consten com «...i altres defalliments...», a l'acta citada del Col·legi d'Apotecaris de 30 de novembre de 1534, foli 21 v., i es troben tots ells esmenats a l'edició de la «*Concordie Pharmacopolarum Barchinone...*» de 1535.

L'**Apèndix II** relaciona, per ordre d'aparició, les errades detectades en el text original de la Concòrdia, amb indicació de l'esmena respectiva i del foli corresponent.

LA MATÈRIA FARMACÈUTICA

La Concòrdia, encara que editada l'any 1511, és una obra típicament medieval. La seva font són textos medievals, i per tant els components de les receptes correspondran als materials que llavors eren utilitzats.

Una investigació de textos medievals ens porta a saber quins conceptes regien entre metges i apotecaris sobre els materials emprats en l'elaboració de receptes.

Aquests prenen el nom de *medicina*, paraula llatina que traduïda al català vol dir remei. I d'aquests remeis o *medicinae* n'hi havien de dos tipus: els simples i els compostos.

La definició clara i concreta del que es denominava medecina simple i medecina composta l'hem trobat al pròleg del «Circa Instans», obra de Matheus Platearius⁵⁷.

El Circa Instans fou una obra molt utilitzada durant tota l'Edat Mitja, de la qual se'n coneixen moltes còpies i refundicions⁵⁸.

En la introducció o pròleg de l'obra⁵⁹ és on es troba la definició del que s'entenia que era una «medecina», i del qual n'hem seleccionat uns fragments, que, traduïts, diuen:

«Medecina simple és aquella que s'usa tal com la produeix la naturalesa. També està permès que per un medi artificial s'intervingui en aquest simple per obtenir-ne tan sols una part d'ell, i posem com exemple la polpa del tamarisc, que s'obté obrint-ne l'escorça, o bé l'àloe, que és el suc que flueix de la planta quan se li fa una incisió. També s'ha de conèixer si la part útil com a medecina és un arbre o un fruit, herba, arrel, flor o llavor o fulla o pedra o suc...»

57. MATHEUS PLATEARIUS, metge de Salern, on exercí entre 1130 i 1161. La seva obra més important es coneix per «Herbolarius», «De simplici medicina» o bé per «Circa instans», que és l'*incipit* de l'obra. Se li atribueix també l'«Antidotarium Nicolai».

58. Els estudis sobre el «Circa Instans» han portat a identificar varies famílies de còpies manuscrites. Un dels autors que millor han estudiat l'obra és Dorveaux, el qual també en començà la traducció al francès, que deixà inacabada.

DORVEAUX, P: «Le Circa Instans de Platearius et les traduccions françaises de ce livre» France Med. 1912, 401, 461-466.

59. Platearius, «Herbolarius secundum magistrum Platearium». Arxiu Capitular, Catedral de Tortosa, cod. 234 II. Aquest manuscrit ja es troba inventariat en aquest arxiu, al S. XV, com a «Liber de medicinis simplicibus».

«Es fa una pregunta necessària: perquè foren ideades les medicines compostes? Perquè en elles es reuneixen totes les virtuts que tenen els simples.»

«Existeixen múltiples causes per a donar certa llibertat en la composició de les medicines, que són: virulència de la malaltia, oposició dels mals, disposició contrària dels membres, noblesa dels membres, força de les medicines. Hi ha malalties virulents tals com la lepra, l'apoplegia, l'epilepsia, les quals no es poden curar amb simples medicinals. Convé doncs usar medicines compostes, perquè la seva força augmentada per quantitat de simples, fa més fàcil la cura de les malalties virulentes.»

Veiem doncs, que els simples eren utilitzats en la cura de determinades malalties. Però quan la força de la malaltia era més gran o bé atacava diversos òrgans, llavors era convenient utilitzar medicines compostes. Els diversos simples que les integraven, en tenir diferents propietats segons el seu grau i qualitat, feia que les medicines compostes tinguessin unes virtuts curatives superiors a les de les medicines simples i actuessin a la vegada sobre els diversos òrgans afectats.

Queda doncs clar el que es considerava medicina simple, o tan sols simple, i medicina composta. Per tant es pot definir de la següent manera aquests dos tipus de medicines:

- Medicina simple és aquella que pot actuar bé per ella sola, o bé formar part de medicines compostes.

- Medicina composta és aquella realitzada a partir de diversos simples i s'utilitza per a paliar o curar les malalties més virulentes.

Pot donar-se el cas que algunes d'aquestes medicines compostes, a vegades s'utilitzin com a ingredients de diverses receptes, igual que els simples.

En les receptes de la Concòrdia la quasi totalitat dels materials emprats en la composició de les receptes són simples, però també es troben alguns compostos que entren a formar part d'algunes formulacions més complexes.

Per tant, l'estudi dels materials s'ha de dividir en dos apartats, un de simples, i un altre de medicines compostes que formen part d'algunes receptes.

SIMPLES

Ja hem vist abans què s'entenia per simple en època medieval. La seva definició diu que un simple pot estar format per la totalitat o bé una part d'un vegetal o un animal o un mineral. En els vegetals, es dona el cas que les diverses parts d'una planta tenen diferents propietats enfront diverses malalties, o bé que en determinades receptes se n'utilitza, per exemple, l'arrel, i, en altres, la llavor o el lleny, degut a la

diferent quantitat de principi actiu acumulat en una o altra part. En aquest cas s'ha de considerar com un sol simple, però s'ha de destacar la part o parts que se n'usa.

També quan, per alguna manipulació o medi artificial s'obté tan sols una part d'un determinat material, se la sol prendre com a simple. El cas més corrent és el suc de moltes plantes, que si bé s'obtenen actuant per incisió o compressió de la planta, eren considerats com a simples, cosa que també succeeix amb les gomes i resines, i també amb els greixos.

En moltes obres d'autors reconeguts, com Mesué o Arnau de Vilanova, hi ha una part en la qual es descriuen alguns simples. Avicenna, en el segon Canon, descriu 721 simples, però la descripció és més farmacològica que farmacèutica i no serveix a l'hora d'identificar-los. També, els manuals denominats «Herbaris» descriuen molts d'aquests simples, però tots ells no parlen sinó d'una part dels simples emprats. El «Circa Instans» en descriu 278, xifra potser la més elevada en totes aquestes obres, però no arriba, ni de bon tros, al número utilitzat en l'elaboració de les receptes de la Concòrdia.

Per tant, per a conèixer-los, hem hagut de recórrer a una obra que, encara que no els descriu, presenta una relació dels d'ús més corrent a les apotecaries. Es tracta del citat «Receptario» florentí, que, en la primera part, en el capítol 10, dóna un llistat dels simples que deu tenir l'apotecari, en un total de 503.

S'ha utilitzat aquest llistat com a base de consulta i estudi. És fiable, primer per la seriositat de l'obra, i després per la similitud de fonts utilitzades. També per la coetaneïtat, ja que tan sols hi ha una distància de tretze anys entre l'aparició del «Receptario» i la Concòrdia. Per tant no poden haver-hi gaires diferències entre els simples utilitzats en les apotecaries de Florència i les de Barcelona.

Simultàniament, en el moment de realitzar la traducció, es feu la fitxa de cada simple. Són 565, organitzades per ordre alfabètic. A partir d'aquestes fitxes, s'organitzà un llistat en columnes, que es pot consultar a l'**Apèndix II**.

COMPOSTOS

El número de medicines compostes que formen part de receptes és molt petit en comparació amb els simples i no es troben en tots els grups en què es divideix la Concòrdia, sinó tan sols en uns de determinats, que són el «De confeccionibus» i el «De pillolis». Com a excepció es troba una «Confeccio de centaurea» en una recepta del grup «De emplaustri», «Emplastrum de centaurea» al foli LXXX v. També s'ha pogut observar que les medicines compostes que entren a formar part d'altres medicines pertanyen tan sols a tres grups: confeccions, xarops i trociscs, amb excepció de la Mínia aromàtica que no és una recepta de la Concòrdia, sinó que es troba al grup «De conditis» de Mesué.

Del grup «De confeccionibus», s'utilitzen 16 medicines compostes, de les quals tan sols una prové d'aquest mateix grup «De confeccionibus». Es tracta del «Pulvis

dia dragagantum frigidum», que forma part de «Dia cartemi», les altres corresponen, nou a receptes del grup «De trociscis», i sis a xarops.

En el grup «De pillolis», s'utilitzen cinc medicines compostes, de les quals quatre pertanyen a preparats del grup «De confectionibus», l'altra procedeix del grup «De trociscis». La «Yera pigra» es troba reiterada en sis receptes de píndoles. Les altres quatre, només s'integren una vegada a la formulació de les píndoles.

Per tant són solament 21 medicines compostes les que entren a formar part de receptes incloses a la Concòrdia:

DEL GRUP I	
«DE CONFECCIONIBUS»	
1 Gallia muscata (f. LII v.)	a Electuarium de aromatibus (f. III r.)
	a Dia rodon (XXIII r.)
2 Minua aromàtica	a Electuarium de aromatibus (f. III r.)
3 Trocisci diarodon (f. LIII v.)	a Electuarium de gemmis (f. V v.)
4 Troscici alandal (f. LVI r.)	a Gera hermetis (f. VIII r.)
5 Troscici croci magnetis (f. LII r.)	a Confeccio dia yrundinis (f. VIII v.)
	a Rubea trociscata (f. XXVII v.)
6 Troscici ydiocri	a Rubea trociscata (f. XXVII v.)
7 Trocisci squille (f. LVII v.)	a Tiriaca magna Galieni (f. XXVIII r.)
8 Trocisci thiri (f. LVII v.)	a Tiriaca magna Galieni (f. XXVIII r.)
9 Trocisci dia coralli (f. LVIII r.)	a Tiriaca magna Galieni (f. XXVIII r.)
10 Sirupus viole (f. XXXXII r.)	a Dia dragagantum (f. XIII r.)
	a Dia penidion (f. XXVIII r.)
11 Sirupus rose (f. XXXXI v.)	a Tria sandeli (f. XXX v.)
12 Sirupus limonum	a Confeccio de jaccinto (f. XXXIII v.)
13 Sirupus acetositatis citri (f. XXXXII r.)	a Thiriaca de citro (f. XXXV v.)
14 Sirupus de agresta (f. XXXXII r.)	a Thiriaca de citro (f. XXXV v.)
15 Sirupus de zinzibero	a Dia satirion (f. XXXVII r.)
16 Pulvis dia dragagantum frigidum (f. XIII r.)	a Dia cartemi (f. XXXVI v.)

DEL GRUP VI	
«DE PILLOLIS»	
17 Yera pigra (f. XXVI r.)	a Pillule agregative minoris (f. LX r.)
	a Pillule de reubarbero (f. LX r.)
	a Pillule alkekengi (f. LX v.)
	a Pillule inde (f. LX v.)
	a Pillule de agarico (f. LXII v.)
	a Pillule lapide lazuli (f. LXIII r.)
18 Yera pigra Galieni (f. XXX v.)	a Pillule stomatice (f. LXII v.)
19 Pigra Galieni (f. XXVII r.)	a Pillule cochie (f. LXVI v.)
20 Yera Galieni	a Pillule Alceyared (f. LXVII v.)
21 Trocisci dia rodon (f. LIII v.)	a Pillule de reubarbero
	a Pillule dia rodon

COMENTARIS FINALS

Després de tot el que s'ha exposat, tan sols resta fer uns breus comentaris a alguns punts.

S'ha dit que el «Receptario» de Florència era l'únic antecedent de la Concòrdia, i, per tant, ens podem preguntar: els apotecaris barcelonins el coneixien?, i, si varen arribar a conèixer-lo, fins a quin punt aquest «Receptario» va influir en la redacció de la Concòrdia?

No es pot dir que els apotecaris de Barcelona desconeguessin el «Receptario» florentí de 1498, ja que en aquella època hi havia una gran relació entre Itàlia i Espanya. Però, comparant ambdues obres, no se'n troben gaires d'analogies, exceptuant només el pròleg.

En el «Prohemio» del «Receptario» es diu que els doctors de l'Art i de la Medicina han considerat els mals que poden succeir a la Ciutat pels errors que poden cometre els «Spetiali» per la diversitat en la forma d'elaborar les receptes. També, *que aquesta situació ha actuat en detriment del bon nom dels metges*. Per tant, reunits aquests doctors de l'Art i de la Medicina junt amb els «Spetiali», s'acorda redactar un «Nuovo Receptario» seguint les ensenyances de Mesué, Nicolau, Avicenna, Galè i tots els altres autors que han escrit bé i breument. Serà d'ús obligatori pels apotecaris de la ciutat i estat florentí, i els metges en poden seguir el seu guiatge.

El pròleg de la Concòrdia diu que si bé mai s'havia posat en entredit la bona manera d'actuar dels apotecaris, en una reunió del Col·legi en pes, es pren l'acord unànim, sense cap discrepància, d'unificar les receptes de les medicines compostes, seguint les ensenyances de Mesué, Arnau de Vilanova, Nicolau i altres autors que són mestres en la formulació de medicines compostes.

Per tant, es pot arribar a la conclusió que, suposant que els apotecaris de Barcelona haguessin conegut el «Receptario», cosa molt verosimil, aquest tan sols podia ser l'inspirador de la Concòrdia. Perquè la Concòrdia no n'és una còpia, sinó que es tracta d'una obra original feta pels apotecaris barcelonins, que, tal com diu el pròleg, té un sol propòsit: fixar les normes per unificar la formulació i realització de les medicines compostes. En canvi, el «Receptario» és una obra més ambiciosa, que està dividida en quatre llibres i on, no solament es tracta de medicines compostes, sinó també de l'organització de l'apotecaria, dels simples que hi ha d'haver i de la manera de dur a terme diverses manipulacions d'aquests simples.

Passant al contingut del text, s'ha dit que la Concòrdia conté 309 receptes, de les quals 225 corresponen a preparats d'ús intern, la resta, 84, són preparats per ús extern. Es nota, doncs, una gran diferència entre la quantitat de receptes d'ús intern,

que corresponen a un 72,8 % del total, enfront al 27,2 % que corresponen a preparats d'ús extern.

S'apunta la hipòtesi que aquesta desproporció podria venir donada pel més gran control que devia tenir-se pels medicaments d'ús intern, on una elaboració o formulació distinta, en el millor dels casos, podia donar lloc a suspicàcies, o bé pitjor, resultats diferents enfront a determinades malalties.

En canvi, en els medicaments d'ús extern aquestes diferències no serien tan notables. També aquests últims eren medicaments que escapaven més a la formulació normalitzada al proliferar gran quantitat de receptes tant d'ús comú con les provinents dels llibres de cirurgia utilitzats en l'època, i que podien ser realitzades pels cirurgians.

La quantitat de simples utilitzats, i que per tant havien de trobar-se a les apotecaries era bastant elevada. Sospitem que una part d'ells, al provenir originàriament de contrades llunyanes, donat que en aquella època el comerç de Barcelona amb Alexandria havia esdevingut precari, se substituïen per altres més fàcils d'abastir-se'n. Aquestes substitucions, que moltes vegades no seguien cap criteri farmacològic, es feien segons unes pautes que es trobaven a diverses obres de reconeguda solvència a l'època. Una d'elles era el «*Quid pro quo*» que s'imprimia junt amb les obres de Mesué, l'*Antidotari* de Nicolau, «*Tractatus de Sinonimis*» i d'altres, com «*Luminare maius*» de Manliis de Bosco, i «*Lumen Apothecariorum*», de Quiricus de Augustis.

Per últim farem menció que el text de la Concòrdia fou escrit per una sola mà i persona de parla catalana, tal com ho demostra les errades, o faltes d'ortografia que diríem avui, que es localitzen al llarg del text, i que demostren que era una persona de cultura mitjana. Com que no s'ha trobat cap document que parli sobre la gènesi d'aquesta Concòrdia, es pot conjecturar que fou un apotecari afí als Còsols d'aquell any o bé un d'ells qui feu d'amanuense del manuscrit que es portà a la impremta i que l'obra es devia dur a terme amb gran rapidesa, ja que no donà lloc a ser ben corregida. Cosa que es realitzà a la segona edició de l'any 1535, on la correcció fou encarregada a un metge de prestigi a Barcelona, el doctor Narcís Solà segon, fill de Narcís Solà que fou qui traduí al català l'obra de cirurgia de Guy de Chauliac que fou portada a la impremta el 1503.

**SEGONA PART:
TRANSCRIPCIÓ I TRADUCCIÓ DE
*LA CONCÒRDIA***

Concordie

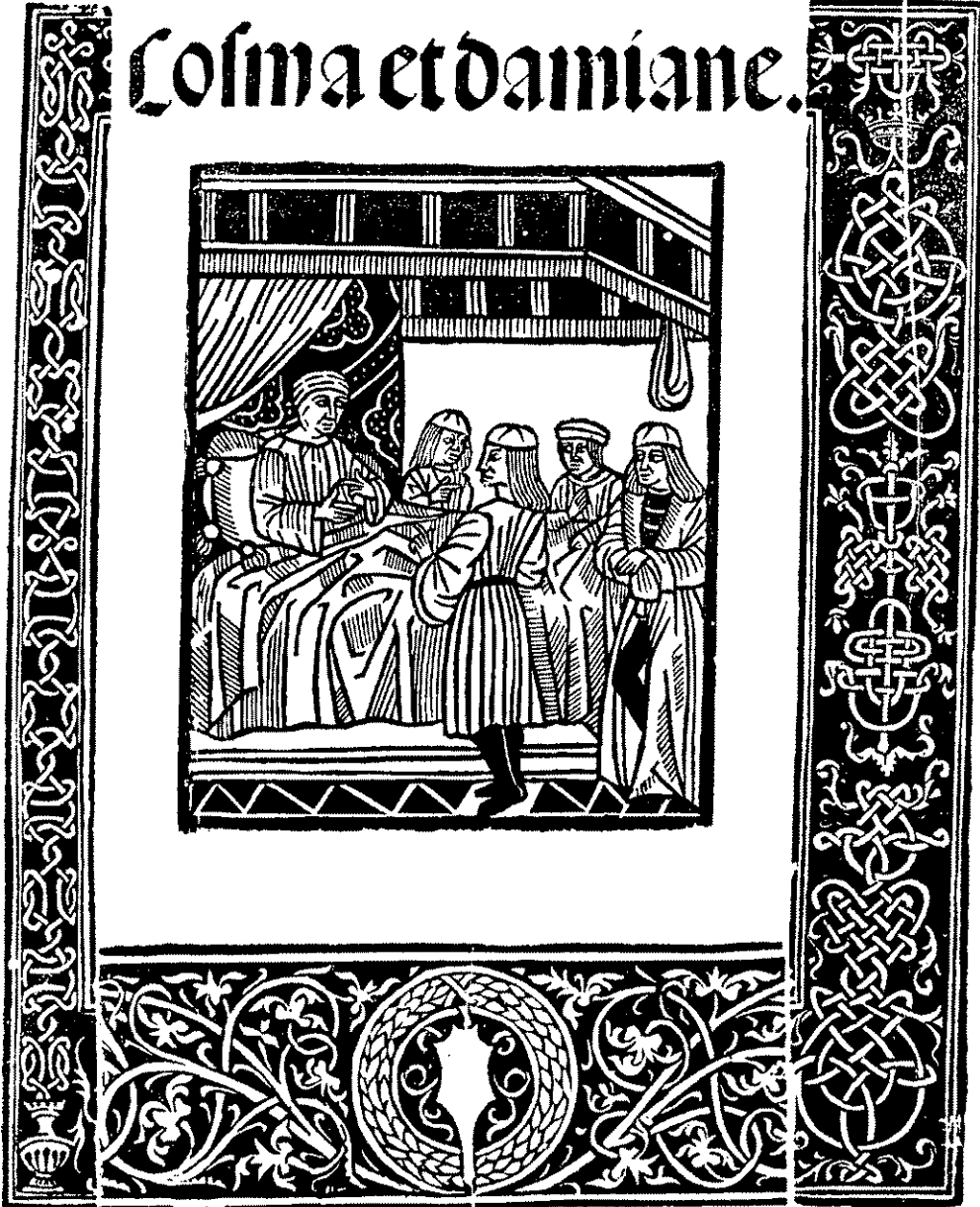
apothecariorum Bar-
chinone in medicinis
compositis Liber feliciter
incipit

**Comença felïçment el
Llibre de la Concòrdia
dels Apotecaris de
Barcelona sobre les me-
decines compostes.**

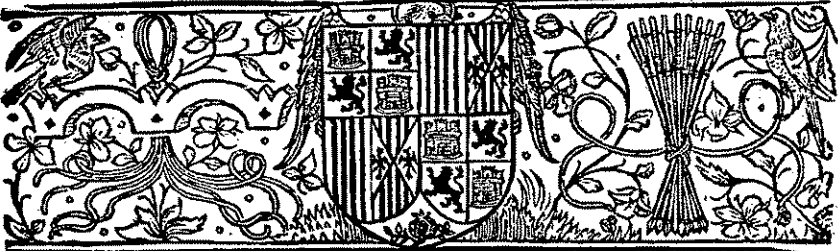
Cosma et damiane.

Cosme i Damià.

Sancta Magdale- na Ora pro nobis

Santa Magdalena, prega per nosaltres

In nomine individue Trinitatis, Patris, scilicet, Filii et Spiritus Sancti et intemerate Dei genitricis Marie sanctorumque Cosme et Damiane necnon gloriose beate Magdalene, Apotecariorum patrone.

Quamvis actenus Apothecarii huius insignis civitatis Barchinone, doctor aliter tamen, multas exercierint confecerinque medecinas, non autem a doctrina doctorum peritissimorum in medicina deviando. Visis tamen a modernis apothecariis dictarum medicinarum saporum et colorum et operationum diversitatibus, id circo (et multis aliis respectibus) super his inter apothecarios multa conloquia invicem habita fuerunt. Et tandem consilio generali per apothecariorum Consules et universali Collegio congregato, unanimiter convenerunt, nemine discrepante, ut omnes de cetero componant sive conficiant medicinas compositas secundum doctores medicine, scilicet, evangelistam eorum, Joannem, Ebenmesue, Arnaldum de Villa Nova atque Nicolaum, aliosque doctores qui in medicinarum compositione obtinent principatum, ut illarum operationes presertim lextivarum ab invicem non devient, sed potius, ad unum tendant finem optatamque prebeant corporibus humanis sanitatem, nec non corporis et anime salutem perficiant.

Et quia parum ymo nichil prodest sententias ferri nisi iuxta sui seriem executioni deducantur, idcirco, post divini auxilii invocationem, dictas nostras conclusiones uti determinatum fuit, prosequemur in hunch qui sequitur modum.
Et primo de confectionibus.

En nom de la indivisa Trinitat, a saber, Pare, Fill i Esperit Sant, i de la puríssima Maria, Mare de Déu, i dels Sants Cosme i Damià, així com també de la gloriosa beata Magdalena, patrona dels Apotecaris.

Encara que fins el dia d'avui, els Apotecaris d'aquesta insigne Ciutat de Barcelona, mestra també en altres coses, preparessin i confeccionessin els remeis sense desviar-se de la doctrina dels expertíssims doctors en medicina, tanmateix vist pels moderns apotecaris una diversitat de sabors, colors i també distintes maneres de realitzar els esmentats remeis, per això, i per moltes altres causes al respecte, degut a aquest estat de coses, foren tinguts nombrosos col·loquis entre els apotecaris. I congregat un Consell General pels cònsols dels Apotecaris, i reunit tot el Col·legi, convingueren per unanimitat, sense que ningú discrepés, que d'ara en endavant, es realitzessin o s'elaboressin les medicines compostes segons els doctors de la medicina: l'Evangelista dels Apotecaris: Joan Mesué, Arnau de Vilanova, Nicolau i altres doctors que en la formulació de remeis obtingueren lloc preminent. Que les activitats d'ells, sobretot dels laxants, no s'interfereixin mútuament, sinó que més aviat, tendeixin al mateix fi, i donguin la desitjada sanitat als cossos humans, i aconseguixin, no tan sols la salut del cos, sinó també la de l'ànima.

Icom que de poc, o més aviat de res, serveix adduir opinions, si no es du a terme la seva deguda realització, per això, després de demanar l'auxili diví i un cop exposades les nostres conclusions, tal com fou establert, prosseguirem la tasca de la manera següent:

I en primer lloc, sobre les Confeccions.

*Electuarium de aromatibus. Secundum Ebenmesue.***R***ecipe:**Ligni aloes crudi**Rosarum**Ana Aureos .XII.**Gallie muscate**Mente sicce**Macis**Deronigii**Piperis longii**Nucis muscate**Spice**Cassie**Masticis**Cinamomi**Gariofillorum**Atzeri**Ana Aureos .III.**Calami aromatici**Aureos .IIII.**Croci**Cardemomi maioris, et**Minoris**Trium sandelorum**Reubarberi**Costi**Cubebe**Zinziberis**Semis feniculi**Anizi**Keysim**Ana Aureos .II.**Jucari**Uncias .VI.**Minue aromatice**Uncias .XII.*

Electuari d'aromàtics. Segons Mesué.

P ren:	
Fusta d'àloe recent	
Roses	de cadascun 12 aureus
Algàlia almescada	
Menta seca	
Macís	
Dorònic	
Pebre llarg	
Nou moscada	
Espicanard	
Càssia	
Màstic	
Canyella	
Clau d'espècia	
Atzari	de cadascun 3 aureus
Càlam aromàtic	4 aureus
Safrà	
Cardamom major i	
Menor	
Els tres sàndals	
Ruibarbre	
Cost	
Cubeba	
Gingebre	
Llavor de fonoll	
Anís	
Levístic	de cadascun 2 aureus
Sucre	6 unces
Minua aromàtica	12 unces

*Mellis dispumati quantum sufficit.
Dozis eius est a dragma .II. usque ad aureos .III.*

Confecio allquermes. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*
Cetam tinctam exkermes circiter libra .I. et proprie cuius tinctura non preterit spacium extensum et submerçe eam in succo pomorum dulcium et aqua rosata, ana, libra .I. et semis, et dimitte die una, deinde fac modicum bullire donech aqua rubeat, deinde extrahe ab ea cetam, et exprime eam, et pone in ipsa zucari tabarzed .dragmas. .CL. et coque usque dum abeat spissitudinem mellis et remove ab igne et proice in eo calido ambre crude minutatim inscize .dragmas. .III. et dimitte in eo liquefieri. Deinde proice super ipsum pulverem harum specierum:

<i>Accipe ligni aloes crudi</i>	
<i>Darsenci</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Lapidis lazuli loti et preparati</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Albarum margaritarum</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Auri boni</i>	<i>Dragmam .I.</i>
<i>Musci boni</i>	<i>Dragmam .I. et scrupulum .I.</i>

Confice, et sit dozis eius ab aureo .I. usque ad II. et semis, et est bonum et expertum.

Confectio de musco dulçi. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*
Croc
Deronigii
Zedoarie
Ligni aloes
Macis *Ana Dragmas .II.*
Albarum margaritarum
Cete crude aduste
Karabe
Coralli rubei *Ana Dragmas .II. et semis*
Gallie

Mel escumada en quantitat suficient.
La dosi oscil·la entre 2 dracmes i 3 aureus.

Confecció de quermes. Segons Mesué.

Pren:
Seda tenyida amb quermes, aproximadament una lliura, tenint en compte que la seva tinció sigui recent, i submergeix-la en suc de fruits dolços i aigua rosada, en quantitat d'una lliura i mitja de cadascun d'aquests líquids. Deixa-ho reposar un dia, després fes-ho bullir moderadament fins que l'aigua s'enrogeixi i a continuació en treus la seda tot expremet-la; afegeix 150 dracmes de sucre purificat i fes-ho coure fins que agafi consistència de mel. Treu-ho del foc i, en calent, tira-hi 4 dracmes d'ambre recent, ben trinxat, i procura que es dissolgui per complet. Després escampa-hi per sobre les següents espècies ben polvoritzades:

Agafa fusta d'àloe recent

Canyella	de cadascun 6 dracmes
Lapislàtzuli preparat i partit	2 dracmes
Perles blanques	2 dracmes
Or bo	1 dracma
Almesc bo	1 dracma i 1 escrúpol

Barreja-ho tot bé. La dosi oscil·la entre 1 i 2,5 aureus. És remei excel·lent i experimentat.

Confecció d'almesc dolç. Segons Mesué.

Pren:
Safrà
Dorònic
Zedoària
Fusta d'àloe
Macís de cadascun 2 dracmes
Perles blanques
Seda crua cremada
Succí
Corall roig de cadascun 2,5 dracmes
Agalles

<i>Ozimi citrati</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis</i>
<i>Been albi</i>	
<i>Been rubei</i>	
<i>Follii</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Gariofillorum</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Zinziberis</i>	
<i>Cubebe</i>	
<i>Piperi longi</i>	<i>Ana Dragma .I. et semis</i>
<i>Musci.</i>	<i>Dragma .I. et escrupulos .II.</i>

¶ *Confice cum melle crudo quod sit quadruplum ponderis omnium et pone in vase vitreo et sit dozis eius a dragma .I. usque ad .II. Si autem anch confeccionem amaram facere volueris valencior eficietur ad ea que diximus et ad exsicandum humiditates stomachi et putrefacciones eius et proprie si addatur in permixtione eius abcinci et rose, ana, dragmas .III., aloes optimi abluti dragmas .IIII., castorey, keisim, ana, dragma .I., cinamomi dragma .I. et semis.*

Confectio testicularum vulpis. Secundum Ebenmesue
et est dia satirion, faciens erectionem virge, es multiplicans sperma et desiderium coeundi.

R*ecipe:*

¶ *Secacul albi mundi elixati in aqua cicerum quorum eiecta fuerit aqua prima, libra .I., testicularum vulpis uncias .VIII., radices rafani uncias .III., luf plani uncias .II., terantur et infundantur super ea lactis baccini resentis aut ovini, quantitas que super emineat radicibus duobus digitis, et oley sizamini, et butiri vaccini resentis uncias .IIII. et exquocatur cum facilitate usque ad spissitudinem, et si aduch radices non bene decocte sint, fundatur super eas ex lacte et oleo et butiro usque dum perfecte decocte sint, et post hoch, funde super hoch totum mellis boni et dispumati libras .V., succi sepe humide libra .I. et semis, decoque omnia simul usque ad perfectam decoccionem; tunch enim depone ab igne et proice super eam pulverem cuius permixtio est hec:*

R*ecipe:*

Caudarum stinctorum cum renibus et
sine umbilico *Dragmas .VIII.*
Seminis eruce

Alfàbrega	de cadascun 2,5 dracmes
Been blanc	
Been roig	
Fulles de l'Índia	
Espicanard	
Claus d'espècia	de cadascun 1 dracma
Gingebre	
Cubeba	
Pebre llarg	de cadascun 1,5 dracmes
Almesc	1 dracma i 2 escrúpols

☞ Barreja-ho amb mel fresca, en quantitat de quatre vegades el pes de totes les substàncies esmentades, i posa-ho en un recipient vidrat. La dosi oscil·la entre 1 i 2 dracmes. Si vols que la preparació resulti més forta i amarga que l'esmentada i que serveixi per treure les humitats de l'estómac i les putrefaccions que s'hi originen, deus afegir-hi: donzell i roses de cadascun 3 dracmes, àloe de la millor qualitat, ben rentat, 4 dracmes, castoreu i levístic, de cadascun 1 dracma, canyella, 1 dracma i mitja.

Confecció de salep. Segons Mesué,

i és l'anomenat *Dia satirion*, provoca l'erecció de la verga, i acreix l'esperma i el desig de cohabitar.

Pren:

☞ Una lliura de panical blanc i net, remullat en aigua de cigrons, del qual s'ha rebutjat la primera aigua del remull, 8 unces de salep, 3 unces d'arrel de rave, i 2 unces de serpentària. Tritura-ho tot, i tira-hi per sobre llet recent de vaca o bé d'ovella, en quantitat suficient perquè sobresurti dos dits de les arrels trinxades, i també oli de sèsam i mantega de vaca recent, a parts iguals, 4 unces. Fes-ho coure a foc ràpid, fins que espessi, i si les arrels encara no fossin ben desfetes, tira-hi per sobre més llet, oli i mantega, fins que la fusió sigui perfecta; i un cop aconseguida la fusió, escampa per sobre aquesta massa, 5 lliures de mel bona i escumada, i 1,5 lliures de suc de ceba recent. Fes-ho coure tot junt fins una perfecta decocció. Aleshores ho treus del foc i escampa-hi per sobre unes pólvores, la fórmula de les quals és:

Pren:

Cues de cocodril del Nil, amb els ronyons
i sense el melic 8 dracmes
Llavor de ruca

Zinziberis
 Been albi
 Been rubey
 Lingue avis
 Seminis nasturci
 Cinamomi
 Piperis longi
 Baucie
 Seminis napi
 Sparagi

Ana Dragmas .III.

¶Conficiantur cum eius ultimo vero ponatur in medicamine pinearum mundatarum libra .I. et semis, fisticorum mundatorum uncias .X., cerebellorum passerum uncias .II., conficiantur omnia bene et aromatizentur cum dragma .I. boni musti. Sit dozis eius ab uncia et semis usque ad uncia .I. cum bono vino puro et pauco.

Confecio de galanga. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

Galange

Ligni aloes

Gariofillorum

Macis

Keysim

Zinziberis

Macropiperis

Cinamomi

Piperis albi

Calamenti sicci

Ana Dragmas .VI.

Ana Dragmas .II.

Ana Dragma .I. et semis

Gingebre	
Been blanc	
Been roig	
Centinòdia	
Llavor de créixens	
Canyella	
Pebre llarg	
Pastanaga	
Llavor de nap	
Espàrrec	de cadascun 4 dracmes

Es barreja bé, i s'hi afegeix 1,5 lliures de pinyons pelats, 10 unces de pistatxos esclofolats i 2 unces de cervells de pardals. Es remena tot ben bé i s'aromatitza amb 1 dracma de bon almesc. La dosi pot oscil·lar entre 0,5 i 1 unça. Es pren amb una mica de vi bo i pur.

Confecció de galanga. Segons Mesué.

P ren:	
Galanga	
Fusta d'àloe	de cadascun 6 dracmes
Claus d'espècia	
Macís	
Levístic	de cadascun 2 dracmes
Gingebre	
Pebre llarg	
Canyella	
Pebre blanc	de cadascun 1,5 dracmes
Calaminta seca	

<i>Mente sicce</i>	<i>Ana Dragmam .I.</i>
<i>Heyl</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Semis apii</i>	
<i>Feniculi</i>	
<i>Carvii</i>	
<i>Anizi</i>	<i>Ana Dragmam .I.</i>
<i>Calami aromatici</i>	<i>Dragma .I. et semis</i>
<i>Zucari tabarzet</i>	<i>Uncias .X.</i>
<i>¶ Mellis dispumati quantum sufficit; dozis eius est a uncias .II. usque ad aureos .II.</i>	

***Electuarium aromatici Rosarum. Descriptio Gabrielis.
Secundum Ebenmesue.***

R*ecipe:*

<i>Foliorum rosarum</i>	<i>Dragmas .XV.</i>
<i>Liquiricie rase mundate</i>	<i>Dragma .VII.</i>
<i>Ligni aloes boni</i>	
<i>Sandelorum macocir</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Cinamomi electi</i>	<i>Dragmas .V.</i>
<i>Macis</i>	
<i>Garioffilorum</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis</i>
<i>Gumi arabici</i>	
<i>Dragaganti</i>	<i>Ana Dragmas .II. et escrupulos .II.</i>
<i>Nucis muscate</i>	
<i>Cardemomi</i>	
<i>Galange</i>	<i>Ana Dragmam .I.</i>
<i>Spicenardi</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Musci</i>	<i>Scrupulum .I.</i>
<i>Ambre</i>	<i>Scrupulos .II.</i>
<i>¶ Sirupi rosarum et sirupi de cortice citri quantum sufficit.</i>	

Menta seca	de cadascun 1 dracma
Ruda	
Espicanard	
Llavors d'api	
Fonoll	
Càrvit	
Anís	de cadascun 1 dracma
Càlam aromàtic	1,5 dracmes
Sucre purificat	10 unces

¶ Mel escumada en quantitat suficient. La dosi usual oscil·la entre 2 dracmes i 2 aureus.

Electuari aromàtic de roses. Transcripció de Gabriel. Segons Mesué.

Pren:

Fulles de roses	15 dracmes
Regalèssia pelada i neta	7 dracmes
Fusta d'àloe, bona	
Sàndal citrí	de cadascun 3 dracmes
Canyella escollida	5 dracmes
Macís	
Claus d'espècia	de cadascun 2,5 dracmes
Goma aràbiga	
Goma adragant	de cadascun 2 dracmes i 2 escrúpols
Nou moscada	
Cardamom	
Galanga	de cadascun 1 dracma
Espicanard	2 dracmes
Almesc	1 escrúpol
Ambre	2 escrúpols

¶ Xarop de roses i xarop d'escorça de llimona, el necessari.

*Electuarium de gemmis. Secundum Ebenmesue.***R***ecipe:*

<i>Albarum margaritarum</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Fracmentorum saphirorum</i>	
<i>Jaccintorum sardinum</i>	
<i>Granatorum</i>	
<i>Feruzegii</i>	<i>Ana Dragma .I. et semis</i>
<i>Zedoarie</i>	
<i>Deronigii</i>	
<i>Corticum citri</i>	
<i>Macis</i>	
<i>Seminis alfelegemenic</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Corallorum rubeorum</i>	
<i>Karabe</i>	
<i>Limature eboris</i>	<i>Ana Scrupulos .II.</i>
<i>Ben albi</i>	
<i>Ben rubei</i>	
<i>Gariofillorum</i>	
<i>Zinziberis</i>	
<i>Piperis longi</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Folii</i>	
<i>Croci</i>	
<i>Heyl</i>	<i>Ana Dragmam .I.</i>
<i>Trosiscorum dia rodon</i>	
<i>Ligni aloes</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Cinamomi</i>	
<i>Galange</i>	
<i>Zurumbet</i>	<i>Ana Dragmam .I. et semis</i>
<i>Foliorum auri</i>	
<i>et argenti</i>	<i>Ana Aureos semis</i>

Electuari de gemmes. Segons Mesué.

P ren:	
Perles blanques	2 dracmes
Fragments de safirs	
Jacints de Sardenya	
Granats	
Maragdes	de cadascun 1,5 dracmes
Zedoària	
Dorònic	
Escorça de llimona	
Macís	
Llavor d'alfàbrega	de cadascun 2 dracmes
Coralls rojos	
Succí	
Llimadures d'ivori	de cadascun 2 escrúpols
Been blanc	
Been roig	
Claus d'espècia	
Gingebre	
Pebre llarg	
Espicanard	
Fulles de l'Índia	
Safrà	
Cardamom	de cadascun 1 dracma
Trociscs de roses roges	
Fusta d'àloe	de cadascun 5 dracmes
Canyella	
Galanga	
Gingebre	de cadascun 1,5 dracmes
Fulles d'or i d'argent	de cadascun 0,5 aureus

<i>Musci boni</i>	<i>Dragma semis</i>
<i>Ambre</i>	<i>Dragmas .II.</i>

Confice cum succo emblicorum et colature gelianabin de rosis partibus equalibus quantum sufficit; dozis eius est ab aureo semis usque ad aureum .I. cum aqua buglosis et vino odorifero.

Dia ambre. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*

<i>Cinamomi</i>	
<i>Deronigii</i>	
<i>Gariofillorum</i>	
<i>Macis</i>	
<i>Nucis muscate</i>	
<i>Folli</i>	
<i>Galange</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Spice</i>	
<i>Cardemoni mayoris</i>	
<i>Cardemoni minoris</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Zinziberis</i>	<i>Dragmas .I. et semis</i>
<i>Sandeli citrini</i>	
<i>Ligni aloes</i>	
<i>Peperis longi</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Ambre</i>	<i>Aureum .I.</i>
<i>Musci</i>	<i>Dragma semis.</i>

¶ Confice cum sirupo rosato et aqua rosata; dozis eius est dragmas .III. vel .IIII.

Dia trionpiperon. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*

<i>Trium piperon</i>	<i>Ana Aureos .V.</i>
<i>Zinziberis</i>	
<i>Hasce</i>	
<i>Anizi</i>	<i>Ana Aureos .II.</i>
<i>Spice</i>	

Almesc bo	0,5 dracmes
Ambre	2 dracmes

Barreja-ho amb suc de mirabolans èmblics i rodomet, a parts iguals, en quantitat suficient. La dosi oscil·la entre 0,5 i 1 aureu. Es pren amb aigua de buglossa i vi odorífer.

D'ambre. Segons Mesué.

Pren:

Canyella	
Dorònic	
Claus d'espècia	
Macís	
Nou moscada	
Fulles de l'Índia	
Galanga	de cadascun 3 dracmes
Espicanard	
Cardamom major	
Cardamom menor	de cadascun 1 dracma
Gingebre	1,5 dracmes
Sàndal citrí	
Fusta d'àloe	
Pebre llarg	de cadascun 2 dracmes
Ambre	1 aureu
Almesc	0,5 dracmes

Barreja-ho tot amb xarop rosat i aigua rosada. La seva dosi és de tres a quatre dracmes.

Dels tres pebres. Segons Mesué.

Pren

Tres pebres	de cadascun 5 aureus
Gingebre	
Farigola	
Anís	de cadascun 2 aureus
Espicanard	

*Amomi**Cassie**Semis apii**Sizeleos**Adzari**Emule sicce**Ana Aureum semis**☿ Confice cum melle dispumato; dozis eius est a dragma .I. usque ad .II.****Electuarium quo utuntur reges et prelati. Ebemmesue.******R****ecipe:*

<i>Pinearum mundatarum</i>	<i>Uncias .VI.</i>
<i>Amigdalorum dulcium mundatarum</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Zucari albi</i>	<i>Libras .III.</i>
<i>Aque rosate</i>	<i>Libra .I. et semis</i>
<i>Foliorum rosarum rubearum</i>	<i>Uncia .I. et semis</i>
<i>Sandelorum citrinorum</i>	<i>Dragmas .III. et semis</i>
<i>Ambre</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Musci</i>	<i>dragmam unius sextam</i>

Tiriqua dia tesaron. Secundum Ebenmesue.***R****ecipe:*

<i>Genciane</i>	
<i>Bacarum lauri</i>	
<i>Mirre</i>	
<i>Aristologie rotunde</i>	<i>Ana Aureum .I.</i>
<i>Confice cum melle dispumato; dozis eius est ab aureum semis usque ad aureum .I.</i>	

Dia cucurma magna. Secundum Ebenmesue.***R****ecipe:*

<i>Croci</i>
<i>Atzeri</i>
<i>Petrosellini</i>
<i>Dauci</i>

Amoms
 Càssia
 Llavor d'api
 Sèseli
 Atzari
 Ènula seca de cadascun 0,5 aureus
 ¶Barreja-ho amb mel escumada. La dosi oscil·la entre 1 i 2 dracmes.

Electuari que utilitzen reis i prelats. Segons Mesué.

Pren:

Pinyons pelats	6 unces
Ametlles dolces, pelades	4 unces
Sucre blanc	4 lliures
Aigua rosada	1,5 lliures
Fulles de roses roges	1,5 unces
Sàndals citrins	3,5 dracmes
Ambre	1 dracma
Almesc	1/6 de dracma

Triaga de quatre ingredients. Segons Mesué.

Pren:

Genciana	
Baies de llorer	
Mirra	
Aristolòquia rodona	de cadascun 1 aureu

Barreja-ho amb mel escumada. La dosi oscil·la entre 0,5 i 1 aureu.

De cúrcuma magna. Segons Mesué.

Pren:

Safrà	
Atzari	
Julivert	
Pastanaga	

Dia cucurma magna. Secundum Ebenmesue.

<i>Anizi</i>	
<i>Seminis apii</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Ravedseni</i>	
<i>Meu</i>	
<i>Spice</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Costi</i>	
<i>Mirre</i>	
<i>Cassie</i>	
<i>Squinanti</i>	
<i>Carpobalcemi</i>	
<i>Rubee tinctorum</i>	
<i>Succi absincii</i>	
<i>Succi eupatorii</i>	
<i>Oley balsemi</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Calami aromatici</i>	
<i>Cinamomi</i>	<i>Ana Dragmam .I. et semis.</i>
<i>Scordeon</i>	
<i>Scolopendrie</i>	
<i>Succi liquiricie</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis.</i>
<i>Dragaganti</i>	<i>Dragmam .I.</i>
<i>‡Confice cum melle dispumato; dozis eius a dragma .I. usque ad .III.</i>	

Dia laqua magna. Secundum Ebeemesue.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Lacce abblute</i>	
<i>Ravedseni</i>	<i>Ana Dramas .III.</i>
<i>Spice aromaticae</i>	
<i>Masticis</i>	
<i>Semis apii</i>	
<i>Squinanti</i>	
<i>Abcinci</i>	
<i>Succi eupatorii</i>	
<i>Ameos</i>	
<i>Savine</i>	

De cúrcuma magna. Segons Mesué.

Anís	
Llavor d'api	de cadascun 4 dracmes
Ruibarbre	
Herba del meu	
Espicanard	de cadascun 6 dracmes
Cost	
Mirra	
Càssia	
Palla de la Meca	
Fruit de bàlsam	
Rogeta	
Suc de donzell	
Suc d'eupatori	
Oli de bàlsam	de cadascun 2 dracmes
Càlam aromàtic	
Canyella	de cadascun 1,5 dracmes
Escorodònia	
Herba cervuna	
Suc de regalèssia	de cadascun 2,5 dracmes
Goma adragant	1 dracma

çBarreja-ho amb mel escumada. La dosi oscil·la entre 1 i 3 dracmes.

De laca magna. Segons Mesué.

Pren:

Goma laca rentada	
Ruibarbre	de cadascun 3 dracmes
Espicanard	
Màstic	
Llavor d'api	
Palla de la Meca	
Donzell	
Suc d'eupatori	
Ameos	
Sabina	

Dia laqua magna. Secundum Ebenmesue.*Amigdalarum amararum**Costi**Mirre**Rubee tinctorum**Seminis feniculi**Anizi**Atzari**Aristologie**Genciane**Croci**Cinamomi**Isopi sicce**Cassie**Cimarum squinanti**Bdelli**Ana Dragmam .I. et semis**Piperis**Zinziberis**Ana Drgama .I.**¶ Infunde mirram et bdellium in vino, et cetera tere et confice cum melle dispumato;**dozis eius est ab aureo .I. usque ad aureos .II.****Conffeccio anacardina. Secundum Ebenmesue.*****R***ecipe:**Piperis**Macropiperis**Mirabolanorum kebulorum**Emblicorum**Bellericorum**Indorum**Vini de bedust**Ana Dragmas .II.**Costi**Anacardi*

De laca, magna. Segons Mesué.

Ametlles amargues

Cost

Mirra

Rogeta

Llavor de fonoll

Anís

Atzarí

Aristolòquia

Genciana

Safrà

Canyella

Hisop sec

Càssia

Summitats de palla de la Meca

Bdel·li de cadascun 1,5 dracmes

Pebre

Gingebre de cadascun 1 dracma

¶ Dissol la mirra i el bdel·li en vi, i els altres components els trinxes bé. Barreja-ho amb mel escumada. La dosi oscil·la entre un i dos aureus.

Confecció anacardina. Segons Mesué.**P**ren:

Pebre

Pebre llarg

Mirabolans quèbuls

Èmblics

Bel·lèrics

Índics

Vi ranci de cadascun 2 dracmes

Cost

Anacard

Zuceri tabarzed

Burungi

Bacarum lauri

Ana Dragmas .VI.

Ciperi

Dragmas .III.

¶ Tere anacardos per se, deinde medecinas alias et confice cum butiro vaccino et melle quantitate equali bullitorum prius, et da post sex menses; dozis eius est dragmas .II. cum aqua feniculi et apii. Et caveat sumens a labore, ira, coitur et ebrietate

Gera hermetis et est gera luf. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

Aloes

Uncia .I.

Trosiscorum alandal

Aureos .VIII.

Turbit

Aguarici

Luff utriusque sicce

Yreos

Serapini

Mirabolanorum kebulorum

Citrinorum et

Indorum

Ana Dragma .I. et semis

Zinziberis

Cinamomi

Masticis

Bdelli

Ellebori nigri

Euforbi

Adzari

Cassie lignee

Salis indi

Castorey

Croci

Apii

Keisim

Sucre purificat	
Llavor de nigella	
Baies de llorer	de cadascun 6 dracmes
Juncia	4 dracmes

Trinxia primer els anacards, després les altres medicines i treballa-les amb mantega de vaca i mel a parts iguals, que abans hauran bullit, i utilitza-ho passats sis mesos. La dosi és de 2 dracmes, presa amb aigua de fonoll i api. I es guarda per usar-ho en defalliments, irascibilitat, per cohabitar i per l'ebrietat.

Sagrada d'Hermetis, i és sagrada de serpentària. Segons Mesué.

P ren:	
Àloe	1 unça
Trociscs de coloquintida	8 aureus
Turbit	
Agàric	
Serpentària, l'una i l'altra, seques	
Iris	
Sagapin	
Mirabolans quèbuls	
Citrins i	
Índics	de cadascun 1,5 dracmes
Gingebre	
Canyella	
Màstic	
Bdel·li	
El·lèbor negre	
Euforbi	
Atzari	
Fusta de càssia	
Sucre verge, de canya	
Castori	
Safrà	
Api	
Levístic	

Seminis mezereon

Sticados

Squille assate

Scamonee bone

Ana Dragma .I.

Dragmas .II. et semis

Dragmas .II.

¶ *Fiat omnium contriccio bona gume, autem in vino odorifero ponantur, et involvantur pulveres in succo cucumeris asinini quantitate qua bene involvantur in predicto succo et pauco oleo nucum, et iterum, siccentur et conficiatur totum cum melle dispumato quantitate qua fiat totum sicut pasca et detur post sex menses; dozis eius est a dragma .I. usque ad .II.*

Yera archigenis. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*

Prassi

Aguarici

Camedreos

Pulpe coloquintide

Sticados, omnium

Ana Aureos .V.

Oppoponacis

Serapini

Petroselini

Aristologie rotunde

Piperis albi

Ana Aureos .V.

Cinamomi

Spice

Polii

Croci

Ana Aureos .III.

¶ *Tere ex medicinis que sicce sunt et gume conquassa et infunde in melle et permisce, et sit dozis aureos .III. cum sale trite pondere dragma .I. cum aqua mellis.*

Confecio medicaminis Hamet. Secundum Ebenmesue.

Llavor d'olivella	
Caps d'ase	de cadascun 1 dracma
Escil·la torrada	2,5 dracmes
Escamonea bona	2 dracmes

☞ Trinxa bé tots els ingredients. Dissol les gomes en vi odorific, i amara les pólvores en quantitat suficient de suc de cogombre d'ase, i afegeix-hi una mica d'oli de nous. Després deixa-ho assecar i barreja-ho tot amb mel escumada, en quantitat suficient, perquè el conjunt prengui consistència de pasta. Deu administrar-se passats sis mesos. La dosi oscil·la entre 1 i 2 dracmes.

Sagrada d'Arquígen. Segons Mesué.

Pren:

Malrubí	
Agàric	
Camedris	
Polpa de coloquíntida	
Caps d'ase	de cadascun 5 aureus
Opopònac	
Sagapin	
Julivert	
Aristolòquia rodona	
Pebre blanc	de cadascun 5 aureus
Canyella	
Espicanard	
Poliol	
Safrà	de cadascun 4 aureus

☞ Tritura les medicines que són seques i esmicola bé les gomes, i afegeix-hi mel i barreja-ho tot. La dosi és de 4 aureus, junt amb una dracma de sal triturada i aiguamel.

Confecció del medicament d'Hamech. Segons Mesué.

Recipe:

Mirabolanorum citrinorum	Uncias .III.
Kebulorum et Nigrorum	
Reubarberi boni	Ana Uncias .II.
Aguarici	
Coloquintide	
Polipodi	Ana Dragmas .XVIII.
Abcintii	
Asce	
Sene	Ana Uncia .I.
Violarum	Dragmas .XV.
Epithimi	Uncias .II.
Anizi	
Rosarum	
Feniculi	Ana Dragmas .VI.
Succi fumiterre	Libra .I.
Prunorum numero LX	
Pasularum enucleatarum	Uncias .VI.

¶ Infundantur omnia in aqua casey quantitate sufficiente et ponantur in vase vitreato, stricti orificii, et obturetur os eius et dimitatur per dies .V., demum buliant ebullitione una, postmodum coletur et tali colatura ponantur cassie fistole munde uncias .III., tamarindorum uncias .V., tereniabin uncias .II., fricentur manibus et coletur et proiciatur super illud zucari boni albi libra .I. et semis, scamonee uncia .I. et semis, et coquatur usque dum habeat spissitudinem mellis; deinde pulverizentur super illud mirabolanorum citrinorum, kebulorum, indorum, ana, uncia semis, bellericorum emblicorum, reubarberi, seminis fumiterre, ana, dragmas .III., anisii, spice, ana, dragmas .II.; dozis eius est a dragma .II. usque ad aureos .II.

**Confecio de dactilis et est dia finicon. Secundum
Ebenmesue.**

Recipe:

Dactilorum keyron infusorum in aqeto tribus diebus et noctibus partes .L.	
Penidiarium sahiri partes	.L.
Amigdalarum mundatarum partes	.XXX.

P ren:	
Mirabolans citrins	4 unces
Quèbuls i Negres	
Ruibarbre bo	de cadascun 2 unces
Agàric	
Coloquintida	
Polipodi	de cadascun 18 dracmes
Donzell	
Farigola	
Sen	de cadascun 1 unça
Violetes	15 dracmes
Epítim	2 unces
Anís	
Roses	
Fonoll	de cadascun 6 dracmes
Suc de fumària	1 lliura
Prunes	60 unitats
Panses sense pinyol	6 unces

Barreja-ho tot amb suficient quantitat de sèrum de llet i posa-ho dins un atuell vidrat de boca estreta, tapa'n la boca i deixa-ho reposar durant cinc dies, passats els quals, fes-ho bullir i després, cola-ho. Al suc colat afegeix-hi 4 unces de canyafistula neta, 5 unces de polpa de tamarinde i 2 unces de mannà. Refrega-ho tot ben bé amb les mans i després ho coles, i en el suc hi afegeixes 1 lliura de bon sucre blanc, 1,5 lliures de escamonea, i ho cous fins que prengui consistència de mel. Després hi tires unes pólvores formades per: mirabolans citrins, quèbuls, índics, de cadascun 0,5 unces, bel-lèrics, èmblics, ruibarbre, llavor de fumària, de cadascun, 3 dracmes, anís i espicanard, de cadascun, 2 dracmes. La dosi oscil·la entre 2 dracmes i 2 aureus.

Confecció de dàtils i és de palma. Segons Mesué.

P ren:	
Dàtils crassos remullats en vinagre durant tres dies i tres nits	50 parts
Terrossos de sucre, purificats	50 parts
Ametlles pelades	30 parts

<i>Turbit partes</i>	<i>XXXV.</i>
<i>Scamonee partes</i>	<i>.XII.</i>
<i>Zinziberis</i>	
<i>Piperis longi</i>	
<i>Foliorum rute siccorum</i>	
<i>Cinamomi</i>	
<i>Macis</i>	
<i>Ligni aloes</i>	
<i>Anizi</i>	
<i>Feniculi</i>	
<i>Dauci</i>	
<i>Galange</i>	<i>Ana partes .II. et semis.</i>

‡*Et fiat omnium constrictio bona et confice cum melle dispumato quantum sufficit, et est medicina mirabilis; dozis eius est ab aureos .III. usque ad .VII.*

***Confeccio dia yrundinis. Secundum Ebenmesue in
pratiqua.***

R*ecipe:*

<i>Anizi</i>	
<i>Semen apii</i>	
<i>Ameos</i>	
<i>Florum squinanti</i>	
<i>Lilli celestis</i>	
<i>Cinamomi</i>	
<i>Amomi</i>	
<i>Aristologie longe</i>	
<i>Aluminis jameni</i>	
<i>Harmel</i>	
<i>Mirre</i>	
<i>Cassie</i>	
<i>Liquiricie rase</i>	
<i>Croci</i>	<i>Ana Aureos .II.</i>
<i>Trosiscorum croci magnetis</i>	
<i>Seminis rosarum</i>	<i>Ana Aureos .III.</i>
<i>Costi</i>	

Turbit 25 parts

Escamonea 12 parts

Gingebre

Pebre llarg

Fulles de ruda, seques

Canyella

Macís

Fusta d'áloe

Anís

Fonoll

Pastanaga

Galanga de cadascun 2,5 parts

¶I de tot en fas una bona esmicolada i ho barrejes amb quantitat suficient de mel escumada, i és una medecina meravellosa. La dosi oscil·la entre 3 i 7 aureus.

Confecció d'orenetes. Segons Mesué, en la pràctica.

Pren:

Anís

Llavor d'api

Ameos

Flors de palla de la Meca

Lliri blau

Canyella

Amom

Aristolòquia rodona

Alum en fulles

Llavor de ruda

Mirra

Càssia

Regalèssia pelada

Safrà

de cadascun 2 aureus

Trociscs de safrà grans

Llavor de roses

de cadascun 3 aureus

Cost

Cineris yrundinis recentis Ana Aureos .VI.
Spice
Amili Ana Aureum .I.
Gallarum Aureum .I. et semis
Confice cum melle rosato colato.

Confectio auree alexandrine. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*

Atzeri
Carpobalcemi
Iusquiami Ana Dragmas .II. et semis
Garioffoli
Opii
Mirre
Ciperi Ana Dragmas .II.
Balcemi
Cinamomi
Folii
Zedoarii
Zinziberis
Costi
Coralli
Cassie ligne
Euforbi
Dragaganti
Thuris
Storacis calamite
Saliunce
Meu
Cardemomi
Sizeley
Napei
Saxifragie
Aneti

Cendra d'orenetes recent,	de cadascun 6 aureus
Espicanard	
Midó	de cadascun 1 aureu
Agalles	1,5 aureus
Barreja-ho amb mel rosada, colada.	

Confecció Àurea d'Alexandre. Segons Nicolau.

P ren:	
Atzarí	
Fruit de bàlsam	
Jusquiam	de cadascun 2,5 dracmes
Clau d'espècia	
Opi	
Mirra	
Juncia	de cadascun 2 dracmes
Bàlsam	
Canyella	
Fulles de l'Índia	
Zedoària	
Gingebre	
Cost	
Corall	
Fusta de càssia	
Euforbi	
Goma adragant	
Encens	
Resina estorac	
Espiga cèltica	
Herba del meu	
Cardamom	
Sèseli	
Nap	
Saxífraga	
Anet	

Anizi
Ligni aloes
Reubarberi
Reupontici
Alipte
Castorey
Spice
Galange
Anacardi
Oppoponacis
Masticis
Sulfuris
Peonie
Iringi
Rosarum
Thimi
Acori
Pulegi
Aristologie longe
Genciane
Corticis mandragore
Camedreos
Fu
Bacarum lauri
Ameos
Dauci
Macropiperis
Leucopiperis
Xilobalcemi
Carvy
Amomi
Petro
Semen levisticiorum
Rute

Ana Dragma .I.

Anís	de cadascun 1 dracma
Fusta d'áloe	
Ruibarbre	
Rapòntic	
Alipta	
Castori	
Espicanard	
Galanga	
Anacard	
Opopònac	
Màstic	
Sofre	
Peònia	
Panical	
Roses	
Farigola	
Càlam	
Poliol	
Aristolòquia llarga	
Genciana	
Escorsa de mandràgora	
Camedris	
Valeriana	
Baies de llorer	
Ameos	
Pastanaga	
Pebre llarg	
Pebre blanc	
Fusta de bàlsam	
Càrvit	
Amom	
Julivert	
Llavor de levístic	
Ruda	

<i>Sinoni</i>	<i>Ana Dragma semis.</i>
<i>Auri cocti</i>	
<i>Argenti meri</i>	
<i>Albarum margaritarum</i>	
<i>Blacce bizantie</i>	
<i>Osis de corde cervi</i>	<i>Ana Grana .XIII.</i>
<i>Limature eboris</i>	
<i>Calami aromatici</i>	
<i>Piretri</i>	<i>Ana Grana .VIII.</i>
<i>Mellis quantum sufficit.</i>	

Antidotum amagogum. Secundum Nicolaum.

Recipe:

<i>Acori</i>	
<i>Atzeri</i>	
<i>Amomi</i>	
<i>Semen atriplicis</i>	
<i>Maratri</i>	<i>Ana Scrupulum .I. et grana .VI.</i>
<i>Anizi</i>	
<i>Centauree mayorum</i>	
<i>Dauci cretici</i>	
<i>Melanci</i>	
<i>Stipterea</i>	
<i>Garioffoli</i>	
<i>Sinyrnis</i>	<i>Ana Scrupulos .II.</i>
<i>Aristologie longi</i>	
<i>Artemisie</i>	
<i>Cassie</i>	
<i>Mirre</i>	
<i>Piretri</i>	
<i>Semen rute</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Zinziberis</i>	<i>Ana Scrupulos .II. et grana .XIII.</i>
<i>Centauree minoris</i>	<i>Scrupulum .I. et grana .VII.</i>

Julivert silvestre	de cadascun 0,5 dracmes
Or purificat	
Plata pura	
Perles blanques	
Ungla odorífera	
Ossos de cor de cérvol	de cadascun 14 grans
Llimadures d'ivori	
Càlam aromàtic	
Pelitre	de cadascun 9 grans
Mel, en quantitat suficient.	

Antídot emmenagog. Segons Nicolau.

P ren:	
Càlam	
Atzari	
Amom	
Llavor de blet	
Llavor de fonoll	de cadascun 1 escrúpol i 6 grans
Anís	
Centàurea major	
Pastanaga crètica	
Nigel-la domèstica	
Alum	
Clau d'espècia	
Julivert bord	de cadascun 2 escrúpols
Aristolòquia llarga	
Artemisia	
Càssia	
Mirra	
Pelitre	
Llavor de ruda	
Espicanard	
Gingebre	de cadascun 2 escrúpols i 14 grans
Centàurea menor	1 escrúpol i 7 grans

<i>Ellebori nigri</i>	
<i>Orobi</i>	
<i>Macedonici</i>	
<i>Ciperi</i>	
<i>Apii</i>	
<i>Savine</i>	<i>Ana Scrupulum .I.</i>
<i>Foliorum lauri</i>	<i>Scrupulum .I. et semis, et grana .III.</i>
<i>Liquiricie rase</i>	<i>Dragma .I. et scrupulum .I.</i>
<i>Lupinorum</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Piperis nigri</i>	<i>Dragma .I. et scrupulos .II. et grana .VII.</i>
<i>Pulegii</i>	<i>Dragmas .II. et grana .XIII.</i>
<i>Peonie</i>	<i>Scrupulum .I. et grana .VII.</i>
<i>Squinanti</i>	<i>Scrupulum .I. et grana .XIII.</i>
<i>Xilobalcemi</i>	<i>Scrupulum .I. et grana .XIII.</i>
<i>Radicis caperis</i>	
<i>Cimini</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Mellis quantum sufficit.</i>	

Atanasia. Secundum Nicolaum.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Cinamomi</i>	
<i>Cassie fistole</i>	<i>Ana Dragmas .III. et grana .VIII.</i>
<i>Croci</i>	
<i>Squinanti</i>	
<i>Storacis calamite</i>	
<i>Fu</i>	
<i>Sileris muntani</i>	
<i>Betonice</i>	
<i>Karabe</i>	
<i>Iusquiami</i>	
<i>Apii</i>	
<i>Dauci</i>	
<i>Anizi</i>	
<i>Opii</i>	<i>Ana Dragmas .I. et semis et grana .III.</i>

El·lèbor negre	
Erb	
Julivert macedònic	
Juncia	
Api	
Savina	de cadascun 1 escrúpol
Fulles de llorer	1,5 escrúpols i 3 grans
Regalèssia escorçada	1 dracma i 1 escrúpol
Tramussos	2 dracmes
Pebre negre	1 dracma, 2 escrúpols i 7 grans
Poliol	2 dracmes i 14 grans
Peònia	1 escrúpol i 7 grans
Palla de la Meca	1 escrúpol i 14 grans
Fusta de bàlsam	1 escrúpol i 14 grans
Arrel de tàpera	
Comí	de cadascun 1 dracma
Mel en quantitat suficient.	

Immortal. Segons Nicolau.

P ren:	
Canyella	
Canyafistula	de cadascun 3 dracmes i 8 grans
Safrà	
Palla de la Meca	
Resina estorac	
Valeriana	
Sèseli	
Betònica	
Succi	
Jusquiam	
Api	
Pastanaga	
Anís	
Opi	de cadascun 1,5 dracmes i 3 grans

Spice
Folii
Castorey
Mirre
Ematitis
Sanguinis drachonis
Coralli rubei
Mumie
Costi
Boli armenici
Simphiti
Lempnias
Atzari
Acori
Corticis mandragore
Pollii
Meu
Bacarum lauri
Macropiperis
Leucopiperis
Petro
Mellis quantum sufficit.

Ana Dragmam semis.

Dia prassium. Secundum Nicolaum

R*ecipe:*
Prassi viridis
Dragaganti
Pinearum purgatarum
Amigdalarum
Pistacearum
Carnium dactylorum
Ficum siccarum pinguium
Passularum enucleatarum
Cinamomi

Dragmas .V. et semis.

Ana Dragmas .III. et semis.

Espicanard
 Fulles de l'Índia
 Castori
 Mirra
 Hematites
 Sang de drago
 Corall roig
 Mòmia
 Cost
 Bol armènic
 Consolda major
 Terra lemnia
 Atzarí
 Càlam
 Escorsa de mandràgora
 Polioli
 Herba del meu
 Baies de llorer
 Pebre llarg
 Pebre blanc
 Julivert de cadascun 0,5 dracmes
 Mel en quantitat suficient.

De malrubí. Segons Nicolau.

Pren:
 Malrubí fresc 5,5 dracmes
 Goma adragant
 Pinyons pelats
 Ametlles
 Pistatxos
 Carn de dàtils
 Figues seques carnosos
 Panses sense pinyol de cadascun 3,5 dracmes
 Canyella

Garioffili
Nucis muscate
Macis
Ligni aloes
Galange
Spice
Zinziberis
Zedoari
Liquiricie
Reupontici
Anacardi
Storacis calamite
Masticis
Mirre
Galbani
Terebentine
Yrey
Aristologie rotunde
Radicis caperis
Genciane
Melano piperis
Aneti
Feniculi
Anizi
Apii
Macedonici
Saxifragie
Hermodactili
Origani
Peucedani
Squinanti
Cardemomi
Leucopiperis
Carvi

Ana Dragmas .II.

Clau d'espècia
Nou moscada
Macís
Fusta d'àloe
Galanga
Espicanard
Gingebre
Zedoària
Regalèssia
Rapòntic
Anacard
Resina estorac
Màstic
Mirra
Gàlban
Trementina
Iris
Aristolòquia rodona
Arrel de tàpera
Genciana
Pebre negre
Anet
Fonoll
Anís
Api
Julivert bord
Saxífraga
Còlquic
Orenga
Fonoll de porc
Palla de la Meca
Cardamom
Pebre blanc
Càrvit

de cadascun 2 dracmes

<i>Levistici</i>	
<i>Viscitoxici</i>	<i>Ana Dragmas .I. et semis et grana .II.</i>
<i>Balcemite</i>	
<i>Pulegii</i>	
<i>Diptami</i>	
<i>Costii</i>	
<i>Piretri</i>	
<i>Saturegie</i>	
<i>Basiliconis</i>	
<i>Peonie</i>	
<i>Macropiperis</i>	
<i>Amomi</i>	
<i>Sinoni</i>	
<i>Orobi</i>	<i>Ana Dragma .I. et grana .II. et tertiam alterius partem.</i>
<i>Xilobalcemi</i>	
<i>Cassie</i>	
<i>Coralli</i>	
<i>Resure eboris</i>	
<i>Carpobalcemi</i>	
<i>Dauci cretici</i>	<i>Ana Dragma semis.</i>
<i>Musci</i>	
<i>Ambre</i>	
<i>Osis de corde cervi</i>	<i>Ana Grana .XIII.</i>
<i>Mellis dispumati quantum sufficit.</i>	

Dia zinziberos. Secundum Nicolaum

Recipe:

Yringorum, que abent folia ad modum cretani marini, quod serraceni Secacul vocant, bene rasi cum cultello, postea coquantur in aqua donech dimitant se stringere manibus, et postea, abstrehantur de aqua et a lignis que sunt interius mundentur, et cum cultello frustatim inscidantur, et in mortario fortiter piscentur, et cum manibus exprimantur ut aqua inde exeat, et ponderentur inde libras .III., et ponantur in decem libris mellis dispumati albissimi et coque donech incipiat rubere, et addatur libram semis zinziberis frustatim in- ...

Levístic	
Herba del veri	de cadascun 1,5 dracmes i dos grans
Menta aquàtica	
Poliol	
Díctam	
Cost	
Pelitre	
Sajolida	
Alfàbrega	
Peònia	
Pebre llarg	
Amom	
Julivert bord	
Erb	de cadascun 1 dracma i dos grans i la tercera part d'un gra.
Fusta de bàlsam	
Canyafistula	
Corall	
Llimadures d'ivori	
Fruit de bàlsam	
Pastanaga crètica	de cadascun 0,5 dracmes
Almesc	
Ambre	
Ossos de cor de cérvol	de cadascun 14 grans
Mel escumada en quantitat suficient.	

De gíngebre. Segons Nicolau.

Pren:
 ¶Panicals que tinguin fulles semblants al de Creta o mari, que els sarracens anomenen «secacul», ben rascats amb un coltell, els cous amb aigua fins que es desfacin, els prems amb les mans i després, un cop trets de l'aigua, extreu-ne els llenys que queden a l'interior, i amb el coltell els trenques a troços i els aixafes en un morter. Després els prems amb les mans perquè en surti tota l'aigua de dins, i en peses 3 lliures, i els barrejes amb 10 lliures de mel escumada i blanquejada, i els cous fins que comencin a enrogir-se, i llavors hi afegeixes 0,5 lliures de gíngebre ben trossejat

scisi et dimittatur tamdiu bulire donech digito adereatinis marmoreo super posito, postea tolle ab igne et impone pulveres harum specierum:

R*ecipe:*

Zinziberis	Uncias .III.
Galange	
Garioffoli	
Cinamomi	
Nucis muscate	
Cardemomi	Ana Uncia semis.
Pinearum mundatarum	
Dactilorum	Ana Uncias .III.
Pistacearum	Uncias .III.
Zedoari	Uncia .I. et semis.

Cum omnibus istis condiantur.

Dia citoniten. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*
ŒCitoniorum in aqua elixatorum, a cortice exteriori et a nucleis interioribus mundatorum, libras .III., mellis dispumati libras .IIII. et semis, supradicta citonia, ut dicimus, bene mundata, in mortario fortiter terantur et cum predicto melle in caldario super ignem ponantur, et cum spatula semper agitando buliant, donech incipiat inspisari; si vis scire quando coctum est, ponatur aliquantulum in parapside infusa aqua rosata, si non inviscatur ut colligere valeas coctum est, tunch ab igne deponatur et pulvis harum specierum cum spatula semper agitando super spergantur.

R*ecipe:*

Cinamomi	Uncia .I. et semis.
Zinziberis	Uncia .I.
Galange	
Piperis	Ana Uncia semis.
Garioffoli	
Nucis muscate	Ana Dragmas .III.
Spice	
Lignum aloes	
Macis	
Cardemomi	
Liquiricie	Ana Dragmas .II.

i tot seguit els fas bullir fins que, posant-ne una mica sobre un marbre, en tocar-ho amb el dit, aquest hi queda adherit. Després treu-ho del foc i posa-hi les pólvores d'aquestes espècies:

P ren:	
Gingebre	3 unces
Galanga	
Clau d'espècia	
Canyella	
Nou moscada	
Cardamom	de cadascun 0,5 unces
Pinyons pelats	
Dàtils	de cadascun 4 unces
Pistatxos	3 unces
Zedoària	1,5 unces
Aromatitza-ho bé amb totes aquestes espècies.	

De codony. Segons Nicolau.

Pren: çCodonys, rentats amb aigua, pelats i trets els pinyols interiors, 3 lliures, mel escumada 4,5 lliures. Els codonys ben nets, tal com ja s'ha dit, els xafes bé en el morter, i barrejats amb la mel, els poses al foc en una caldera, i els deixes que bullin, agitant-ho sempre amb una espàtula, fins que comenci a espessir. Si vols saber quan està cuit, posa'n una mica sobre un confiterer, tira-hi aigua rosada, i si no es desfà, vol dir que ja és cuit. Llavors ho treus del foc i afegeixes les pólvores de les següents espècies, remenant-ho amb una espàtula, mentre vagis espolvorejant-ho.

P ren:	
Canyella	1,5 unces
Gingebre	1 unça
Galanga	
Pebre	de cadascun 0,5 unces
Clau d'espècia	
Nou moscada	de cadascun 3 dracmes
Espicanard	
Fusta d'àloe	
Macís	
Cardamom	
Regalèssia	de cadascun 2 dracmes

*Zedoarie**Dragma .I.*

‡Deinde super marmor infusis aqua rosata cum aliquantulo musci distemperatum supra marmor spergatur, et cum infrigidatum fuerit, cum cultello frustratim inscindatur; et si laxativum facere volueris in una quaque libre apponatur uncia semis scamonee et bene commisceatur. Et laxativum detur cum vino calido in sero, simplex autem, detur mane et post prandium et post cenam.

Dia ciminum. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Cimini pridie in aq̄eto infusi et exsiccati Dragmas .VIII. et scrupulum .I.

*Cinamomi**Garioffili**Ana Dragmas .II. et semis.**Zinziberis**Melanopiperis**Ana Dragmas .II. et grana .V.**Galange**Timbre**Calamenti**Ana Dragma .I. et scrupulos .II.**Ameos**Levistici**Ana Dragma .I. et grana .XVIII.**Macropiperis**Dragma .I.**Spicenardi**Cardemomi**Nucis miristice**Ana Scrupulos .II. et semis.**Mellis quantum sufficit*

Dia dragagantum frigidum. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Dragaganti albi

*Uncias .II.**Gumi arabici albi**Uncia .I. et dragmas .II.**Amidi**Uncia semis.**Liquiricie**Dragmas .II.**Penidiarumm**Uncias .II.**Semen melonum**Semen citruli*

Zedoària

1 dracma

Després ho poses sobre un marbre, regant-ho amb aigua rosada en la qual s'ha dissolt una mica d'almesc, i quan s'hagi refredat, ho talles amb un ganivet. I si vols que sigui laxant hi has d'afegir 0,5 unces d'escamonea per cada lliura de preparat, barrejant-ho ben bé. El laxant s'administra amb vi calent, al vespre; en canvi, el simple, s'administra al matí després d'esmorzar, i també després de sopar.

De comí. Segons Nicolau.

Pren:

Comins que primerament s'han amarat en vinagre i després s'han assecat, 8 dracmes i 1 escrúpol

Canyella

Clau d'espècia

de cadascun 2,5 dracmes

Gingebre

Pebre negre

de cadascun 2 dracmes i 5 grans

Galanga

Sajolida

Calaminta

de cadascun 1 dracma i 2 escrúpols

Ameos

Levístic

de cadascun 1 dracma i 18 grans

Pebre llarg

1 dracma

Espicanard

Cardamom

Nou moscada

de cadascun 2,5 escrúpols

Mel en quantitat suficient.

D'adragant fred. Segons Nicolau.

Pren:

Goma adragant blanca

2 unces

Goma aràbiga blanca

1 unça i 2 dracmes

Midó

0,5 unces

Regalèssia

2 dracmes

Terrossos de sucre

2 unces

Llavor de meló

Llavor de síndria

Cucurbitarum Ana Dragmas .II.
Camphore Scrupulum semis.
Sirupu iuleni quantum sufficit.

Dia papaveris. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Dragaganti
Succi liquiricie
Gumi arabici Ana Dragmas .X.
Papaveris albi
Penidiarum Ana Dragmas .XX.
Amigdalarum dulcium mundatarum Dragmas .X.
Amidi
Seminis citoniorum
Seminis portulace Ana Dragmas .V.
Seminis lactuce
Quattuor seminum frigidorum mundatorum
Seminis malve Ana Dragmas .III.
 †Fiat pulvis et misce cum siropo violato vel sapa vini.

Dia cameron. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Antoffoli
Zinziberis Ana Dragmas .V. et scrupulum .I. et grana .XVI.
Cinamomi Ana
Gariofillorum Ana Dragmas .III. et scrupulum .I. et grana XVI.
Carnis dactylorum Ana
Galange
Spice
Zedoarie
Costi
Piretri
Coralli rubei
Dragaganti

Llavor de carabasses de cadascun 2 dracmes
 Càmfora 0,5 escrúpols
 Xarop de violeta en quantitat suficient.

De cascall. Segons Nicolau.

Pren:
 Goma adragant
 Suc de regalèssia
 Goma aràbiga de cadascun 10 dracmes
 Cascall blanc
 Terrossos de sucre de cadascun 20 dracmes
 Ametlles dolces pelades 10 dracmes
 Midó
 Llavor de codonys
 Llavor de verdolaga de cadascun 5 dracmes
 Llavor de lletuga
 Les quatre llavors frígides, ben netes
 Llavor de malva de cadascun 3 dracmes
 ꝑPulvoritza-ho i barreja-ho amb xarop de violetes o arrop de vi.

De tornar l'home de mort a vida. Segons Nicolau.

Pren:
 Fruit de clau d'espècia
 Gingebre de cadascun 5 dracmes i 1 escrúpol i 16 grans
 Canyella
 Claus d'espècia de cadascun 4 dracmes, 1 escrúpol i 16 grans
 Carn de dàtils
 Galanga
 Espicanard
 Zedoària
 Cost
 Pelitre
 Corall roig
 Goma adragant

<i>Reupontici</i>	
<i>Saliunçe</i>	
<i>Anacardi</i>	
<i>Osium dactylorum</i>	
<i>Carpobalcemi</i>	
<i>Anizi</i>	
<i>Semen iuniperi</i>	
<i>Amomi</i>	
<i>Omnium piperum</i>	<i>Ana Dragma .I., scrupulos .II. et grana .VIII.</i>
<i>Limature auri purissimi</i>	
<i>Argenti meri</i>	
<i>Ossis de corde cervi</i>	<i>Ana Scrupulos .II. et semis.</i>
<i>Musci</i>	
<i>Rasure eboris</i>	<i>Ana Scrupulum .I. et grana .VII.</i>
<i>Ambre</i>	<i>Scrupulum .I.</i>
<i>¶ Mellis quantum sufficit. Detur de eo mane et vespere cum vino.</i>	

Dia yris. Secundum Nicolaum.

R <i>Recipe:</i>	
<i>Yreos</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Pulegi</i>	
<i>Ysopi</i>	
<i>Liquiricie</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Dragaganti</i>	
<i>Amigdalarum</i>	
<i>Pinearum</i>	
<i>Cinamomi</i>	
<i>Zinziberis</i>	
<i>Piperis</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Caricarum</i>	
<i>Carnium dactylorum</i>	
<i>Passularum enucleatarum</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis.</i>
<i>Storacis rubee</i>	
<i>Mellis quantum sufficit, sumatur sero cum vino calido.</i>	

Rapòntic	
Espiga cèltica	
Anacard	
Ossos de dàtils	
Fruit de bàlsam	
Anís	
Llavor de ginebró	
Amom	
Tots els pebres	de cadascun 1 dracmà, 2 escrúpols i 8 grans
Llimadures d'or puríssim	
Plata purificada	
Ossos de cor de cérvol	de cadascun 2,5 escrúpols
Almesc	
Llimadures d'ivori	de cadascun 1 escrúpol i 7 grans
Ambre	1 escrúpol

¶Mel la quantitat necessària. Es pren junt amb vi, al matí i al vespre.

D'iris. Segons Nicolau.

P ren:	
Iris	1 unça
Poliol	
Hisop	
Regalèssia	de cadascun 6 dracmes
Goma adragant	
Ametlles	
Pinyons	
Canyella	
Gingebre	
Pebre	de cadascun 3 dracmes
Figues seques	
Carn de dàtil	
Panses sense pinyol	de cadascun 2,5 dracmes
Estorac roig	

Mel en quantitat suficient. Es pren al vespre amb vi escalfat.

Electuarium pliris arcoticon. Secundum Nicolaum.**R***ecipe:**Cinamomi**Garioffoli**Ligni aloes**Galange**Spice**Nucis muscate**Zinziberis**Spodi**Squinanti**Ciperi**Rosarum**Viole**Folii**Liquiricie**Storaçis**Mastiçis**Samsuci**Balsamite**Basiliconis**Cardemomi**Macropiperis**Mirtillorum**Corticis citri**Gemmarum**Been albi**Been rubei**Coralli**Cirici combusti**Musci**Camphore**Sirupi rosatum quantum sufficit.**Ana Dragma .I. et grana .XV.**Ana Scrupulos .II. et grana .V.**Ana Scrupulum .I. et grana .III. et semis.**Grana .VII. et semis.**Grana .V.*

Electuari de completa medecina. Segons Nicolau.

P ren:	
Canyella	
Clau d'espècia	
Fusta d'àloe	
Galanga	
Espicanard	
Nou moscada	
Gingebre	
Marfil cremat	
Palla de la Meca	
Juncia	
Roses	
Violetes	de cadascun 1 dracma i 15 grans
Fulles de l'Índia	
Regalèssia	
Resina estorac	
Màstic	
Moraduix	
Menta d'aigua	
Alfàbrega	
Cardamom	
Pebre llarg	
Mirtils	
Escorça de llimó	de cadascun 2 escrúpol i 5 grans
Gemmes	
Been blanc	
Been roig	
Corall	
Seda cremada	de cadascun 1 escrúpol i 3,5 grans
Almesc	7,5 grans
Càmfora	5 grans
Xarop rosat en quantitat suficient.	

Electuarium ducis. Secundum Nicolaum.**R**ecipe:

Anizi

Dragmas .II. et grana .XV.

Liquiricie

Masticis

Ana Scrupulos .II. et grana .V.

Camedrey

Zinziberis

Cinamomi

Galange

Maratri

Carvii

Ana Dragmas .I. et grana .XV.

Calamenti

Xilocassie

Piperis albi

Piperis longi

Piretri

Ciperi

Squinanti

Dauci

Amomi

Yreos

Folli

Atzeri

Ana Scrupulum .I.

Spice

Crocii

Gumi arabici

Dragaganti

Semen aneti

Calami aromatici

Cubebe

Gariofilli

Carpobalcemi

Levistrici

Juniperi

Electuari del Duc. Segons Nicolau.

P ren:	
Anís	2 dracmes i 15 grans
Regalèssia	
Màstic	de cadascun 2 escrúpol i 5 grans
Camedris	
Gingebre	
Canyella	
Galanga	
Llavor de fonoll	
Càrvit	de cadascun 1 escrúpol i 15 grans
Calaminta	
Fusta de càssia	
Pebre blanc	
Pebre llarg	
Pelitre	
Juncia	
Palla de la Meca	
Pastanaga	
Amom	
Iris	
Fulles de l'Índia	
Atzarí	de cadascun 1 escrúpol
Espicanard	
Safrà	
Goma aràbiga	
Goma adragant	
Llavor d' Janet	
Càlam aromàtic	
Cubeba	
Clau d'espècia	
Fruit de bàlsam	
Levístic	
Ginebró	

Sileris
Pentaffillon
Semen sparagi
Semen citri
Radicis acori
Radicis sparagi
Ameos
Reubarberi
Corticis mirabolanorum indorum
Urtice
Reupontici
Nucis miristice
Ligni aloes
Baziliconis
Milium solis
Saxiffragie
Semen citruli
Melonum
Cucumeris
Cucurbite
Scariole
Petro
Been albi
Been rubei
Storacis calamite
Cardemomi Ana .XV.
Penidiarum Uncia semis et scrupulos .II. et semis.
Mellis quantum sufficit

Electuarium de succo rosarum. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Zucari
Succi rosarum Ana Libra .I. et uncias .IIII.
Sandeli albi

Laserpici
 Cinc-en-rama
 Llavor d'espàrrec
 Llavor de llimó
 Arrel de càlam
 Arrel d'espàrrec
 Ameos
 Ruibarbre
 Escorça de mirabolans índics
 Ortiga
 Rapòntic
 Nou moscada
 Fusta d'àloe
 Alfàbrega
 Mill de sol
 Saxífraga
 Llavor de síndria
 De meló
 De cogombre
 De carabassa
 Escarola
 Julivert
 Been blanc
 Been roig
 Resina estorac
 Cardamom
 Terrossos de sucre
 Mel, la quantitat necessària.

de cadascun 15 [falta grans]
 0,5 unces i 2,5 escrúpols

Electuari de suc de roses. Segons Nicolau.

Pren:
 Sucre
 Suc de roses
 Sàndal blanc

de cadascun 1 lliura i 4 unces

Sandeli rubei
Sandeli citrini *Ana Uncias .VI.*
Spodii *Dragmas .III.*
Diagridi *Dragmas .XII.*
Camphore *Scrupulum .I.*
 ‡ *Tempera ad modum electuarii cum sirupo facto de predicto zucaro et suco rosarum.*

Dia catolicon. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Sene bene mundati
Cassie fistule mundati
Tamarindorum *Ana Uncias .VIII.*
Reubarberi electi
Violarum
Polipodi
Anizi *Ana Uncias .III.*
Liquiricie
Penidiarum
Candi *Ana Dragmas .III.*

Quattuor seminum maiora mundatorum *Ana Uncia .I.*
 ‡ *Tunch accipe libra .I. poliodi, tere et in aqua diutissime coque, et in colatura, fash sirupum de .VIII. libras zucari, in parte autem colature distempera cassie fistule et tamarindos et in fine decoccionis sirupi pone, deinde confice sicut electuarium, tunch dozis eius est uncia semis vel integra.*

Electuarium ad restaurandum humiditatem. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Liquiricie
Rosis
Anizi
Zucari *Ana Dragmas .II. et grana .V.*
Gumi arabici
Dragaganti *Ana Dragmas .III. et scrupulos .II.*
Sandeli albi, et

Sàndal roig	
Sàndal citrí	de cadascun 6 unces
Marfil cremat	3 dracmes
Escamonea	12 dracmes
Càmfora	1 escrúpol

¶Prepara-ho en forma d'electuari, amb xarop fet amb l'esmentat sucre i l'aigua de roses.

De Catòlic. Segons Nicolau.

Pren:

Sen ben net	
Canyafistula netejada	
Polpa de tamarinde	de cadascun 8 unces
Ruibarbre escollit	
Violetes	
Polipodi	
Anís	de cadascun 4 unces

Regalèssia	
Terrossos de sucre	
Sucre candi	de cadascun 4 dracmes

Les quatre llavors majors, pelades de cadascuna 1 unça

¶Pren aleshores una lliura de polipodi, esmicola'l i cou-lo molt de temps amb aigua, i amb el suc colat i 8 lliures de sucre en fas xarop. Una part del suc però, el reserves per desfer-hi la canyafistula i la polpa de tamarinde i l'afegeixes al xarop quan aquest ha acabat de coure. Després prepara-ho com si fos un electuari. La dosi és de mitja unça o bé una sencera.

Electuari que restaura humitat. Secundum Nicolau.

Pren:

Regalèssia	
Roses	
Anís	
Sucre	de cadascun 2 dracmes i 5 grans
Goma aràbiga	
Goma adragant	de cadascun 3 dracmes i 2 escrúpols
Sàndal blanc	

<i>Rubey</i>	<i>Ana Dragma .I. et scrupulum .I.</i>
<i>Papaveris albi</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Succi liquiricie</i>	
<i>Amilli</i>	
<i>Seminis portulace</i>	
<i>Lactuce</i>	
<i>Scariole</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Spodi</i>	
<i>Gariofoli</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Cinamomi</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Zinziberis</i>	
<i>Storacis calamite</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Croci</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Penidiarum</i>	<i>Uncia semis.</i>
<i>Seminis citruli</i>	
<i>Melonum</i>	
<i>Cucumeris et</i>	
<i>Cucurbite</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Seminis citoniorum</i>	<i>Scropulos .II.</i>
<i>Amicdalarum</i>	
<i>Pinearum</i>	
<i>Berberis</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Seminis malve</i>	
<i>Bombacis</i>	
<i>Viole</i>	
<i>Sebestens</i>	
<i>Nenufferis</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
‡ <i>Confice cum sirupo rosato vel sirupo decoctionis gumi arabici et dragaganti et rose.</i>	

Confecio filoantropos. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*
Folii
Squinanti

I roig	de cadascun 1 dracma i 1 escrúpol
Cascall blanc	3 dracmes
Suc de regalèssia	
Midó	
Llavor de verdolaga	
Lletuga	
Escarola	de cadascun 3 dracmes
Marfil cremat	
Clau d'espècia	de cadascun 1 dracma
Canyella	2 dracmes
Gingebre	
Resina estorac	de cadascun 2 dracmes
Safrà	1 dracma
Terrossos de sucre	0,5 unces
Llavor de síndria	
Meló	
Cogombre i	
Carabassa	de cadascun 3 dracmes
Llavor de codony	2 escrúpols
Ametlles	
Pinyons	
Coralets	de cadascun 2 dracmes
Llavor de malva	
Cotó	
Violeta	
Sebesters	
Nenúfar	de cadascun 2 dracmes
¶Barreja-ho amb xarop rosat o bé amb xarop fet amb el decuit de la goma aràbiga i de la goma adragant i les roses.	

Confecció Amiga de l'home. Segons Nicolau.

Pren:
 Fulles de l'Índia
 Palla de la Meca

<i>Ciperi</i>	
<i>Atzeri</i>	
<i>Euforbi</i>	
<i>Thimi</i>	
<i>Petro macedonici</i>	
<i>Aneti</i>	
<i>Milii solis</i>	
<i>Lapis lincis</i>	<i>Ana Scrupulos .II. et semis.</i>
<i>Cinamomi</i>	
<i>Calami aromatici</i>	
<i>Polipodi</i>	
<i>Fisalidos</i>	
<i>Petrosilli</i>	
<i>Semen levistici</i>	
<i>Urtice</i>	
<i>Melanopiperis</i>	
<i>Semen citri</i>	
<i>Litospermatis</i>	
<i>Bardane</i>	
<i>Bacarum edere</i>	<i>Ana Scrupulos .II.</i>
<i>Galange</i>	
<i>Nardi</i>	
<i>Zedoarii</i>	
<i>Bethonice</i>	
<i>Meu</i>	
<i>Fu</i>	
<i>Sparagii</i>	
<i>Cardemomi</i>	
<i>Apii</i>	
<i>Maratri</i>	
<i>Eruce</i>	
<i>Sinapis</i>	
<i>Orobi albi et rubei</i>	<i>Ana Dragma semis.</i>
<i>Garioffoli</i>	

Juncia	
Atzari	
Euforbi	
Farigola	
Julivert bord	
Anet	
Mill de sol	
Pedra de linx	de cadascun 2,5 escrúpols
Canyella	
Càlam aromàtic	
Polipodi	
Filipèndula	
Julivert	
Llavor de levístic	
Ortiga	
Pebre negre	
Llavor de llimona	
Mill gruà	
Bardana	
Baies d'ëura	de cadascun 2 escrúpols
Galanga	
Espicanard	
Zedoària	
Betònica	
Herba del meu	
Valeriana	
Espàrrec	
Cardamom	
Api	
Llavor de fonoll	
Ruca	
Mostassa	
Erbs blancs i rojos,	de cadascun 0,5 dracmes
Clau d'espècia	

Zinziberis
Cassie lignee
Costi
Piretri
Seltice
Mirabolanorum
Corticis olibani
Leucopiperis
Carpobalcemi
Carvii
Cimini
Bacarum lauri
Sileris *Ana Scrupulum .I.*
Oley nardini
Pulegini
Sambucini
Muscacellini *Ana Granos .XV.*
Mellis quantum sufficit

Litontripon. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Nardi
Zinziberis
Xilobalcemi
Acori
Cinamomi
Peucedani
Meu
Melanopiperis
Macropiperis
Leucopiperis
Saxifragie *Ana Dragmas .II. et semis.*
Opobalcemi
Garioffoli

Gingebre
Fusta de càssia
Cost
Pelitre
Espiga cèltica
Mirabolans
Escorsa d'encens
Pebre blanc
Fruit de bàlsam
Càrvit
Comí
Baies de llorer
Sèseli de cadascun 1 escrúpol
Oli de nard
De poliol
De saüc
I almescat de cadascun 15 grans
Mel en quantitat suficient.

De desfer càlculs. Segons Nicolau.

Pren:
Nard
Gingebre
Fusta de bàlsam
Càlam
Canyella
Fonoll de porc
Herba del meu
Pebre negre
Pebre llarg
Pebre blanc
Saxífraga de cadascun 2,5 dracmes
Opobàlsam
Clau d'espècia

Costi
Reupontici
Liquiricie
Ciperi
Dragaganti
Alexandrini
Camedreos
Apii
Ameos
Sparagi
Basiliconis
Urtice
Semen citri
Folii
Croci
Squinanti
Cassie ligne
Bdelli
Masticis
Yrey
Amomi
Levistici
Granorum solis
Petro
Sileris
Cardemomi
Aneti
Euforbi
Lapidis lincis
Oley nardini
Mustellini
Mellis quantum sufficit.

Ana Dragma .I. grana .XV.

Ana Dragma .I. minus grana .IIII. et semis.

Cost	
Rapòntic	
Regalèssia	
Juncia	
Goma adragant	
Alexandri	
Camedris	
Api	
Ameos	
Espàrrec	
Alfàbrega	
Ortiga	
Llavor de llimó	de cadascun 1 dracma i 15 grans
Fulles de l'Índia	
Safrà	
Palla de la Meca	
Fusta de càssia	
Bdel·li	
Màstic	
Iris	
Amoms	
Levístic	
Mill de sol	
Julivert	
Sèseli	
Cardamom	
Anet	
Euforbi	
Pedra de linox	
Oli de nard	
Oli almescat	de cadascun 1 escrúpol menys 4,5 grans
Mel en quantitat suficient.	

Justinum. Secundum Nicolaum.

Recipe:
 Cinamomi
 Folii
 Costi
 Nardi
 Cassie ligne
 Aristologie longe, et
 Rotunde
 Elemni
 Ysopii
 Pulegii
 Artemisie
 Pentaffillon
 Leucopiperis
 Orobi
 Petro
 Levistici
 Semen urticae
 Granorum solis
 Saxifragie
 Juniperi
 Sileris montani
 Sparagi semen
 Semen aneti
 Apii
 Pigami
 Semen citri
 Seminis feniculi
 Anizi
 Alexandrini
 Bacarum lauri
 Mellis quantum sufficit.

De Justí. Segons Nicolau.

Pren:
Canyella
Fulles de l'Índia
Cost
Nard
Fusta de càssia
Aristolòquia llarga i
Rodona
Elemí
Hisop
Poliol
Artemísia
Cinc-en-rama
Pebre blanc
Erb
Julivert
Levístic
Llavor d'ortiga
Mill de sol
Saxífraga
Ginebró
Sèseli
Llavor d'espàrrec
Llavor d'anet
Api
Llavor de ruda silvestre
Llavor de llimó
Llavor de fonoll
Anís
Alexandrí
Baies de llorer
Mel en quantitat suficient.

[falten 1,5 dracmes]

Dia sene. Secundum Nicolaum.**R**ecipe:

<i>Sene</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Avellanarum assatorum</i>	<i>numero . L.</i>
<i>Sirici combusti</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Lapis armenici</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Lapislazuli</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Cinamomi</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Galange</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Piperis</i>	
<i>Zinziberis</i>	
<i>Ozimi</i>	
<i>Folii</i>	
<i>Cardemomi</i>	
<i>Croci</i>	
<i>Zedoarii</i>	
<i>Floris roris marini</i>	
<i>Macropiperis</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Zucari</i>	<i>Uncias .VI.</i>
<i>Mellis quantum sufficit.</i>	

Dia castoreum. Secundum Nicolaum.**R**ecipe:

<i>Castorey</i>	
<i>Mirabolani citri</i>	<i>Ana Dragmas .III. minus granum .I. et semis.</i>
<i>Aloes</i>	<i>Dragma .I. et semis minus granum .I.</i>
<i>Atzeri</i>	
<i>Mirre</i>	
<i>Euforbi</i>	<i>Ana Dragma .I. et grana .XVII.</i>
<i>Folii</i>	
<i>Antimomi</i>	
<i>Piretri</i>	
<i>Liquiricie</i>	

De sen. Segons Nicolau.

P ren:	
Sen	3 dracmes
Avellanes torrades	50 unitats
Seda cremada	2 dracmes
Pedra armènia	1 dracma
Lapislàtzuli	3 dracmes
Canyella	1 unça
Galanga	
Espicanard	
Pebre	
Gingebre	
Llavor d'alfàbrega	
Fulles de l'Índia	
Cardamom	
Safrà	
Zedoària	
Flor de romaní	
Pebre llarg	de cadascun 2 dracmes
Sucre	6 unces
Mel, la necessària.	

De castori. Segons Nicolau.

P ren:	
Castori	
Mirabolans citrins	de cadascun 3 dracmes menys 1,5 grans
Àloe	1,5 dracmes menys 1 gra
Atzarí	
Mirra	
Euforbi	de cadascun 1 dracma i 17 grans
Fulles de l'Índia	
Antimoni	
Pelitre	
Regalèssia	

Dragaganti
Calami aromatici
Nitri
Galbani
Squinanti
Spice
Oppoponacis
Junti
Cassie
Piperis longi
Piperis albi
Piperis nigri
Xilobalçemi
Carpobalçemi
Coloquintide
Seminis rape
Reupontici
Storacis calamite
Zinziberis
Cinamomi
Stasifagrie
Dauci
Maratri
Petro
Apii
Sileris
Dapmcocti
Cinoni
Petroley
Storaci rubei
Sanguinis drachonis
Cardemomi

Ana Dragma .I. et grana .II.

Goma adragant
Càlam aromàtic
Nitre
Gàlban
Palla de la Meca
Espicanard
Resina opopònac
Resina sagapen
Càssia
Pebre llarg
Pebre blanc
Pebre negre
Fusta de bàlsam
Fruit de bàlsam
Coloquintida
Llavor de blet
Rapòntic
Resina estorac
Gingebre
Canyella
Estafisàgria
Pastanaga
Llavor de fonoll
Julivert bord
Api
Sèseli
Baies de llorer
Julivert silvestre
Petroli
Estorac roig
Sang de drago
Cardamom

de cadascun 1 dracma i 2 grans

Turis magna
et Minoris
Aguarici
Masticis
Salis armoniac
Zedoarii
Anizi
Saturegie
Ysopi
Camedrey
Pulegi
Origani
Balsamite
Ozimi
Radix brançe urcine
Diptami
Semen rute
Aristologie longe
et Rotunde
Aaron
Nabatematicon
Salvie
Rose
Bdellie
Epitimi
Polipodi
Oppobalcemi
Alipiados
Cnparis
Anacardi
Genciane
Savine

Ana Scrupulum .I. grana .VIII.

Ana Grana .XVII.

Ana Grana .XIII.

Encens major

i Menor

Agàric

Màstic

Sal amoníac

Zedoària

Anís

de cadascun 1 escrúpol i 8 grans

Sajolida

Hisop

Camedri

Poliol

Orenga

Menta aquàtica

Alfàbrega

Arrel d'acant

Díctam

Llavor de ruda

Aristolòquia llarga

i Rodona

Arum

Col silvestre

Sàlvia

Rosa

Bdel-li

de cadascun 17 grans

Epítim

Polipodi

Opobàlsam

de cadascun 13 grans

Laurèola

Tàpera

Anacard

Genciana

Savina

*Corticis mandragore**Ana Grana .XI.**Peucedani**Abcinci**Ana Grana .VII.**Yreos**Grana .III. et tertiam partem unius.**Mellis quantum sufficit.****Mitridatum. Secundum Nicolaum.*****R***ecipe:**Storacis calamite**Dragma .I. et escrupulum .I.**Garioffoli**Nardi**Xilobalcemi**Oroboni lentici**Dragaganti**Masticis**Galbani**Gumi cedri**Spalti**Castorey**Offey**Euforbi**Bdelli**Terra figuli**Melliloti**Lapdeni**Oppoponacis**Armoniach**Ana Dragma .I.**Opii**Sulfuris vini**Liquiricie**Nitri**Ipoquistidos**Cassie*

Escorça de mandràgora	de cadascun 11 grans
Fonoll de porc	
Donzell	de cadascun 7 grans
Iris	3 grans i la tercera part d'un
Mel, la quantitat necessària.	

Mitridat. Segons Nicolau.

P ren:	
Resina estorac	1 dracma i 1 escrúpol
Clau d'espècia	
Nard	
Fusta de bàlsam	
Goma laca	
Goma adragant	
Màstic	
Gàlban	
Goma de cedre	
Asfalt	
Castori	
Goma d'aura	
Euforbi	
Bdel·li	
Terra segellada	
Melilot	
Resina làdanum	
Resina opopònac	
Resina amoníac	de cadascun 1 dracma
Opi	
Sofre viu	
Regalèssia	
Nitre	
Hipocístide	
Acàcia	

Rose
Camedrey
Ypericon
Abrotani
Peonie
Ysopii
Elemni
Origani
Ramicedri
Dampnidis
Aristologie longe
Epithimi
Peucedani
Roris marini
Centauree
Yringi
Balaustiarum
Simarum mirti
Psidie
Romey
Squille
Carpobalcemi
Anizi
Git
Iusquiami
Cimini
Feniculi
Cardemomi
Sizeley
Thesapey
Amey
Sinoni
Levistici
Semen rute

Roses
Camedri
Pericó
Broida
Peònia
Hisop
Elemi
Orenga
Summitat de poncem
Llorer
Aristolòquia llarga
Epítim
Fonoll de porc
Romaní
Centaura
Arrel de panical
Flors de magraner
Summitat de mirt
Escorsa de magraner
Ravanella
Escil·la
Fruit de bàlsam
Anís
Llavor de nigel·la
Jusquiam
Comí
Fonoll
Cardamom
Sèseli
Llavor de mostassa blanca
Ameos
Api bord
Levistic
Llavor de ruda

*Miconis**Apii**Dauci**Rape**Macropiperis**Ozimi**Amomi**Ana Dragma .I.**Acori**Ilaffeos**Cassami**Phillis**Zucararie**Catiriaci**Ana Scrupulos .II.**Cinamomi**Croci**Balçemi**Costi**Squinanti**Zinziberis**Folii**Terebentine**Mirre**Olibani**Cassie**Aguarici**Celtice**Reupontici**Yrey**Atzeri**Diptami**Prassi**Interioris coloquintide**Sticados**Artemisie*

Llavor de cascall negre

Api

Pastanaga

Llavor de blet

Pebre llarg

Llavor d'ortiga

Amom

de cadascun 1 dracma

Càlam

Bardana

Ciclamen

Tàpera

Agnocast

Raspadures de corn de cérvol

de cadascun 2 escrúpols

Canyella

Safrà

Bàlsam

Cost

Palla de la Meca

Gingebre

Fulles de l'Índia

Trementina

Mirra

Encens

Fusta de càssia

Agàric

Espiga cèltica

Rapòntic

Iris

Atzarí

Díctam

Malrubí

Polpa de coloquíntida

Caps d'ase

Artemísia

Calamenti
Scordey
Silfey
Camapitey
Leucopiperis
Melanopiperis
Ormini semen
Petro
Anagodam
Malabatri
Cardamomi
Penteffilon *Ana Scrupulum .I.*
Dampni cocti *Grana .VII.*
Vini fortissimi et vetustissimi *Uncia .I.*
Mellis quantum sufficit.

Dia rodon abbatis. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*
Sandeli albi
Sandeli rubei *Ana Dragmas .II. et semis*
Dragaganti
Gumi arabici
Spodii *Ana Scrupulos .II.*
Atzeri
Masticis
Spice
Cardemomi
Succi liquiricie
Croci
Xiloaloes
Garioffoli
Galie muscate
Anizi

Calaminta	
All	
Assafètida	
Ajuga	
Pebre blanc	
Pebre negre	
Llavor d'alfàbrega	
Julivert	
Sumac	
Fulles de l'Índia	
Cardamom	
Cinc-en-rama	de cadascun 1 escrúpol
Baies de llorer	7 grans
Vi fortíssim i molt vell	1 unça
Mel, la quantitat necessària.	

De roses roges, de l'abat. Segons Nicolau.

P ren:	
Sàndal blanc	
Sàndal roig	de cadascun 2,5 dracmes
Goma adragant	
Goma aràbiga	
Marfil cremat	de cadascun 2 escrúpols
Atzarí	
Màstic	
Espicanard	
Cardamom	
Suc de regalèssia	
Safrà	
Fusta d'àloe	
Clau d'espècia	
Algàlia almescada	
Anís	

<i>Maratri</i>	
<i>Cinamomi</i>	
<i>Reubarberi</i>	
<i>Semen basiliconis</i>	
<i>Berberis</i>	
<i>Scariole</i>	
<i>Portulace</i>	
<i>Citruli</i>	
<i>Melonis</i>	
<i>Cucumeris</i>	
<i>Cucurbite</i>	<i>Ana Scrupulum .I.</i>
<i>Margaritarum</i>	
<i>Ossis de corde cervi</i>	<i>Ana Scrupulum semis</i>
<i>Zucari candi</i>	
<i>Rose</i>	<i>Ana Uncia .I. et dragmas .III.</i>
<i>Camphore</i>	<i>Grana .VII.</i>
<i>Musci</i>	<i>Grana .III. et semis</i>
<i>Sirupi de aqua rosata quantum sufficit.</i>	

Dia penidion. Secundum Nicolaum.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Penidiarum</i>	<i>Dragmas .XVI. et semis</i>
<i>Pinearum</i>	
<i>Amigdalarum mundatorum</i>	
<i>Seminis papaveris</i>	<i>Ana Dragmas III. et scrupulum .I.</i>
<i>Cinamomi</i>	
<i>Garioffoli</i>	
<i>Zinziberis</i>	
<i>Succi liquiricie</i>	
<i>Dragaganti</i>	
<i>Gumi arabici</i>	
<i>Amidi</i>	
<i>Semen citruli</i>	
<i>Melonis</i>	

Llavor de fonoll	
Canyella	
Ruibarbre	
Llavor d'alfàbrega	
Coralets	
Escarola	
Verdolaga	
Síndria	
Meló	
Cogombre	
Carabassa	de cadascun 1 escrúpol
Perles	
Ossos de cor de cérvol	de cadascun 0,5 escrúpols
Sucre candí	
Roses	de cadascun 1 unça i 3 dracmes
Càmfora	7 grans
Almesc	3,5 grans
Xarop d'aigua rosada, la quantitat necessària.	

De terrossos de sucre. Segons Nicolau.

P ren:	
Terrossos de sucre	16,5 dracmes
Pinyons	
Ametlles pelades	
Llavor de cascall	de cadascun 3 dracmes i 1 escrúpol
Canyella	
Clau d'espècia	
Gingebre	
Suc de regalèssia	
Goma adragant	
Goma aràbiga	
Midó	
Llavor de síndria	
Meló	

Cucumeris
Cucurbite purgatorum *Ana Dragma .I. et semis*
Camphore *Grana .VII.*
Sirupi violacei quantum sufficit.

Dia prunis. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*
Prunorum viridum damascenorum centum numero, ponantur in stagnato vase cum tanta aqua quod bene cohoperiantur et bulliant donec disolvi videantur; tunc ab igne deponantur et cum aliquantulum tepefactum fuerit ab aqua extreantur et in cribo super catinum posito tamdiu pruna manibus fricentur ut nihil preter ossa et cortices in cribo remaneat; in illa aqua, ubi pruna decocta sunt, ponatur uncia semis viole et iterum bullire permitatur, et in eadem aqua collata fiat sirupus cum libris .II. zucari in quo sirupo libra .I. de pulpa prunorum ponatur, et ad spissitudinem coquatur insipiente quidem inspissari addatur uncia .I. medulle cassie fistole disolute et colata cum supradicta decoctione prunorum et alia tamarindorum in eadem aqua similiter prius disolutorum et colatorum per caciam, memento tamen quod in aqua prunorum bulliat uncia semis viole ut dictum est, et coquatur ad perfectionem semper et indesinantur, agitando cum spatula, cumque ad perfectionem decoctionis pervenerit, depone ab igne, et semper cum spatula movendo harum scilicet specierum pulverem super sperge:

R*ecipe:*
Sandeli albi
Sandeli rubei
Spodii
Reubarberi *Ana Dragmas .III.*
Rosarum
Viole
Semen portulace
Scariole
Berberis
Succi liquiricie
Dragaganti *Ana Dragmas .II.*
Semen melonum
Citruli
Cucurbite mundatorum *Ana Dragma .I.*

Cogombre	
Carabassa, ben netes	de cadascun 1,5 dracmes
Càmfora	7 grans
Xarop de violetes, el necessari.	

De prunes. Segons Nicolau.

Pren:

Prunes damascenes, fresques, en número de cent. Posa-les en un perol estanyat ben cobertes d'aigua i bull-les fins que restin desfetes. Llavors les retires del foc, i quan s'hagin refredat, les treus de l'aigua, i amb les mans, les passes per un sedàs posat sobre una terrina, de tal forma que sobre el sedàs tan sols hi quedin la pell i els pinyols. En l'aigua on has cuit les prunes hi poses 0,5 unces de violetes, i ho bulls de nou, i amb l'aigua colada fas xarop amb 2 lliures de sucre. En aquest xarop s'hi afegeix 1 lliura de polpa de prunes i ho cous fins que espessi. Seguidament en la resta de l'aigua de coure les prunes dissols 1 unça de canyafistula i una altra unça de polpa de tamarinde, cola-ho bé i afegeix-ho a la barreja anterior. Cal recordar que en l'aigua de coure les prunes s'hi ha de fer bullir 0,5 unces de violetes, tal com s'ha dit abans. Ho cous tot ben bé agitant, sense parar, amb una espàtula, i quan arribi a una perfecta decocció, treu-ho del foc, i remenant-ho sempre amb l'espàtula, s'hi incorporen aquestes espècies finament polvoritzades:

Pren:

Sàndal blanc	
Sàndal roig	
Marfil cremat	
Ruibarbre	de cadascun 3 dracmes
Roses	
Violetes	
Llavor de verdolaga	
Escarola	
Coralets	
Suc de regalèssia	
Goma adragant	de cadascun 2 dracmes
Llavor de meló	
Síndria	
Carabassa, pelades	de cadascun 1 dracma

¶ Si vero laxativum facere volueris pone in unaquaque libra supradicte, dragmas .VII. scamonee, quando ab igne deponatur.

Micleta. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Mirabolanorum citrinorum

Kebulorum

Indorum mundatorum et assatorum Ana Dragmas .II. et semis

Bellericorum

Emblicorum assatorum Ana Dragmas .II.

Nasturci

Cimini

Anizi

Maratri

Ameos

Carvy Ana Dragma .I. et semis

¶ Infusa in aceto die ach nocte et assata pulverizentur, tunch adde spodi, balaustiarum, masticis, sumach, gumi arabici, ana, dragma .I. et grana .XV., fricentur omnia cum olero rosato et temperentur cum sirupo mirtino.

Opopira magna. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Opi tebaici

Dragmas .II. et scrupulos .II.
et grana .IIII.

Cinamomi

Garioffoli

Nardi

Croci

Galange

Costi

Zedoarii

Zinziberis

Xilobalcemi

Reupontici

Piretri

¶ Si vols que sigui més laxant, quan ho treguis del foc, hi afegeixes 7 dracmes d'escamonea a una lliura d'aquest preparat.

Experta. Segons Nicolau.

Pren:

Mirabolans citrins	
Quèbuls	
Índics, pelats i torrats,	de cadascun 2,5 dracmes
Bel·lèrics	
Èmblics, torrats	de cadascun 2 dracmes
Créixens	
Comí	
Anís	
Llavor de fonoll	
Ameos	
Càrvit	de cadascun 1,5 dracmes

¶ Posa-ho tot en vinagre durant un dia i una nit, després torra-ho, pulvoritza-ho, i llavors afegeix-hi marfil cremat, flor de magraner, sumac i goma aràbiga, de cadascun 1 dracma i 15 grans. Tritura-ho tot, junt amb oli rosat, i barreja-ho amb xarop de mirtil.

Suc igni magne. Segons Nicolau.

Pren:

Opi tebàic	2 dracmes i 2 escrúpols i 4 grans
Canyella	
Clau d'espècia	
Nard	
Safrà	
Galanga	
Cost	
Zedoària	
Gingebre	
Fusta de bàlsam	
Rapòntic	
Pelitre	

Coralli
 Dragaganti
 Mirre
 Castorey
 Oppoponacis
 Piperis longi et
 Piperis albi et
 Nigri
 Rasure eboris
 Lilifagi
 Herba paralisis
 Balsemite
 Musci
 Ligni aloes
 Squinanti
 Cassie fistule
 Storacis calamite
 Masticis
 Confite rubeae
 Galbani
 Serapini
 Atzeri
 Melliloti
 Aristologie longe et
 Rotunde
 Dragontee
 Ellebori nigri
 Meu
 Peonie
 Corticis rafani
 Peucedani
 Acori
 Bethonice
 Mandragore

Ana Dragmas .II. et grana .VII.

Ana Dragma .I. et grana .III.

Corall	
Goma adragant	
Mirra	
Castori	
Opopònac	
Pebre llarg i	
Pebre blanc i	
Negre	de cadascun 2 dracmes i 7 grans
Llimadures d'ivori	
Sàlvia borda	
Prímula	de cadascun 1 dracma i 4 grans
Menta aquàtica	
Almesc	
Fusta d'àloe	
Palla de la Meca	
Canyafistula	
Resina estorac	
Màstic	
Estorac líquid	
Gàlban	
Sagapin	
Atzarí	
Melilot	
Aristolòquia llarga i	
Rodona	
Serpentària	
El·lèbor negre	
Herba del meu	
Peònia	
Escorça de rave	
Fonoll de porc	
Càlam	
Betònica	
Mandràgora	

Gentiane
Camedreos
Pulegii
Utriusque centauree
Spriseltice
Abcintii
Proserpinata
Braccey
Capilli veneris
Sponsa solis
Ypericon
Viscitoxici
Prassi
Pigami
Calamenti
Insquiami
Cardemomi
Carpobalcemi
Levistici
Radicis
Lupini
Mille folii
Anizi
Pollinis scilicet orobi
Alexandrini
Bacarum lauri
Maratri
Sileris
Mellis quantum sufficit.

Ana Scrupulum .I. et grana .XVIII.

Ieralogodion. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*
Interioris coloquintide
Polipodi
Euforbi

Ana Dragmas .II.

Genciana
 Camedri
 Poniol
 Una i altra centaurea
 Espiga cèltica
 Donzell
 Centinòdia
 Ungla olorosa
 Falzia
 Heliotrop
 Pericó
 Herba del verí
 Malrubí
 Ruda de bosc
 Calaminta
 Jusquiam
 Cardamom
 Fruit de bàlsam
 Levístic
 Arrels
 Tramús
 Mill de sol
 Anís
 Erb
 Alexandrí
 Baies de llorer
 Llavor de fonoll
 Sèseli
 Mel, la quantitat necessària.

de cadascun 1 escrúpol i 18 grans

Sagrada per l'impediment de la parla. Segons Nicolau.

Pren:
 Polpa de coloquintida
 Polipodi
 Euforbi

de cadascun 2 dracmes

<i>Poli</i>	
<i>Cocogridii</i>	<i>Ana Dragma .I. et semis et grana .VI.</i>
<i>Abcintii</i>	
<i>Mirre</i>	<i>Ana Dragma .I. et grana .XII.</i>
<i>Centauree</i>	
<i>Agarici</i>	
<i>Armoniach</i>	
<i>Thimiamatis</i>	
<i>Folii</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Squille</i>	
<i>Diagridi</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Aloes</i>	
<i>Simarum thimi</i>	
<i>Cassie</i>	
<i>Camedrey</i>	
<i>Bdelli</i>	
<i>Prassi</i>	<i>Ana Scrupulos .II. et grana .XIII.</i>
<i>Cinamomi</i>	
<i>Opoponacis</i>	
<i>Castorey</i>	
<i>Aristologie longe</i>	
<i>Piperis albi, et</i>	
<i>Nigri, et</i>	
<i>Longi</i>	
<i>Croci</i>	
<i>Serapini</i>	
<i>Semen petro</i>	<i>Ana Dragma semis</i>
<i>Ellebori albi, et</i>	
<i>Nigri</i>	<i>Ana Grana .VI. et semis</i>
<i>Mellis quantum sufficit.</i>	

Ierapiga. Secundum Nicolaum.

Poliol	
Llavor de lloriola	de cadascun 1,5 dracmes i 6 grans
Donzell	
Mirra	de cadascun 1 dracma i 12 grans
Centaurea	
Agàric	
Resina amoníac	
Liquidàmbar	
Fulles de l'Índia	
Espicanard	
Escil·la	
Escamonea	de cadascun 1 dracma
Àloe	
Summitats de farigola	
Fusta de càssia	
Camedri	
Bdel·li	
Malrubí	de cadascun 2 escrúpols i 14 grans
Canyella	
Opopònac	
Castori	
Aristolòquia llarga	
Pebre blanc i	
Negre i	
Llarg	
Safrà	
Sagapin	
Llavor de julivert	de cadascun 0,5 dracmes
El·lèbor blanc i	
Negre	de cadascun 6,5 grans
Mel, la quantitat necessària.	

Sagrada amarga. Segons Nicolau.

R*ecipe:**Cinamomi**Spice**Croci**Squinanti**Atzeri**Xilocassie**Xilobalçemi**Carpobalçemi**Violarum**Absintii**Epithimi**Aguarici**Rosarum**Turbit**Coloquintide**Masticis**Ana Scrupulos .II.**Aloes ad pondus omnium specierum.**Mellis quantum sufficit misseantur ut decet.****Diacodion. Secundum Nicolaum.*****R***ecipe:**Capitum papaveris non nimis viridium nec nimis sic-*
*corum numero**XIII.**Rosarum**Dragmas .II. et semis**Croci**Acassie**Liquiricie**Ana Dragma .I.**Boli**Uncia semis**Cinamomi**Simphiti**Ypoquistidos**Balaustiarum**Ana Dragma .I.**Mirtillorum**Uncia .I. et semis**Coralli albi, et*

Pren:

Canyella

Espicanard

Safrà

Palla de la Meca

Atzarí

Fusta de càssia

Fusta de bàlsam

Fruit de bàlsam

Violetes

Donzell

Epítim

Agàric

Roses

Turbit

Coloquinta

Màstic de cadascun 2 escrúpols

Àloe, el pes de totes aquestes espècies juntes.

Mel en quantitat suficient. Es mescla i ja es pot guardar.

De cascall negre. Segons Nicolau.

Pren:

Caps de cascall, ni molt verds ni molt secs,

en número de

13 unitats

Roses

2,5 dracmes

Safrà

Acacia

Regalèssia

de cadascun 1 dracma

Bol

0,5 unces

Canyella

Consolda

Hipocístide

Flors de magraner

de cadascun 1 dracma

Mirtils

1,5 unces

Corall blanc i

*Rubey**Anagodam**Sanguinis draconis**Lacce**Ros ciriaci**Ana Scrupulos .II. et semis.**Semen portulace**Dragmam semis*

¶ *Conficitur sich: capita papaveris in tanta aqua pluviali ponantur quod bene cohoperiantur et per .III. dies dimittatur ibi et in tali aqua usque ad tertiam partem buliant, et postea coentur, et in illa colatura ponatur libra .I. mellis mirtini et in tali melle supradicta admisceatur. Confectio mellis mirtini talis est: in duabus libris mellis dispumati ponatur libra .I. succi mirtillorum et coquatur ad succi consumptionem et postea coentur; dozis eius est dragmas .IIII. vel .VI.*

Pigra Galieni. Secundum Nicolaum.

Recipe:

*Aloes optimi**Dragmas .XIII. et semis**Cinamomi**Costi**Nardi**Croci**Squinanti**Xilobalçemi**Cassie fistule**Masticis**Atzeri**Rosarum**Amomi**Abcintii**Ana Dragma .I. et grana .VII. et semis**Mellis quantum sufficit.*

Rosata novella. Secundum Nicolaum.

Roig
 Sumac
 Sang de drago
 Laca
 Mannà del Líban de cadascun 2,5 escrúpols
 Llavor de verdolaga 0,5 dracmes

¶Prepara-ho així: posa els caps de cascall en suficient aigua de pluja fins que quedin ben coberts, i els deixes durant tres dies, i després els bulls amb aquesta aigua fins que quedi reduïda a la tercera part. Finalment ho coles, i en el colament hi poses 1 lliura de mel de mirtil, en la qual ja hi hauràs afegit tot l'esmentat anteriorment. La mel de mirtil fes-la de la següent forma: a 2 lliures de mel escumada hi afegeixes 1 lliura de suc de mirtils i ho cous fins que el suc es consumeix-hi, i finalment ho coles. La dosi oscil·la entre 4 i 6 dracmes.

Amarga de Galè. Segons Nicolau.

Pren:
 Àloe del millor 13,5 dracmes
 Canyella
 Cost
 Nard
 Safrà
 Palla de la Meca
 Fusta de bàlsam
 Canyafistula
 Màstic
 Atzarí
 Roses
 Amom
 Donzell de cadascun 1 dracma i 7,5 grans
 Mel en quantitat suficient

De roses novelles. Segons Nicolau.

Recipe:

Rosarum

Zucari

Liquiricie

Cinamomi

Garioffoli

Nardi

Zinziberis

Galange

Nucis muscate

Zedoarii

Storacis

Cardemomi

Apii

Mellis quantum sufficit.

Ana Uncia .I. et dragma .I. et scrupulos .

II. et semis

Dragmas .II. et scrupulos .II. et grana .II.

Ana Dragma .I. et grana .VIII.

Rubea trosiscata. Secundum Nicolaum.**R**ecipe:

Liquiricie

Cinamomi

Papaveris

Crocis

Rosarum

Insquiami

Apii seminis

Nardi

Violarum

Garioffoli

Storacis calamite

Opii thebayci

Trosiscorum croci magnetis

Trosicci ydiocri

Mirre

Anizi

Mellis rosati quantum sufficit.

Ana Dragmas .III. et scrupulum .I.

et grana .V.

Ana Dragmas .II. et grana .XV.

Ana Dragma .I. et grana .VII. et semis

Ana Dragmam semis

Ana Grana .XV.

P ren:	
Roses	
Sucre	
Regalèssia	de cadascun 1 unça i 1 dracma i 2,5 escrúpols
Canyella	2 dracmes, 2 escrúpols i 2 grans
Clau d'espècia	
Nard	
Gingebre	
Galanga	
Nou moscada	
Zedoària	
Resina estorac	
Cardamom	
Api	1 escrúpol i 8 grans
Mel en quantitat suficient.	

Rogenca de trociscs. Segons Nicolau.

P ren:	
Regalèssia	
Canyella	
Cascall	de cadascun 3 dracmes, 1 escrúpol i 5 grans
Safrà	
Roses	
Jusquiam	
Llavor d'api	de cadascun 2 dracmes i 15 grans
Nard	
Violetes	
Clau d'espècia	de cadascun 1 dracma i 7,5 grans
Resina estorac	
Opi tebaïc	de cadascun 0,5 dracmes
Trociscs de safrà de Magnetis	
Trociscs d'idiocre	
Mirra	de cadascun 15 grans
Anís	
Mel rosada la quantitat necessària.	

Requies Galieni. Secundum Nicolaum.**R**ecipe:

Rosarum

Viola

Ana Dragmas .III.

Opii

Insquiami

Miconis

Papaveris albi

Mandragore

Scariole

Lactuce

Portulace

Psilli

Nucis muscate

Cinamomi

Zucari

Ana Dragma .I. et semis

Sandeli albi

Sandeli rubei, et

Muscacellini

Spodii

Dragaganti

Ana Scrupulos .II. et grana .V.

Mellis quantum sufficit.

Tiriaca magna Galieni. Secundum Nicolaum.**R**ecipe:

Trosiscorum squilleticorum

Dragmas .II. et scrupulos .II.

Piperis longi

Dragmas .II.

Trosiscorum thiri

Trosiscorum dia coralli

Ana Dragma .I. et scrupulum .I.

Xilobalçemi

Scrupulos .II. et grana .VII.

Opii

Agarici

Rosarum

Repòs de Galè. Segons Nicolau.

P ren:	
Roses	
Violetes	de cadascun 3 dracmes
Opi	
Jusquiam	
Suc de cascall	
Cascall blanc	
Màndràgora	
Escarola	
Lletuga	
Verdolaga	
Saragatona	
Nou moscada	
Canyella	
Sucre	de cadascun 1 i 5 dracmes
Sàndal blanc	
Sàndal roig i	
Citrí	
Marfil cremat	
Goma adragant	de cadascun 2 escrúpols i 5 grans
Mel en quantitat suficient.	

Triaga magna de Galè. Segons Nicolau.

P ren:	
Trociscs d'esci-la	2 dracmes i 2 escrúpols
Pebre llarg	2 dracmes
Trociscs d'escurçó	
Trociscs de corall	de cadascun 1 dracma i 1 escrúpol
Fusta de bàlsam	2 escrúpols i 7 grans
Opi	
Agàric	
Roses	

Yris
Scordey
Semen rape silvatici
Cinamomi
Oppobalcemi
Reubarberi
Croci
Spice
Costi
Squinanti
Zinziberis
Cassie lignee
Storacis calamite
Mirre
Terebentine
Thuris masculi
Diptami
Calamenti
Sticados
Polii
Radix pentaffilon
Petro
Piperis albi
Folii
Gumi arabicii
Acori
Calcanti usti
Serapini
Terre sigillate, seu boli
Succi ypoquistidos
Celtice
Camedrey
Genciane
Meu

Ana Scrupulum .I. et grana .XIII.

Ana Scrupulum .I. et grana .VII.

Iris	
All	
Llavor de ravanella	
Canyella	
Opobàlsam	de cadascun 1 escrúpol i 14 grans
Ruibarbre	
Safrà	
Espicanard	
Cost	
Palla de la Meca	
Gingebre	
Fusta de càssia	
Resina estorac	
Mirra	
Trementina	
Encens mascle	
Díctam	
Calaminta	
Caps d'ase	
Poliol	
Arrel de cinc-en-rama	
Julivert	
Pebre blanc	de cadascun 1 escrúpol i 7 grans
Fulles de l'Índia	
Goma aràbiga	
Càlam	
Òxid de coure	
Sagapin	
Terra segellada o bol	
Suc d'hipocístid	
Espiga cèltica	
Camedri	
Genciana	
Herba del meu	

<i>Carpobalçemi</i>	
<i>Amomi</i>	
<i>Apii</i>	
<i>Maratri</i>	
<i>Carvii agrestis</i>	
<i>Sizeley</i>	
<i>Nasturçi</i>	
<i>Seminis anizi</i>	
<i>Ypericon, omnium</i>	<i>Ana Scrupulum .I.</i>
<i>Mumie</i>	
<i>Castorey</i>	
<i>Oppoponacis</i>	
<i>Spalti</i>	
<i>Galbani</i>	
<i>Sentauree minoris</i>	
<i>Aristologie longe</i>	
<i>Dauci silvatici</i>	<i>Ana Scrupulum .I.</i>

Mellis quantum sufficit.

Katarticum imperiale. Secundum Nicolaum.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Diagridi</i>	
<i>Zucari</i>	<i>Ana Dragmas .IIII. et semis</i>
<i>Cinamomi</i>	
<i>Nardi</i>	
<i>Saxifragie</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Polipodi</i>	<i>Dragmas .IIII.</i>
<i>Garioffoli</i>	
<i>Zinziberis</i>	
<i>Celtice</i>	
<i>Melanopiperis</i>	
<i>Macropiper</i>	
<i>Cardemomi</i>	
<i>Amomi</i>	<i>Ana Dragma .I. et semis</i>

Fruit de bàlsam	
Amom	
Api	
Llavor de fonoll	
Alcaravia silvestre	
Sèseli	
Créixens	
Llavor d'anís	
Pericó	de cadascun 1 escrúpol
Mòmia	
Castori	
Resina opopònac	
Asfalt	
Gàlban	
Centaurea menor	
Aristolòquia llarga	
Pastanaga borda	de cadascun 1 escrúpol

Mel, la quantitat necessària.

Catàrtic imperial. Segons Nicolau.

P ren:	
Escamonea	
Sucre	de cadascun 4,5 dracmes
Canyella	
Nard	
Saxifraga	de cadascun 3 dracmes
Polipodi	4 dracmes
Clau d'espècia	
Gingebre	
Espiga cèltica	
Pebre negre	
Pebre llarg	
Cardamom	
Amom	de cadascun 1,5 dracmes

Mellis quantum sufficit.

Trifera magna. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Opii

Dragmas .II.

Cinamomi

Garioffoli

Galange

Spice

Zedoarii

Zinziberis

Costi

Storacis calamite

Calami aromatici

Ciperi

Yris

Peucedani

Acorii

Mandragore

Celtice

Rose

Piperis

Anizi

Apii

Petro macedonici

Feniculi

Dauci

Insquiami

Ozimi

Cimini

Ana Dragma .I.

Mellis quantum sufficit.

Teodoricon enperiston. Secundum Nicolaum.

Mel en quantitat suficient.

Rejovenidora magna. Segons Nicolau.

P ren:	
Opi	2 dracmes
Canyella	
Clau d'espècia	
Galanga	
Espicanard	
Zedoària	
Gingebre	
Cost	
Resina estorac	
Càlam aromàtic	
Juncia	
Iris	
Fonoll de porc	
Càlam	
Mandràgora	
Espiga cèltica	
Rosa	
Pebre	
Anís	
Api	
Julivert bord	
Fonoll	
Pastanaga	
Jusquiam	
Alfàbrega	
Comí	de cadascun 1 dracma
Mel en quantitat suficient.	

Donat per déu, ben experimentat. Segons Nicolau.

Recipe:*Aloes epatici**Cinamomi**Camedreos**Acori**Croci orientalis**Cassiee lingne**Reupontici**Agarici**Nardi**Costi**Masticis**Atzeri**Silphey**Siquille assate**Armoniaci**Bedelli**Ellebori nigri**Yperici**Epithimi**Polipodi**Succi brasicice**Piperis albi, et**Longi**Squinanti**Zinziberis**Sinirnis**Mirabolinorum**Coloquintide**Serapini**Oppoponacis**Castorey**Abcintii**Aristologie longe**Petro*

En aquesta recepta hi manquen a la Concòrdia els pesos dels simples.

Pren:

Àloe hepàtic

[falta, 3 dracmes i 4 grans]

Canyella

Camedris

Càlam

[falta, de cadascun 3 dracmes]

Safrà oriental

Fusta de càssia

Rapòntic

[falta, 3 dracmes i 16 grans]

Agàric

[falta, 2,5 dracmes]

Nard

Cost

Màstic

Atzarí

Assafètida

Esci-la torrada

Resina amoníac

Bdel·li

El·lèbor negre

Pericó

Epítim

Polipodi

Suc de col

Pebre blanc i

Llarg

[falta, de cadascun 1,5 dracmes]

Palla de la Meca

Gingebre

Api de cavall

Mirabolans

Coloquinta

Sagapin

Opopònac

Castori

Donzell

Aristolòquia llarga

Julivert

Genciane
 Amomi
 Dia gridii
 Piperis nigri
 Mellis quantum sufficit.

Ierapigra Galieni. Secundum Ebenmesue cum additionibus.

Recipe:
 Masticis
 Cinamomi
 Atzeri
 Spice
 Carpobalcemi
 Croci
 Xiloaloes *Ana Partes equales*
 † Aloes duplum ponderis omnium specierum. *Quidam addunt florum squinanti et
 abcinci, Ana, partem unam.*

Tria sandeli. Secundum Nicolaum.

Recipe:
 Sandeli albi, et
 Rubey, et
 Citrini
 Rosarum
 Zucari *Ana Solidos .II.*
 Reubarberi
 Spodi
 Succu liquiricie
 Seminis portulace *Ana Solidum .I. et semis*
 Amidi
 Gumi arabici
 Dragaganti

Genciana
 Amom [falta, de cadascun 2 escrúpols]
 Escamonea
 Pebre negre [falta, de cadascun 1 escrúpol]
 Mel en quantitat suficient.

Sagrada amarga de Galè. Segons Mesué, amb adicions.

Pren:
 Màstic
 Canyella
 Atzarí
 Espicanard
 Fruit de bàlsam
 Safrà
 Fusta d'àloe de cadascun parts iguals
 çO bé d'àloe, el doble del pes de totes les espècies juntes. Hi ha qui hi afegeix
 flors de donzell i de palla de la Meca, de cadascun, una part.

Tres sàndals. Segons Nicolau.

Pren:
 Sàndal blanc i
 Roig i
 Citrí
 Roses
 Sucre de cadascun 2 sous
 Ruibarbre
 Marfil cremat
 Suc de regalèssia
 Llabor de verdolaga de cadascun 1,5 sous
 Midó
 Goma aràbiga
 Goma adragant

Seminis citruli
Melonum
Cucumeris
Cucurbite
Seminis scariole *Ana Solidum .I.*
Camphore *Dragmam semis*
Alii quadruplicant pondus rosarum.
Sirupy rosarum quantum sufficit.

Dia calamentum. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*
Calamenti fluvialis recentia
Pulegii montani
Piperis nigri
Sizeley
Seminis petro *Ana Dragmas .III. et scrupulos .II.*
Seminis levistici *Dragma .I. et scrupulum .I.*
Seminis apii *Scrupulum .I.*
Ameos
Sumitatum thimi
Anizi
Seminis aneti
Cinamomi subtilis
Zinziberis *Ana Scrupulos .II.*
Trita incorporentur cum libra .I. mellis dispumati.

Dia dragantum calidum. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*
Dragaganti albi *Libra .I.*
Ysopi
Amicdalarum
Pinearum mundatarum ach remollitarum
in vino albo

Llavor de síndria
 Meló
 Cogombre
 Carabassa
 Llavor d'escarola de cadascun 1 sou
 Càmfora 0,5 dracmes
 Alguns quadrupliquen el pes de les roses.
 Xarop de roses en quantitat suficient:

De calaminta. Segons Nicolau.

Pren:
 Calaminta de riu, recent
 Poliol de muntanya
 Pebre negre
 Sèseli
 Llavor de julivert de cadascun 3 dracmes i 2 escrúpols
 Llavor de levístic 1 dracma i 1 escrúpol
 Llavor d'api 1 escrúpol
 Ameos
 Summitats de farigola
 Anís
 Llavor d'anet
 Canyella polvoritzada
 Gingebre de cadascun 2 escrúpols
 Tot ben triturat, ho barrejes amb una lliura de mel escumada.

D'adragant, calenta. Segons Nicolau.

Pren:
 Goma adragant blanca 1 lliura
 Hisop
 Ametlles
 Pinyons pelats i remullats
 en vi blanc

<i>Seminis lini assi</i>	<i>Ana Uncias .III.</i>
<i>Fenugreci</i>	
<i>Cinamomi subtilis</i>	<i>Ana Uncias .II.</i>
<i>Zinziberis albi</i>	
<i>Liquiricie rase</i>	
<i>Succi liquiricie</i>	<i>Ana Uncia .I.</i>

†*Conficitur sich: dragagantum infusum in aqua extorque per linteum et cum melle dispumato libra .I. usque ad spissitudinem continue cum spatula agitando coquatur in igne lento, ab igne deposito, pulvis specierum supradictarum addas.*

Dia nison. Secundum Nicolaum.

Recipe:

<i>Anizi</i>	<i>Dragmas .XX.</i>
<i>Liquiricie</i>	
<i>Masticis</i>	<i>Ana Dragmas .X.</i>
<i>Zinziberis</i>	
<i>Galange</i>	
<i>Cinamomi</i>	
<i>Maratri</i>	
<i>Carvii</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Calamenti</i>	
<i>Cassie</i>	
<i>Piretri</i>	
<i>Piperis longi, et</i>	
<i>Nigri</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Cubebe</i>	
<i>Garioffoli</i>	
<i>Cardemomi</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Croci</i>	<i>Ana Dragmas .I. et semis</i>
<i>Mellis quantum sufficit.</i>	

Benedicta. Secundum Nicolaum.

Grana de llinet torrada, de cadascun 3 unces

Fenigrec

Canyella polvoritzada de cadascun 2 unces

Gingebre blanc

Regalèssia pelada

Suc de regalèssia de cadascun 1 unça

¶ Ho has de fer així: l'adragant remullat amb aigua el prems a través d'un drap, i junt amb 1 lliura de mel escumada, ho cous a foc lent, remenant contínuament amb una espàtula, fins que espessi. Tret del foc, afegeix-hi les pólvores de les espècies ja esmentades.

D'anís. Segons Nicolau.

Pren:

Anís 20 dracmes

Regalèssia

Màstic de cadascun 10 dracmes

Gingebre

Galanga

Canyella

Llavor de fonoll

Càrvit de cadascun 5 dracmes

Calaminta

Fusta de càssia

Pelitre

Pebre llarg i

Negre de cadascun 3 dracmes

Cubeba

Clau d'espècia

Cardamom

Espicanard

Safrà de cadascun 1,5 dracmes

Mel en quantitat suficient.

Beneïda. Segons Nicolau.

Recipe:

Turbit albi gumosi

Zucari albi

Ana Dragmas .X.

Hermodactilorum

Diagridi

Rosarum rubei

Ana Dragmas .V.

Garioffoli

Spicenardi

Zinziberis

Crocii

Saxifragie

Seminis petro

Piperis longi

Amomi

Semen apii

Salis gemme

Galange

Macis

Carvii

Agarici

Maratri

Seminis sparagi

Seminis brusi

Miliun solis

Ana Dragmas .II.

Mellis dispumati libra .I. et uncias .VII. Incorporentur scilicet pulveres et diagridium molliatur per se, non terendo, et ultimo imponatur zucarum. Alii addunt olibani, mirabolani indi, masticis, lapis lincis, polipodi, semen petro, macis, ana, dragmas .II., esule unciam semis.

Dia Ysopi. Secundum Nicolaum.**R**ecipe:

Ysopi

Yreos

Thimi

Pren:

Turbit blanc gomós

Sucre blanc

de cadascun 10 dracmes

Còlquics

Escamonea

Roses roges

de cadascun 5 dracmes

Clau d'espècia

Espicanard

Gingebre

Safrà

Saxifraga

Llavor de julivert

Pebre llarg

Amom

Llavor d'api

Sal gemma

Galanga

Macís

Càrvit

Agàric

Llavor de fonoll

Llavor d'espàrrec

Llavor de galzeran

Mill de sol

de cadascun 2 dracmes

Mel escumada, 1 lliura i 7 unces, a la qual incorpores les pólvores. i l'escamonea, que deus ablanir, i no trinxar, per últim hi afegeixes el sucre. Altres hi afegeixen: encens, mirabolans índics, màstic, pedra de linx, polipodi, llavor de julivert, macís, de cadascun, 2 dracmes, lleteresa 0,5 unces.

D'Hisop. Segons Nicolau.

Pren:

Hisop

Iris

Farigola

<i>Piperis</i>	<i>Ana Dragmas .XXX.</i>
<i>Gliconis</i>	
<i>Thimbre</i>	
<i>Pigami</i>	
<i>Cimini</i>	<i>Ana Dragmas .XX.</i>
<i>Carnis dactylorum</i>	
<i>Caricarum pinguinum</i>	
<i>Passularum enucleatarum</i>	
<i>Liquiricie</i>	
<i>Maratri</i>	<i>Ana Dragmas .X.</i>
<i>Zinziberis</i>	
<i>Anizi</i>	
<i>Carvii</i>	
<i>Levistici</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Mellis quantum sufficit.</i>	

Filonum romanum. Secundum Avicennam, quinto canonis.

Recipe:

<i>Leucopiperis</i>	
<i>Seminis insquiami</i>	<i>Ana Aureos .XXX.</i>
<i>Opii thebaici</i>	<i>Aureos .X.</i>
<i>Croci</i>	<i>Aureos .V.</i>
<i>Euforbi</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Piretri</i>	<i>Ana Aureum .I.</i>
<i>Castorey</i>	
<i>Zedoarie</i>	
<i>Deronigii</i>	
<i>Margaritarum non perforatarum</i>	
<i>Sel</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Mellis dispumati quantum sufficit; dozis eius est sicut cicer cum aqua tepida.</i>	

Filonum percicum. Secundum Avicennam.

Pebre	de cadascun 30 dracmes
Poliol	
Sajolida	
Ruda de bosc	
Comí	de cadascun 20 dracmes
Carn de dàtil	
Figues seques, crasses	
Panses sense pinyol	
Regalèssia	
Llavor de fonoll	de cadascun 10 dracmes
Gingebre	
Anís	
Càrvit	
Levístic	de cadascun 5 dracmes
Mel en quantitat suficient.	

Amic nou, romà. Segons Avicenna, cinquè cànon.

Pren:

Pebre blanc	
Llavor de jusquiam blanc	de cadascun 30 aureus
Opi tebàic	10 aureus
Safrà	5 aureus
Euforbi	
Espicanard	
Pelitre	
Castori	de cadascun 1 aureu
Zedoària	
Dorònic	
Perles no perforades	
Fel	de cadascun 1 dracma
Mel escumada en quantitat suficient. La dosi és tal com un cigró, i es pren amb aigua tèbia.	

Amic nou, persa. Segons Avicenna.

Recipe:

Piperis albi
Seminis insquiami Ana Dragmas .XX.
Opii tebaici
Terre sigillate Ana Dragmas .X.
Croci
Euforbi
Spice
Piretri Ana Dragmas .II.
Castorey
Zedoarii
Deronigii
Margaritarum non perforatarum
Musci Ana Dragmam semis
Camphore Grana .XV.
Mellis quantum sufficit, dozis eius est sit dragma .I. cum eo quod convenit.

Pulvis electuarium resumptinum. Secundum usum comunem.

Recipe:

Rosarum rubearum
Liquiricie rase
Succi liquiricie
Seminis citruli
Violarum
Garioffoli
Spodii
Candi
Seminis melonum Ana Dragma semis et grana .VII.
Reubarberi
Ligni aloes
Macis
Sandeli albi
Seminis cucurbite Ana Scrupulum .I.
Nucis muscate

Pren:

Pebre blanc	
Llavor de jusquiàm	de cadascun 20 dracmes
Opi tebaïc	
Terra segellada	de cadascun 10 dracmes
Safrà	
Euforbi	
Espicanard	
Pelitre	de cadascun 2 dracmes
Castori	
Zedoària	
Dorònic	
Perles no perforades	
Almesc	de cadascun 0,5 dracmes
Càmfora	15 grans
Mel en quantitat suficient. La dosi és d'1 dracma, i es pren amb el que convingui.	

Pólvores de l'electuari per recobrar forces. Segons ús comú.

Pren:

Roses roges	
Regalèssia pelada	
Suc de regalèssia	
Llavor de síndria	
Violetes	
Clau d'espècia	
Marfil cremat	
Sucre candí	
Llavor de meló	de cadascun 0,5 dracmes i 7 grans
Ruibarbre	
Fusta d'áloe	
Macís	
Sàndal blanc	
Llavor de carabassa	de cadascun 1 escrúpol
Nou moscada	

Gemmarum
Ambre *Ana Scrupulum semis, grana .V.*
Spice
Sandeli rubei
Dragaganti
Seminis cucumeris
Storacis calamite
Florum boraginis
Zinziberis *Ana Dragma semis*
Guni arabici
Seminis citoniorum
Seminis malve mundatorum
Amigdalarum dulcium
Seminis latuçe
Seminis portulaçe
Papaveris albi
Galange
Pinearum
Sebestench
Ossis de corde servi
Penidii
Folii
Piperis longi *Ana Dragma .I.*
Fiat pulvis.

Confectio de jaccinto. Secundum usum comunem contra peste probata.

R*ecipe:*
Jaccintorum
Coralli rubei
Boli armen
Terre sigillate *Ana Dragmas .IIII. et semis*
Grana tintorum
Turmentille

Gemmes	
Ambre	de cadascun 0,5 escrúpols i 5 grans
Espicanard	
Sàndal roig	
Goma adragant	
Llavor de cogombre	
Resina estorac	
Flors de borratja	
Gingebre	de cadascun 0,5 dracmes
Goma aràbiga	
Llavor de codonys	
Llavors de malva, netes	
Ametlles dolces	
Llavor de lletuga	
Llavor de verdolaga	
Cascall blanc	
Galanga	
Pinyons	
Sebesters	
Ossos de cor de cérvol	
Terrossos de sucre	
Fulles de l'Índia	
Pebre llarg	de cadascun 1 dracma
Fes-ne pólvores.	

Confecció de jacint. Segons ús comú, provada contra la pesta.

P ren:	
Jacints	
Corall roig	
Bol armènic	
Terra segellada	de cadascun 4,5 dracmes
Grana tintòria	
Tormentil·la	

Diptami
Semen citri mundati
Croci
Mirre
Rosarum rubearum
Sandeli rubei
Sandeli albi
Sandeli muscaceolini
Osis de corde servi
Cornu cervi usti
Seminis acetose
Seminis portulace
Resure eboris preter ut decet Ana Scrupulos .III.
Saffirorum
Smaragdorum
Margaritarum
Lapis stopacis
Cirici crudi
Foliorum auri et
Argenti Ana Scrupulos .II.
Camphore Scrupulum .I.
Musci
Ambre crude Ana Grana .V.
 †Fiat confectio cum sirupo limonum quantum sufficit; dozis eius est dragma .I.
 et semis cum aqua buglose et acetose.

***Pulvis dia margariton frigida que fuit pravisa a
 venerabilibus medicis huius alme civitatis.***

Recipe:

Sandeli rubei
Sandeli muscaceolini Ana Dragmas .III. et scrupulos .II.
Rosarum rubearum
Violarum
Nenuffaris

Díctam

Llavor de llimó, neta

Safrà

Mirra

Roses roges

Sàndal roig

Sàndal blanc

Sàndal citrí

Ossos de cor de cérvol

Corn de cérvol cremat

Llavor d'agrelles

Llavor de verdolaga

Llimadures d'ivori, en alguns cassos de cadascun 4 escrúpols

Safirs

Maragdes

Perles

Pedra topazi

Seda crua

Fulles d'or i

D'argent de cadascun 2 escrúpols

Càmfora

Almesc

Ambre recent de cadascun 5 grans

☞Fes-ne confecció amb quantitat suficient de xarop de llimona. La dosi és 1,5 dracmes amb aigua de buglossa i agrelles.

Pólvores de perles, fredes, que foren preparades i experimentades pels venerables metges de l'ànima d'ells de la ciutat.

Pren:

Sàndal roig

Sàndal citrí

de cadascun 4 dracmes i 2 escrúpols

Roses roges

Violetes

Nenúfars

Seminis acetose
Seminis melonum munda
Trosiscorum dia rodon *Ana Dragmas .II.*
Ossis de corde cervi *Numero .III.*
Spodii
Spice
Croci
Margaritarum perforatarum, et
non perforatarum
Saffirorum
Jaccintorum
Seminis endivie
Sete crude *Ana Dragma .I.*
Camphore *Grana .VI.*
Ligni aloes
Resure eboris lote *Ana Scrupulos .II. et semis*
Coralli rubei *Dragma .I.*
Pannorum auri *Numero .X.*
Misseantur et fiat pulvis ut deced.

Pulvis leticie. Galieni.

R*ecipe:*

Croci
Zedoarii
Xilobalçemi
Garioffoli
Ozimi
Florum borraginis
Corticis citri sicce
Galange
Nucis muscate
Storacis calamite *Ana Dragma .I. et grana .XV.*
Camphore
Ambre

Llavor d'agrelles	
Llavor de meló, neta	
Trociscs de roses	de cadascun 2 dracmes
Ossos de cor de cérvol	4 unitats
Marfil cremat	
Espicanard	
Safrà	
Perles perforades i	
No perforades	
Safirs	
Jacints	
Llavor d'endívia	
Seda crua	de cadascun 1 dracma
Càmfora	6 grans
Fusta d'àloe	
Llimadures d'ivori	de cadascun 2,5 escrúpols
Corall roig	1 dracma
Pans d'or	10 unitats
Barreja-ho, i fes-ne pólvores per guardar.	

Pólvores de l'alegria. Galè.

P ren:	
Safrà	
Zedoària	
Fusta de bàlsam	
Clau d'espècia	
Alfàbrega	
Flors de borratja	
Escorça de llimó, seca	
Galanga	
Nou moscada	
Resina estorac	de cadascun 1 dracma i 15 grans
Càmfora	
Ambre	

Musci
Auri puri
Argenti meri *Ana Grana .V.*
Resure eboris *Dragma .I. et grana .XV.*
Squinanti *Dragmas .II. et scrupulos .II. et semis*
Fiat pulvis ut decet.

Confeccio Gentilis de Fulgenio.

ϕHech est medicina solemnus, cuius forma tradita est a Gentili de Fulgenio, in suis consiliis, et videtur esse reducta ex confeccione de epithimo tradita a Rasi nono Almansoris, capitulo de malencolia.

R*ecipe:*

<i>Mirabolanorum nigrorum</i>	<i>Uncias .II. et semis</i>
<i>Kebulorum</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Agarici optimi</i>	<i>Unciam semis</i>
<i>Sticados arabici</i>	
<i>Camedreos</i>	
<i>Camapiteos</i>	
<i>Calamenti</i>	
<i>Abcintii</i>	
<i>Anizi</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis</i>
<i>Liquiricie</i>	
<i>Buglosis</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Epithimi</i>	
<i>Polipodi quercini</i>	
<i>Sene</i>	<i>Ana Uncias .III.</i>
<i>Passularum</i>	<i>Uncias .IIII.</i>
<i>Prunorum</i>	
<i>Iuiubarum</i>	<i>Ana Numero .XVI.</i>
<i>Fumiterre</i>	<i>Manipulum .I.</i>

Fiat decoccio cum sufficienti aqua, buliant usque ad consumptionem tercię partis et ponatur in ea sappe et zucari, Ana libra .I. lapis latzuli et armenici loti et nutriti secundum ...

Almesc	
Or pur	
Argent pur	de cadascun 5 grans
Llimadures d'ivori	1 dracma i 15 grans
Palla de la Meca	2 dracmes i 2,5 escrúpols
Fes-ne pólvores, que es guarden per quan convingui.	

Confecció de Gentil de Fulgeni.

⚔Aquesta és una medicina consagrada. La seva recepta ens ha arribat per Gentil de Fulgeni, en els seus «Consells», i és manifest que fou transcrita de la confecció d'epítim, formulada per Rasis, en el llibre novè de «Ad Almansorem», capítol sobre malenconia.

P ren:	
Mirabolans negres	2,5 unces
Quèbuls	1 unça
Agàric del millor	0,5 unces
Caps d'ase	
Camedri	
Ajuga	
Calaminta	
Donzell	
Anís	de cadascun 2,5 dracmes
Regalèssia	
Buglossa	de cadascun 6 dracmes
Epítim	
Polipodi de roure	
Sen	de cadascun 3 unces
Panses	4 unces
Prunes	
Gínjols	de cadascun 16 unitats
Fumària	1 manat

Fes-ne decocció amb suficient aigua, bullint-ho fins a consumpció de la tercera part, i afegeix-hi: arrop i sucre, de cadascun, 1 lliura, lapislàtzuli i pedra armènia trencats i preparats segons...

artem, ellebori nigri preparati ut deced, Ana, dragmas .II., salis gemme dragma semis, dia gridi correcti dragmas .II., fiat confectio et reservetur.

Confectio baccis lauri. Secundum Rasis, nono Almansoris.

R ecipe:	
<i>Foliorum rutte sicce</i>	<i>Dragmas .X.</i>
<i>Ameos</i>	
<i>Cimini</i>	
<i>Keisim</i>	
<i>Origani</i>	
<i>Carvy</i>	
<i>Seminis alexandrini</i>	
<i>Amigdalarum amararum</i>	
<i>Melanopiperis</i>	
<i>Mandrastri</i>	
<i>Dauci</i>	
<i>Acorii</i>	
<i>Bacarum lauri</i>	
<i>Castorey</i>	<i>Ana Dragmas .II. et in aliis .V.</i>
<i>Serapini</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Oppoponacis</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>‡Conficiantur cum melle.</i>	

Thiriaca de citro. Secundum usum.

R ecipe:	
<i>Seminis citri munde</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Seminis acetose</i>	<i>Uncias .II.</i>
<i>Rasure cornu cervi</i>	
<i>Radici diptami</i>	
<i>Seminis bombacis</i>	
<i>Seminis citoniorum</i>	<i>Ana Unciam semis</i>
<i>Crocii</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Nucis ad pondus omnium supradictorum, cum sirupo acetozitatis citri et agreste;</i>	
<i>fiat confectio ut deced.</i>	

art, el lèbor negre preparat convenientment, de cadascun, 2 dracmes, sal gemma 0,5 dracmes, escamonea neta, 2 dracmes. Fes-ne confecció, i guarda-la.

Confecció de baies de llorer. Segons Rasis, llibre novè de «Ad Almansorem».

P ren:	
Fulles de ruda, seques	10 dracmes
Ameos	
Comí	
Levístic	
Orenga	
Alcaravia	
Llavor d'aleixandri	
Ametlles amargues	
Pebre negre	
Mentastre	
Pastanaga	
Càlam	
Baies de llorer	
Castori	de cadascun 2 dracmes i en altres 5
Sagapín	4 dracmes
Resina opopònac	3 dracmes
☞Prepara-ho amb mel.	

Triaga de llimó. Segons ús.

P ren:	
Llavor de llimó, neta	3 unces
Llavor d'agrelles	2 unces
Raspadures de corn de cérvol	
Arrel de díctam	
Llavor de cotó	
Llavor de codonys	de cadascun 0,5 unces
Safrà	2 dracmes
Nous, el pes de tots els simples esmentats abans. Amb xarop de suc de llimona i agresta fes-ne confecció de manera convenient.	

Limonata esmaragdorum. Secundum usum.

R ecipe:	
<i>Smaragdorum</i>	<i>Dragma .I. et semis</i>
<i>Coralli rubei</i>	<i>Dragma .II.</i>
<i>Seminis peonie</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Ligni aloes</i>	<i>Scrupulum .III.</i>
<i>Croci</i>	<i>Grana .III.</i>
<i>Cinamomi</i>	
<i>Seminis acetose</i>	
<i>Seminis citri</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Radix peonie</i>	
<i>Diptami</i>	
<i>Visiquercini</i>	
<i>Grana tinctorum</i>	<i>Ana Dragma .I. scrupulum .I.</i>
<i>Cornu cervi usti</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Seminis portulace</i>	<i>Dragmam semis</i>
<i>Margaritarum</i>	<i>Scrupulos .II.</i>
<i>Limonata mellis quantum sufficit.</i>	

Confeccio dia feruginis. Secundum Rasis.

R ecipe:	
<i>Mirabolanorum indorum</i>	
<i>Bellericorum</i>	
<i>Embllicorum</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Spice</i>	
<i>Squinanti</i>	
<i>Ciperi</i>	
<i>Zinziberis</i>	
<i>Piperis</i>	
<i>Ameos</i>	
<i>Olibani</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
‡ <i>Scoria ferri infusa in aceto et torrefacta, dragmas .XV. conficiantur omnia cum melle dispumato, et fiat confeccio.</i>	

Llimonada de maragdes. Segons ús.**P**ren:

Maragdes	1,5 dracmes
Corall roig	2 dracmes
Llavor de peònia	1 dracma
Fusta d'àloe	4 escrúpols
Safrà	4 grans
Canyella	
Llavor d'agrelles	
Llavor de llimona	de cadascun 1 dracma
Arrel de peònia	
Díptam	
Vesc de roure	
Grana tintòria	de cadascun 1 dracma i 1 escrúpol
Corn de cérvol cremat	1 dracma
Llavor de verdolaga	0,5 dracmes
Perles	2 escrúpols
Llimonada de mel en quantitat suficient.	

Confecció ferruginosa. Segons Rasis.**P**ren:

Mirabolans índics	
Bel·lèrics	
Èmblics	de cadascun 5 dracmes
Espicanard	
Palla de la Meca	
Juncia	
Gingebre	
Pebre	
Ameos	
Encens	de cadascun 2 dracmes

Escòria de ferro infosa en vinagre i torrefacta, 15 dracmes. Barreja-ho tot amb mel escumada i en fas confecció.

Confeccionis pape Joannis. Secundum eundem qui ipsam composuit.

Recipe:

Macis

Garioffili

Nucis muscate

Cinamomi

Piperis longi

Cardemomi

Ana Dragmas .II.

Ligni aloes

Dragma .I.

Turbit

Dragmas .III.

Seminis cartami

Uncia .I. et semis

Sene

Libram semis

Avellanarum torraffactarum

Libram semis

Mellis dispumati

Libra .I. et semis

Dozis uncia .I. cum vino albo eunti dormitum.

Dia cartemi. Secundum Guidonem, libro .VI., capitulo de artethica.

Recipe:

Pulvis dia dragaganti frigidi

Uncia .I.

Carnium citoniorum

Uncias .II.

Zinziberis albi

Hermodactilorum

Ana Dragmas .III.

Medulle cartami

Dragmas .VI.

Dia gridii

Dragmas .III.

Turbit

Uncia .I.

Manne granate

Mellis rosati colati

Ana Dragma .I. et semis

Pannis zucari

Uncias .XVI.

Fit electuarium in tabulis cum aqua yve.

Electuarium imperatoris.

Recipe:

Euforbi

Coriandi perpeti

Confecció del Papa Joan. Segons ell mateix la va compondre.

Pren:

Macís	
Clau d'espècia	
Nou moscada	
Canyella	
Pebre llarg	
Cardamom	de cadascun 2 dracmes
Fusta d'áloe	1 dracma
Turbit	4 dracmes
Llavor de càrtam	1,5 unces
Sen	0,5 lliures
Avellanes torrades	0,5 lliures
Mel escumada	1,5 lliures

La dosi és 1 unça, presa amb vi blanc quan es va a dormir.

De càrtam. Segons Guy, llibre VI, capítol sobre puagra.

Pren:

Pólvores de d'adragant, freds	1 unça
Carn de codonys	2 unces
Gingebre blanc	
Còlquic	de cadascun 4 dracmes
Medul·la de càrtam	6 dracmes
Escamonea	3 dracmes
Turbit	1 unça
Mannà en llàgrimes	
Mel rosada, colada	de cadascun 1,5 dracmes
Pa de sucre	16 unces

Fes-ne electuari en tablettes, amb aigua d'iva.

Electuari de l'emperador.

Pren:

Euforbi
Celiandre

Garioffoli
Nucis muscate
Piperis longi
Cubeborum domesticarum
Galange
Cardemomi
Cinamomi *Ana Dragmas .III.*
Ligni aloes
Macis *Ana Dragma .I. et semis*
Musci *Grana .II.*
Mellis quantum sufficit; fiat confectio.

Dia satirion quam magister Bernardus de Granolachs dedit laudans cum plenitudine.

R*ecipe:*

Avellanarum
Amigdalorum mundatarum *Ana Unciam semis*
Nucis indice *Dragmas .III. et scrupulos .II. et grana .V.*
Zinziberis
Piperis longe *Ana Dragmas .III.*
Seminis baucie
Seminis bulbi
Seminis rappe *Ana Dragmas .II. et semis*
Radicum yringorum, et
Testiculorum vulpis confectorum *Ana Uncia .I.*
Seminis eruce
Staphisagrie *Ana Dragmas .II. et semis*
Caudarum stincorum recentium *Unciam semis*
‡Conficiantur cum sirupo de zinzibero et aque vite, ana, partes equales ad modum opiate, addatur granorum pini silvestri unciam semis; eunti dormire.

Dia satirion.

Clau d'espècia	
Nou moscada	
Pebre llarg	
Cubebes domèstiques	
Galanga	
Cardamom	
Canyella	de cadascun 3 dracmes
Fusta d'àloe	
Macís	de cadascun 1,5 dracmes
Almesc	2 grans
Mel en quantitat suficient. Fes-ne confecció.	

De salep, del qual el mestre Bernat de Granolachs en feu grans lloances.

Pren:

Avellanes	
Ametlles pelades	de cadascun 0,5 unces
Nou de coco	3 dracmes, 2 escrúpois i 5 grans
Gingebre	
Pebre llarg	de cadascun 3 dracmes
Llavor de pastanaga	
Llavor d'esci-la	
Llavor de rave	de cadascun dracmes 2,5
Arrels de panical i	
Confecció de salep	de cadascun 1 unça
Llavor de ruca	
Estafisàgria	de cadascun 2,5 dracmes
Cues de cocodril del Nil, recents	0,5 unces

çElabora-ho a la manera d'opiata amb xarop de gingebre i aiguardent, de cadascun, a parts iguals; afegeix -hi mitja unça de pinyons. A l'hora d'anar a dormir.

De salep.

Confert ad omnes debilitates renum. Secundum Nicolaum, libidinem provocat potenter ex aliqua occasione predita sine mora restaurat. In antidotario universali.

Recipe:

Recipe satirionum testiculorum viridium, baucie, nucis indice, pistacearum, secacul, pinearum enucleatarum, ana, dragmas .XII. et grana .CC., anisi, eruce seminis, lingue avis, ana, dragmas .V., cinamomi, caudarum stincorum viridium, seminis bulbi, ana, dragmas .II. et semis, musci grana .VII. Conficitur sic: in tantum mellis dispumati quod sufficit ponantur testiculi satirionum et baucie et secacul unaquaque per se in supradicto melle ponantur prius bene contrita et cum spatula bene commisceantur et bulliant deinde aliquantulum deinde, addantur pinee et pistacee et nucis bene trite, et cum aliquantulum bullierit ab igne deponatur, et pulvis predictarum specierum commiscendo adiungatur; ad ultimum, vero, muscum distemperatum cum aqua rosis apponatur et sic usui reservetur; detur in sero, cum vino dulci vel condito, coclearium unum.

¶Istis purgatis ad modum electuarii triti cum melle decoque competentur, et ab igne deposito, terendorum pulverem super mite et diu terendo optime confice cum sepe factum fuerit, in vase fistili conde. Detur de eo dragmas .III. mane vel vespero cum condito vel careno.

Pulvis Ebenmesue.

In capitulo de Reubarbero. Secundum Ebenmesue. Sic dicendo ex parte substancie sue proprietates est ei: conferre sputo sanguinis et manacioni eius ubicumque fit et conferre casuy et percucioni et sanare roturas intrinsecas et proprie eius.

Recipe:

<i>Reubarberi</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Mumie</i>	<i>Grana .II.</i>
<i>Rubea tinctorum</i>	<i>Grana .I. et semis</i>
<i>Cum vino stiptico et est dozis</i>	<i>Dragma una.</i>

Pulvis dia turbit. Ebenmesue.

In capitulo de turbit. Sich dicendo: inquit filius Zeçar medicamen de turbit quod elegi in egritudinibus in quibus usus eius est necessarius.

És convenient per a totes les debilitats dels ronyons. Segons Nicolau, excita fortament la libido, com ja s'ha dit en altra ocasió, i també la restableix ràpidament. Es troba a l'Antidotari Universal.

Pren:

Pren salep fresc, arrel de pastanaga, nou de coco, pistatxos, panical, pinyons pelats, de cadascun, 12 dracmes i 200 grans, anís, llavor de ruca, centinòdia, de cadascun, 5 dracmes, canyella, cues fresques de cocodril del Nil, llavor d'esci-la, de cadascun, 2,5 dracmes, almesc 7 grans. Fes-ho així: en una quantitat suficient de mel escumada posa el salep, l'arrel de pastanaga i el panical, i afegeix cadascun per separat sobre l'esmentada mel, ben trinxats, i barreja-ho tot bé amb una espàtula i fes-ho bullir una mica. Després tira-hi els pinyons, els pistatxos i la nou de coco, ben trinxats, i quan ja ha bullit altra mica, treu-ho del foc i afegeix-hi les pólvores de les altres espècies esmentades, tot barrejant-ho bé, i per acabar posa-hi l'almesc dissolt en aigua de roses, i un cop acabat, es guarda per al seu ús. S'ha d'administrar a la nit, amb vi dolç, o bé amb una cullerada de vi aromàtic. *¶*Aquest preparat, purificat a manera d'electuari, triturat i barrejat amb mel, es cou convenientment, i un cop tret del foc, s'hi posa les pólvores dels simples. Aquests, una vegada trinxats, deuen triturar-se finament, com s'ha dit ja altres vegades. Conserva-ho en un recipient amb broc. Se'n dona tres dracmes al matí o al vespre, amb vi aromàtic o vi dolç cuit.

Pólvores de Mesué.

En el capítol del ruibarbre. Segons Mesué. Dient així: les propietats d'aquesta substància són les següents: combat l'esput de sang i l'efluxió d'aquesta en qualsevol lloc que es presenti, i s'aplica en caigudes i contusions, i per sanar ruptures interiors i especialment aquestes.

Pren:

Ruibarbre	1 dracma
Mòmia	2 grans
Rogeta	1,5 grans

Es pren amb vi estíptic, i la dosi és d'una dracma.

Pólvores de turbit de Mesué.

En el capítol sobre el turbit, se'ns diu això: explica el fill de Cèsar, quan parla del turbit, que aquest medicament s'ha d'aplicar tan sols en aquelles malalties en les quals el seu ús és necessari.

P ren:	
Turbit,	10 parts
Gingebre	5 parts
Sucre	20 parts
Fes-ne pólvores.	

Confecció de l'electuari que alegra, en el llibre novè de «Ad Almansorem», capítol sobre malenconia.

P ren:	
Melissa	
Escorça de llimó	
Claus d'espècia	
Algalia almescada	
Màstic	
Safrà oriental	
Canyella	
Nou moscada	
Cardamom	
«Neresmich»	
Been blanc i	
Roig	
Zedoària	
Dorònic	
Llavor d'alfàbrega major	
Llavor d'alfàbrega menor,	de cadascun Parts iguals
Almesc, la dècima part d'una d'elles.	

Confecció de Neró. Segons Nicolau.

P ren:	
Ambre oriental o occidental	1 unça
Fusta d'àloe	3 dracmes
Almesc	0,5 escrúpols
Càmfora	5 grans
Fes-ho tal com indica l'esmentat Antidotari.	

**Confectio ad lumbricos. Extracta a Luminare Maiori,
posita in suo compendio, folio .XX.VIII.**

Recipe:

Seminis alexandrine	Dragmas .II.
Cornu cervi usti	
Corticum granatorum	Ana Dragma .I.
Diptami	
Garioffilorum	
Reubarberi	Ana Dragmam semis
Centonice	Dragma .I. et semis
Cinamomi	Dragmas .III.
Croci	Dragmam semis
Zucari	Libra .I. et semis

¶Fiat confectio solida cum aqua absintii vel graminis.

De speciebus lohoh et primo de lohoh de pino.

Recipe:

Granorum pini	Dragmas .XXX.
Amigdalarum dulcium	
Avellanarum torrefactarum	
Dragaganti	
Gumi arabici	
Liquiricie, et	
Succie eius	
Amidi	
Capillorum veneris	
Radicum lili celestis	Ana Dragmas .III.
Dactilorum keyron	Dragmas .XXX.V.
Amigdalarum amararum	Dragmas .III.
Mellis passularum	
Zucari tabarzed	
Butiri resentis	Ana Dragmas .III.
Mellis tabarzet quantum sufficit.	
¶Sumatur ex eo quasi lambendo	Uncias .II.

**Confecció contra els cucs. Extreta del «Luminare Maius»,
formulada en el seu promptuari, al foli XXVIII.**

P ren:	
Llavor d'aleixandri	2 dracmes
Corn de cérvol cremat	
Escorça de magraner	de cadascun 1 dracma
Díctam	
Claus d'espècia	
Ruibarbre	de cadascun 0,5 dracmes
Santònic	de cadascun 1,5 dracmes
Canyella	4 dracmes
Safrà	0,5 dracmes
Sucre	1,5 lliures
☞Fes-ne confecció sòlida amb aigua d'absenta o de grama.	

Sobre les fórmules de loocs, i primer sobre el looc de pi.

P ren:	
Pinyons pelats	30 dracmes
Ametlles dolces	
Avellanes torrades	
Goma adragant	
Goma aràbiga	
Regalèssia i	
El seu suc	
Midó	
Falzia	
Arrel de lliri blau	de cadascun 4 dracmes
Dàtils madurs	35 dracmes
Ametlles amargues	3 dracmes
Mel de panses	
Sucre purificat	
Mantega recent	de cadascun 4 dracmes
Mel purificada en quantitat necessària	
☞D'aquest preparat se'n pren, llepant-lo,	2 unces

Lohot de papavere et est dia papaver.**R**ecipe:Papaveris albi Dragmas .XXV.

Amigdalarum dulcium excorticatarum

Granorum pini

Gumi arabici

Dragaganti

Succi liquiricie Ana Dragmas .X.Amidi Dragmas .IIII.

Seminis portulaçe

Seminis lactuçe

Seminis citoniorum Ana Dragmas .IIII.Crocii Dragmas .I.Penidiarum albarum Uncias .IIII.

¶ Sirupi de papavere quantum sufficit, et sit proprie sirupus ex capitibus papaveris albi et nigri, lactuçe et violarum.

Lohot de squilla.**R**ecipe:

Succi squille, mellis dispumati, ana, partes convenientes. Decoquantur in substancia lohot et accipiatur sich lambendo.

Lohot bonum**R**ecipe:

Papaveris albi

Spodi

Seminis lini torrefacti

Crocii

Amigdalarum dulcium Ana Dragmas .III.

Amidi

Dragaganti

Gumi

Seminum citoniorum

Seminis citruli Ana Dragmas .VI.

Looc de cascall, i és de cascall [blanc].

Pren:

Cascall blanc	25 dracmes
Ametlles dolces, pelades	
Pinyons	
Goma aràbiga	
Goma adragant	
Suc de regalèssia	de cadascun 10 dracmes
Midó	4 dracmes
Llavor de verdolaga	
Llavor de lletuga	
Llavor de codonys	de cadascun 4 dracmes
Safrà	1 dracma
Terrossos de sucre, blancs	4 unces

☞ Xarop de cascall el necessari, i també pots usar xarop de caps de cascall blanc i negre, lletuga i violetes.

Looc d'esci·lla.

Pren:
 Suc d'esci·lla i mel escumada, de cadascun, les parts que convinguin. Ho cous fins aconseguir la consistència de lohoc i es pren llepant-lo.

Looc bo.

Pren:

Cascall blanc	
Marfil cremat	
Grana de llinet torrada	
Safrà	
Ametlles dolces	de cadascun 3 dracmes
Midó	
Goma adragant	
Goma aràbiga	
Llavors de codonys	
Llavor de síndria	de cadascun 6 dracmes

Granorum nasturci cocti
Amigdalarum amararum

Fabbarum

Ana Dragma .I. et semis

Penidiarum

Dragma .L.X.

¶ Disolvatur penidie in aqua fontium, et coquantur et conficiantur cum eis cetera.

Dozis: dragmas .II. cum aqua mellis.

**Lohot Caulium. Secundum Ebenmesue, in pratiqua, cuis
permixtio est hec.**

Recipe:

Succi caulium

Libras .V.

Lento igne coque auferendo spumam eius usque dum reddeat ad libras .II., deinde
coquantur cum rob ad mellis spessitudinem usque ingrosetur.

Lot sanum et expertum.

Recipe:

Cinamomi

Ysopi sicce

Liquiricie

Juynbarum

Sebesten

Ana Numero .XXX.

Passularum enucleatarum

Ficum siccarum

Dactilorum pinguium

Ana Uncias .II.

Fenugreci

Dragmas .V.

Capillorum veneris

Manipulum .I.

Anizi

Feniculi

Yreos

Calamenti

Seminis lini

Ana Dragmas .IIII.

¶ Hec omnia coquantur in libras .IIII. aque usque dum remaneant libras .II. et
proiciatur super ea penidiarum libras .II. et coquantur et impinguantur usque
ad spissitudinem mellis, deinde...

Granes de créixens, cuites

Ametlles amargues

Faves de cadascun 1,5 dracmes

Terrossos de sucre 60 dracmes

¶ Dissol els terrossos de sucre en aigua de font, i els fas coure; després incorpores totes les altres substàncies. Dosi: 2 dracmes amb aiguamel.

Looc de cols. Segons Mesué, en la «Pràctica», i la seva fórmula és aquesta:

Pren:

Suc de cols 5 lliures

Cou-lo a foc lent traient-ne l'escuma, fins que quedi reduït a 2 lliures. Després ho fas coure amb arrop, fins que prengui consistència de mel.

Looc sa i expert. Segons Mesué.

Pren:

Canyella

Hisop sec

Regalèssia [de cadascun 0,5 unces]*

Gínjols

Sebesters de cadascun 30 unitats

Panses sense pinyol

Figues seques

Dàtils crassos de cadascun 2 unces

Fenigrec 5 dracmes

Falzies 1 manat

Anís

Fonoll

Iris

Calaminta

Grana de llinet de cadascun 4 dracmes

¶ Tot plegat ho cous amb 4 lliures d'aigua, fins que quedi reduït a 2 lliures, i llavors tira-hi dues lliures de terrossos de sucre, i ho cous fins que prengui consistència de mel. Després...

* Hi falta a la Concòrdia.

proiciatur super eum penidiarum mundatarum dragmas .V.

Amigdalarum mundatarum

Liquiricie

Dragaganti

Gumi arabici

Anilli

Ana Dragmas .III.

Yreos

Dragmas .II.

¶ Misceatur omnia, et agitentur usque dum medicamen maceretur et album fiat; dozis eius est a dragmas .V. usque ad .X. et sumatur lambendo.

Dia moron vel conffectio de moris. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

¶ Expresionis mororum dulcium que currunt secundum semitam, ficus et morum de cevi, ana, libram .I. et semis, rob et mellis, ana, libram .I.; coquantur cum facilitate usque ad mellis spissitudinem.

Dia nucum.

Recipe:

¶ Succu exteriorum corticum nucum in diebus canicularibus libras .IIII., decoque ipsum bullicione una, deinde adde ei mellis libras .II. et decoque donech inpinguetur et fiat sicut mel.

Minua muscata et est minua citoniorum.

¶ In .VII. distincione, modus operacionis conditi de citoniis. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

¶ Succu citoniorum acetozorum libras .XX., vini antiqui boni, libras .X.; coquantur cum facilitate usque dum consumpta sit eius tertia, auferendo semper spumam eius, deinde coletur et dimitatur residere ut clarescat et proice super illud mellis boni et dispumati libras sex et iterum buliat, et auferatur spuma eius, et proiciatur super illud species ...

hi afegeixes: pinyons pelats,	5 dracmes
Ametlles pelades	
Regalèssia	
Goma adragant	
Goma aràbiga	
Midó	de cadascun 3 dracmes
Iris	2 dracmes

☞ Barreja-ho tot, i remena-ho fins que la preparació quedi ben mesclada i es faci blanca. La seva dosi és de 5 a 10 dracmes, i es pren llepant-lo.

De mores o confecció de mores. Segons Mesué.

Pren:
☞ Suc de mores d'esbarzer, ni massa madures, ni massa verdes, figues i mores de morera blanca, de cadascun, 1,5 lliures, arrop i mel, de cadascun, 1 lliura. Ho cou a foc ràpid, fins que prengui consistència de mel.

De nous.

Pren:
Suc extret de les escorces exteriors de les nous en els dies caniculars, 4 lliures; fes que arrenqui el bull, i afegeix-hi 2 lliures de mel, i cou-ho fins que espessi i prengui consistència de mel.

Miva almescada i és la miva de codonys.

☞ En la sèptima part, es troba la manera de realitzar el decuit de codonys. Segons Mesué.

Pren:
☞ Suc de codonys àcids, 20 lliures, vi envellit i bo, 10 lliures. Cou-ho a foc ràpid fins a reduir-ho a la tercera part, tot escumant-ho, després ho coles i ho deixes reposar fins que es clarifiqui, i llavors tira-hi 6 lliures de mel bona i purificada, i tornes a bullir-ho, en treus l'escuma i hi afegeixes les espècies

aleffangine ligate in pauno suspenso super illud medicamen et sunt proprie: cinamomi, heil, Ana, dragmas .III., garioffilorum dragmas .II., ligni aloes, macis, Ana, dragma .I. et semis, zinziberis, masticis, Ana, Dragma .I. et semis, croci dragmas .II. Omnia preter crocum terantur contriccione grossa et suspendatur in panno sicut diximus omni hora fricando illud supermedicamen donech fiat ei spissitudo, deinde aromatizetur cum musci dragma unius terciam et gallie dragmas .II.

Confeccio minue simplicis. Secundum eundem.

Recipe:
Modus operacionis eius est ut superius dictum est, sine musco, et est minua citoniorum.

Pulvis visqui aspre.

Quam abuimus a reverendo magistro Bernardo de Casaldovol, peritissimo doctori.

Recipe:
 Visciquercini
 Been albi
 Radixis bistorte Ana [en blanc]
 Fiat pulvis..

Electuarium dia calabion usuale.

Recipe:
 Limature calibis preperate Uncia .I.
 Resure eboris Dragmas .VIII.
 Croci orientalis Dragmas .II.
 Radicis canavere Dragma .I.
 Corticis radicis casque
 Granorum crismollorum
 Cicerum rubeorum Ana Dragmas .VIII.
 Savine Dragma .I.
 Zucari
 Avellanarum torefactarum
 Amigdalarum Ana Uncias .III.
 Mellis Libra .I.

Misseantur et fiat electuarium vel confectio. Dozis uncia .I. mane et sero.

Pulvis contra lumbricos. Approbata.

R*ecipe:*

<i>Seminis lumbricorum</i>	<i>Unciam semis</i>
<i>Abcintii</i>	
<i>Mente</i>	
<i>Centonice</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Seminis citri</i>	
<i>Açetose</i>	
<i>Semen portulasse</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Radicis diptami</i>	
<i>Turmentille</i>	
<i>Resure eboris</i>	
<i>Cornu cervi usti</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Coralli rubei</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Corticis citranguli</i>	
<i>Corticis citri sicci</i>	
<i>Croci</i>	
<i>Seminis limonum</i>	
<i>Seminis lupinorum</i>	<i>Ana Dragma .I. et semis</i>
<i>Misseantur et fiat pulvis.</i>	

Zucarum rosatum. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*

Foliorum rosarum albarum aut rubearum quantitatem quam volueris et expandantur super tabulam in umbra usque dum superfluum humiditatis ipsarum resolvatur et sint rose habentes medietatem inter complexionem et acerbitem et terantur in vase lapideo. Deinde proiciatur super eas zucari tabarzed triplum ponderis earum, et reponantur in vase vitreato, et obturetur os eius cum pergameno, et opponatur soli mensibus tribus, omni die sepe agitando illud. Deinde removeatur a sole et servetur. Et quidam faciunt illud cum rosis non habentibus aliquid de complexionem et invenitur magis stipticum et sunt que non terunt rosas ...

Barreja-ho bé, i en fas electuari o confecció. Dosi: 1 unça matí i vespre

Pólvores contra els cucs. Provada.

P ren:	
Llavors dels cucs	0,5 unces
Donzell	
Menta	
Santònic	de cadascun 3 dracmes
Llavor de poncem	
Agrella	
Llavor de verdolaga	de cadascun 2 dracmes
Arrel de díctam	
Tormentil·la	
Raspadures d'ivori	
Corn de cérvol cremat	de cadascun 1 dracma
Corall roig	2 dracmes
Escorça de poncem	
Escorça de llimó, seca	
Safrà	
Llavor de llimó	
Llavor de tramussos	de cadascun 1,5 dracmes
Barreja-ho i en fas pólvores.	

Sucre rosat. Segons Mesué.

Pren: Fulles de roses blanques o roges, la quantitat que vulguis, i exten-les sobre una taula a l'ombra fins que en surti d'elles tota mena d'humitat, i siguin roses en un punt intermedi entre la maduresa i l'acerbitat, i es trinxen en un morter de pedra. Després s'escampa sobre elles el triple dels seu pes de sucre purificat i es posen en un atuell vidrat, tapant-ne la boca amb pergami, exposant-lo al sol durant tres mesos i agitant-lo moltes vegades al dia. Per últim ho treus del sol i pots utilitzar-ho. I alguns el fan amb roses no assaonades i resulta més astringent, hi ha qui no trinxa les roses

sinó que les esmicola amb una forquilla i després, juntes les roses i el sucre, ho prem bé amb les mans, fins deixar-ho tot ben aglomerat. Després es posa al sol.

Sucre de violetes. La forma d'obtenció és similar a la del sucre rosat.

També altres conserves es fan d'aquesta manera.

La mel rosada es fa així.

Pren:
 Fulles de roses preparades tal com s'ha dit abans, i n'agafes 2 parts d'elles i 6 parts de bona mel. Ho cous ràpidament, tal com convé, i hi ha qui posa mel i suc de roses a parts iguals i no posen res de roses, i hi ha qui posa 1,5 parts de fulles de roses, 1,5 parts de suc i 3 parts de mel.

La mel de violetes es fa igual que la mel rosada.

La mel de buglossa també es fa de forma semblant.

La mel de romaní també es fa així. Hi ha qui hi posa espècies aromàtiques.

Sobre xarops i robs. Segons l'ordre de Mesué.

En primer lloc sobre julep d'infusió de roses.

Pren:
 Aigua d'infusió de roses 5 lliures
 Sucre 4 lliures
 ¿Cou-ho ràpidament, i administra-ho amb aigua freda.

El julep de violetes fes-lo de forma semblant a la que s'utilitza per fer el julep de roses.

Altre julep de roses simple. Segons Mesué.

Recipe:
Aqua rosarum Libras .III.
Zucari Libras .II.

Julep de succo violarum.

Recipe:
Succi violarum Libras .III.
Zucari Libras .II.
Fiat sirupus ut supra.

Sirupus de succo acetoze. Secundum Ebemmesue.

Recipe:
 † *Et eius modus est sicut sirupus de succo violarum ut supra.*

Sirupus de corticibus citri. Secundum Mesue.

Recipe:
Corticum pomorum citri recentium libra .I.; decoque cum aqua fontis libras .V. usque ad consumptionem duarum partium, et cum zucaro libra .I. fiat sirupus, et conditur cum musci granis .III. Et sunt qui in juleb proiciunt ex cortistibus citrinorum partes convenientes. Et proprie quando bicinatur complexioni cocture eius, et est delectabilis. Et quando submergitur in aqua decoctionis citri seta tincta ex kermes thunch est exsellentior.

Sirupus actozitatis citri. Ebemmesue.

Recipe:
 † *Succi acetozitatis citri libras .XII., decoque in vase vitreato super prunas cum facilitate usque dum consumatur tercia pars ipsius, deinde coletur et dimitatur donech clarificetur, et accipe ex eo, quod clarum est, libras .VII. et funde super ipsum ex iulep claro et depurato libras .V. et coquatur donech inspicietur. Si autem estas fuerit, dimitatur in sole, donech eius aquositas consumetur.*

Sirupus de agresta. Secundum eundem.

† *Et modus operacionis eius est sicut sirupus de acetozitate citri et quidam condunt cum garioffolis.*

P ren:	
Aigua de roses	3 lliures
Sucre	2 lliures

Julep de suc de violetes

P ren:	
Suc de violetes	3 lliures
sucre	2 lliures
En fas xarop tal com s'ha dit abans	

Xarop de suc d'agrelles. Segons Mesué.

P ren:	
¶La manera de fer-lo és igual a la del xarop de suc de violetes esmentat abans.	

Xarop d'escorça de llimona. Segons Mesué.

P ren:	
Escorça recent treta de fruits de llimoner, 1 lliura. Cou-la amb 5 lliures d'aigua de font fins que quedi reduïda a la tercera part, i llavors fes-ne xarop afegint-hi 1 lliura de sucre i aromatitza-ho amb 4 grans d'almesc. Hi ha qui treu d'aquest julep totes les escorces de les llimones quan ja quasi està llesta la cocció. És deliciós, i quan en l'aigua de la decocció d'aquestes escorces s'hi submergeix seda tenyida amb quermes, llavors encara és més excel·lent.	

Xarop de suc de llimona. Segons Mesué.

P ren:	
¶Suc de llimona, 12 lliures. Cou-ho en un atuell vidrat, sobre les brases, a foc ràpid, fins que se'n consumeixi una tercera part. Després ho coles i ho deixes clarificar, i d'aquesta part clara, agafa'n 7 lliures i hi tires per sobre 7 lliures de julep clar i depurat, i el fas coure fins que espessi. Si fos estiu, el deixes al sol fins que se'n evapori l'aigua.	

Xarop d'agràs. Segons Mesué.

¶La manera de fer-lo és igual a com es fa el xarop de suc de llimona, i alguns autors l'aromatitzen amb clau d'espècia.

De sirupis compositis et primo de papavere. Secundum Mesue.

Recipe:
Papaveris albi, papaveris nigri, et proprie, capitum, eorum, Ana, dragmas .LX. et decoquantur in libris .III. aque pluvialis usque dum reddeat ab libram .I. et semis, et cum zucaro albo et penidiarum, Ana, uncias .III. fiat sirupus.

Sirupi dinari. Secundum Ebemmesue.

¶ *Et eius interpretacio est sirupus de bizancis cuius hec est permixtio.*

Recipe:

Succi endivie

Succi apii

Ana Libras .II.

Succi lupuli

¶ *Succi borraginis vel buglose domestice vel silvestris, Ana, libra .I. Buliant ebulicione una et dispumentur et depurentur. Et accipe eius clarificati libras .III., zucari tabarzed libras .II. et semis, et coquantur cum facilitate donech fiat sirupus. Et quandoque ad omnem partem succi depurati ponitur aceti boni, albi et clari partem semis, et quandoque buliunt in succis foliorum rosarum uncias .II., liquiricie unciam semis, spice dragmas .II. seminis, anizi, feniculi, seminis apii, Ana, dragmas .III., et est mirabilis.*

Sirupus acetosus. Secundum Ebemmesue.

Modus operacionis eius est.

Recipe:

Zucari boni albi partes .V. et funde super illud, in vase lapideo, aqua fontium, dulcis et clare, partes .III., decoquantur, semper abiciendo spumam eius, et fiat ignis in quo coquantur, ignis prunorum aut tenuis flamme, sine fumo, et decoque hoch modo donech clarificetur, et diminuta sit aqua sicut medietas eius, deinde funde super ipsum aceti vini albi clari, partes .II. in levi, et in forti, partes .III., et in mediocri partes .III., et coque donech perficiatur. Et sit dozis eius ab uncia .I. usque ad .III. cum aqua frigida.

Sirupus acetosus de radicibus. Secundum Mesue.**R**ecipe:

Aqua fontium clare Libras .X. et

Proice super ipsam

Radiscis feniculi

Radiscis apii

Endivie

Ana Uncias .III.

Anizi

Seminis feniculi

Apii

Ana Dragmas .VIII.

Seminis endivie

Unciam semis

¶Coquantur cum facilitate usque dum veniat ad libras .V., tunch proice super ipsam zucari boni libras .III. et clarificetur sicut prius, deinde funde super ipsum aceti boni quantitatem sufficientem, iuxta modum superioris doctrine; et da ubi oportet.

Sirupus de papavere compositis. Secundum Ebenmesue.**R**ecipe:

Papaveris albi

Papaveris rubei

Ana Dragmas .LX.

Capilli veneris

Dragmas .XV.

Liquiricie rase

Dragmas .V.

Iuiubarum

Numero .XXX.

Seminis lactuce

Dragmas .XL.

Seminis malve

Seminis citoniorum

Ana Dragmas .VI.

¶Coquatur in libris .III. aqua usque ad .II. et cum zucari et penidiarum, ana, uncias .VIII. fiat sirupus.

Sermo in aqua mellis. Secundum Ebenmesue.

Inter diversitates autem operationis eius ponimus duos modos.

¶Et primus est: ut accipiatur mellis boni et mundi et propiem cuius est color habens mediocritatem et proprie ...

Xarop àcid d'arrels. Segons Mesué.**P**ren:

Aigua de font clara,	10 lliures i
Tira-hi per sobre	
Arrel de fonoll	
Arrel d'api	
Endívia	de cadascun 3 unces
Anís	
Llavor de fonoll	
Api	de cadascun 8 dracmes
Llavor d'endívia	0,5 unces

☞ Ho cous ràpidament fins que es redueixi a 5 lliures, llavors hi tires per sobre 3 lliures de sucre bo, i ho clarifiques com s'ha dit abans, després hi afegeixes vinagre bo en quantitat suficient d'igual manera que a les anteriors instruccions i dona'l quan convingui.

Xarop de cascall compost. Segons Mesué.**P**ren:

Cascall blanc	
Cascall roig	de cadascun 60 dracmes
Falzia	15 dracmes
Regalèssia raspada	5 dracmes
Ginjols	30 unitats
Llavor de lletuga	40 dracmes
Llavor de malva	
Llavor de codonys	de cadascun 6 dracmes

☞ Ho cous en 4 lliures d'aigua fins que es redueixi a 2, i amb 8 unces de sucre i de terrossos de sucre, en fas xarop.

Fórmula de l'aiguamel. Segons Mesué.

D'entre les diverses formes de fer-la, n'escollim dues.

☞ La primera és: agafa mel bona i neta, que el color d'ella sigui moderat i quasi bé...

sicut color palee et quod est inter tenue et spissum et quod est boni odoris et modice acuitatis, et quod non est antiquum, et sit eius pars una, et pone in vase lapideo aut vitreato, et funde super ipsum aque fontis, dulcis et clare, partes .VIII., et coque ipsum cum facilitate, et auferatur spuma eius, et non dimitatur super ipsum multiplicari; ymo quam cito aparet auferatur, deinde coletur colatorio densso de panno, et, si bibitur recens, oportet ut si multe aquositatis, et si bibitur in permixta, sicut est, et idem cetera vide capitulum Ebenmesue.

Secundus modus operacionis eius est:

Recipe:
Mellis partem unam, aque fontium clare et dulcis partes .VIII. et distemperetur cum eis parum fenugreci propie ad omnes .C. libras aque et mellis sint eius uncias .III. et includatur in vase ligneo sicut ponitur mustum ita quod remaneat ex vase vacuum sicut mensura trium digitorum et illud ideo quia patitur de ebullicione sicut muscum, deinde post ebullicionem eius stringatur orificium vasis, sicut stringitur vas vini, et bibatur post ebullicionem mensibus tribus. Si autem aromatizare volueris, ponantur in vase species alefangine ligate in panno.

Sirupus de menta. Secundum Ebenmesue.

Recipe:
Succi mente libra .I., succi granatoru dulcium et acetosorum qui iam cocti sunt ad medietatem libras .II., mellis vel succari libra .I.; coquatur ut decet et administretur.

Sirupus de menta. Secundum Ebenmesue.

Recipe:
‡Ex invencione nostra, et est excellencior priore.
Succi citoniorum musorum et
Dulcium
Succi granatorum acetozorum
Dulcium et musorum Ana Libra .I. et semis
Proiciatur super eos mente
Sicce Libra .I. et semis
Foliorum rosarum Uncias .II.

‡Dimitatur per diem et noctem, deinde coquatur cum facilitate usque ad medium, et cum mellis vel zucari albi, libris .II., fiat sirupus et aromatizetur cum gallia.

tingui un color pàl·lid, i que sigui de consistència entre fluida i espessa, i que faci bona olor i de moderada acritud, i que no sigui antiga. En prens una part i la poses en un atuell de pedra o vidrat, i hi tires per sobre 8 parts d'aigua de font, dolça i clara, i ho cous a foc ràpid, i en treus l'escuma, no deixant que s'acumuli i quan quasi be ja no en surti, ho treus del foc i després ho coles a través d'un colador de drap ben espès. Si es beu recent feta, convé que sigui molt aigualida, i si es beu barrejada s'usa tal com és, i per altres formes de prendre-la s'ha de veure el capítol (de l'obra) de Mesué.

La segona manera de fer-la és:

Pren: Mel, una part, aigua de font, clara i dolça, 8 parts, i barreja-hi una mica de fenigrec, unes 3 unces per cada cent lliures de mescla d'aigua i mel, i ho poses en una bóta de fusta igual que les utilitzades pel most, mirant que faltin tres dits per arribar a dalt perquè li permeti fermentar com el most. Després de fermentar, es tapa la boca de la bóta de la mateixa forma que es tapa una bóta de vi, i després de fermentar es pot beure passats tres mesos. Si volguessis aromatitzar-ho, introdueix en el recipient les espècies aromàtiques posades dins d'un drap i ben lligat.

Xarop de menta. Segons Mesué.

Pren: Suc de menta, 1 lliura, suc de magranes dolces i agres, que ja s'hagi cuit i reduït a la meitat, 2 lliures, mel o sucre, 1 lliura. Ho cous i pots guardar-ho i administrar-ho.

Xarop de menta. Segons Mesué.

Pren: *¶*De la nostra invenció i és molt excel·lent.

Suc de codonys mitjans i de codonys dolços	
Suc de magranes àcides	
Dolces i mitjanes	de cadascun 1,5 lliures
S'hi tira per sobre menta	
Seca	1,5 lliures
Fulles de roses	2 unces

*¶*Ho deixes un dia i una nit, després ho cous a foc ràpid fins reduir-ho a la meitat, i en fas xarop amb 2 lliures de mel o sucre blanc, i ho aromatitzes amb algàlia.

Sirupus de abcintio. Secundum eundem.

R ecipe:	
Absintii romani	Libram semis
Foliorum rosarum	Uncias .II.
Spice	Dragmas .III.
Vini albi antiqui, boni et Odoriferi	
Succi citoniorum	Ana Libras .II. et semis

‡Dimitatur per diem et noctem in vase lapideo, deinde coquatur cum facilitate usque ad medietatem, et cum libris .II. mellis, fiat sirupus, et est expertus et nobilis.

Sirupus de fumoterre, maioris. Secundum Ebemmesue.

R ecipe:	
Mirabolamorum citrinorum	
Kebulorum	Ana Dragmas .XX.
Florum borraginis vel buglosse	
Florum violarum	
Absintii	
Cuscute	Ana Uncia .I.
Liquiricie rase	
Rosarum	Ana Unciam semis
Epithimi	
Polipodi	Ana Dragmas .VII.
Prunorum	Numeros .C.
Passularum enucleatarum	Libram semis
Tamarindorum	
Cassie fistole	Ana Uncias .II.

Xarop de donzell. Segons el mateix.

P ren:	
Donzell	0,5 lliures
Fulles de roses	2 unces
Espicanard	3 dracmes
Vi blanc antic, bo i odorífer	
Suc de codonys	de cadascun 2,5 lliures

☞Deixa-ho un dia i una nit en un recipient de pedra. Després ho cous a foc ràpid fins reduir-ho a la meitat, i en fas xarop amb 2 lliures de mel. Es remei experimentat i excel·lent.

Xarop de fumària major. Segons Mesué.

P ren:	
Mirabolans citrins i Quèbuls	de cadascun 20 dracmes
Flors de borrajja o buglossa	
Flors de violetes	
Donzell	
Cuscuta	de cadascun 1 unça
Regalèssia raspada	
Roses	de cadascun 0,5 unces
Epítim	
Polipodi	de cadascun 7 dracmes
Prunes	100 unitats
Panses sense pinyol	0,5 lliures
Tamarindes	
Canyafístula	de cadascun 2 unces

¶Tots aquests simples els fas bullir en 10 lliures d'aigua fins que es redueixin a tres lliures i en fas xarop junt amb 3 lliures de suc de fumària, cuit i depurat, i 3 lliures de sucre.

¶I alguns, quan es cou, hi posen 0,5 dracmes d'escamonea embolicada dins un drap de malla ample. Dóna'n 1 unça o dues.

Xarop de fumària menor. Segons Mesué.

Pren:
 Mirabolans citrins 2 unces
 Violetes
 Cuscuta
 Donzell de cadascun 1 unça

¶Ho cous amb 7 lliures d'aigua fins que es redueixi a la tercera part. I pren suc de fumària cuit i escumat, 2 lliures

Sucre 2 lliures

¶En fas xarop clarificat per guardar. Dosi: 1 unça o dues.

¶Hi ha qui hi afegeix, mentre es cou, 0,5 unces d'escamonea embolicada dins un drap de malla ample.

Xarop de regalèssia. Segons Mesué.

Pren:
 Regalèssia 2 unces
 Falzies 1 unça
 Hisop sec 0,5 unces

¶Hi tires per sobre 4 lliures d'aigua i ho deixes dia i nit. Després ho cous fins que quedi reduït a la meitat, finalment hi afegeixes mel, sucre i terrossos de sucre, a parts iguals, 8 unces, aigua de roses, 6 unces. En fas xarop i ja es pot utilitzar.

Xarop d'hisop. Segons Mesué.

Pren:
 Hisop sec
 Arrel d'api
 Fonoll
 Regalèssia de cadascun 10 dracmes
 Ordi net 0,5 unces
 Llavor de malva
 Goma adragant
 Llavor de codonys de cadascun 3 dracmes
 Falzies 6 dracmes
 Gínjols
 Sebesters de cadascun 30 unitats

Passularum enucleatarum Dragmas .XII.
Ficuum siccarum
Dactilorum pinguium Ana Numeros .X.
Albarum penidiarum Libras .II.
Fiat sirupus.

Sirupus de prassio. Secundum Ebemmesue.

Recipe:
Prassi Uncias .II.
Ysopi
Capilli veneris Ana Uncias .VI.
Liquiricie Uncia .I.
Calamenti
Anizi
Radicum apii
Feniculi Ana Dragmas .V.
Seminis malve
Fenugreci
Yreos Ana Dragmas .III.
Seminis lini
Seminis citoniorum Ana Uncias .II.
Passularum enucleatarum Uncias .V.
Ficuum siccarum pinguium Numero .XV.
Penidiarum Libras .II.
Mellis boni et dispumati Libras .II.
Fiat sirupus.

Sirupus de calamento. Secundum eundem.

Recipe:
Calamenti domestici, et
Silvestris Ana Uncias .II.
Keisim
Dauci
Squinanti Ana Dragmas .V.
Passularum enucleatarum Libram semis
Mellis libras .II. Fiat sirupus.

Sirupus de thimo. Secundum Mesue.

Recipe:
Extremitatum thimi Uncias .II.
Calamenti

Panses sense pinyol	12 dracmes
Figues seques	
Dàtils crassos	de cadascun 10 unitats
Terrossos de sucre, blancs	2 lliures
Fes-ne xarop.	

Xarop de malrubí. Segons Mesué.

P ren:	
Malrubí	2 unces
Hisop	
Falzia	de cadascun 6 unces
Regalèssia	1 unça
Calaminta	
Anís	
Arrel d'api	
Fonoll	de cadascun 5 dracmes
Llavor de malva	
Fenigrec	
Iris	de cadascun 3 dracmes
Llavor de llinet	
Llavor de codonys	de cadascun 2 unces
Panses sense pinyol	5 unces
Figues seques crasses	15 unitats
Terrossos de sucre	2 lliures
Mel bona i escumada	2 lliures
Fes-ne xarop.	

Xarop de calaminta. Segons Mesué.

P ren:	
Calaminta domèstica, i	
Silvestre	de cadascun 2 unces
Levístic	
Pastanaga	
Palla de la Meca	de cadascun 5 dracmes
Panses sense pinyol	0,5 lliures
Mel, 2 lliures. Fes-ne xarop	

Xarop de farigola. Segons Mesué.

P ren:	
Summitat de farigola	2 unces
Calaminta	

<i>Mente sicce</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Anizi</i>	
<i>Feniculi</i>	
<i>Apii</i>	
<i>Dauci</i>	<i>Ana Dragmas .IIII.</i>
<i>Passularum enucleatarum</i>	<i>Uncias .IIII. et semis</i>
¶ <i>Et cum mellis libras .II. fiat sirupus et aromatizetur cum gallia dragmas .II.</i>	

Sirupus de Epithimo. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*

<i>Epithimi ortensis</i>	<i>Dragmas .XX.</i>
<i>Mirabolanorum citrinorum</i>	
<i>Indorum</i>	<i>Ana Dragmas .XV.</i>
<i>Cuscute</i>	
<i>Fumiterre</i>	<i>Ana Dragmas .X.</i>
<i>Thimi</i>	
<i>Calamenti</i>	
<i>Buglose</i>	
<i>Emblici</i>	
<i>Bellerici</i>	
<i>Liquiricie rase</i>	
<i>Polipodi quercini</i>	
<i>Agarici</i>	
<i>Sticados</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Rosarum</i>	
<i>Seminis feniculi</i>	
<i>Anizi</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis</i>
<i>Prunorum</i>	<i>Numeros .XX.</i>
<i>Passularum enucleatarum</i>	<i>Uncias .IIII.</i>
<i>Tamarindorum</i>	<i>Uncias .II. et semis</i>
<i>Zucari</i>	<i>Libras .III.</i>
<i>Rob</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Fiat sirupus.</i>	

Sirupus de sticados. Secundum Ebenmesue.

Menta seca	de cadascun 5 dracmes
Anís	
Fonoll	
Api	
Pastanaga	de cadascun 4 dracmes
Panses sense pinyol	4,5 unces
¶I amb dues lliures de mel fes-ne xarop que s'aromatitza amb 2 dracmes d'algålia.	

Xarop d'epítim. Segons Mesué.

P ren:	
Epítim d'hort	20 dracmes
Mirabolans citrins	
Indis	de cadascun 15 dracmes
Cuscuta	
Fumària	de cadascun 10 dracmes
Farigola	
Calaminta	
Buglossa	
Èmblics	
Bel·lèrics	
Regalèssia raspada	
Polipodi de roure	
Agàric	
Caps d'ase	de cadascun 6 dracmes
Roses	
Llavor de fonoll	
Anís	de cadascun 2,5 dracmes
Prunes	20 unitats
Panses sense pinyol	4 unces
Tamarindes	2,5 unces
Sucre	3 lliures
Arrop	2 lliures
Fes-ne xarop.	

Xarop de caps d'ase. Segons Mesué.

<i>Florum sticados</i>	<i>Dragmas .XXX.</i>
<i>Hasce</i>	
<i>Calamenti</i>	<i>Ana Dragmas .X.</i>
<i>Origani</i>	
<i>Anizi</i>	
<i>Piretri</i>	<i>Ana Dragmas .VII.</i>
<i>Piperis longi</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Zinziberis</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Passularum enucleatarum</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Mellis</i>	<i>Libras .V.</i>

¶ *Condias cum cinamomi, calami aromatici, spice, croci, zinziberis, piperis nigri et longi, Ana, dragma .I. et semis, liga in pano raso et suspende in sirupo; dozis eius est uncia .I. cum aqua decoccionis spice allquili.*

Sirupus de iniubis. Secundum Ehemmesue

R*ecipe:*
Iuiubarum magnarum et pinguium numero centum, decoquantur in libris .III. aque usque dum remaneant libras .II. et cum libra una succari, fiat sirupus.

Sirupus de innibis compositi Ebenmesue.

R*ecipe:*

<i>Iuniborum</i>	<i>Libras .X.</i>
<i>Violarum</i>	
<i>Semen malve</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Capillorum veneris</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Semen citoniorum</i>	
<i>Semen papaveris</i>	
<i>Semen melonis</i>	
<i>Semen lactuce</i>	
<i>Dragaganti</i>	<i>Ana Uncias .III.</i>
<i>Liquiricie</i>	
<i>Ordei mundi</i>	<i>Ana Uncias .VIII.</i>

¶ *Deoque in liberis .III. aque fontium et fiat sirupus cum duobus libris succari sicut diximus.*

Sirupus de eupatorio. Secundum Ehemmesue.

Flors de caps d'ase	30 dracmes
Farigola	
Calaminta	de cadascun 10 dracmes
Orenga	
Anís	
Pelitre	de cadascun 7 dracmes
Pebre llarg	3 dracmes
Gingebre	2 dracmes
Panses sense pinyol	4 unces
Mel	5 lliures

☞ Ho especies amb canyella, càlam aromàtic, espicanard, safrà, gingebre, pebre negre i llarg, de cadascun, 1,5 dracmes, posats dins un drap de malla fina que es lliga i es deixa dins el xarop. La dosi és d'una unça, junt amb aigua on s'ha cuit espicanard i romaní.

Xarop de gínjols. Segons Mesué.

Pren:
Gínjols grans i crassos en número 100. Els cous en 4 lliures d'aigua fins que aquesta quedi reduïda a dues lliures, i en fas xarop amb 1 lliura de sucre.

Xarop de gínjols compost. Segons Mesué.

Pren:
Gínjols 10 lliures
Violetes
Llavor de malva de cadascun 5 dracmes
Falzies 1 unça
Llavor de codonys
Llavor de cascall
Llavor de meló
Llavor de lletuga
Goma adragant de cadascun 3 unces
Regalèssia
Ordi net de cadascun 8 unces

☞ Fes-ho coure en quatre lliures d'aigua de font, i en fas xarop amb dues lliures de sucre tal com ja s'ha dit.

Xarop d'eupatori. Segons Mesué.

Recipe:*Radicum apii**Feniculi**Endivie**Ana Uncias .II.**Liquiricie**Squinanti**Cuscute**Rossed rubearum**Absintii romani**Ana Dragmas .XVI.**Capillorum veneris**Bedeguar**Sucaha**Florum buglose aut radicum eius**Anizi**Feniculi**Eupatorii**Ana Dragmas .V.**Ravedseni**Masticis**Ana Dramas .III.**Spice**Atzari**Folii**Ana Dragmas .II.*

☞ *Coque in aqua libras .VIII. usque ad tertiam et cum sucaro libras .IIII. Fiat sirupus cum succo apii et endivie quantitate sufficienti.*

Sermo in aceto squillico. Secundum Ebemmesue.

☞ *Et modus operacionis eius est talis: accipe ex laminis squille et proprie que sunt medie inter corpus et corticem ipsius, quantitatem quam volueris, et consue eas seperatim in filo cum stilo ligneo et dimitte sicari in umbra diebus quadraginta; post illud comminue eas in frustra cum insisorio ligneo, et pone ad omnem libram eius aceti boni libras .XIII., et pone in vase vitreato stricti orifici, et stringe capud eius, et dimitte in sole per alios dies .LX. et post illud cola, et administra ubi oportet ...*

P ren:	
Arrel d'api	
Fonoll	
Endívia	de cadascun 2 unces
Regalèssia	
Palla de la Meca	
Cuscuta	
Roses roges	
Donzell	de cadascun 16 dracmes
Falziés	
Agalla de roser	
Espina egipcíaca	
Flor de buglossa o bé arrel	
Anís	
Fonoll	
Eupatori	de cadascun 5 dracmes
Ruibarbre	
Màstic	de cadascun 3 dracmes
Espicanard	
Atzarí	
Fulles de l'Índia	de cadascun 2 dracmes

☞Fes-ho coure amb 8 lliures d'aigua i quan quedi reduït al terç fes-ne xarop amb 4 lliures de sucre i quantitat suficient de suc d'api i d'endívia.

Fórmula del vinagre d'escil·la. Segons Mesué.

☞I la manera d'elaborar-lo és aquesta: Pren fulles del bulb d'escil·la, especialment les que es troben en la part mitja, entre el cos central i la clofolla. Separa-les del fil del bulb amb un punxó de fusta i posa-les a assecar a l'ombra durant quaranta dies. Després trinxales amb un tallant de fusta, i per cada lliura d'elles, pren 13 lliures de vinagre bo, posa-ho tot dins un atuell vidrat de boca estreta i tapa'n l'extrem, i deixa-ho al sol durant altres 40 dies. Després cola-ho i administra-ho quan convingui.

et si nescicitas urget festinare sepelliatur vas in cineres calidos vel arena calida cum succicione non repente sed proprie inter horam et horam. Et dixit Paulus: lamina eius sicut sunt ponantur in aceto in principio veris usque ad finem estatis, in vase vitreo sigillato et soli exposito, et post illud, administretur et sumatur in potu ex eo omni die stomacho ieiuno. Dosis: uncia .I. et semis et vide capitulum Ebemmesue extense.

Oximel squilleticum secundum Ebemmesue.

Recipe:

Mellis dispumati

Libras .III.

Aceti squilletici

Libras .II.

¶ Coquantur et dispumentur et perficiatur decoccio eius sicut diximus in speciebus secaniabin.

De secaniabin purum.

¶ Et modus eius est ut accipiatur mellis boni, partes .II., et aceti boni partem .I., aqua fontis clare et dulcis partes .III. et quandoque exigit dispositio ut addatur ad quantitatem aceti sicut te scire fecimus in capitulo de sirupo acetoze. Et operacio eius est ut accipiatur mel et aqua et abiciatur spuma eius, deinde fundatur super illud acetum et decoquatur, et non dimitatur elevari et excrescere super ipsum spumam eius ymo auferatur omnia hora et clarescat, et cum coctum fuerit, reconde. Et est dozis eius uncia .I. usque ad .III.

Rob de rubes.

Recipe:

¶ Succu rubes libras .X., coquatur cum facilitate usque dum consumatur tertias ipsius, deinde coletur et dimitatur residere usque dum clarescat, deinde coquatur cum multa facilitate in vase vitreo usque dum habeat spissitudinem, aut exponatur soli usque dum pinguescat et conservetur; da cum aqua frigida haud cum aqua nivis et scito quod rob herbe acetose est in virtute eius.

I si tens urgència per usar-ho, enterra l'atuell dins cendres calentes o bé en sorra càlida, no contínuament, sinó a intervals d'una hora. I digué Paulus que aquestes fulles deuen posar-se en vinagre des del principi de la primavera fins al final de l'estiu en un recipient vidrat i segellat i exposat al sol i després s'administra i es pren la beguda tots els dies amb l'estómac dejú. Dosis: 1,5 unces, i ho trobaràs explicat més extensament en el capítol (corresponent, a l'obra) de Mesué.

Oximel d'escil·la. Segons Mesué.

Pren:
 Mel escumada 3 lliures
 Vinagre d'escil·la 2 lliures
 ¶Ho cous, escumes, i acabes la decocció tal com es diu en la fórmula de l'oximel.

Sobre l'oximel pur.

¶I la forma de preparar-lo és: Pren 2 part de mel bona, 1 part de vinagre bo i 4 parts d'aigua de font, dolça, i quan ho demani la fórmula, hi afegeixes la quantitat de vinagre tal com es va dir en l'apartat en que es tracta del xarop de vinagre. I ho treballes de la següent forma: pren la mel i l'aigua i en treus fora l'escuma, després hi tires a sobre el vinagre i ho cous, i no deus deixar que l'escuma pugui surti per sobre, sinó que la deus treure. Després deixa-ho reposar una hora, i una vegada clarificat i cuit, el guardes. La dosi oscil·la entre 1 i 3 unces.

Rob de groselles

Pren:
 ¶Suc de groselles, 10 lliures. Ho cous a foc ràpid fins que es redueixin a una tercera part, després ho coles i ho deixes en repòs fins que es clarifiqui i finalment ho cous a foc ràpid, en un recipient vidrat, fins que espessi, o bé ho exposes al sol fins que prengui cos. Llavors ja pots guardar-ho. Es pren amb aigua freda o bé amb aigua de neu. I crec que l'arrop d'agrelles té propietats semblants.

Rob de agresta.

‡Et eius operacio est sicut de rubes, et aliis.

Sirupus de endivia. Secundum Adzaravi, in suo libro, particula .C.XX.VIII.**R**ecipe:

Endivie

Scariole

Ana Libra .I. et semis

Epatice

Radicis feni

Graminis

Capilli veneris

Ana Uncias .X.

Lingue servine

Uncias .III.

Florum nenuffaris

Rosarum

Plantaginis aque

Ana Uncias .II.

Seminis apii

Florum violarum

Florum buglose

Liquiricie rase

Quatuor seminum frigidorum maiorum

Sandeli albi

Sandeli rubei

Ana Uncia .I.

Vini pomorum, et

Granatorum

Ana Uncias .III.

Aceti albi

Uncias .VI.

Zucari tabarzed

Libras .VIII.

Fiat sirupus.

Sirupus capilli veneris. Secundum Arnaldum.**R**ecipe:

Capilli veneris

Ceterach

Politrach

Adiantos omnium, recentium Ana Manipulum .I.

Lingue servine

Rob d'agràs

el la seva elaboració és igual a la del rob de groselles, i altres.

Xarop d'endívia. Segons Adzaravi en el seu llibre, partícula 128.

P ren:	
Endívia	
Escarola	de cadascun 1,5 lliures
Hepàtica	
Arrel de fonoll	
Gram	
Falzia	de cadascun 10 unces
Llengua de cérvol	3 unces
Flors de nenúfar	
Roses	
Plantatge d'aigua	de cadascun 2 unces
Llavor d'api	
Flors de violetes	
Flors de buglossa	
Regalèssia raspada	
Quatre llavors frígides majors	
Sàndal blanc	
Sàndal roig	de cadascun 1 unça
Vi de fruits i de	
Magranes	de cadascun 4 unces
Vinagre blanc	6 unces
Sucre purificat	8 lliures
Fes-ne xarop.	

Xarop de capil·lera. Segons Arnau.

P ren:	
Capil·lera	
Dauradella	
Falzia roja	
Falguera, totes recents,	de cadascuna 1 manat
Llengua de cérvol	

<i>Epatice</i>	
<i>Endivie</i>	
<i>Scariole non lotarum</i>	<i>Ana Manipulum semis</i>
<i>Prunorum</i>	<i>Numeros .X.</i>
<i>Innibarum</i>	
<i>Sebesten</i>	<i>Ana Numero .XV.</i>
<i>Liquiricie rase</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Quattuor seminum frigidorum maiorum</i>	
<i>Violarum</i>	<i>Ana Uncia .I.</i>
<i>Zucari</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>‡Fiat sirupus, servatur per annum; dozis ab uncia .I. usque ad .II.</i>	

Oxizacre compositum. Secundum Arnaldum.

R*ecipe:*
Radicum feni
Petro
Brusci
Sparagi
Graminis
Penteffilon
Xicoree
Epatice
Violarum
Endivie
Scariole
Capilli veneris
Ceterach
Politrici
Adiantos
Scolopendrie *Ana Manipulos .VI.*
Quattuor seminum sfrigidorum maiorum
Et minorum
Seminis brusci

Hepàtica	
Endívia	
Escarola no trocejada	de cadascun 0,5 manats
Prunes	10 unitats
Gínjols	
Sebesters	de cadascun 15 unitats
Regalèssia raspada	3 unces
Quatre llavors frígides majors	
Violetes	de cadascun 1 unça
Sucre	2 lliures

¶Fes-ne xarop. Es guarda un any. La dosi oscil·la entre 1 i 2 unces.

Agredolç compost. Segons Arnau.

Pren:

Arrel de fonoll	
Julivert	
Brusc	
Espàrrec	
Gramma	
Cinc-en-rama	
Xicòria	
Hepàtica	
Violetes	
Endívia	
Escarola	
Falzia	
Dauradella	
Falzia roja	
Falguera	
Herba melsera	de cadascun 6 manats
Quatre llavors frígides majors i menors	
Llavor de brusc	

*Seminis scariole**Seminis sparagi**Seminis lactuce**Florum violarum* *Ana Libram semis**Panis zucari* *Libras .VIII.*

¶ *Infundantur radices per tres dies in vino malorum granatorum, .IIII. die adde tandem de aqua fontis clare, et fact bulire, tunch impone et fiat sirupus.*

Oxizacre simplicis. Secundum eundem.

R*ecipe:*

*Zucari albi**Libras .II.**Succi malorum granatorum**Acetosorum**Uncias .VIII.**Aceti albi**Uncias .IIII.*

¶ *Ponatur in stagnato vase super ignem lentum et tamdiu buliat, cum spatula semper agitando et dispumando, donech ad spissitudinem deveniat, et in pixide possit depositari.*

Sirupus de acoro. Secundum Gentilem.

R*ecipe:*

*Radicis acori**Uncias .II.**Florum sticados arabici**Radix feni**Petro**Ysopi cum toto**Salvie domestice**Bethonice**Ana Manipulum semis**Origani**Uncia .I. et semis**Passularum mundatarum**Uncia .I.**Anizi**Feni**Atzeri**Ana Dragmas .III.**Mellis**Libra .I. et semis**Fiat sirupus*

Llavor d'escarola	
Llavor d'espàrrec	
Llavor de lletuga	[falta en el text 1,5 dracmes]
Flors de violetes	de cadascun 0,5 lliures
Pa de sucre	8 lliures

☞ Remulla les arrels durant tres dies en vi de magranes, el quart dia, finalment, afegeix-hi aigua de font, clara, i ho fas bullir. Aleshores, hi agregues la resta i en fas xarop.

Agredolç simple. Segons Arnau.

Pren:

Sucre blanc	2 lliures
Suc de magranes	
Acides	8 unces
Vinagre blanc	4 unces

☞ Posa-ho dins un recipient estanyat sobre un foc lent, i així que bulli, agita-ho amb una espàtula i ho escumes fins que arribi a l'espessor convenient i ja pots guardar-ho en un vas.

Xarop de càlam. Segons Gentil.

Pren:

Arrel de càlam	2 unces
Flors de caps d'ase	
Arrel de fonoll	
Julivert	
Hisop sencer	
Sàlvia domèstica	
Betònica	de cadascun 0,5 manats
Orenga	1,5 unces
Panses netes	1 unça
Anís	
Fonoll	
Atzarí	de cadascun 3 dracmes
Mel	1,5 lliures

Fes-ne xarop.

Sirupus de buglose. Secundum Avenzoar.**R**ecipe:*Corticis radice buglose* *Uncias .IIII.**Cuscutæ**Violarum**Rosarum rubearum**Succi menti**Ozimi regalis**Ozimi gariofillati* *Ana Uncia .I.*

¶ *Omnia coquantur in libris .X. aque ad consumptionem partium duorum, vini malorum granatorum acetozorum, aqua sorbarum, Ana, uncia .I., zucari vel mellis, libras .IIII., fiat sirupus, tandem ponantur in licatura masticis, gariofillorum, ligni aloes, cardemomi, nucis muscate, croci, Ana, dragmam semis. Et fiat sirupus.*

Oximellis compositi. Secundum Arnaldum,*et dicitur oximel diureticum.***R**ecipe:*Corticis radice apii**Feni**Brusci**Petro et**In aliis rafani acuti* *Ana Uncia .I. et semis*

¶ *Terantur et proiciantur super eas aceti albi antiqui boni, libras .X., aqua fontis dulcis libras .XX. et maneat die hac nocte. Deinde coquantur donec pars tertia consumetur, post coletur et proiciantur super ipsum medietas eius ex melle et coquatur cum facilitate sicut prius etc.*

Sirupus yve erthetice.

¶ *Secundum Nicolaum Florentinum, in libro tercio, capitulo de paralisi.*

Xarop de buglossa. Segons Avenzoar.

Pren:
 Escorça d'arrel de buglossa 4 unces
 Cuscuta
 Violetes
 Roses roges
 Suc de menta
 Alfàbrega reial
 Alfàbrega olorosa de cadascun 1 unça

☞ Ho cous tot plegat en 10 lliures d'aigua fins a evaporació de dues parts d'aquesta i en fas xarop junt amb vi de magranes àcides i aigua de serves, de cadascun, 1 unça, i 4 lliures de sucre o mel. Després afegeixes al preparat: màstic, claus d'espècia, fusta d'àloe, cardamom, nou moscada i safrà, de cadascun, 0,5 dracmes i en fas xarop.

Oximel compost. Segons Arnau.

i s'anomena oximel diurètic.

Pren:
 Escorça d'arrel d'api
 Fonoll
 Brusc
 Julivert i

En altres [autors], rave picant de cadascun 1,5 unces
 ☞ Tritura-ho tot i hi tires per sobre 10 lliures de vinagre blanc, antic i bo i 20 lliures d'aigua de font, dolça, i deixa-ho un dia i una nit. Després ho cous fins que se'n evapori una tercera part, finalment ho coles i afegeixes la meitat del seu pes de mel, i ho cous a foc ràpid, tal com s'ha dit abans, etc.

Xarop d'iva artètica.

☞ Segons Nicclau Florentí en el llibre tercer, capítol sobre paràlisi.

Recipe:*Yne erthetice**Manipulos .II.**Salvie**Mayorane**Rosis marini**Origani**Calamenti**Mentastri**Pulegi**Ysopii**Thimi**Serpilli**Ana Manipulum .I.**Radicum acori**Aristologie longe**Aristologie rotunde**Peucedani**Valleriane**Brionie**Gentiane**Diptami**Ana Unciam semis**Radicum feniculi**Petro**Apri**Sparagi**Brusci**Ana Uncia .I.**Sticados**Anizi**Feniculi**Levistici**Ameos**Carvii**Sileris montani**Ana Dragmas .III.**Piretri**Uncia .I. et semis**Passularum**Uncias .II.*

P ren:	
Iva artètica	2 manats
Sàlvia	
Moraduiç	
Romani	
Orenga	
Calaminta	
Mentastre	
Poliol	
Hisop	
Farigola	
Sèrpol	de cadascun 1 manat
Arrel de càlam	
Aristolòquia llarga	
Aristolòquia rodona	
Fonoll de porc	
Valeriana	
Brìonia	
Genciana	
Díctam	de cadascun 0,5 unces
Arrel de fonoll	
Julivert	
Api	
Espàrrec	
Brusc	de cadascun 1 unça
Caps d'ase	
Anís	
Fonoll	
Levístic	
Ameos	
Càrvit	
Laserpici	de cadascun 3 dracmes
Pelítre	1,5 unces
Panses	2 unces

Aqua et mellis quantum sufficit. Aromatizentur cum cinamomo, nucis muscate et cubebis.

Sirupus de scolopendria. Secundum Magi

strum de Ansigana, in capitulo de ictericia.

R*ecipe:*

Scolopendrie

Lingue servine

Endivie

Epatice

Absintii

Cicoree

Ana Manipulum semis

Cuscute

Quattuor seminum frigidorum mayorum

Florum borraginis, et

Buglose

Ana Manipulum .I.

Capillorum veneris

Radicum feniculi

Petro

Brusci

Ana Manipulum semis

¶Cum zucaro fiat sirupus secundum artem qui aromatizetur cum isto pulvere.

Recipe: folii, spice, lacce, cassie lignee, Ana, dragmas .II., liguentur in panno lineo, debuliant in sirupo et usui reserva.

Sirupus plantaginis. Secundum Galaff.

R*ecipe:*

Foliorum plantaginis

Dragmas .XXX.

Violarum

Rosarum

Seminis altee

Ana Dragmas .V.

¶In sex libris aque calide per noctem infundantur, postea ad ignem coquantur donech ad terciam reddeant. Deinde coletur et in colatura addatur aque rosacee libram semis, panis zucari libras .II. Fiat sirupus.

Sirupus de cicorea. Secundum Guiller mum de Placencia, in suo antidotario.

Aigua i mel en quantitat suficient. Aromatitza-ho amb canyella, nou moscada i pebre de cubeba.

Xarop d'herba melsera. Segons el Mes-

tre de Ansigana [Tusignana], en el capítol sobre icterícia.

Pren:

Herba melsera

Llengua de cérvol

Endívia

Hepàtica

Donzell

Xicoria

de cadascun 0,5 manats

Cuscuta

Quatre llavors frígides majors

Flors de borratges i

Buglossa

de cadascun 1 manat

Falzie

Arrel de fonoll

Julivert

Brusc

de cadascun 0,5 manats

¶ Tot afegint-hi sucre, fes-ne xarop segons art, el qual aromatitzaràs amb aquestes pólvores: Pren, fulla de l'Índia, espicanard, laca, fusta de càssia, de cadascun, 2 dracmes. Els lligues dins un drap de lli i fes-los bullir junt amb el xarop. Guarda'l per usar-lo.

Xarop de plantatge. Segons Galaf

Pren:

Fulles de plantatge

30 dracmes

Violetes

Roses

Llavor d'altea

de cadascun 5 dracmes

¶ En fas infusió en sis lliures d'aigua calenta, ho deixes reposar durant tota una nit. i després ho poses al foc i ho fas coure fins que es redueixi a una tercera part. Després ho coles, i en el líquid colat, hi afegeixes 0,5 lliures d'aigua de roses i 2 lliures de pa de sucre i en fas xarop.

Xarop de xicòria. Segons Guillem de Plasència, en el seu Antidotari.

Recipe:

Foliorum cicoree
 Florum borraginis
 Lactucarum
 Violarum
 Scariole
 Lingua bovis
 Acetoze

Manipulum .I.

Liquiricie

Ana Manipulum semis

Reubarberi

Dragmas .II.

¶ Pistentur erbe et coquantur in libras .III. aque donech tercia parts consumpta fuerit, et coletur, et addatur in illa aqua libras .II. zucari et, cum disolutum fuerit zucaram ad ignem cum aqua, iterum coletur et ponatur ad ignem cum reubarbero pulveritzato et ligato in una pecia et sepe exprimat cum manu pecia reubarberi tamdiu permitatur decoqui quod bene sirupus fuerit coctus, et tunch ab igne deponatur et servetur.

Sirupus de succo endivie. Seeundum Magistrum Iheronimum de Cansali, fisticum clarissimum.

Recipe:

Succi endivie depurati

Libras .VIII.

Zucari tabarzed

Libras .V. et semis

Fiat sirupus secundum artem.

Sirupus de scabiosa. Secundum Magistrum Petrum

Yspanum, qui Tesaurus Pauperum nominatur, in capitulo de pleuresi.

Recipe:

Radiscis scabiose

Libram semis

Coralli rubey

Dragmas .II.

Zucari quantum sufficit.

¶ Fiat sirupus cum ptizana et cum incipietur perfici decoctio, impone succi scaviose depurati, uncias .VI., et pulvis corali rubeyr et non coletur.

Sirupus de artemizia. Secundum Nicolaum Florentinum.

¶ Libro sexto, capitulo de retencione menstruorum.

Pren:

Fulles de xicoria 1 manat

Flors de borratja

Lletugues

Violetes

Escarola

Llengua de bou

Agrelles

Regalèssia de cadascun 0,5 manats

Ruibarbre 2 dracmes

☞Trinxades les herbes, cou-les en 3 lliures d'aigua fins que se n'evapori una tercera part, ho coles, i en les 2 lliures d'aigua restants, afegeix-hi 2 lliures de sucre, i quan pel calor, s'hagi dissolt el sucre en l'aigua, ho coles i ho poses de nou al foc amb el ruibarbre polvoritzat, introduït dins un tros de roba ben lligat, i sovint, durant tot el temps que es faci coure, s'exprem amb les mans el tros que conté el ruibarbre, i quan el xarop estigui ben cuit, llavors el treus del foc i el guardes.

Xarop de suc d'endívia. Segons el mes-

tre Jeroni de Cansali, físic molt il·lustre.

Pren:

Suc d'endívia depurat 8 lliures

Sucre purificat 5,5 lliures

Fes-ne xarop segons art.

Xarop d'escabiosa. Segons el mestre Pere

Hispànic [en el seu llibre] que és anomenat Tresor dels pobres, en el capítol sobre pleuresia.

Pren:

Arrel d'escabiosa 0,5 lliures

Corall roig 2 dracmes

Sucre en quantitat necessària

☞Fes xarop com tisana, i quan vegis que s'acaba la cocció, hi afegeixes 6 unces de suc d'escabiosa depurat i les pólvores de corall roig, i no cal que ho colis.

Xarop d'altimira. Segons Nicolau Florentí

☞Llibre sisè, capítol sobre retenció de fluxes.

Recipe:*Artemizie**Pulegi**Calamenti**Mendastri**Origani**Mellisse**Persicarie**Savine**Samsuci**Camedreos**Perforate**Camapiteos**Matricarie cum floris**Centauree minoris**Rute**Betonice**Radicum feniculi**Apii**Petrosellini**Sparagi**Brusci**Safisfragie**Enule**Diptami**Ciperi**Rubee tintorum**Yreos**Peonie**Seminis iuniperi**Levistici**Anizi**Nigelle**Carpobalcemi**Costi**Atzari**Manipulos .II.**Ana Manipulum .I.**Ana Dragma .I.*

P ren:	
Altimira	2 manats
Poliol	
Calaminta	
Mendastre	
Orenga	
Melissa	
Persicària	
Savina	
Moradux	
Camedris	
Pericó	
Artètica	
Camamilla, amb flors	
Centàurea menor	
Ruda	
Betònica	de cadascun 1 manat
Arrel de fonoll	
Api	
Julivert	
Espàrrec	
Brusc	
Saxífraga	
Ènula	
Díctam	
Juncia	
Rogeta	
Iris	
Peònia	de cadascun 1 dracma
Llavor de ginebró	
Levístic	
Anís	
Nigel·la	
Fruit de bàlsam	
Cost	
Atzarí	

*Piretri**Cassie lignee**Cordumeni**Calami aromatici**Fu**Ana Dragmam semis*

¶ *Conquassentur et infundantur in aqua pluviali sufficienti quantitate per diem et noctem; postea decoquatur usque ad medietatis aque consumptionem, tunch deponatur ab igne et dimitatur donech aqua tepnerit, tunch manibus in ipsa aqua positis fricentur, postea colentur et in colatura addatur mellis vel zucari quantum sufficit et fiat sirupus, et si humor fuerit viscosus, acetozetur cum aceto acuto vel squilletico et fiat sirupus aromatizatus cum cinamomo et nardo cuius dozis sit uncias .II.*

Sirupus rosarum. Secundum Arnaldum.

R*ecipe:*

¶ *Rosarum rubearum recentium ex ungula eas et pone in vase per se et bulias aquam dulcem in vase stagnato bene, qua buliente, funde super rosas predictas et obturhe eas ne vapor exeat; cumque fuerit infrigidata, eice rosas exprimendo et deinde aquam eadem iterum bulire incipientem super alias rosas consimiles, in eodem vase funde ac optura, postea, immutando rosas, fiat och donech aqua rubeat omnino; deinde in libris .IIII. aque huius impone libras .IIII. zucari albi et buliat lente super prunas, clarificetur et fiat sirupus.*

Sirupus mirtinus. Secundum Arnaldum.

R*ecipe:*

*Mirtillorum**Uncia .I.**Rosarum rubearum**Sumach**Acacie**Balaustie**Psidie**Ana Unciam semis**Sorbarum in maturarum, et**Cornularum**Ana Numero .X.**Nesputarum viridium**Numero .V.**Liquiricie rase**Dragaganti**Gumi arabici**Ana Dragmam semis*

Pelitre

Fusta de càssia

Cardamom

Càlam aromàtic

Valeriana

de cadascun 0,5 dracmes

Trinxa-ho bé i en fas infusió en quantitat suficient d'aigua de pluja durant un dia i una nit, després ho cous fins que l'aigua es redueix a la meitat. Llavors treu-ho del foc i afegeix-hi aigua tèbia i ho masegues amb les mans posades dins aquesta aigua, finalment ho coles, i en el líquid colat, afegeix-hi mel o sucre en quantitat suficient per fer xarop. Si el líquid fos massa viscos, acidifica'l amb vinagre fort o vinagre d'escil·la i en fas xarop, que s'aromatitza amb canyella i nard i la dosi és de dues unces.

Xarop de roses. Segons Arnau.

Pren:

Fulls de roses roges recents, sense l'ungla, i les poses en un atuell. Fes bullir aigua dolça en un recipient ben estanyat, i quan aquesta bulli, la tires per sobre les dites roses i ho tapes ben bé, de forma que no en surti el vapor. Quan estigui fred, treu-ne les roses tot expremet-les. Després, a aquesta mateixa aigua, li fas arrencar el bull i l'escampes per sobre altres roses igual que abans i, en el mateix atuell, en fas infusió i el tapes, i vas canviant les roses. Aquesta operació la vas repetint fins que l'aigua enrogeixi del tot. Després, en 4 lliures d'aquesta aigua, posa-hi 4 lliures de sucre blanc i ho bulls a foc lent, sobre brases. Clarifica-ho i en fas xarop.

Xarop de mirtils. Segons Arnau.

Pren:

Mirtils

1 unça

Roses roges

Sumac

Acàcia

Flor de magraner

Fruit de magraner

de cadascun 0,5 unces

Serves no madures

i corunyers

de cadascun 10 unitats

Nesples verdes

5 unitats

Regalèssia raspada

Goma adragant

Goma aràbiga

de cadascun 0,5 dracmes

Terenda terantur ach buliant in aqua pluvioli vel rosarum quantum sufficit quousque redeat ad libram .I.; zucari cum albumine ovorum clarificetur, et fiat sirupus.

Sirupus citoniorum. Secundum Arnaldum.

Recipe:
Citonia acetosa cum queris retencionem ach infrigidationem in plus tamen confortacionem ach caleffacionem, in plus bene matura plana magna aromatica, absque tabefacione, et abluantur cum aqua tepida, ach abstergantur panno lineo, et incindantur cum cultello mundo frustatim, et mundata a granis et caverculis, terantur in mortario ligneo vel lapideo, et extrahatur succus colando qui residerat horis .VI., post colatis, suaviter buliat unica ebullicione lente, dispumando depositus, stet per noctem, et mane fiat sirupus cum ctantundem zucari in olla vitrea lente super prunas agitando, cum spatula lignea aromatica ach dispumando, et reservetur.

De colliris, et primo collirium album Rasis;

sive sieff album, positum a Iohanne Mesue in capitulo de obtalmia, descriptione fili Zacarie a Rasi.

Recipe:

<i>Ceruse ablute</i>	<i>Dragmas .X.</i>
<i>Sarcocolle grosse</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Amili</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Dragaganti</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Opii</i>	<i>Dragmama semis.</i>

Fiant troscici parvi in modum lentiginis.

De trosicis et primo confectio trosiscorum

croci magnetis. Secundum Ebemmesue in pratiqua.

Recipe:

<i>Cinamomi</i>	
<i>Croci</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Rosarum</i>	
<i>Amomi</i>	
<i>Costi</i>	<i>Ana Dragma .I.</i>
<i>Mirre</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Radicum liquiricie</i>	

Tot ben triturat, ho bulls amb aigua de pluja o de roses en quantitat suficient fins que quedi reduït a una lliura. Fes-ne xarop amb sucre i clarifica-ho amb clara d'ou.

Xarop de codonys. Segons Arnau.

Pren:

Codonys àcids quan vulguis obtenir retenció i frigidesa, i si vols obtenir vigor i calidesa cal que siguin ben madurs i amb el màxim d'aroma, sense parts podrides. Els rentes amb aigua tèbia i els asseques amb un drap de lli, i els talles a troços amb un ganivet net. Tretes les granes i els cors, els aixafes en un morter de fusta o de pedra, i extreus el suc, el coles, i el deixes reposar 6 hores després de colat. Llavors fas que arrenqui el bull, tot escumant-lo, el reposes tota la nit i al matí en fas xarop amb quantitat suficient de sucre, dins una olla vidriada, a foc lent, sobre brases, agitant-ho amb una espàtula de fusta aromàtica, tot escumant-lo. Després el guardes.

Sobre col·liris i en primer lloc el col·liri blanc de Rasis

també anomenat «Sieff blanc», transcrit per Joan Mesué en el capítol sobre oftalmia, fórmula del fill de Zacarias, segons Rasis.

Pren:

Cerussa rentada	10 dracmes
Sarcocol·la grossa	3 dracmes
Midó	2 dracmes
Goma adragant	1 dracma
Opi	0,5 dracmes

Se'n fan trociscs petits a manera de lletietes.

Sobre trociscs, i en primer lloc Confecció de trociscs

de safrà magne. Segons Mesué, en el tractat sobre malalties.

Pren:

Canyella	
Safrà	de cadascun 2 dracmes
Roses	
Amoms	
Cost	de cadascun 1 dracma
Mirra	4 dracmes
Arrel de regalèssia	

Folii indi *Ana Dragmas .II. et semis*
Agrega cum vino et fach trosiscos.

Confecchio gallie muscate. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

<i>Xilooloes crudi electi</i>	<i>Partes .V.</i>
<i>Ambre kani</i>	<i>Partes .III.</i>
<i>Musci boni</i>	<i>Partem .I.</i>

¶ *Glutinis dragaganti et aque rosate quantum sufficit ad comiscendum et fiant troscici similes foliis mirte et sigillentur et reponantur in vase vitreo et administrentur. Et apud alios dissolvatur ambra in vase vitreo cum oleo de been pauco et conficiantur cetera cum eo.*

Confecchio gallie alefangine. Secundum Mesue.

¶ *Et est eius interpretacio aromaticatum et est illa de qua antiqui concideraverunt et de qua plurimum loquuntur et ingreditur in medicinis magnis et hec est quam intelligimus:*

Recipe:

¶ *Emblicorum bonorum abiectis ossibus uncias .IIII., conterantur contriccione grossa et ponantur in vase vitreo et fundantur super eos aque rosarum bone et electe, infusione rosarum cicarum et corticum citrorum, libram semis, et stringatur os vazis et dimitatur per dies .III., deinde infundantur aque predictae infusionis uncias .IIII. et in crastinum fiat similiter usque quo emblicorum virtus, virtus in aqua impressa sit. Tunch vero accipe:*

<i>Ligni aloes boni</i>	<i>Dragmas .VIII.</i>
<i>Ramich</i>	<i>Dragma .I. et semis</i>
<i>Rosarum</i>	<i>Dragmas .X.</i>
<i>Garioffilorum</i>	<i>Dragmas .X.</i>
<i>Spice inde</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Sandeli citrini</i>	<i>Dragmas .IIII.</i>
<i>Gumi arabici</i>	<i>Dragmas .VI.</i>

¶ *Terantur omnis sicut alcohol, sicut dixi, et fundatur super ea parum succi infusionis predictae emblicorum et conteratur cum eo usque dum totum in eo paulatim fundatur, ultimo vero, aromatizetur cum dragma .I., camphore et ambre dragmas .II., musci boni dragma .I., fiant inde troscici et sigillentur sicut dixi- ...*

Fulles de l'Índia de cadascun 2,5 dracmes
 Aglutina-ho amb vi i fes-ne trociscs

Confeccio d'algàlia almescada. Segons Mesué.

Pren:

Fusta d'àloe, recent i selecta	5 parts
Ambre gris	3 parts
Almesc bo	1 part

☞Mucilag de goma adragant i aigua de roses, la quantitat necessària per mesclar-ho i en fas trociscs de forma semblant a les fulles de mirt i els segelles i els guardes en recipient vidrat per administrar. I alguns altres dissolen l'ambre amb una mica d'oli de been dins un recipient vidrat i els confeccionen amb aquest oli.

Confecció d'algàlia especiada. Segons Mesué.

☞Es tracta d'una barreja aromàtica i és aquella que els autors antics tenien en gran estima i de la qual molts en parlaren i va formar part de grans medicines, i aquesta és la que anotem.

Pren:

Èmblics bons, trets els pinyols, 4 unces; els trinxes en gra gros i els poses en un recipient vidrat i hi tires per sobre aigua de roses bona i escollida i infusió de roses seques i escorça de llimó, de cadascun, 0,5 lliures; tapes la boca del recipient i ho deixes reposar 3 dies. Llavors hi tires per sobre 4 unces d'aquesta infusió, i els dies següents fas el mateix fins que l'aroma dels èmblics hagi passat a l'aigua. Llavors pren:

Fusta d'àloe bona	8 dracmes
Confecció Ramich	1,5 dracmes
Roses	10 dracmes
Claus d'espècia	10 dracmes
Espicanard	3 dracmes
Sàndal citrí	4 dracmes
Goma aràbiga	6 dracmes

☞Pulvoritza-ho tot fins a pols impalpable i escampa per sobre una petita quantitat de l'esmentada infusió d'èmblics; mescla-ho tot junt, poc a poc fins que tot s'aglomeri bé i per últim ho aromatitzes amb 1 dracma de càmfora, 2 dracmes d'ambre i 1 dracma de bon almesc. En fas trociscs i els segelles tal com ja s'ha....

mus et ponantur in vase vitreo et administretur.

Confecchio Ramich.

¶Que est medecina composita et recipitur in aliis medicinis. Secundum eundem.

R*ecipe:*
Succi erbe acetoze uncias .XVI. buliat ebulicione una cum rosarum uncia .I., granorum mirti uncias .II., et coletur, et misce cum eo galarum recentium et humidarum tritarum ultima contriccione uncias .III. et coquatur aduch, deinde pulveritzetur super ea:

R <i>ecipe:</i>	
<i>Foliorum rosarum</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Sandeli macasir</i>	<i>Uncia .I. et dragmas .II. et grana .XV.</i>
<i>Gumi arabici</i>	<i>Uncia .I. et semis</i>
<i>Carnium sumach</i>	
<i>Spodii</i>	<i>Ana Dragmas .VIII.</i>
<i>Succi agreste</i>	<i>Dragmas .VII.</i>
<i>Succi granorum mirti tritorum</i>	
<i>contriccione ultima</i>	<i>Uncia .III.</i>
<i>Ligni aloes</i>	
<i>Guariofflorum</i>	
<i>Macis</i>	
<i>Nucis muscate</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>

¶Involvantur omnia simul et expande in scutella lapidea usque dum siccentur, deinde tere sicut alcohol, et cum aureum .I. camphore et aqua rosata, fach trosciscos subtiles, et exsica in umbra, et apud alios, loco succi acetoze, pone succi citoniorum acetosorum immaturorum tantundem; et quidam sunt qui aromatizant cum musci grana .XV..

Confecchio gallie muscate. Secundum Nicolaum.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Masticis</i>	<i>Uncias .II.</i>
<i>Gumi arabici</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Camphore</i>	<i>Scrupulum .I.</i>

dit i els poses en un pot vidrat per ésser administrats.

Confecció d'agalles.

¶Que és medecina composta i s'utilitza en la preparació d'altres medecines. Segons Mesué.

Pren:
 Suc d'agrelles 16 unces. Fes-li arrancar el bull junt amb 1 unça de roses, 2 unces de granes de mirt, i ho coles. Barreja-ho amb 3 unces d'agalles recents i humides, ben triturades, i ho cous. Després ho espolvores per sobre amb:

P ren:	
Fulles de roses	1 unça
Sàndal groc	1 unça, 2 dracmes i 15 grans
Goma aràbiga	1,5 unces
Polpa de sumac	
Marfil cremat	de cadascun 8 dracmes
Suc d'agràs	7 dracmes
Suc de grans de mirt triturats ben fins	de cadascun 4 unces
Fusta d'àloe	
Claus d'espècia	
Macís	
Nou moscada	de cadascun 4 dracmes

¶Ho barrejes tot conjuntament, i ho extens sobre una escudella de pedra fins que s'assequi. Després ho polvoritzes fins a textura de kool, i junt amb 1 aureu de càmfora i aigua de roses en fas trociscs prims que s'assequen a l'ombra. I altres, en lloc de suc d'agrelles, hi posen suc de codonys àcids, no madurats. D'altres l'aromatitzen amb 15 grans d'almesc.

Confecció d'algàlia almescada. Segons Nicolau.

P ren:	
Màstic	2 unces
Goma aràbiga	1 unça
Càmfora	1 escrúpol

¶ *Hec autem bene terantur et cribellentur, et troscici inde fiant cum aqua rosacea, et siccentur in umbra, et cum fuerint desicati, terantur subtilissime, et misceantur cum uncias .IIII. oley sambucini colati et buliti ad medium cum speciebus istis:*

Accipe cinamomi

Garioffili

Nucis muscate

Ana Unciam semis

¶ *Et omnibus istis commixtis, et bene manibus malexatis, fiant troscici in medio concavi, et cum sigillo, sigillati ad pondus dragma .I. et semis fiant, et postea unguant aqua rosacea cum musco mixta.*

Trosiscorum dia rodon. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

<i>Foliorum rosarum rubearum</i>	<i>Aureos .VI.</i>
<i>Spice aromatizate</i>	<i>Aureos .II.</i>
<i>Liquiricie</i>	<i>Aureos .III.</i>
<i>Ligni aloes</i>	<i>Aureos .II.</i>
<i>Spodii</i>	<i>Aureum .I.</i>
<i>Croci</i>	<i>Aureum semis</i>
<i>Masticis</i>	<i>Dragmas .II.</i>

¶ *Confice cum vino albo et fiant troscici dragma .I.*

Trosiscorum de rosis. Secundum eundem.

Recipe:

<i>Foliorum rosarum</i>	<i>Dragmas .X.</i>
<i>Liquiricie</i>	<i>Dragmas .V.</i>
<i>Spice aromatice</i>	<i>Dragmas .II. et semis</i>

¶ *Confice cum vino albo. Quod si laxativum facere volueris adde scamonee dragmas .III.*

Trosiscorum de rosis et eupatoria. Secundum eundem.

Recipe:

<i>Foliorum rosarum</i>	<i>Dragmas .VIII.</i>
<i>Spice</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Ravedseni</i>	<i>Dragmas .IIII.</i>
<i>Spodii</i>	<i>Dragma .I. et semis</i>
<i>Liquiricie</i>	<i>Dragmas .III. et semis</i>
<i>Succi eupatorii</i>	<i>Dragmas .X.</i>

Fiant troscici cum tereniabin.

¶ Ho trinxes tot ben trinxat. Ho tamises i, amb aigua de roses, en fas trociscs que després caldrà assecar a l'ombra. Quan estiguin ben secs els tritures molt finament i els barreges amb 3 unces d'oli de saüc colat i ho bulls fins a reduir-ho a la meitat junt amb les espècies següents:

Pren canyella	
Clau d'espècia	
Nou moscada	de cadascun 0,5 unces

¶ El tot plegat, ben barrejat i ben malaxat amb les mans, en fas trociscs, amb una concavitat al mig, i segella'ls amb el segell de pes 1,5 dracmes, i finalment els impregnes d'aigua de roses mesclada amb almesc.

Trociscs de roses roges. Segons Mesué.

Pren:

Fulles de roses roges	6 aureus
Espicanard	2 aureus
Regalèssia	3 aureus
Fusta d'àloe	2 aureus
Marfil cremat	1 aureu
Safrà	0,5 aureus
Màstic	2 dracmes

¶ Treballa-ho amb vi blanc i fes-ne trociscs de 1 dracma.

Trociscs de roses. Segons el mateix.

Pren:

Fulles de roses	10 dracmes
Regalèssia	5 dracmes
Espicanard	2,5 dracmes

¶ Elabora'ls amb vi blanc. Si vols fer-los laxants afegeix-hi 3 dracmes d'escamonea.

Trociscs de roses i eupatori. Segons el mateix.

Pren:

Fulles de roses	8 dracmes
Espicanard	3 dracmes
Ruibarbre	4 dracmes
Marfil cremat	1,5 dracmes
Regalèssia	3,5 dracmes
Suc d'eupatori	10 dracmes

Fes-ne trociscs amb mannà.

Trosiscorum de camphora. Secundum eundem.

R ecipe:	
Foliorum rosarum	Dragmas .III.
Spodi	Dragmas .II.
Sandelorum citrinorum	Dragmas .II. et semis
Croci	Dragmas .I.
Liquiricie	Dragmas .II.
Seminis citruli	
Seminis melonis	
Cucumeris	
Cucurbite	
Dragaganti	
Gumii	
Spice	Ana Dragma .I.
Ligni aloes	
Cardemomi	
Amili	
Camphore	Ana Scrupulos .II.
Zucari tabarzed	
Teriabin	Ana Dragmas .III.
‡Confice cum muscillagine psilli et aqua rosata.	

Trosiscorum de reubarbero. Secundum eundem.

R ecipe:	
Ravedceni boni	Dragmas .X.
Succi eupatorii	Dragmas .III.
Rosarum	Dragmas .III.
Spice	
Anizi	
Rubee tinctorum	
Seminis apii	
Absintii	
Atzari	Ana Dragma .I.
Amigdalarum amararum	Dragmas .III.
Fiant troscici aurey unius.	

Trociscs de càmfora. Segons Mesué

P ren:	
Fulles de roses	4 dracmes
Marfil cremat	2 dracmes
Sàndals citrins	2,5 dracmes
Safrà	1 dracma
Regalèssia	2 dracmes
Llavor de síndria	
Llavor de meló	
Cogombre	
Carabassa	
Goma adragant	
Goma [aràbiga]	
Espicanard	de cadascun 1 dracma
Fusta d'àloe	
Cardamoms	
Midó	
Càmfora	de cadascun 2 escrúpols
Sucre purificat	
Mannà	de cadascun 3 dracmes
☞Fes-los amb mucilag de saragatona i aigua rosada.	

Trociscs de ruibarbre. Segons Mesué.

P ren:	
Ruibarbre	10 dracmes
Suc d'eupatori	4 dracmes
Roses	3 dracmes
Espicanard	
Anís	
Rogeta	
Llavor d'api	
Absenta	
Atzarí	de cadascun 1 dracma
Ametlles amargues	4 dracmes
Fes-ne trociscs d'un aureu.	

Trosiscorum de spodio. Secundum eundem.

R ecipe:	
Spodii	Dragmas .III.
Rosarum rubearum	Dragmas .VII.
Seminis portulacae	
Succi liquiricie	Ana Dragmas .II.
¶ Confice cum muscillagine psilli et fach trosiscos.	

Trosicici de spodio cum semine acetozæ. Secundum Mesuæ.

R ecipe:	
Rosarum rubearum	Dragmas .XII.
Spodii	Dragmas .X.
Seminis acetosæ	Dragmas .VI.
Seminis portulacæ	
Granorum coriandri infusorum in aceto et torrefactorum	
Pulpe sumâch	Ana Dragmas .II. et semis
Amili assi	
Balaustiarum	
Berberorum	Ana Dragmas .II.
Gumi arabici assi	Dragma .I. et semis
Confice cum succo agreste.	

Trosiscorum de berberis. Secundum eundem.

R ecipe:	
Berberorum aut succi eius	
Spodii	
Succi liquiricie	
Seminis portulacæ	Ana Dragmas .III.
Rosarum	Dragmas .VI.
Spice	
Croci	
Amili	
Dragaganti	Ana Dragma .I.
Seminis citruli	Dragmas .III. et semis
Camphore	Dragmam semis
Confice cum teremabin.	

Trociscs de marfil cremat. Segons Mesué.

Pren:

Marfil cremat	4 dracmes
Roses roges	7 dracmes
Llavor de verdolaga	
Suc de regalèssia	de cadascun 2 dracmes

☞Barreja-ho amb mucilag de saragatona, i fes-ne trociscs.

Trociscs de marfil cremat i llavor d'agrelles. Segons Mesué.

Pren:

Roses roges	12 dracmes
Marfil cremat	10 dracmes
Llavor d'agrelles	6 dracmes
Llavor de verdolaga	
Granes de coriandre remullades en vinagre i torrades	
Polpa de sumac	de cadascun 2,5 dracmes
Midó torrat	
Flors de magraner	
Coralets	de cadascun 2 dracmes
Goma aràbiga torrada	1,5 dracmes

Elabora'ls amb suc d'agràs.

Trociscs de coralets. Segons el mateix.

Pren:

Coralets o el seu suc	
Marfil cremat	
Suc de regalèssia	
Llavor de verdolaga	de cadascun 3 dracmes
Roses	6 dracmes
Espicanard	
Safrà	
Midó	
Goma adragant	de cadascun 1 dracma
Llavor de síndria	3,5 dracmes
Càmfora	0,5 dracmes

Elabora'ls amb manà.

Trosciscorum de absintio. Secundum eundem.**R**ecipe:

Rosarum

Absintii

Anizi

Ana Dragmas .II.

Ravedseni

Succi eupatorii

Azari

Apii

Amigdalarum amararum

Spice

Masticis

Folii

Ana Dragma .I.

Fiant troscici cum succo endivie.

Trosiscorum de eupatorio. Secundum eundem.**R**ecipe:

Tereniabin

Succi eupatorii

Ana Dragma .I.

Rosarum

Unciam semis

Spice

Dragmas .III.

Ravedseni

Azari

Anizi

Ana Dragmas .II. et semis

Spodi

Dragmas .III. et semis

Fach troscicos cum succo herbarum.

Trociscorum de lacca. Secundum eundem.**R**ecipe:

Lacce mundate

Succi liquiricie

Absintii

Trociscs de donzell. Segons el mateix.

Pren:
 Roses
 Donzell
 Anís de cadascun 2 dracmes
 Ruibarbre
 Suc d'eupatori
 Atzarí
 Api
 Ametlles amargues
 Espicanard
 Màstic
 Fulles índies de cadascun 1 dracma
 Fes-ne trociscs amb suc d'endívia.

Trociscs d'eupatori. Segons el mateix.

Pren:
 Mannà
 Suc d'eupatori de cadascun 1 dracma
 Roses 0,5 unces
 Espicanard 3 dracmes
 Ruibarbre
 Atzarí
 Anís de cadascun 2,5 dracmes
 Marfil cremat 3,5 dracmes
 Fes-ne trociscs amb suc d'herbes.

Trociscs de laca. Segons el mateix.

Pren:
 Laca ben neta
 Suc de regalèssia
 Absenta

Berberis
Succi eupatorii
Ravedseni
Aristologie longe
Costi
Azari
Amigdalarum amararum
Rubee tintorum
Anizi
Apii
Squinanti *Ana Dragma .I.*
Fac trociscos dragma .I. ponderantibus.

Trociscorum de terra sigillata. Secundum eundem.

R*ecipe:*
Sanguinis draconis
Gumi arabici assi
Ramich
Foliorum rosarum, et
Semen earum
Amili assi
Spodii
Acacie
Ypoquistidos
Lapis ematitis
Balaustiarum
Boli armenici
Terre sigillate
Sedenegi
Coralli
Karabe *Ana Dragmas .II.*
Margaritarum
Dragaganti
Papaveris nigri *Ana Dragma .I. et semis*

Coralets
 Suc d'eupatori
 Ruibarbre
 Aristolòquia llarga
 Cost
 Atzarí
 Ametlles amargues
 Rogeta
 Anís
 Api
 Palla de la Meca de cadascun 1 dracma
 Fes trociscs que pesin una dracma.

Trociscs de terra segellada. Segons el mateix.

Pren:
 Sang de drago
 Goma aràbiga torrada
 Confecció Ramich
 Fulles de roses i
 la seva llavor
 Midó torrat
 Marfil cremat
 Acàcia egipcíaca
 Hipocístide
 Pedra hematites
 Flors de magraner
 Bol d'Armènia
 Terra segellada
 Ungla olorosa
 Corall
 Succí de cadascun 2 dracmes
 Perles
 Goma adragant
 Cascall negre de cadascun 1,5 dracmes

Seminis portulace asse
Cornu cervi adusti
Thuris
Gallarum
Croci *Ana Dragmas .II.*
 †Fiant trocici cum aque arnaglose.

Trosiscorum alandal. Secundum Ebemmesue.

R*ecipe:*
 †Pulpe coloquintide albe, et levis, et munde a granis, dragmas .X., incidatur cum inscizorio incisione convenienti, et fricetur cum uncia .I. oley rosati, deinde accipe dragaganti, gumi, bdelli, ana, dragmas .VI., infundantur in aqua rosata per dies .III. et conficiatur coloquintida incisa cum glutino eorum et fiant inde troscici et excicentur in umbra; deinde iterum terantur contriccione bona et iterum confice cum glutino eorum et fiant troscici et administrentur.

Trosiscorum de sandelis. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*
Trium sandelorum *Ana Dragmas .VIII.*
Spodii
Cucumeris
Cucurbite
Citruli
Boli armenici
Portulace *Ana Dragmas .III.*
Rosarum *Dragmas .VII.*
Camphore *Dragma .I.*
Berberis aut succi eius *Dragmas .VI.*
 †Confile cum aque portulace.

Trosiscorum de caperis. Secundum eundem.

Llavor de verdolaga torrada
 Corn de cérvol cremat
 Encens
 Algàlia almescada
 Safrà de cadascun 2 dracmes
 ¶Se'n fan trociscs amb aigua de plantatge

Trociscs de coloquinta. Segons Mesué.

Pren:
 ¶Polpa de coloquinta, blanca i tènue, i neta de granes, 10 dracmes, i amb un tallant, fes-hi les incisions convenients, i la fregues amb 1 unça d'oli rosat. Després agafa goma adragant, i bdellí de cadascun 6 dracmes, i remulla'ls amb aigua rosada durant 4 dies i en aquest mucilag, afegeix-hi la coloquinta esmicolada, i en fas trociscs que cal assecar a l'ombra. Després els trinxes finament i els treballes amb el seu mucilag i, de nou, en formes trociscs per administrar.

Trociscs de sàndals. Segons Mesué.

Pren:
 Tres sàndals de cadascun 8 dracmes
 Marfil cremat
 Cogombre
 Carabassa
 Síndria
 Bol d'Armènia
 Verdolaga de cadascun 4 dracmes
 Roses 7 dracmes
 Càmfora 1 dracma
 Coralets o el seu suc 6 dracmes
 ¶Fes-los amb aigua de verdolaga.

Trociscs de tàperes. Segons el mateix.

Recipe:*Corticum rediscis caperis**Seminis agni casti**Ana Dragmas .VI.**Nigelle**Calamenti**Succi eupatorii**Acorii**Amigdalarum amararum**Nasturci**Armoniaci**Foliorum rutte**Aristologie rotunde**Ciperi**Scolopendrie**Ana Dragma .I.*

¶ Armoniacum dissolvatur in aceto, et aliarum rerum pulvis conficiatur cum eo, et sit dozis eius aureum .I. cum vino in quo coquatur radix caparis et cortex fraxini et cortex tamarisci aut extremitates raniorum eius et cortex salicum, et sunt que duplicant armoniacum, et est melius.

Trosiscorum de karabe. Secundum Ebenmesue.**R**ecipe:*Karabe**Aureos .VI.**Cornu cervi adusti**Gumi adusti**Coralli adusti**Dragaganti**Acassie**Ypoquistidos**Balaustie**Masticis**Lacce**Papaveris nigri assi**Ana Aureos .II.**Turis*

Pren:

Escorça d'arrel de tàperes

Llavor d'agnocast

de cadascun 6 dracmes

Nigel·la

Calaminta

Suc d'eupatori

Càlam

Ametlles amargues

Créixens

Resina amoníac

Fulles de ruda

Aristolòquia rodona

[falta, de cadascun 2 dracmes]

Juncia

Herba melsera

de cadascun 1 dracma

¶ Dissol la resina amoníac en vinagre, i barreja-hi les pólvores dels altres components. Elabora els trociscs amb tot plegat. La dosi és un d'aureu, donada amb vi on s'hi cou l'arrel de las tàperes, escorça de freixe i escorça de tamarisc, o les summitats de les branques i escorça de salze. Hi ha qui posa doble pes d'amoníac i és millor.

Trociscs de succí. Segons Mesué.

Pren:

Succí

6 aureus

Corn de cérvol cremat

Goma cremada

Corall cremat

Goma adragant

Acàcia egipciaca

Hipocístide

Flor de magraner

Màstic

Laca

Cascall negre, torrat

de cadascun 2 aureus

Encens

Croci
 Opii *Ana Aureum .I. et semis*
 ¶ Fiant trociscos dragma .I. cum muscillagine psilli.

Trociscorum alkekengi. Secundum Ebenmesue.

Recipe:
 Granorum alquekengi *Dragmas .III.*
 Seminis citruli
 Albateche
 Cucurbite *Ana Dragmas .III. et semis*
 Boli armenici
 Gumi arabici
 Turis
 Sanguinis draconis
 Papaveris albi
 Amigdalarum amararum
 Succi liquiricie
 Dragaganti
 Amili
 Granorum pini *Ana Dragmas .VI.*
 Seminis apii
 Karabe
 Boli
 Insquiami
 Opii *Ana Dragmas .II.*
 Da dragma .I. cum iulep aut cum aqua mellis.

Troscici dia rodon. Secundum Nicolaum.

Recipe:
 Rosarum viridium *Dragmas .III.*
 Spodii *Dragmas .II.*
 Sandeli rubey *Dragma .I. et semis et. grana .VIII.*
 Camphore *Grana .XII.*
 Conficitur sich: in mortario terantur rosas recentes subtilis-

Safrà
 Opi de cadascun 1,5 aureus
 En fas trociscs d'una dracma amb mucilag de saragatona.

Trociscs d'alicabí. Segons Mesué.

Pren:
 Granes d'alicabí 3 dracmes
 Llabor de síndria
 Cogombre
 Carabassa de cadascun 3,5 dracmes
 Bol d'Armènia
 Goma aràbiga
 Encens
 Sang de drago
 Cascall blanc
 Ametlles amargues
 Suc de regalèssia
 Goma adragant
 Midó
 Pinyons de cadascun 6 dracmes
 Llabor d'api
 Succí
 Bol
 Jusquiam
 Opi de cadascun 2 dracmes
 Administra'n 1 dracma amb julep o amb aiguamel.

Trociscs de roses. Segons Nicolau.

Pren:
 Roses fresques 4 dracmes
 Marfil cremat 2 dracmes
 Sàndal roig 1,5 dracmes i 8 grans
 Càmfora 12 grans
 Elabora'ls així: les roses fresques les trinxes ben esmicolades en un morter...

sime sine intermissione; deinde cetera species, pulverizate subtilissime, superponatur et cum sufficiente rodostomate conficiatur; ad ultimum adibeatur camphora; deinde troscici informantur, et in umbra siccati, usui reserventur.

Troscici dia viole. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Florum violarum albarum

Viridium

Dragmas .V.

Amidi

Dragmas .III.

Papaveris albi

Dragmas .II. et scrupulum .I.

Reubarberi

Scrupulos .V.

Semen plantaginis

Dragma .I.

Balsami

Scrupulum .I.

¶ Rodostomatis quantum sufficit; confice ad modum predictum.

Trosiscorum squilleticorum. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Squillam integram divide et, in pasta fermentata involutam, in furno decoque, et abstracta pasta, et eiectis corticibus eius, medium in mortario tere, et tantundem farine orobi, subtilissime trite, adde, et inde trosciscos informa, et cum vino aut melle tempera, et in umbra sicca et, si deest orobus, tantundem panis africani subtilissime triti pone, et ex inde trosciscos informa et in umbra sicca.

Troscici thirorum. Secundum Nicolaum.

¶ Qui in magna thiriaqua Galieni recipiuntur.

Recipe:

Thirorum iuvenum longitudinis unius palmi, oculos rubeos habentes, et linguam mobilem, et cornua in capite ad modum gravi frumenti; capud et caudam absconde tribus digitis mensuratis, et medium quod remanet excoria, et intestinis proiectis, fortiter aqua dulci lava quousque clara remaneat; deinde coque in aqua quousque spine a carnibus seperentur, et spinis proiectis, carnes in mortario marmoreo bene terantur, et commisceatur tantundem farine orobi vel panis affricani cum iure suo tempera, et fact trosciscos ponderantes singulos solidos et in umbra diligenter desicca.

després hi poses les altres espècies finament polvoritzades i ho treballes amb suficient aigua de roses, i per últim hi afegeixes la càmfora. Finalment en fas trociscs, que es dessequen a l'ombra i es guarden per al seu ús.

Trociscs de violetes. Segons Mesué.

Pren:

Flors de violetes blanques

fresques

5 dracmes

Midó

3 dracmes

Cascall blanc

2 dracmes i 1 escrúpol

Ruibarbre

5 escrúpols

Saragatona

1 dracma

Bàlsam

1 escrúpol

☞Aigua de roses la quantitat necessària. Ho fas de la forma esmentada abans.

Trociscs d'escil·la. Segons Nicolau.

Pren:

Parteix un bulb d'escil·la, l'emboliques en pasta fermentada i el poses a coure al forn. I treta la pasta i l'escorça del bulb, la part mitja la tritures en un morter junt amb farina d'erb finament polvoritzada i en fas trociscs. I si no tens farina d'erb, posa-hi la mateixa quantitat de pa africà ben polvoritzat, i finalment en fas trociscs que deixes assecar a l'ombra.

Trociscs d'escurçons. Segons Nicolau.

☞Que formen part de la triaga de Galè.

Pren:

Escurçons joves, d'un pam de llarg, que tinguin ulls rojos, llengua mòbil i banyons al cap, semblants a grans de blat. Talla'n el cap i la cua, que deuen amidar uns tres dits, i de la resta, la part del mig, en treus els intestins i la pell. Renta-ho varies vegades amb aigua dolça fins que aquesta surti clara i després ho cous amb aigua fins que les espines se separin de la carn. Treu les espines, trinxà bé la carn en un morter, i barreja-la amb el seu pes de farina d'erb o pa africà finament polvoritzat, desfent-ho amb el suc de la cocció, i en fas trociscs que pesin un sou, i ràpidament, els asseques a l'ombra.

Trociscorum dia coralli. Secundum Nicolaum.

R ecipe:	
Coralli rubey	
Cinamomi	
Mirre	
Amomi	
Papaveris omnium .v.	Ana Dragmas .IIII.
Squinanti	
Croci	Ana Dragmas .II.
Calami aromatici	
Xilobalcemi	
Cassie lignee	
Folii	
Masticis	
Polii	
Fu	
Atzari	
Flectidos	Ana Dragma .I.

¶ Informa trosciscos ponderantes solidos singulos cum vino et in umbra sicca.

Troscici de croco. Secundum Arnaldum.

R ecipe:	
Croci	Dragmas .III.
Rosarum rubearum	
Ameos	
Mirre rubee	Ana Dragma .I. et semis
Ligni aloes	Scrupulos .II.

¶ Informentur troscici cum aqua calida rosata et sigillentur cum hoc sigillo .c.

Trociscs de corall. Segons Nicolau.

P ren:	
Corall roig	
Canyella	
Mirra	
Amom	
Cascalls, de tots	de cadascun 4 dracmes
Palla de la Meca	
Safrà	de cadascun 2 dracmes
Càlam aromàtic	
Fusta de càssia	
Fusta de bàlsam	
Fulles índies	
Màstic	
Poniol	
Valeriana	
Atzari	
Peu de colom	de cadascun 1 dracma

¶Junt amb vi, en fas trociscs del pes d'un sou, i els asseques a l'ombra.

Trociscs de safrà. Segons Arnau.

P ren:	
Safrà	3 dracmes
Roses roges	
Ameos	
Mirra roja	de cadascun 1,5 dracmes
Fusta d'àloe	2 escrúpols

¶Se'n fa trociscs amb aigua de roses calenta, i es segellen amb el segell .c.

Trosiscorum de margaritis. Secundum Avicennam, in capitulo de tremore cordis calidi.

Recipe:

Seminis lactuce

Endivie

Spodii

Rosarum

Sandeli

Seminis portulace

Buglose

Coriandrii sicce

Coralli

Karabe

Margaritarum omnium Ana Partes .II.

Camphore Quartam partem

Cum aqua rosacea formentur troscici.

¶ Hec glosa Gentilis quod si pars una sumatur per dragmam .I. ponatur de quolibet predictorum dragmas .II. et de camphora quarta pars unius dragma semis et grana .XV.

Srosiscorum de mirra. Secundum Rasim, in capitulo de provocatione menstruorum.

Recipe:

Mirre

Dragmas .III.

Lupinorum optime tritorum

Dragmas .V.

Florum rutte

Dragma .I.

Mendrasti

Pulegi servini

Rubee tinctorum

Asefetide

Serapini

Opoonacis

Ana Dragmas .III.

¶ Informentur troscici cum aqua rutte ponderantibus dragma .I.

Trosiscorum de agno casfo. Secundum Rasim.

Trociscs de perles. Segons Avicenna en el capítol sobre tremolor de cor, càlid.

Pren:

Llavor de lletuga

Endívia

Marfil cremat

Roses

Sàndal

Llavor de verdolaga

Buglossa

Coriandre sec

Corall

Succí

Perles de tota classe de cadascun 2 parts

Càmfora la quarta part

Forma els trociscs amb aigua rosada.

¶Gentil ho glossa dient que si una part correspon a 1 dracma, es posa 2 dracmes de cada un dels simples citats i de càmfora se'n posa la quarta part de 1,5 dracmes i 15 grans.

Trociscs de mirra. Segons Rasis en el capítol sobre estímul dels fluxes.

Pren:

Mirra 3 dracmes

Tramussos òptims, triturats 5 dracmes

Flors de ruda 1 dracma

Mendastre

Poliol d'aigua

Rogeta

Assafètida

Sagapin

Opopònac de cadascun 3 dracmes

¶Amb aigua de ruda, en fas trociscs que pesin 1 dracma.

Trociscs d'agnocast. Segons Rasis.

Recipe:*Seminis agni casti**Florum tamarisci vel semen Ana Dragmas .X.**Seminis scariole**Seminis portulace Ana Dragmas .V.**¶ Misceantur et cum oxizacre fiant troscici dragma unius.***Pillule alefangine. Secundum Mesue.****R**ecipe:*Cinamomi**Cubebe**Ligni aloes**Calami aromatici**Macis**Nucis muscate**Cardemomi**Garioffilorum**Azari**Masticis**Squinanti**Spice**Carpobalçemi**Ana Uncia .I.**Absintii sicce**Rosarum**Ana Uncias .V.*

¶ Terantur contriccione grossa et fundantur super ea aque libras .XII., et coquantur usque ad consumptionem duarum partium; deinde fricentur manibus, et colentur et exprimatur aquositas eius. Et accipe aloes sucotrini boni libram .I., lavetur in scutella lapidea vitreata cum aqua pluviali lavationibus pluribus; deinde exsicceatur, et fundatur super ipsum expresionis predictae circiter libras .II., et terantur in sole; deinde misceantur cum aloe, mirre, masticis, ana, dragmas .V., croci dragmas .III, tere contriccione bona; deinde predictae expresionis residuum super ea fundatur et conteratur usque dum sicceatur et fiant ex eis pilule ad modum ciceris et da ex eis dragmas .II. usque ad aureos .II.

Pren:

Llavor d'agnocast
 Flor de tamarell o llavor de cadascun 10 dracmes
 Llavor d'escarola
 Llavor de verdolaga de cadascun 5 dracmes
 ¶Es barreja amb oxisacre i se'n fan trociscs, de pes 1 dracma.

Píndoles aromàtiques. Segons Mesué.

Pren:

Canyella
 Cubeba
 Fusta d'àloe
 Càlam aromàtic
 Macís
 Nou moscada
 Cardamom
 Claus d'espècia
 Atzari
 Màstic
 Palla de la Meca
 Espicanard
 Fruit de bàlsam de cadascun 1 unça
 Absenta seca
 Roses de cadascun 5 unces

¶Ho tritures grosserament i hi tires per sobre 12 lliures d'aigua i ho cous fins que quedi reduït a una tercera part, després frega-ho amb les mans, n'expressa tota l'aigua i ho coles. Pren una lliura d'àloe socotrí, bo, rentat varies vegades amb aigua de pluja, en un gibrell de terrissa vidriada, després el desseques i hi tires per sobre 2 lliures de la citada decocció i ho deixes consumir al sol. Després ho barrejes amb àloe, mirra i màstic, de cadascun 5 dracmes, i 3 dracmes de safrà, trinxo-ho ben bé i tira-hi per sobre la resta de l'esmentada cocció i ves remenant-ho mentre s'asseca i fes-ne píndoles de forma de cigró i dona'n des de 2 dracmes fins a 2 aureus.

Pillule agregative mayores. Secundum Ebenmesue.**R**ecipe:*Bdelli**Mirabolanorum nigrorum**Bellericorum**Emblicorum**Ana Dragmas .IIII.**Turbit electi**Dragmas .XIIII.**Seminis apii**Feniculi**Anizi**Carvii**Ameos**Origani**Rosarum**Seteragi indi**Harmel**Ermodactilorum**Salis indi**Masticis**Armoniaci**Ana Dragma .I.**Cinamomi**Cardemomi**Acorii**Spice**Croci**Cassie lignee**Ana Dragmam semis**Serapini**Dragmas .IIII.**Coloquintide**Dragmas .III.**Penidiarum albarum**Dragmas .IIII.**Aloes sucotrini**Dragmas .XV.**‡Confice cum succo caulium et unge manus tuas cum oleo sambucini.***Pillule agregative minoris. Secundum Ebenmesue.**

Píndoles agregatives majors. Segons Mesué.

P ren:	
Bdel·li	
Mirabolans negres	
Bel·lèrics	
Èmblics	de cadascun 4 dracmes
Turbit selecte	14 dracmes
Llavor d'api	
Fonoll	
Anís	
Càrvit	
Ameos	
Orenga	
Roses	
Morritort	
Llavor de ruda	
Còlquic	
Sucre verge de canya	
Màstic	
Amoníac	de cadascun 1 dracma
Canyella	
Cardamom	
Càlam	
Espicanard	
Safrà	
Fusta de càssia	de cadascun 0,5 dracmes
Sagapin	4 dracmes
Coloquinta	3 dracmes
Trocets de sucre blancs	4 dracmes
Àloe socotrí	15 dracmes

☞Fes-les amb suc de cols i ungeix les teves mans amb oli de saüc.

Píndoles agregatives menors. Segons Mesué.

Recipe:

Mirabolanorum citrinorum,
Nigrorum, et
Emblicorum *Ana Dragmas .III.*
Masticis
Anizi
Succi eupatorii
Absintii
Rosarum *Ana Dragmas .II.*
Ravedseni *Dragmas .V.*
Yerepigre *Dragmas .XII.*
 †Confice cum succo apii; da dragmas .II. cum calida.

Pillule de eupatorio, maiores. Secundum Ebenmesue.**R**ecipe:

Mirabolanorum citrinorum
Succi eupatorii
Succi absintii *Ana Dragmas .III.*
Raved seni *Dragmas .III. et semis*
Masticis *Dragma .I.*
Croci *Dragmam semis*
Aloes boni *Dragmas .V.*
 †Confice cum succo endivie; dozis eius est dragmas .II. cum aqua casei.

Pillule de reubarbero. Secundum Ebenmesue.**R**ecipe:

Ravedseni
Succi liquiricie
Succi absintii
Masticis *Ana Dragma .I.*
Mirabolanorum citrinorum *Dragmas .II. et semis*
Apii
Feniculi *Ana Dragmam semis*
Trosiscorum dia rodon *Dragmas .III. et semis*
Yerapigre *Dragmas .X.*

Pren:

Mirabolans citrins

Negres i

Èmblics

de cadascun 3 dracmes

Màstic

Anís

Suc d'eupatori

Donzell

Roses

de cadascun 2 dracmes

Ruibarbre

5 dracmes

Sagrada amarga

12 dracmes

☞Fes-les amb suc d'api. Dóna'n 2 dracmes amb alguna cosa calenta.

Píndoles d'eupatori, majors. Segons Mesué.**P**ren:

Mirabolans citrins

Suc d'eupatori

Suc de donzell

de cadascun 3 dracmes

Ruibarbre

3,5 dracmes

Màstic

1 dracma

Safrà

0,5 dracmes

Àloe bo

5 dracmes

☞Fes-les amb suc d'endívia. La seva dosi és de 2 dracmes junt amb sèrum de llet.

Píndoles de ruibarbre. Segons Mesué.**P**ren:

Ruibarbre

Suc de regalèssia

Suc de donzell

Màstic

de cadascun 1 dracma

Mirabolans citrins

2,5 dracmes

Api

Fonoll

de cadascun 0,5 dracmes

Trociscs de roses

3,5 dracmes

Sagrada amarga

10 dracmes

Confice cum aqua feniculi et da dragmas .II., cum aqua casey calida, in sero.

Pillule alkekengi. Secundum Ebemmesue.

R*ecipe:*

Absintii, et

Succi eius

Succi eupatorii

Aloes

Mirabolanorum citrinorum

Masticis

Croci

Ravedseni

Lacce ablute

Atzari

Anizi

Cassie fistule

Seminis fumiterre

Ana Dragmas .II.

Yerepigre

Dragmas .III.

¶ Confice cum aqua solatri; dozis eius est a dragma .I. usque ad aureum .I. et semis.

Pillule inde. Secundum Mesue.

R*ecipe:*

Mirabolanorum nigrorum

Ellebori nigri

Polipodi

Ana Dragmas .V.

Epithimi

Sticados

Ana Dragmas .VI.

Agarici

Lapidis lazuli loti et preperati

Coloquintide

Salis indi

Ana Dragmas .III.

Succi eupatorii

Spice

Ana Dragmas .II.

Garioffilorum

Dragma .I.

Fes-les amb aigua de fonoll i administra-les en dosi de 2 dracmes amb sèrum de llet calent, a la nit.

Píndoles d'alicabí. Segons Mesué.

Pren:

Donzell i

el seu suc

Suc d'eupatori

Àloe

Mirabolans citrins

Màstic

Safrà

Ruibarbre

Laca rentada

Atzarí

Anís

Canyafístula

Llavor de fumària de cadascun 2 dracmes

Sagrada amarga 3 dracmes

çFes-les amb aigua de morella i la seva dosi oscil·la entre 1 dracma i 1.5 aureus.

Píndoles índies. Segons Mesué.

Pren:

Mirabolans negres

El-lèbor negre

Polipodi de cadascun 5 dracmes

Epítim

Caps d'ase de cadascun 6 dracmes

Agàric

Lapislàtzuli trencat i preparat

Coloquinta

Sucre verge, de canya de cadascun 4 dracmes

Suc d'eupatori

Espicanard de cadascun 2 dracmes

Clau d'espècia 1 dracma

Yerapigre Dragmas .XII.
 †Fiant pillule cum succo apii; dozis eius est a dragmis .II. usque ad aureos .II. cum aqua casey.

Pillule alhandal Hermetis. Secundum Hermetis.

Recipe:

R Trociscorum alhandal	Dragmas .XII.
Yere	Dragmas .VII.
Masticis	Dragmas .II.
Salis gemme	Aureum .I.
Lapdani boni	Uncia .I.

†Omnia, preter lapdanum et masticem, terantur et cribellentur, mastix, quoque, pulverizetur cum paucis olei nucum, leniantur cum eo species trite; deinde cum lapdano conficiantur, et in mortario terendo ea cum pistello calido, et fiant pillule grosse; da dragmam semis usque ad dragmam .I.

Pillule de sercacolle. Secundum Ebemmesue.

Recipe:

R Sercacolle	Dragmas .III.
Turbit	Dragmas .III.
Coloquintide	Dragma .I. et semis
Zinziberis	Dragma .I. et semis
Salis gemm	Dragma .I.

†Disolve sarcacollam in aqua rosata et confice alia cum ea et fiant pillule, sunt enim sane et experte.

Pillule de serapina. Secundum Ebemmesue.

Recipe:

Serapini
 Armoniaci
 Bdelli
 Opoponacis
 Aloes
 Castorey

Sagrada amarga 12 dracmes
 En fas píndoles amb suc d'api. La dosi oscil·la entre 2 dracmes i 2 aureus. Es prenen amb sèrum de llet.

Píndoles de coloquinta. Segons Hermetis

Pren:

Trocets de coloquinta	12 dracmes
Amarga	7 dracmes
Màstic	2 dracmes
Sal gemma	1 aureu
Làdanum bo	1 unça

☞Esmicola-ho tot, excepte el làdanum i el màstic, i ho passes pel sedàs. El màstic també es polvoritza i el desfàs amb una mica d'oli de nous i l'ajuntes a les espècies triturades, finalment, hi barrejes el làdanum i ho tritures tot en un morter amb la maça calenta. Se'n fan píndoles grosses. La dosi oscil·la entre 0,5 i 1 dracmes.

Píndoles de sarcocol·la . Segons Mesué.

Pren:

Sarcocol·la	3 dracmes
Turbit	4 dracmes
Coloquinta	1,5 dracmes
Gingebre	1,5 dracmes
Sal gemma	1 dracma

☞Dissol la sarcocol·la en aigua de roses, i la barrejes amb els altres simples. En fas píndoles que són bones i efectives.

Píndoles de sagapin. Segons Mesué.

Pren:

- Sagapin
- Resina amoníac
- Bdel·li
- Opopònac
- Àloe
- Castori

Harmel	Ana Dragmas .II.
Coloquintide	Dragmas .III.

Fiant pillule cum aqua porri.

Pillule de euforbio. Secundum Ehemmesue.

Recipe:

Euforbi	
Coloquintide	
Agarici	
Bdelli	
Serapini	Ana Dragmas .II.
Aloes	Dragmas .V.

¶ *Fiant pillule cum aqua porri; pocio est a dragma semis usque ad dragmam .I.*

Pillule de ravedseni. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

Ravedseni	Dragmas .VII.
Armoniach	
Serapini	
Bdelli	Ana Dragmas .X.
Lacce	Dragmas .VIII.
Opoponacis	Dragmas .IIII.
Mezereon	
Gummi	Ana Dragmas .IIII.
Turbit	Dragmas .X.
Spice	
Polii	
Aloes	Ana Dragmas .V.
Masticis	Dragmas .II.
Mirabolanorum citrinorum	Dragmas .X.

¶ *Disolve gumas in vino et fach pillulas; dozis est a dragmis .II. cum aqua casey.*

Llavor de ruda	de cadascun 2 dracmes
Coloquinta	3 dracmes

En fas píndoles amb aigua de porro.

Píndoles d'euforbi. Segons Mesué.

Pren:

Euforbi	
Coloquinta	
Agàric	
Bdel·li	
Sagapin	de cadascun 2 dracmes
Àloe	5 dracmes

En fas píndoles amb aigua de porro. La dosi oscil·la entre 0,5 i 1 dracma.

Píndoles de ruibarbre. Segons Mesué.

Pren:

Ruibarbre	7 dracmes
Resina amoníac	
Sagapin	
Bdel·li	de cadascun 10 dracmes
Laca	8 dracmes
Opopònac	4 dracmes
Olivella	
Goma aràbiga	de cadascun 4 dracmes
Turbit	10 dracmes
Espicanard	
Poliol	
Àloe	de cadascun 5 dracmes
Màstic	2 dracmes
Mirabolans citrins	10 dracmes

En dissol les gomes en vi i fes-ne píndoles. La dosi és de 2 dracmes presa amb sèrum de llet.

*Pillule de mezereon. Secundum Ebenmesue.***R**ecipe:*Foliorum mezereon infusorum**in aceto et exsiccorum**Dragmas .V.**Mirabolanorum citrinorum**Dragmas .III.**Kebulorum**Dragmas .III.**‡Confice cum tereniabin et tamarindis disolutis in aqua endivie.**Pillule lucis mayores. Secundum eundem.***R**ecipe:*Rosarum**Violarum**Absintii**Coloquintide**Turbit**Cubebe**Calami aromatici**Nucis muscate**Spice**Epithimi**Carpobalcemi**Xilobalcemi**Sileris**Seminis rute**Squinanti**Adzari**Masticis**Garioffilorum**Cinamomi**Anizi**Feniculi**Apii*

Píndoles d'olivella. Segons Mesué.

Pren:

Fulles d'olivella banyades

en vinagre i dessecades

5 dracmes

Mirabolans citrins

4 dracmes

Quèbuls

3 dracmes

☞Elabora-les amb mannà i tamarinde dissolts en aigua d'endívia.

Píndoles de llum, majors. Segons Mesué.

Pren:

Roses

Violetes

Donzell

Coloquinta

Turbit

Cubeba

Càlam aromàtic

Nou moscada

Espicanard

Epítim

Fruit de bàlsam

Fusta de bàlsam

Laserpici

Llavor de ruda

Palla de la Meca

Atzarí

Màstic

Claus d'espècia

Canyella

Anís

Fonoll

Api

Cassie	
Croci	
Macis	Ana Dragmas .II.
Mirabolanorum citrinorum	
Kebulorum	
Indorum	
Emblicorum	
Bellericorum	
Ravedceni	Ana Dragmas .III.
Aguarici	
Sene	Ana Dragmas .V.
Eufrazie	Dragmas .VI.

‡Aloes sucotrini ad pondus omnium; confice cum succo feniculi; dozis eius est a dragmis .II. usque ad .III.

Pillule stomatice. Secundum Ebemmesue, et sunt priores in ordine positas in antidotario.

Recipe:

Yerapiga Galieni	Dragmas .VIII.
Trium mirabolanorum	Ana Dragmas .III.
Agarici	Dragmas .II.
Turbit boni	Dragmas .X.
Anizi	
Epithimi cretensis	Ana Dragmas .II. et semis
Salis indi	
Absintii	
Scamonee	Ana Dragmas .III.

‡Fiant pillule cum penidiarum dragmis .III. et succo scariole; dozis eius est dragmas .II.

Pillule de agarico. Secundum Ebemmesue.

Recipe:

Aguarici	Dragmas .III.
Radicis lili celestis	
Prassi	Ana Dragma .I.

Fusta de càssia	
Safrà	
Macís	de cadascun 2 dracmes
Mirabolans citrins	
Quèbuls	
Índics	
Èmblics	
Bel·lèrics	
Ruibarbre	de cadascun 4 dracmes
Agàric	
Sen	de cadascun 5 dracmes
Eufràsia	6 dracmes

ϕÀloe socotrí, posa'n el pes de tot junt. Elabora-ho amb suc de fonoll. La dosi oscil·la entre 2 i 3 dracmes.

Píndoles per l'estómac. Segons Mesué i són de les primeres en l'ordre de l'Antidotari.

P ren:	
Sagrada de Galè	8 dracmes
Tres mirabolans	de cadascun 3 dracmes
Agàric	2 dracmes
Turbit bo	10 dracmes
Anís	
Epítim crètic	de cadascun 2,5 dracmes
Sucre verge, de canya	
Donzell	
Escamonea	de cadascun 3 dracmes

ϕEn fas píndoles amb 3 dracmes de trocets de sucre i suc d'escarola. La dosi és de 2 dracmes.

Píndoles d'agàric. Segons Mesué.

P ren:	
Agàric	3 dracmes
Arrel de lliri blau	
Malrubí	de cadascun 1 dracma

<i>Turbit</i>	<i>Dragmas .V.</i>
<i>Yerepigre</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Coloquintide</i>	
<i>Sercacolle</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Mirre</i>	
<i>Confice cum robud et da dragmas .II.</i>	

Pillule dia rodon. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*
Trosiscorum dia rodon

<i>Absintii</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Simarum squinanti</i>	
<i>Masticis</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Salis indi</i>	<i>Dragma .I.</i>

‡*Aloes boni ad pondus omnium; confice cum aqua foliorum citri.*

Pillule de turbit. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*

<i>Turbit boni</i>	<i>Dragmas .XVI.</i>
<i>Aloes</i>	<i>Uncia .I. et semis</i>
<i>Masticis</i>	
<i>Rosarum</i>	<i>Ana Dragmas .VII.</i>
<i>Mirabolatorum citrinorum</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Croci</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Confice cum succo absintii.</i>	

Pillule de lapide lazuli. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*

<i>Lapis lazuli abluti</i>	<i>Dragmas .VI.</i>
<i>Epithimi</i>	
<i>Polipodi</i>	<i>Ana Dragmas .VIII.</i>
<i>Scamonee</i>	
<i>Ellebori nigri</i>	

Turbit	5 dracmes
Sagrada amarga	4 dracmes
Coloquinta	
Sarcocol·la	de cadascun 2 dracmes
Mirra	
Elabora-ho amb arrop. Dona'n 2 dracmes	

Píndoles de roses roges. Segons Mesué.

Pren:

Trociscs de roses roges	
Donzell	de cadascun 5 dracmes
Summitat de palla de la Meca	
Màstic	de cadascun 2 dracmes
Sucre de canya, verge	1 dracma

Àloe bo, posa'n el pes de tot plegat. Elabora-ho amb aigua de fulles de llimoner.

Píndoles de turbit. Segons Mesué.

Pren:

Turbit bo	16 dracmes
Àloe	1,5 unces
Màstic	
Roses	de cadascun 7 dracmes
Mirabolans citrins	2 dracmes
Safrà	3 dracmes
Elabora-ho amb suc de donzell.	

Píndoles de lapislàtzuli. Segons Mesué.

Pren:

Lapislàtzuli pur i net	6 dracmes
Epítim	
Polipodi	de cadascun 8 dracmes
Escamonea	
El·lèbor negre	

<i>Salis indi</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis</i>
<i>Aguarici</i>	<i>Dragmas .VIII.</i>
<i>Garioffilorum</i>	
<i>Anizi</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Yerepigre</i>	<i>Dragmas .XV.</i>

¶ *Confice cum succo endivie et da dragmas .II. cum aqua casey.*

Pillule de lapide armeno. Secundum Ebemmesue.

Recipe:

Lapidis armeni loti et preperati

<i>Yerepigre</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Epithimi</i>	
<i>Polipodi</i>	<i>Ana Dragmas .VIII.</i>
<i>Scamonee cocte in citonio</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Garioffilorum</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Salis indi</i>	<i>Dragma .I. et semis</i>
<i>Confice cum succo solatri.</i>	

Pillule de bdellio, mayores. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

<i>Bdelli</i>	<i>Dragmas .XII.</i>
<i>Ameos</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Kebulorum</i>	
<i>Indorum</i>	
<i>Emblicorum</i>	
<i>Bellericorum</i>	
<i>Venarum adustarum</i>	
<i>Karabe</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis</i>

¶ *Infunde bdellium in succi porri et fach pillulas ad modum ciceris; dozis eius est a dragmis .II. usque ad aureos .II.*

Pillule de serapino. Secundum Ebenmesue.

Sucre verge, de canya	de cadascun 2,5 dracmes
Agàric	8 dracmes
Claus d'espècia	
Anís	de cadascun 4 dracmes
Sagrada amarga	15 dracmes

Elabora-les amb suc d'endívia i dona'n 2 dracmes junt amb sèrum de llet.

Píndoles de pedra armènia. Segons Mesué.

Pren:

Pedra armènia trencada i preparada

Sagrada amarga de cadascun 5 dracmes

Epítim

Polipodi de cadascun 8 dracmes

Escamonea cuita amb codony 3 dracmes

Claus d'espècia 2 dracmes

Sucre verge, de canya 1,5 dracmes

Fes-les amb suc de morella

Píndoles de bdel·li, majors. Segons Mesué.

Pren:

Bdel·li 12 dracmes

Ameos 3 dracmes

Quèbuls

Índics

Èmblics

Bel·lèrics

Conquilles de Venus, cremades

Succi de cadascun 2,5 dracmes

¿Dissol el bdel·li en suc de porro, i fes-ne píndoles com cigrons. La dosi oscil·la entre 2 dracmes i 2 aureus.

Píndoles de sagapin. Segons Mesué.

Recipe:

Serapini

Armoniach

Opoonach

Bdelli

Ana Dragmas .II. et semis

Seminis apii

Ameos

Harmel

Anizi

Ana Dragma .I.

Acori

Sataragi indi

Calamenti

Folii

Centauree

Polii

Costi

Salis gemme

Ana Dragmam semis

Aloes

Dragmas .VI.

Coloquintide

Dragmas .V.

¶ Fiant pillule et administrentur ubi oportet.

Pillule de coloquintida. Secundum Ebenmesue.**R**ecipe:

Coloquintide

Dragmas .VI.

Mirabolanorum nigrorum

Citrinorum

Serapini

Bdelli

Sercacolle

Ana Dragmas .V.

Aloes

Dragmas .VII.

Nigelle

Cimini carmeni

Origani percici

Nasturci albi

Salis gemme

Pren:
 Sagapin
 Resina amoníac
 Opopònac
 Bdel·li de cadascun 2,5 dracmes
 Llavor d'api
 Ameos
 Llavor de ruda
 Anís de cadascun 1 dracma
 Càlam
 Morritort
 Calaminta
 Fulles de l'Índia
 Centaura
 Poliol
 Cost
 Sal gemma de cadascun 0,5 dracmes
 Àloe 6 dracmes
 Coloquinta 5 dracmes
 Fes-ne píndoles i administra-les quan convingui.

Píndoles de coloquinta. Segons Mesué.

Pren:
 Coloquinta 6 dracmes
 Mirabolans negres
 Citrins
 Sagapin
 Bdel·li
 Sarcocol·la de cadascun 5 dracmes
 Àloe 7 dracmes
 Nigel·la
 Comí
 Orenga persa
 Créixens blanc
 Sal gemma

*Absintii romani**Ana Dragma .I.*

¶ *Infunde gumas in aqua porri et fac cum ceteris pillulas, et dozis est a dragma .I. usque ad aureum .I.*

Pillule de opoponaco. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*

*Opoponacis**Hermodactilorum**Serapini**Bdelli**Armoniaci**Coloquintide**Ana Dragmas .V.**Croci**Castorey**Mirre**Zinziberis**Piperis**Macropiperis**Cassie**Mirabolanorum citrinorum**Bellericorum**Indorum**Emblicorum**Ana Dragma .I.**Scamonee**Dragmas .II.**Turbit**Dragmas .III.**Aloes**Dragmas .XII.*

¶ *Infundantur gume in aqua caulium et fiant cum eis pillule; dozis eius est a dragma .I. usque ad aureum .I., et da cum aqua yve arthetice.*

Pillule de hermodactilis, maiores. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*

*Hermodactilorum**Aloes**Mirabolanorum citrinorum**Turbit*

Donzell de cadascun 1 dracma
 Dissol les gomes en aigua de porro, i junt amb la resta en fas píndoles. La dosi oscil·la entre 1 dracma i 1 aureu.

Píndoles d'opopònac. Segons Mesué.

Pren:
 Opopònac
 Tubèrculs de còlquic
 Sagapin
 Bdel·li
 Resina amoniac
 Coloquinta de cadascun 5 dracmes
 Safrà
 Castori
 Mirra
 Gíngebre
 Pebre
 Pebre llarg
 Fusta de càssia
 Mirabolans citrins
 Bel·lèrics
 Índics
 Èmblics de cadascun 1 dracma
 Escamonea 2 dracmes
 Turbit 4 dracmes
 Àloe 12 dracmes

çDesfés les gomes en aigua de cols, i amb tot junt en fas píndoles. La dosi oscil·la entre una dracma i un aureu, i dona-les amb aigua d' iva artètica.

Píndoles de còlquic, majors. Segons Mesué.

Pren:
 Tubèrculs de còlquic
 Àloe
 Mirabolans citrins
 Turbit

<i>Coloquintide</i>	
<i>Bdelli</i>	
<i>Serapini</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Castorey</i>	
<i>Sercacolle</i>	
<i>Euforbi</i>	
<i>Opoponacis</i>	
<i>Harmel</i>	
<i>Apii</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Croci</i>	<i>Dragma .I. et semis</i>

‡*Confice cum succo caulium et fiant pillule.*

Pillule sine quibus esse nolo. Secundum Nicolaum.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Aloes epatici abluti odoriferi</i>	<i>Dragmas .XIII.</i>
<i>Mirabolani citrini</i>	
<i>Emblici</i>	
<i>Kebuli</i>	
<i>Bellerici</i>	
<i>Indi</i>	
<i>Reubarberi</i>	
<i>Masticis</i>	
<i>Absintii</i>	
<i>Viole</i>	
<i>Rosarum</i>	
<i>Sene</i>	
<i>Agarici</i>	
<i>Cuscute</i>	<i>Ana Dragmas .I.</i>

‡*Distemperentur cum succo feniculi, scamonee bene trite dragmas .VI. et semis, bene commisceantur, ita tantum quod pulvis scamonee per pannum cum ipso succo sit expressus, et ita, inter digitos fricetur ut in lactis similitudinem efficiatur, et sit tanta succi quantitas quod sufficiat ad confECTIONEM pillularum ...*

Coloquinta	
Bdel·li	
Sagapin	de cadascun 6 dracmes
Castori	
Sarcocol·la	
Euforbi	
Opopònac	
Llavor de ruda	
Api	de cadascun 3 dracmes
Safrà	1,5 dracmes

Treballa-ho tot amb suc de cols i fes-ne píndoles.

Píndoles sense les quals no s'és res. Segons Nicolau

P ren:	
Àloe hepàtic net i odorífer	14 dracmes
Mirabolans citrins	
Èmblics	
Quèbuls	
Bel·lèrics	
Índics	
Ruibarbre	
Màstic	
Donzell	
Violetes	
Roses	
Sen	
Agàric	
Cuscuta	de cadascun 1 dracma

¶ Desfés 6,5 dracmes d'escamonea, ben triturada, en suc de fonoll. Barreja-ho bé i posa-ho dins un drap, de forma que quan ho premis i aixafis entre els dits, en surti un líquid semblant a la llet. La quantitat d'aquest suc ha de ser la suficient per a l'elaboració de les píndoles...

et manibus primo iniunctis oleo violato vel comuni secundum nostram doctrinam ablutu; formentur pillule ad modum parvi ciceris.

Pillule auree. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*

Aloes

Dia gridi

Ana Dragmas .V.

Rose

Seminis apii

Ana Dragmam semis

Anizi

Feniculi

Masticis

Ana Dragma .I. et semis

Croci

Interioris coloquintide

Ana Dragma .I.

‡*Formentur pilule ad modum ciceris cum aqua infusionis dragaganti.*

Pillule de castoreo. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*

Castorey

Opii

Croci

Zinziberis

Piretri

Euforbi

Elacterii

Nabatematicon

Leucopiperis

Nigelle

Estafisagrie

Epithimi

Spice

Ana Dragma .I.

‡*Confice cum succo blete et informa ad modum granum ciceris.*

i amb les mans untades d'oli de violetes o bé d'oli comú, purificat segons el nostre sistema, informa les píndoles, a manera de petits cigrons.

Píndoles àuries. Segons Nicolau.

P ren:	
Àloe	
Escamonea	de cadascun 5 dracmes
Rosa	
Llavor d'api	de cadascun 0,5 dracmes
Anís	
Fonoll	
Màstic	de cadascun 1,5 dracmes
Safrà	
Polpa de coloquinta	de cadascun 1 dracma

☞Es formen píndoles a manera de cigró, amb aigua d'infusió de goma adragant.

Píndoles de castori. Segons Nicolau.

P ren:	
Castori	
Opi	
Safrà	
Gingebre	
Pelitre	
Euforbi	
Cogombre amarg	
Col silvestre	
Pebre blanc	
Nigel·la	
Estafisàgria	
Epítim	
Espicanard	de cadascun 1 dracma

☞Elabora-ho amb suc de blet i dona'ls forma a manera de grans de cigró.

Pillule octomere. Secundum Arnaldum.**R***ecipe:**Aloes**Dia gridi**Ana Dragmas .II.**Interioris coloquintide**Epithimi**Dauci crethici**Aguarici**Masticis**Kebuli**Absintii**Ana Dragma .I.**¶Terantur et cum succo solatri distemperentur, et fiant pillule ad modum ciceris.****Pillule ante cibum, et post. Secundum Nicolaum.*****R***ecipe:**Ligni aloes**Garioffili**Folii**Masticis**Xilobalcemi**Carpobalcemi**Cassie**Macis**Nucis muscate**Cinamomi**Cubebe**Croci**Spice**Sileris montani**Ana Dragmas .II.**Reubarberi ad pondus omnium**Aloes sucotrini ad pondus omnium supradictorum**Confice cum vino.*

Píndoles de vuit components. Segons Arnau.

Pren:

Àloe

Escamonea de cadascun 2 dracmes

Polpa de coluquinta

Epítim

Pastanaga

Agàric

Màstic

Quèbuls

Donzell de cadascun 1 dracma

Trinxà-ho i treballa-ho amb suc de morella, i en fas píndoles com a cigrons.

Píndoles d'abans i després de menjar. Segons Nicolau.

Pren:

Fusta d'àloe

Clau d'espècia

Fulla de l'Índia

Màstic

Fusta de bàlsam

Fruit de bàlsam

Fusta de càssia

Macís

Nou moscada

Canyella

Cubeba

Safrà

Espicanard

Sèseli de cadascun 2 dracmes

Ruibarbre, el pes de tots els simples esmentats.

Àloe socotrí, el pes de tots els ja esmentats.

Elabora-ho amb vi.

Pillule cochie. Secundum Arnaldum, descriptionem Rasis.

Recipe:
Pulpe coloquintide *Dragmas .III. et scrupulum .I.*
Pulvis pigre Galieni *Dragmas .X.*
Dia gridi *Dragmas .II. et semis*
Turbit albi et rasi
Sticados arabici *Ana Dragmas .V.*
Conficiantur cum succo feni et melle et reserventur.

Pillule artetice. Secundum Nicolaum.

Recipe:
Hermodactilorum
Turbit
Agarici *Ana Dragmas .III.*
Cassie lignee
Gariofoli
Xilobalcemi
Carpobalcemi
Zinziberis
Masticis
Feniculi
Anizi
Saxifragie
Seminis sparagi
Brusci
Rosarum
Granorum solis
Salis genne *Ana Dragmam semis*
¶ Aloes ad pondus omnium. Confice cum succo feniculi et fiant pillule.

Pillule de quinque generibus mirabolanorum. Secundum Nicolaum.

Recipe:
Mirabolanorum citrinorum

Píndoles capitals. Segons Arnau, versió de Rasis.

Pren:

Polpa de coloquinta	3 dracmes i 1 escrúpol
Pólvores d'Amarga de Galè	10 dracmes
Escamonea	2,5 dracmes
Turbit blanc i rascat	
Caps d'ase	de cadascun 5 dracmes

Elabora-les amb suc de fonoll i mel, després les guardes.

Píndoles artríques. Segons Nicolau.

Pren:

Còlquics	
Turbit	
Agàric	de cadascun 4 dracmes
Fusta de càssia	
Claus d'espècia	
Fusta de bàlsam	
Fruit de bàlsam	
Gingebre	
Màstic	
Fonoll	
Anís	
Saxífraga	
Llavor d'espàrrec	
Brusc	
Roses	
Mill de sol	
Sal gemma	de cadascun 0,5 dracmes

¶ Aloe, el pes de tot l'esmentat. Barreja-ho amb suc de fonoll i en fas píndoles.

Píndoles de cinc gèneres de mirabolans. Segons Nicolau.

Pren:

Mirabolans citrins	
--------------------	--

<i>Kebulorum</i>	
<i>Indorum</i>	
<i>Emblicorum</i>	
<i>Bellericorum</i>	
<i>Agarici</i>	
<i>Dia gridii</i>	
<i>Coloquintide</i>	
<i>Sene</i>	
<i>Anizi</i>	<i>Ana Unciam semis</i>
<i>Turbit</i>	
<i>Maratri</i>	
<i>Masticis</i>	
<i>Lapis lazuli</i>	<i>Ana Uncias .II. et semis et grana .VI.</i>
<i>Aloes succotrini</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Fiant pilule.</i>	

Pillule arabice. Secundum Gilabertum Anglicum, in capitulo de defectu visus.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Aloes epatici</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Brionie</i>	
<i>Azarabacare</i>	
<i>Mirre</i>	
<i>Masticis</i>	
<i>Scamonee</i>	<i>Ana Uncia .I.</i>

‡*Confice cum succo caulium vel feni; da .VII. vel .VIII.*

Pillule de fumo terre. Secundum Avicennam in libro quarto, fen. .VII., in capitulo de cura scabiey et pruritus.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Mirabolanorum citrinorum</i>	
<i>Kebulorum</i>	

Quèbuls	
Índics	
Èmblics	
Bel·lèrics	
Agàric	
Escamonea	
Coloquinta	
Sen	
Anís	de cadascun 0,5 unces
Turbit	
Llavor de fonoll	
Màstic	
Lapislàtzuli	de cadascun 2,5 unces i 6 grans
Àloe socotrí	1 unça
Fes-ne píndoles.	

Píndoles aràbigues. Segons Gilabert Ànglic en el capítol sobre defecte de la visió.

P ren:	
Àloe hepàtic	4 unces
Briònia	
Atzarí	
Mirra	
Màstic	
Escamonea	de cadascun 1 unça

¶Elabora-les amb suc de cols o bé de fonoll. Dona'n 7 o 9.

Píndoles de fumària. Segons Avicenna llibre quart, fen. VII, en el capítol sobre la cura de la sarna i del prurit.

P ren:	
Mirabolans citrins	
Quèbuls	

<i>Nigrorum</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Aloes sucotrini</i>	<i>Dragmas .VII.</i>
<i>Scamonee</i>	<i>Dragmas .V.</i>
<i>Confice cum aqua fumiterre.</i>	

Pillule alceyared.

R*ecipe:*

<i>Pulvis yere Galieni</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Masticis</i>	
<i>Mirabolanorum citrinorum, Ana</i>	<i>Dragmas .VI.</i>
<i>Aloes optimi</i>	<i>Uncias .II.</i>
<i>Fiant pillule cum sirupo sticados.</i>	

Pillule imperialis et magistrales.

R*ecipe:*

<i>Cinamomi</i>	
<i>Anizi</i>	
<i>Masticis</i>	
<i>Cardemomi</i>	
<i>Zinziberis</i>	
<i>Zedoarie</i>	
<i>Macis</i>	
<i>Nucis muscate</i>	
<i>Gariofillorum</i>	
<i>Croci</i>	
<i>Cubebe</i>	
<i>Ligni aloes</i>	
<i>Turbit</i>	
<i>Tereniabin</i>	
<i>Agarici</i>	
<i>Folliculorum sene</i>	
<i>Spicenardi</i>	
<i>Quinque mirabolanorum</i>	<i>Ana Scrupulum .I.</i>
<i>Reubarberi ad pondus omnium</i>	

Negres	de cadascun	5 dracmes
Àloe socotrí		7 dracmes
Escamonea		5 dracmes

Prepara-les amb aigua de fumària.

Píndoles d'Alceyared .

Pren:

Pólvores de Sagrada de Galè		1 unça
Màstic		
Mirabolans citrins	de cadascun	6 dracmes
Àloe òptim		2 unces

En fas píndoles amb xarop de caps d'ase.

Píndoles imperials i magistrals.

Pren:

Canyella		
Anís		
Màstic		
Cardamom		
Gingebre		
Zedoària		
Macís		
Nou moscada		
Claus d'espècia		
Safrà		
Cubeba		
Fusta d'àloe		
Turbit		
Mannà		
Agàric		
Fulles de sen		
Espicanard		
Cinc mirabolans	de cadascun	1 escrúpol

Ruibarbre, el pes de tots els esmentats abans.

‡Aloes succotrini ad pondus omnium supradictorum. Conficiantur cum sirupo rosato et violato quantum sufficit.

Pillule yliaticæ. Secundum Rasim, in Almansore, capitulo de ylyaca patione.

Recipe:

Pulpe coloquintide

Serapini

Ana Dragmas .X.

Scamonee

Dragmas .III. et scrupulum .I.

Formentur pillule cum aqua agrimonie.

Pillule bichie. Secundum Rasim, nono, Almansoris.

Recipe:

Succi liquiricie

Zucari albi

Ana Dragmas .X.

Amili

Dragaganti

Amigdalarum dulcium excor-
ticatarum

Ana Dragmas .V.

‡Cum muscillagine seminis citoniorum formentur pillule compresse ad formam lupinorum.

Pillule, secundum Rasim, in suo antidotario.

Recipe:

Aloes succotrini

Partem unam vel uncia .I.

Mirre, croci

Ana Partem semis vel Ana unciam semis

‡Fiat pulvis et cum vino greco administretur. Nos vero preperamus sub forma pillularum cum dicto vino greco et aqua endivie, et hec est intentio nostra.

**Pillule qui non balentes inscidere, iurgere faciunt.
Secundum Rasim, in capitulo de podagra et sciatica.**

Recipe:

Aloes

Dragma .I.

Scamonee

Grana .XV.

Àloe socotrí, el pes de tots els simples esmentats abans. En fas píndoles amb quantitat suficient de xarop de roses i de violetes.

Píndoles iliàtiques. Segons Rasis, a Ad Almansorem, capítol sobre l'afecció iliaca.

Pren:
 Polpa de coloquinta
 Sagapin de cadascun 10 dracmes
 Escamonea 3 dracmes i 1 escrúpol
 En formes píndoles amb aigua d'agrimònia.

Píndoles per la tos. Segons Rasis, llibre novè de «Ad Almansorem».

Pren:
 Suc de regalèssia
 Sucre blanc de cadascun 10 dracmes
 Midó
 Goma adragant
 Ametlles dolces,
 pelades de cadascun 5 dracmes
 ¶ Amb mucilag de llavor de codony en formes píndoles, aplanades com un tramús.

Píndoles segons Rasis en el seu Antidotari.

Pren:
 Àloe socotrí 1 part o bé 1 unça
 Mirra i safrà de cadascun 0,5 parts o bé 0,5 unces
 ¶ Polvoritza-ho i administra-ho amb vi grec. Nosaltres, però, ho preparem en forma de píndoles fetes amb l'esmentat vi grec i aigua d'endívia i aquesta és la nostra fórmula.

Píndoles que no es deuen mastegar sinó empassar. Segons Rasis en el capítol sobre poagra i ciàtica.

Pren:
 Àloe 1 dracma
 Escamonea 15 grans

Rosarum rubearum tritarum Grana .X.
 Ermodactilorum Dragmam semis
 Fiant pillule.

**Collirium de plumbo filii Zecarie, in pratica Ebemmesue,
 capitulo de ulceribus et vulneribus oculorum.**

Recipe:
 Plumbi usti
 Anthimomi
 Thutie ablute
 Calsecumenon
 Gumi arabici Ana Dragmas .VIII.
 Opii Dragmam semis
 Fiat sieff cum aqua pluviali.

Sieff de thure.

Recipe:
 Thuris Dragmas .X.
 Armoniaci
 Sercacolle Ana Dragmas .V.
 Croci Dragmas .II.
 Fiat sieff cum muscillagine fenugreci.

**Unguentum dia finicon. Descripcione arabica, et est
 unguentum arabicum. Secundum Ebemmesue. Expertum
 et eficax ad vulnera difficilis consolidacionis.**

Recipe:
 Foliorum keiry, salvie, triafilon, acetosi, id est ayllelhuya, halace, accorii, ana, libra .I.; terantur contriccionem bona et funde super ea, in vase lapideo, oley rosati aut mirtini et adipis zirbi, vituli, antiqui et colati, ana, libras .II. et semis; dimite per dies .VIII., deinde accipe mirre munde, aloes succotrini, ana, aureos .VIII., sercacolles aureos .VII., terantur et cribellantur et proiciantur super ea in vase alio lapideo vini albi aut succi arnaglose longe in quo cocte fuerint ex foliis earundem herbarum, ana, uncias .III., et sit vini aut succi quantitas quod suf- ...

Roses roges triturades	10 grans
Còlquic	0,5 dracmes
Fes-ne píndoles.	

**Col·liri de plom del fill de Zacarias, en el tractat de Mesué
«De les malalties», capítol sobre úlceres i ferides oculars.**

Pren:

Plom cremat	
Antimoni	
Òxid de plom cremat	
Òxid de coure	
Goma aràbiga	de cadascun 8 dracmes
Opi	0,5 dracmes

Es fa col·liri sòlid amb aigua de pluja.

Col·liri sòlid d'encens.

Pren:

Encens	10 dracmes
Resina amoníac	
Sarcocol·la	de cadascun 5 dracmes
Safrà	2 dracmes

En fas col·liri sòlid amb mucilag de fenigrec.

Ungüent de palma. Descripció aràbiga i és l'ungüent aràbig. Segons Mesué. Experimentat i eficaç en ferides de difícil cicatrització.

Pren:

4 Fulles de palma, sàlvia, trèvol d'aigua, acetosa, farigola, càlam, de cadascun, 1 lliura. Trinxa-ho ben bé i posa-ho sobre un recipient de pedra. Tira-hi per sobre oli rosat o de mirt i greix d'intestins de vedell, vell i colat, de cadascun, 2,5 lliures. Deixa-ho durant 9 dies, i després afegeix-hi mirra neta i àloe socotrí, de cadascun, 9 aureus, sarcocol·la, 7 aureus. Llavors ho trinxes i ho tamises i ho poses en un altre recipient de pedra, rega-ho amb vi blanc o suc de plantatge major en el qual s'hi hagi bullit les fulles de totes les herbes, de cadascun, 4 unces, i d'aquest vi o suc se'n pren la quantitat...

ficiat ad dissolvendum ea, et dimitte per dies .VI., et deinde reddeas ad herbas et decoque cum oleo et adipe ebullitionibus duabus, et cola, et exprime oleum et adipem, et accipe huius expressionis libras .IIII. et semis, litargiri mundi et triti contritione ultima libras .III. et in alio libras .III. et semis, calcadis uncias .III., terantur et coquantur ut superius diximus, et agitentur cum ramo palmeo similiter, et bulliat ebullitione una usque dum medecine color alteretur; deinde deponatur ab igne, sine intermissione agitando, usque dum infrigidetur, parum tunc coque muscillagina specierum que sunt in vino dissoluta ante, modicum fundas in eo, agitando cum pistello ferreo donec bona fiat eorum permixtio. Deinde perficiatur eius decoctio sicut proxime diximus, et est sanum et expertum.

Operacio ysopi humide. Secundum Ebemmesue.

Recipe:

Lanarum ovium succidarum circiter libras .LX. et funde super eas aque fontium calide quantum sufficit ad infundendum et dimitte per horas .VIII.; deinde bulliant ebullitione una et exprimatur aqua lanarum et coletur et coquatur cum facilitate in vase stagnato, agitando semper fundum cum ligno amplo, ne recipiat de vestigio adustionis aliquid, et coquatur usque dum fiet sicut mel curiens et servetur.

Ysopi cerotis, descriptione Philagri. Sccondum Ebemmesue.

Recipe:

Croci

Dragmas .V.

Bdelli

Masticis

Armoniacy

Aloes

Storacis liquide

Ana Dragmas .VII.

Cere citrine

Libra .I.

Terebentine

Uncia .I. et semis

Medulle cruris vacce

suficient per dissoldre la resta. Ho deixes durant 6 dies, en treus les herbes i ho cous amb l'oli i el greix, bullint-ho dues vegades. Després esprem l'oli i el greix, i d'aquesta expressió en prens 4,5 lliures, junt amb 3 lliures de litargiri net i finament polvoritzat, (altres autors diuen que se'n prengui 3,5 lliures) i 4 unces d'òxid de zinc. Cal trinxar-ho i coure tal com s'ha dit abans i també cal remenar-ho amb una rama de palmera, i fas que arrenqui el bull, deixant-ho bullir fins que el medicament canviï de color. Llavors ho treus del foc ràpidament, agitat-ho sense parar tota l'estona, fins que es refredi una mica. Llavors cou les espècies mucilaginoses, que abans s'han remullat amb vi i poc a poc les incorpores al preparat, remenant-ho amb una maça de ferro fins que es barregi ben bé. Finalment acaba la decocció en la forma ja dita. És medecina bona i comprovada.

Forma d'obtenir lanolina. Segons Mesué.

Pren: Aproximadament 60 lliures de llana esquilada a les ovelles, i tira-hi a sobre aigua de font ben calenta en quantitat suficient per remullar-la. Deixa-ho durant 8 hores i després es fa arrencar el bull i esprems l'aigua de la llana, ho coles i ho cous a foc ràpid en una caldera estanyada, remenant sempre el fons amb una fusta ampla, perquè no agafi cap senyal de cremat, i es cou fins que prengui consistència de mel assaonada i ja es pot guardar.

Cerat de lanolina, versió de Philagre. Segons Mesué.

P ren	
Safrà	5 dracmes
Bdel·li	
Màstic	
Resina amoníac	
Àloe	
Estorac líquid	de cadascun 7 dracmes
Cera groga	1 lliura
Trementina	1,5 unces
Medul·la de pota de vaca	

Adipis anseris
Ysopi humide

Ana Dragmas .XV.
Libra .I. et semis

¶ *Oley nardini quantum sufficit, bdellium, armoniacum et aloes dissolvantur in aqua infusionis fenugreci et camomille, et cum ceteris, fiat unguentum. Et post Philagrium, addiderunt expresionis squille uncias .III., olibani uncia .I., cepi vituli dragmas .XV. Et in alio, cere libra .I. minus quarta; et est conveniens.*

¶ Unguentum dia finicon. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*

Adipis zirbi antiqui, mundi et colati et adipis vituli antiqui, mundi et colati, ana, libra .I. et semis, colcotar uncias .IIII., oley antiqui et litargirii mundi, ana, libras .III. Terantur litargirium et colcotar contriccione ultima, et mandentur per pannum subtilem et spissum, deinde terantur cum oleo et elaboretur in permixtione eorum ante parum et oleum addendo et fiat illud, deinde colcotar, super illud adipem et coquatur cum facilitate, et agitando illud sine intermissione cum ramo palmarum, et extremitate grossa abiecta cute eius, et sint rami quorum super inscizione non preterit spatium, et quotiens exauritur humiditas rami a decoctione medicaminis, iterum alterius huiusmodi extremitate agitetur, nech non et aliorum ramorum partes humidiores incidantur in frustra et ponatur in medicamine, deinde mutantur dum exsicantur, et hoc fiat donech perficiatur eius decoccio, et fiat in terminum hore ignis, aut sicut prune, haud flamme tenuis.

Emplastrum arabicum. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*

¶ *Ex foliis erbarum earundem .I. quod in unguento dia finicon, descriptione arabica, dictum est, ana, libra .I. et semis, oley mirtini, adipis vituli antiqui, ana, uncias .VIII., mirre, aloes, ana, dragmas .XII., sarcacolle dragmas .VIII.; dissolvantur in vino herbarum sicut in predicto unguento diximus, herbe quoque conterantur ...*

Greix d'oca	de cadascun 15 dracmes
Lanolina	1,5 lliures

¶ Oli de nard en quantitat suficient. El bdellí, la resina amoníac i l'àloe els dissols en aigua d'infusió de fenigrec i camamilla, i junt amb tots els altres ingredients en fas unguent. I després de Philagre, altres autors hi afegiren 3 unces de suc d'escil·la, 1 unça d'encens i 15 dracmes de sèu de vedell. I en una altra versió: 1 lliura menys un quart de cera, i resulta convenient.

Ungüent de palma. Segons Mesué.

Pren:

Greix de l'intestí, vell, net i colat, i greix de vedell, vell, net i colat, de cadascun, 1,5 lliures, òxid de ferro, 4 unces, oli vell i litargiri purificat, de cadascun, 3 lliures. Polvoritza ben finament el litargiri i l'òxid de ferro i els passes a través d'un drap fi i espès, després els barrejes amb l'oli i treballes una mica la mescla, ho remenes tot afegint-li l'oli, i després l'òxid de ferro, i a sobre aquests, el greix. Ho fas coure a foc ràpid, remenant-ho sense parar amb una branca de palmera, la qual s'ha escorçat per l'extrem gruixut, i s'hi han practicat incisions molt juntes, i quan veus que s'ha exhaurit la humitat de la branca degut a la coccio del medicament, la substitueixes per una altra amb l'extremitat tractada d'igual manera, i ho remenes contínuament. També s'agafen les parts més humides d'altre branques i es trinxen a trocets petits, que s'introdueixen en el medicament, tot canviant-los a mida que es vagin assecant. I repeteixes aquestes operacions fins que el decuit està ben acabat, cosa que es fa en una hora de foc, bé sobre brases, bé sobre flama tènue.

Emplastre aràbig. Segons Mesué.

Pren:

¶ Les fulles de les herbes que s'han esmentat en la versió aràbiga de l'ungüent de palma, de cadascuna, 1,5 lliures; oli de mirt i greix de vedell, antic, de cadascun, 9 unces; mirra i àloe, de cadascun, 12 dracmes; sarcocol·la 9 dracmes. I ho dissols en vi d'herbes tal com diguérem en l'esmentat unguent. Trinxa també les herbes....

contriccione ultima, et fundantur super eum oleum et adeps et muscillagines rerum, et cum eis vitrioli aureos .III. ponantur, et coquantur omnia cum facilitate, et fiat sicut pulmentum, et administretur in panno aut in tenta. Et quandoque disolvuntur species in succo arnaglose longe aut ample et proprie in state, et est experimentum nobile.

Ungunetum cerazeos, magnum. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*

<i>Armoniacy</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Bdelli</i>	
<i>Olibani masculini</i>	
<i>Aristologie</i>	
<i>Sercacolle</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Mirre</i>	
<i>Galbani</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Litargiri</i>	<i>Dragmas .XV.</i>
<i>Aloes</i>	
<i>Opoponacis</i>	<i>Ana Dragmas .II. et semis</i>
<i>Floris eris</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Resure</i>	<i>Dragmas .XIII.</i>
<i>Cere albe</i>	<i>Uncias .II.</i>
<i>Oley quantum sufficit.</i>	

¶ Armonicum et bdellium disolvantur in aceto, litargirium teratur, et decoquatur cum oleo donech liqueffiat, et tunch removeatur ab igne donech infrigidetur parum et proice super ipsum armonicum, bdellium dissolutum in aceto et reduch ad ignem donech coaguletur, et post illud, proice super ipsum reliquas medecinas et administretur.

Unguentum atarnite, magnum. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*

<i>Succi artanite</i>	<i>Libras .III.</i>
<i>Succi cucumeris asinini</i>	<i>Libra .I.</i>

ben trinxades, i hi tires per sobre els olis, els greixos, i mucilags i junt amb ells, hi afegeixes 3 aureus de vitriol, i ho cous tot junt, a foc ràpid, i ho fas com si fos un menjar. S'aplica posat entre roba o lona. Algunes vegades es dissolen les espècies en suc de plantatge llarg o ample, particularment a l'estiu, i és una fórmula excel·lent.

Ungüent cerat, magne. Segons Mesué.

Pren:

Resina amoníac	
Bdel·li	
Encens mascle	
Aristolòquia	
Sarcocol·la	de cadascun 5 dracmes
Mirra	
Gàlban	de cadascun 4 dracmes
Litargiri	15 dracmes
Àloe	
Opopònac	de cadascun 2,5 dracmes
Òxid de coure	3 dracmes
Resina de pi	14 dracmes
Cera blanca	2 unces
Oli en quantitat suficient.	

¶ Dissols l'amoníac i el bdel·li en vinagre. Polvoritza el litargiri i el cous amb l'oli fins que es desfaci, llavors el treus del foc i deixes que es refredi una mica, i hi tires per sobre l'amoníac i el bdel·li que has dissolt en vinagre, ho tornes al foc fins que es coaguli, i finalment hi tires per sobre els restants ingredients, i ja pot usar-se.

Ungüent de ciclamen, magne. Segons Mesué.

Pren:

Suc de ciclamen	3 lliures
Suc de cogombre d'ase	1 lliura

<i>Oley yrini</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Butiri vaccini</i>	<i>Libra .I.</i>
<i>Pulpe coloquintide</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Polipodi</i>	<i>Uncias .VI.</i>
<i>Euforbi</i>	<i>Unciam semis</i>

¶*Que terenda sunt tere et submerge in succis et oleis, et pone in vase vitreato, stricti orifici, et stringe capud eius, et dimite per dies octo, deinde buliat totum ebullitione una, et coletur, et proice super colaturam serapini aureos .V., mirre aureos .II. ita quod resolvantur prius in aceto vini quantitate sufficiente, et agrega omnia simul et buliant agitando semper cum fuste usque ad succorum fere consumptionem, tunch proice super ea cere uncias .V., fellis vaccini aureos .V. Ferveat cum eis usque dum liquefiat cera, deinde pulveritza super ea sic conterendo, scamonea, aloes, mezereon, coloquintide, ana, aureos .V., euforbi aureos .II., salis gemme aureos .III., turbit aureos .V., piperis longi, zinziberis, camomille, ana, aureos .II.; conficiantur et administrentur.*

Unguentum atarnite, parvum. Secundum Ehemmesue.

R*ecipe:*

<i>Succi atarnite</i>	
<i>Succi radice felicis</i>	
<i>Succi radice ebuli</i>	<i>Ana Uncias .VIII.</i>
<i>Succi extremitatum</i>	
<i>Tamarisci</i>	<i>Uncias .II.</i>
<i>Oley yrini</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Ysopi umide</i>	<i>Uncias .V.</i>
<i>Armoniaci</i>	
<i>Bdelli</i>	<i>Ana Dragma .I. et semis</i>
<i>Cere citrine</i>	<i>Uncias .VI.</i>
<i>Aceti quantum sufficit</i>	
<i>Corticis radice caperis</i>	<i>Uncia .I. et semis</i>
<i>Spicenardi</i>	<i>Dragmaa .III.</i>
<i>Fiat sicut superius diximus.</i>	

Oli d'iris	2 lliures
Mantega de vaca	1 lliura
Polpa de coloquinta	3 unces
Polipodi	6 unces
Euforbi	0,5 unces

☿ Tritura tot el que cal triturar, submergeix-ho en els suc i olis i posa-ho en un atuell vidrat de boca estreta, tapant-ne l'extrem. Deixa-ho per espai de vuit dies, passats els quals, li fas arrencar el bull, ho coles i en el colament hi tires 5 aureus de sagapin i 2 aureus de mirra, que abans s'han dissolt en suficient quantitat de vinagre de vi. Barreja-ho tot junt, i ho bulls, remenant-ho contínuament amb una fusta, fins que obtinguis la consumpció dels suc. Llavors tira-hi per sobre 5 unces de cera i 5 aureus de fel de vaca, fes-ho bullir tot junt fins que la cera quedi líquida, després es polvoritza per sobre, reduïts a pols ben fina, escamonea, àloe, olivella i coloquinta, de cadascun, 5 aureus, euforbi, 2 aureus, sal gemma, 3 aureus, turbit, 5 aureus, pebre llarg, gíngebre i camamilla, de cadascun, 2 aureus. Es treballa ben bé, i ja pot administrar-se.

Ungüent de ciclamen, reduït. Segons Mesué.

Pren:

Suc de ciclamen	
Suc d'arrel de falguera	
Suc d'arrel d'èbul	de cadascun 8 unces
Suc de summitat	
de tamarisc	2 unces
Oli d'iris	2 lliures
Lanolina	5 unces
Resina amoníac	
Bdel·li	de cadascun 1,5 dracmes
Cera groga	6 unces
Vinagre en quantitat suficient	
Escorsa d'arrel de tàpera	1,5 unces
Espicanard	4 dracmes

Fes-ho tal com hem dit abans.

Unguentum rosatum. Secundum Ehemmesue.**Recipe:**

¶ *Ansugie porcine recentis quantitatem quam volueris, lavetur in aqua calida novies et tantundem cum aqua frigida lavacione ultima, deinde terantur cum ea rosarum rubearum recentium quantum ipsa est, et dimitantur marcescere per dies septem, deinde coquantur cum facilitate et colentur, et iterum tantundem rosarum terantur et dimitantur per alios .VII. scilicet dies et fundatur super ipsum succi rosarum circiter partem semis, oley amigdalini partes .VI. et iterum coquantur cum facilitate usque ad succi consumptionem, deinde reponatur et administretur.*

Unguentum bazilicon, magnum. Secundum Ehemmesue.**Recipe:**

Cere albe

Resure

Cepi vaccini

Glutinis picis

Olibani

Mirre

Ana Quantum volueris

¶ *Oley quantum sufficit; in alio cere uncias .VI., picis uncias .III., et aliorum Ana uncia .I. et semis.*

Cerotum sandelatum. Secundum Ehemmesue.**Recipe:**

<i>Rosarum</i>	<i>Dragmas .XII.</i>
<i>Sandelorum rubeorum</i>	<i>Dragmas .X.</i>
<i>Sandeli albi, et</i>	
<i>Citrini</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Boli armeni</i>	<i>Dragmas .VII.</i>
<i>Spodii</i>	<i>Dragmas .III.</i>
<i>Camphore</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Cere albe</i>	<i>Dragmas .XXX.</i>
<i>Oley rosati</i>	<i>Libra .I.</i>

Ungüent rosat. Segons Mesué.**P**ren:

Greix de porc, recent, en la quantitat que vulguis. Es renta nou vegades amb aigua calenta, i altres tantes, amb aigua freda, i després de l'última rentada, hi barreges roses roges recents ben trinxades, en quantitat suficient, i ho deixes macerar durant set dies. Després cou-ho a foc ràpid i ho coles, barreja-hi altra vegada roses, i deixa-ho reposar set dies més. Llavors hi afegeixes suc de roses, aproximadament mitja part, i 6 parts d'oli d'ametlles, i ho cous de nou a foc ràpid fins a la total consumpció del suc. Pot guardar-se pel seu ús.

Ungüent d'alfàbrega, magne. Segona Mesué.**P**ren:

Cera blanca
Resina
Seu de vaca
Pega
Encens
Mirra

de cadascun el que volgueres

¶ Oli en quantitat suficient. En una altra recepta: Cera 6 unces, pega 3 unces, i dels altres simples, de cadascun, 1,5 unces.

Cerat de sàndal. Segons Mesué.**P**ren:

Roses	12 dracmes
Sàndals rojos	10 dracmes
Sàndal blanc i	
Citrí	de cadascun 6 dracmes
Bol d'Armènia	7 dracmes
Marfil cremat	4 dracmes
Càmfora	2 dracmes
Cera blanca	30 dracmes
Oli de roses	1 lliura

¶ *Confficiantur et administrentur et sunt qui lavant oleum et ceram prius, et postea permiscent cum aliis, et est melius.*

Cerotum Galieni. Secundum Ebemmesue.

R*ecipe:*

¶ *Cere albe uncias .II., oley rosati uncias .IIII. et sit radix oley, oleum onfancinum, aque fontium clare et proprie, vehementis frigoris, quantum sufficit, oleum multotiens et bene lavetur lavacionibus multis, et quanto magis elaboratur in lavando, illud fit excellentius, ultimo vero, conquassetur cum aceto albo et claro pauco et servetur.*

Unguentum egipsiacum, magnum. Secundum Ebemmesue.

R*ecipe:*

<i>Floris eris</i>	<i>Aureos .V.</i>
<i>Mellis</i>	<i>Aureos .XIII.</i>
<i>Aceti forti</i>	<i>Aureos .VII.</i>

¶ *Coque super ignem donech inspicietur; et sunt qui addunt olibani masculi triti aureos .II. et semis.*

Unguentum tria farmacum. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*

¶ *Litargiri triti sicut alcohol partem unam et funde super ipsum nunch oleum, nunch acetum, et teratur et decoquatur et propie quantum sufficit, et administretur.*

Ysopi cerotum. Secundum Ebemmesue.

R*ecipe:*

<i>Cere citrine</i>	
<i>Terebentine</i>	<i>Ana Dragmas .XII.</i>
<i>Oley yrini</i>	<i>Uncias .IIII.</i>
<i>Ysopi umide</i>	<i>Uncias .II.</i>
<i>Et ex eis fiat unguentum et administretur.</i>	

¶ Unguentum palmeum. Secundum Ebemmesue.

¿Barreja-ho bé i ja pots administrar-ho. Hi ha qui renta primer l'oli i la cera, i després els barregen amb la resta, i és millor.

Cerat de Galè. Segons Mesué.

Pren:
 ¿Cera blanca, 2 unces, oli de roses, 4 unces, i que sigui fet amb oli d'olives verdes, que és el primer oli que s'obté; aigua de font, clara, neta i molt freda, la necessària. Moltes vegades, l'oli es renta ben bé varies vegades, i com més es renta, millor resulta el preparat. Per últim s'hi barreja una mica de vinagre blanc i bo, i es guarda.

Ungüent egipciac, magne. Segons Mesué.

Pren:

Flor de coure	5 aureus
Mel	14 aureus
Vinagre fort	7 aureus

¿Ho has de coure al foc fins que espessi. Hi ha qui afegeix 2,5 aureus d'encens mascle ben triturat.

Ungüent dels tres fàrmacs. Segons Mesué.

Pren:
 ¿Litargiri triturat fins a textura de kool, una part, i tira-hi per sobre, alternant, oli i vinagre. Ho barreges bé i ho cous el temps necessari, i ja pots administrar-ho.

Cerat de lanolina. Segons Mesué.

Pren:

Cera groga	
Trementina	de cadascun 12 dracmes
Oli d'iris	4 unces
Lanolina	2 unces

Amb tots ells en fas unguent, i ja el pots administrar.

¿Ungüent de palma. Segons Mesué.

<i>Oley veteris</i>	<i>Libras .III.</i>
<i>Ansugie veteris depu- rate a sale</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Litargiri</i>	<i>Libras .III.</i>
<i>Vitreolii</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>¶Conficiantur ut decet; fiat unguentum cum lignis palmarum.</i>	

Unguentum citrinum. Secundum Nicolaum.

R <i>ecipe:</i>	
<i>Borracis</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Camphore</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Coralli albi</i>	<i>Dragmam semis</i>
<i>Amenti dulcis</i>	<i>Dragma .I.</i>
<i>Dragaganti albi</i>	
<i>Amili</i>	
<i>Cristalli</i>	
<i>Umblici marini</i>	
<i>Antalis</i>	
<i>Dentalis</i>	
<i>Olibani albi</i>	
<i>Nitri</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Marmoris albi</i>	<i>Dragmas .II.</i>
<i>Gerce serpentarie</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Ceruze comunis</i>	<i>Uncias .VI.</i>

¶Hoc modo fit: tere dragagantum et umblicos marinos in mortario marmoreo cum pistello ferreo in simul, cetera sigillatim in eodem mortario terantur, et cum panno subtili albo cribentur, et cum ansugie porcine novelle albissime libra .I. et semis, cepi pecorini vel caprini uncia .I. et semis, ansugie galline resensis uncia .I. Confice sich: caldarium plenum aque super ignem buliat et cacabus cum ansugiis in caldario pendat in ipsa aqua, et de ipso calore aque, liquefiant ansugie, et liquefacte, per subtilem pannum album colentur in catinum, et mox totus pulvis apponatur, preter cam-

Oli vell	3 lliures
Greix vell	
sense sal	2 lliures
Litargiri	3 lliures
Vitriol	4 unces
☞Treballa-ho amb una rama de palma fins que quedi ungüent.	

Ungüent cítric. Segons Nicolau.

P ren:	
Borraix	2 dracmes
Càmfora	1 dracma
Corall blanc	0,5 dracmes
Ametlles dolces	1 dracma
Goma adragant blanca	
Midó	
Cristall de roca	
Cargolí de mar	
Pedra antal	
Pedra dental	
Encens blanc	
Nitre	de cadascun 3 dracmes
Marbre blanc	2 dracmes
Serpentària	1 unça
Cerussa comú	6 unces

☞Fes-ho d'aquesta manera: tritura la goma adragant i els cargolins marins, tots junts, en un morter de marbre amb la maça de ferro. Trinxa els altres, un per un, en el mateix morter i els tamises a través d'un drap molt fi i clar. Barreja-ho amb 1,5 lliures de greix de porc, recent i blanquíssim, 1,5 unces de sèu de corder o de cabra i 1 unça de greix, recent, de gallina. Treballa-ho així: fes bullir una caldera plena d'aigua, i penja a sobre d'aquesta, una marmita on s'han col·locat els greixos, i pel mateix calor de l'aigua, aquests greixos es tornen líquids, i un cop líquats, es colen a través d'un drap fi i clar, tot traspasant-los a una altra marmita. Immediatament hi afegeixes tots les pólvores, a excepció de la cà-

phoram et borracem, cum spatula semper agitando ut omnium bona fiat incorpositio; hoc facto, in uno citro cavato vel duobus, mittatur, et ponatur, et cum spatula semper agitando, pulvis camphore et borracis nech incipiat frigescere agitetur semper, et cum infrigidatum fuerit recundatur. ¶ Et nota quod in libris .I. pulveris debent poni .VIII. libras ansugie.

Unguentum alabastris nardi preciosi quam ro-

mani de Ierusalem adduxerunt tempore quo dominus noster Ihesus Cristus crucifixus fuit; probatum omnibus febribus et rigoribus ach secundum Gilabertum Anglicum, in capitulo de retentione menstruorum, libro septimo.

Recipe:

Savine viridis	Uncias .V.
Gallarum cipressi	Dragmas .XL. V.
Roris marinis viridis	
Foliorum edere terrane viridis	
Mille folii	
Artemisie	
Fenugreci	
Herbe benedicte	
Seminis lini	Ana Uncia .I.

¶ Hec omnia simul trita, deinde in aqua libras .XII. et semis mite et dimitte macerari usque ad tertium diem, postea adde oley libras .V. diligenter cum suma cautela tamdiu quoque usque ad oleum perveniat ut tota aqua desciccetur, remoto vero ab igne et, colato per saculum, mitte bone cere, colofonie, terbentine, galbani, gumi, edere, piscis ispanie, rasine, olibani, masticis, omnium horum, Ana, uncias .V., storacis calamite, corimbri, spicenardi omnium .III., libra .I., balsami uncias .III. que terenda sunt tere que liqueffienda liquefach in simul mixtis, omnibus cum spatula diu agitando, commisce; deinde reserva usui.

Unguentum Marciato. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Cere albe	Libras .II.
Oley	Libras .VIII.
Roris marini	
Foliorum lauri	Ana Uncias .VIII.

fora i el borraix, agitant-ho tota l'estona amb una espàtula, perquè de tot se'n faci una bona barreja. Fet això, hi incorpores una o dues llimones buidades i ho fas bullir, i quan comença a bullir posa-ho altra vegada sobre la caldera, i remenant-ho sempre amb l'espàtula, hi barrejes les pólvores de càmfora i borraix, i continues removent fins que es refreda, i quan s'ha refredat, ho guardes per al seu ús. I tingues present, que per cada lliura de pólvores, s'han de posar 8 lliures de greix.

Ungüent d'alabastre i nard preciós, que els ro-

mans portaren de Jerusalem en el temps que Nostre Senyor Jesucrist fou crucificat. Provat en totes les febres i calfreds. Segons Gilibert Ànglic, capítol sobre retenció dels fluxes, llibre setè.

Pren:

Savina fresca	5 unces
Baies de xiprer	45 dracmes
Romaní fresc	
Fulles d'eura terrera fresques	
Milfulles	
Artemísia	
Fenigrec	
Herba de Sant Benet	
Llavor de llinet	de cadascun 1 unça

ç Tritura-ho tot junt, després posa-ho en 12,5 lliures d'aigua i deixa-ho macerar fins al tercer dia. Finalment afegeix-hi 5 lliures d'oli, i ràpidament i amb molt de compte, posa-ho al foc fins que en quedi l'oli i en surti tota l'aigua. Apartat del foc, i colat a través d'una mànega, posa-hi cera bona, colofònia, trementina, gálban, goma d'eura, pega d'Espanya, encens i màstic, de tot plegat, a parts iguals, 5 unces; resina estorac, encens judaic i espicanard, de tots tres 1 lliura; bàlsam 4 unces. Trinxa el trinxable, fes fondre els que calgui liquar, barrejant-ho tot amb una espàtula i mescla-ho bé remenant-ho molt de temps. Després guarda-ho per al seu ús.

Ungüent de Marcià. Segons Nicolau.

Pren:

Cera blanca	2 lliures
Oli	8 lliures
Romaní	
Fulles de llorer	de cadascun 8 unces

<i>Rutte</i>	<i>Uncias .VII.</i>
<i>Amarici</i>	<i>Uncias .VI.</i>
<i>Esbri</i>	
<i>Balsamite</i>	
<i>Savine</i>	
<i>Lilifagi</i>	
<i>Ozimi</i>	
<i>Pollii</i>	
<i>Calamenti</i>	
<i>Artemisie</i>	
<i>Enule</i>	
<i>Betonice</i>	
<i>Branche urcine</i>	
<i>Spargule</i>	
<i>Herbe venti</i>	
<i>Pinpinelle</i>	
<i>Agrimonie</i>	
<i>Absintii</i>	
<i>Herbe paralisiss</i>	
<i>Herbe sancte Marie</i>	
<i>Simarum sambucini</i>	
<i>Crasule</i>	
<i>Mille folii</i>	
<i>Sempervine</i>	
<i>Camedrey</i>	
<i>Centauree</i>	
<i>Fragule</i>	
<i>Quinquefolii</i>	
<i>Herbethe trait</i>	<i>Ana Uncias .IIII. et semis</i>
<i>Enici radiccis</i>	
<i>Cimini</i>	
<i>Mirte</i>	<i>Ana Uncias .IIII.</i>

Ruda	7 unces
Tamarisc	6 unces
Flor de sàlvia	
Menta aquàtica	
Savina	
Sàlvia	
Llavor d'alfàbrega	
Poliol	
Calaminta	
Altimira	
Ènula	
Betònica	
Acant	
Herba prima	
Morella roquera	
Pimpinella	
Agrimònia	
Donzell	
Primavera	
Herba de Santa Maria	
Flor de saüc	
Cràssula	
Milfulles	
Sempreviva	
Camedri	
Centàurea	
Maduixera	
Cinc-en-rama	
Ortiga morta	de cadascun 4,5 unces
Arrel de malví	
Comí	
Mirt	de cadascun 4 unces

<i>Fenugreci</i>	<i>Uncia .I. et semis</i>
<i>Butiri</i>	<i>Uncia .I. et dragmas .II.</i>
<i>Urtice</i>	
<i>Viole</i>	
<i>Papaveris nigri</i>	
<i>Mente sarracenicæ</i>	
<i>Et alie mente</i>	
<i>Pollitrici</i>	
<i>Lapacioli</i>	
<i>Cardumcelli</i>	
<i>Matrisilve</i>	
<i>Maturelle</i>	
<i>Herbe muscate</i>	
<i>Aleluya</i>	
<i>Lingue servine</i>	
<i>Crispule</i>	
<i>Camphorate</i>	
<i>Storacis</i>	
<i>Medulle cervine</i>	<i>Ana Uncia .I. et semis</i>
<i>Adipis urcini</i>	
<i>Gallinacei</i>	
<i>Masticis</i>	<i>Ana Uncia .I.</i>
<i>Turis</i>	<i>Unciam semis</i>
<i>Oley nardini</i>	<i>Uncias .II.</i>

¶ *Herbe colligantur in medietate mensis maii uno die omnes herbes iste colligantur, vel duobus, si potest, ab hora tertia usque ad meridiem. Conficiantur sich: herbas tritas diebus .VII. in optimo et odorifero vino infunde, octavo vero die ad lentum ignem ponantur, et cum vino aliquantulum consumari incipiat, addatur supra dictum oleum et buliant donech incipiant diminui. Deinde studiose colentur, et proiectis erbis, iterum super ignem ponatur, et cum incipit bullire, pone butirum et ansugiam aliquantulum contussam et oleum nardinum, masticem et olibanum et postea ceram, et cum cera liquefacta fuerit, semper cum spatula agitando, ab igne deponatur, et cum coagulatum fuerit, in vase reserva.*

Fenigrec	1,5 unces
Mantega	1 unça i 2 dracmes
Ortiga	
Violeta	
Cascall negre	
Menta romana	
I altres mentes	
Falzia roja	
Agrella	
Cardet	
Mareselva	
Valeriana	
Sàlvia romana	
Acetosa	
Llengua de cérvol	
Matricària	
Broïda femella	
Resina estorac	
Medul·la de cérvol	de cadascun 1,5 unces
Greix d'ós	
Greix de gallina	
Màstic	de cadascun 1 unça
Encens	0,5 unces
Oli de nard	2 unces

☞Cull les herbes a mitjans del mes de maig. Totes aquestes herbes s'apleguen en un dia o dos; si pot ser, des de l' hora tèrcia fins a migdia. S'elabora així: infon les herbes trinxades en vi bo i odorífer durant 7 dies, al vuitè dia ho poses sobre foc lent, i quan el vi es comenci a consumir, hi afegeixes l'esmentat oli i el bulls fins que comenci a disminuir. Llavors ho coles amb molt de compte i, tretes les herbes, posa-ho de nou al foc, quan comenci a bullir, afegeix-hi la mantega i el greix un xic aixafat, i l'oli de nard, el màstic i l'encens, i finalment la cera i quan la cera es faci líquida, agitant sempre amb l'espàtula, ho treus del foc, i un cop hagi pres, guarda-ho en un atuell.

Unguentum Aragon. Secundum Nicolaum.

R ecipe:	
Roris marini	
Majorane	
Radicis iari	
Serpilli	
Rutte	
Radicis siccidis	Ana Uncias .IIII. et semis
Foliorum lauri	
Savine	
Salvie	Ana Uncias .III.
Policarie maior	
et minor	Uncias .VIII.
Brionie	Uncias .III.
Laureole	Uncias .VIII.
Nepite	Libram semis
Masticis	
Olibani	Ana Dragmas .VII.
Piretri	
Euforbi	
Zinziberis	
Piperis	Ana Uncia .I.
Oley muscellini	Unciam semis
Petroley	Uncia .I.
Adipis urcini	
Oley laurini	Ana Uncia .III.
Butiri	Uncias .IIII.
Oley comunis	Libras .V.
Cere	Libra .I. et uncias .III.

☿ *Herbe et radices hora supra dicta colligantur, et in uno vel duobus diebus, ut dictum est in unguento marciatonis, fortiter contussis ponantur in oleo per .VII. dies, octavo autem die super ignem ponantur, et cum bullire inceperint, addatur oleum laurinum, butirum, adeps urcini et cera liquefacta, adde petroleum et muscellinum, postea ...*

Ungüent d'ajuda. Segons Nicolau.

P ren:	
Romaní	
Moraduix	
Arrel de càlam	
Serpoll	
Ruda	
Arrel de cogombre d'ase	de cadascun 4'5 unces
Fulles de llorer	
Savina	
Sàlvia	de cadascun 3 unces
El·lèbor negre	
El·lèbor blanc	9 unces
Briònia	3 unces
Laurèola	9 unces
Nepta	0,5 lliures
Màstic	
Encens	de cadascun 7 dracmes
Pelitre	
Euforbi	
Gingebre	
Pebre	de cadascun 1 unça
Oli almescat	0,5 unces
Petroli	1 unça
Greix d'ós	
Oli de llorer	de cadascun 3 unces
Mantega	4 unces
Oli comú	5 lliures
Cera	1 lliura i 3 unces

☞Aplegues les herbes i les arrels a l'hora esmentada abans, i en un o dos dies, tal com ja s'ha dit per a l'ungüent de Marciaton. Ben trinxades, les deixes dins l'oli durant 7 dies, i al vuitè, les poses al foc, i quan comencen a bullir, hi afegeixes l'oli de llorer, la mantega, el greix d'ós i la cera, prèviament fosa, després afegeix-hi el petroli i l'oli almescat i finalment....

masticem et olibanum, zinziber, piper et piretrum, euforbium, tunch ab igne deponatur et recondatur.

Unguentum Agripa. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*

<i>Brionie</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Radicis ebuli</i>	
<i>Tribuli marini</i>	<i>Ana Uncias .II.</i>
<i>Radicis siccidis</i>	<i>Libra .I.</i>
<i>Squille</i>	<i>Uncias .VI.</i>
<i>Yreos</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Radicis felicis</i>	<i>Uncias .II.</i>

¶ Omnes radices ter vel quater bene abluantur, et in pilo marmoreo terantur, et in .III. libris oley ponantur per duos dies sed si per .VI. vel septem dimitantur plus valet, quia calorem et odorem sibi efficaciam vendicat; tercio vero vel ut dictum est, ad ignem ponatur, et tamdiu buliat donech incipiat dimiti, deinde ponatur in suco et exprimendo coletur, et cum colatum fuerit, super ignem ponatur, et cum bulire inceperit, ponatur cere albissime, uncias .XV., et liquefacta cera, ab igne deponatur et, cum infrigidatum fuerit, collige et serva.

Unguentum dialtea. Secundum Nicolaum.

R*ecipe:*

<i>Evisci radicis</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Seminis lini</i>	
<i>Seminis fenugreci</i>	<i>Ana Libra .I.</i>
<i>Squille</i>	<i>Libram semis</i>
<i>Oley</i>	<i>Libras .III.</i>
<i>Cere</i>	<i>Libra .I.</i>
<i>Terebentine</i>	
<i>Gumi edere</i>	
<i>Galbani</i>	<i>Ana Uncias .II.</i>
<i>Colofonie</i>	
<i>Rezine</i>	<i>Ana Libram semis</i>

el màstic i l'encens, el gingebre, el pebre i el pelitre i l'euforbi; llavors ho treus del foc i ho guardes.

Ungüent d'Agripa. Segons Nicolau.

P ren:	
Briònia	2 lliures
Arrel d'évol	
Castanya d'aigua	de cadascun 2 unces
Arrel de cogombre d'ase	1 lliura
Escil·la	6 unces
Iris	3 unces
Arrel de falguera	2 unces

¶ Renta totes les arrels tres o quatre vegades i les trinxes bé en un piló de marbre i les poses en oli durant dos dies. Val més que les deixis 7 o 8, perquè acreixen en calor, olor i eficàcia. El tercer dia o l'altre que s'ha dit, les poses al foc fins que bullin, i quan han arrencat el bull les treus i les poses en un sac i les coles tot expremet-les. Quan ja estigui colat ho poses sobre el foc i quan comença a bullir, afegeix 15 unces de cera blanquíssima, i un cop fosa la cera, treu-ho del foc i quan estigui fred, guarda-ho pel seu ús.

Ungüent d'altea. Segons Nicolau.

P ren:	
Arrel de malví	2 lliures
Llavor de llinet	
Llavor de fenigrec	de cadascun 1 lliura
Escil·la	0,5 lliures
Oli	4 lliures
Cera	1 lliura
Trementina	
Goma d'aura	
Gàlban	de cadascun 2 unces
Colofònia	
Resina	de cadascun 0,5 lliures

Omnes radices bene abluantur et terantur, similiter semen lini, fenugreci, squille, et cum bene trita fuerint, ponantur in .VII. libris aque per .III. dies; quarto autem die ponatur super ignem et buliant donech inspicietur; deinde paulatim in sacco ponatur, et cum exprimere volueris, addatur aliquantulum ferventis aque ab abstractionem illius succi viscosi. De succo isto accipiatur libras .II. et ponatur in libris quatuor oley, et buliant ad succi consumptionem, quod erit cum nichil succi supernataverit; postea addatur libra .I. cere, et cum liquefacta fuerit, addatur terbentina, postea gumi edere et galbani contussi et ultimum ponatur pulvis colofonie et resine, et cum coctum fuerit, deponatur ab igne, cum infrigidatum fuerit diligenter reponere.

Unguentum fuscum. Secundum Nicolaum. Idest, nigrum.

Recipe:

Oley	Libra .I. et semis
Cere	Uncias .III.
Colofonie	Uncias .II.
Gumi serapini	
Picis navalis	Ana Uncias .II.
Masticis	
Galbani	
Terebentine	
Olibani	
Armoniach	
Oppoaponacis	Ana Uncias .II.

‡Confice sich: oleum in olla super ignem mitatur ut buliat; tunch aponatur cera deinde calafonia, qua liquefacta, aponatur pix navalis, post gumi serapini et terbentina et ad ultimum mastix et olibanum, ita tamen ut omnia terantur prius preter picem navalem et terbentinam, et cum spatula semper agitando, donech omnia bene liquefiant, et donech bene coctum sit, deinde cum infrigidatum fuerit reservetur.

Unguentum populeon.

Recipe:

Oculorum populi	Libra .I. et semis
Papaveris	

Renta bé totes les arrels i les trinxes. Igualment fas amb la llavor de llinet, el fenigrec i l'escilla, i quan estiguin ben trinxades, les remulles en 7 lliures d'aigua durant 3 dies, al quart dia les poses sobre el foc i deuen bullir fins que espessin, després, poc a poc, les poses dins una mànega, i quan vulguis espremer-ho, afegeix-hi una mica d'aigua bullent per treure'n bé el suc viscos. Pren 2 lliures d'aquest suc i barreja-ho amb 4 lliures d'oli i ho bulls fins a consumpció del suc, que serà quan cap líquid hi sobrenedi. Després afegeix una lliura de cera, i quan quedi líquida, afegeix-hi la trementina, tot seguit la goma d'eura i el gálban, i per últim les pólvores de colofònia i la resina, i quan estigui cuit, treu-ho del foc. Una vegada s'hagi refredat guarda-ho ràpidament.

Ungüent fosc. Segons Nicolau. Això és, negre.

P ren:	
Oli	1,5 lliures
Cera	4 unces
Colofònia	2 unces
Sagapin	
Pega de calafat	de cadascun 2 unces
Màstic	
Gálban	
Trementina	
Encens	
Resina amoníac	
Opopònac	de cadascun 2 unces

☞Fes-ho així: Posa l'oli en una olla sobre el foc perquè bulli, llavors tira-hi la cera, després la colofònia, i quan aquesta quedi líquida, hi afegeixes la pega de calafat, després la goma sagapin i la trementina i per acabar el màstic i l'encens. Llevat de la pega de calafat i de la trementina, tots els altres ingredients s'hauran d'haver trinxat prèviament. Remena-ho sempre amb una espàtula, fins que tot resti ben líquid i quedi ben cuit. Finalment quan s'hagi refredat, guarda-ho.

Ungüent de pollancre (o populeó).

P ren:	
Gemmes de pollancre	1,5 lliures
Cascall	

*Foliorum mandragore**Simarum rubi**Foliorum insquiami**Molatri**Vernicularis**Lactuce**Sempervine**Bardane**Viole**Cardumcelli**Umblicum veneris**Ana Uncias .III.**Ansugie porcine novelle**Sine sale**Libras .II.*

☿ *Oculorum populi per se bene pistentur, et iterum, cum ansugia pistentur, inde magdaliones informentur, per .II. dies dimitantur, tercio vero die omnes herbe supradicte colligantur, et per se, bene terantur, et cum magdalionibus per .VIII. dies reserventur, et postea, vero, magdaleones frustratim in caldario cum libra .I. odoriferi et optimi vini ponantur, et buliant usque ad consumptionem vini, cum spatula semper agitando, per sacum expressum bene cola, et colatum, dimite infrigidari, et in vase reconde.*

Unguentum ponfiligos. Secundum Guidonem.

R*ecipe:*

*Oley rosarum**Cere albe**Ana Uncias .V.**Succi solatri**Uncias .IIII.**Ceruze lote**Uncias .II.**Plumbi usti**Tutie**Ana Uncia .I.**Turris**Unciam semis**Misse et fiat unguentum ut decet.*

Unguentum apostolorum. Secundum Avicenna, in .V. canoni.

Fulles de mandràgora
 Summitat tendra de pruner
 Fulles de jusquiàm
 Morella
 Crespinell
 Lletuga
 Sempreviva
 Bardana
 Violeta
 Cardet
 Barretets de cadascun 3 unces
 Greix de porc, recent
 sense sal 2 lliures

¶ Aixafà ben bé les gemmes del pollancre i les pastes amb el greix i en fas magdaleons que deixes reposar dos dies, al tercer dia prens totes les herbes esmentades, les trinxes ben bé i les afegeixes als magdaleons. Passats 8 dies, talla els magdaleons a troços ben petits i tira'ls dins una caldera junt amb una lliura de vi odorífer i de la millor qualitat, i ho fas bullir fins a consumpció del vi, agitant-ho sempre amb una espàtula. Finalment ho coles bé per una mànega, i un cop colat, deixa-ho refredar i guarda-ho dins un recipient.

Ungüent d'òxid de zinc. Segons Guy.

Pren:
 Oli de roses
 Cera blanca de cadascun 5 unces
 Suc de morella 4 unces
 Cerussa esmicolada 2 unces
 Plom cremat
 Òxid de zinc de cadascun 1 unça
 Encens 0,5 unces
 Barreja-ho i fes-ne ungüent per guardar.

Ungüent dels apòstols. Segons Avicenna, en el cinquè Cànnon.

Recipe:

<i>Litargiri mundi</i>	<i>Dragmas .VIII.</i>
<i>Cere albe</i>	
<i>Rasine</i>	
<i>Armoniaci</i>	
<i>Terbentine</i>	<i>Ana Dragmas .XIII.</i>
<i>Oppoponacis</i>	
<i>Floris eris</i>	<i>Ana Dragmas .II.</i>
<i>Aristologie longe</i>	
<i>Turis masculini</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Mirre</i>	
<i>Galbani</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Bdelli</i>	<i>Dragmas .VI.</i>

¶ *Gume infundantur in aceto vini, et disolvantur, et decoquantur omnia; in state cum duabus libris oley, et in hyeme, cum tribus.*

Unguentum album. Secundum Rasim, in capitulo de adustione, inquit confert adustione ignis.

Recipe:

<i>Oley rosati</i>	<i>Libra .I.</i>
<i>Cere albe</i>	
<i>Ceruze</i>	<i>Ana Uncias .III.</i>
<i>Camphore</i>	<i>Dragma .I.</i>

¶ *Et in fine, addantur duo ambumina ovorum, et fiat unguentum ut dced.*

Unguentum de litargirio. Secundum Rasim, in capitulo de pruna et igne persico.

Recipe:

<i>Pulveris litargiri</i>	<i>Uncias .II.</i>
<i>Ceruze</i>	<i>Unciam semis</i>

¶ *Oley rosarum et acetum, Ana, quantum sufficit. Fiat unguentum in cassia decoctum in igne, sed melius est aduch ut fiat in mortario sine decocione. Et aliqui coquant litargiriun cum una parte oley et melius conficitur.*

Pren:

Litargiri net	9 dracmes
Cera blanca	
Resina de pi	
Resina amoníac	
Trementina	de cadascun 14 dracmes
Opopònac	
Flor de coure	de cadascun 2 dracmes
Aristolòquia llarga	
Encens mascle	de cadascun 6 dracmes
Mirra	
Gàlban	de cadascun 4 dracmes
Bdel·li	6 dracmes

¶ Infon les gomes en vinagre de vi, i un cop dissoltes, les cous amb tota la resta, a l'estiu, amb dues lliures d'oli, i a l'hivern amb tres.

Ungüent blanc. Segons Rasis, en el capítol de cremades, on tracta de les cremades per foc.

Pren:

Oli rosat	1 lliura
Cera blanca	
Cerussa	de cadascun 4 unces
Càmfora	1 dracma

I al final hi afegeixes dues clares d'ou, i en fas unguent per guardar.

Ungüent de litargiri. Segons Rasis, en el capítol sobre brases i foc pèrsic.

Pren:

Pols de litargiri	2 unces
Cerussa	0,5 unces

¶ I oli rosat i vinagre en quantitat suficient. Fes-ne unguent cuit tot al foc en un perol, però és millor fer-ho en un morter, sense decocció. I també alguns couen el litargiri en una part d'oli, perquè així es treballa millor.

Unguentum gratia Dei. Secundum Petrum

de Argelata, capitulo de facientibus nasci carnem.

Recipe:

Cere albe

Rasure idest pini

Armoniaci

Ana Uncias .VI.

Terebentine

Uncias .II.

Galbani

Olibani

Masticis

Mirre clare

Ana Unciam semis

Aristologie rotunde

Uncias .II.

¶ *Terenda terantur et infundantur in vino in quo decocta fuerit bethonice, berbene, consolide maioris et minoris, centauree, pinpinelle, ypericon, herbe gratia Dei, baucie, ana, manipulum .I.; postea extrahantur et malaxentur cum lacte, mulieribus. Hoc unguentum generat carnem et consolidat, et est comune ad omnia vulnera.*

Unguentum expertum ad scabiem. Secundum Ebemmesue.

Recipe:

Ansugie

Uncias .V.

Oley laurini

Argenti vivi

Cere munde

Turis albi pulveritzati

Ana Uncias .II.

Salis comunis

Uncias .VIII.

¶ *De succo plantagine et fumoterre ad libitum. Confice sic: ceram et ansugiam novam et purgatam a tela sua et oleum laurinum mitte in stagnato cum succis et pone ad ignem et buliant donech liquescant et adde pulverem salis comunis, olibani et masticis in supradicta quantitate, et buliat usque ad perfectam decoccionem, et postea, depone ab igne et adiunge argentum vivum cum salina geniva extinctum et cum pauco de oleo predicto et misce bene cum spatula. Unge palmam manum et frica fortiter in sero usque ad octo dies.*

Unguentum de mastice. Secundum Ebemmesue.

Ungüent gràcia de Déu. Segons Pere d'Argelata, capítol sobre fer créixer la carn.

P ren:	
Cera blanca	
Resina de pi	
Resina amoníac	de cadascun 6 unces
Trementina	2 unces
Gàlban	
Encens	
Màstic	
Mirra clara	de cadascun 0,5 unces
Aristolòquia rodona	2 unces

☞Trinxa tot el trinxable i infon-ho en vi en el qual hi hauràs cuit betònica, berbena, consolda major i menor, centàurea, pimpinella, pericó, herba gràcia de Déu, pastanaga, de cadascuna, un manat. Després n'extreus totes les herbes i la resta ho ablanes amb llet de dona. Aquest unguent fa créixer la carn i l'enforteix. Serveix per totes les ferides.

Ungüent emprat contra la sarna. Segons Mesué.

P ren:	
Greix	5 unces
Oli de llorer	
Mercuri	
Cera neta	
Encens blanc, en pols	de cadascun 2 unces
Sal comú	8 unces

☞Suc de plantatge i fumària a voluntat. Fes-ho així: posa en un recipient estanyat la cera, el greix, recent i net de pells, i l'oli de llorer tot conjuntament amb els suc i posa-ho al foc fins que bulli i es faci líquid. Hi afegeixes la sal comú, l'encens i el màstic en la quantitat ja esmentada, i ho bulls de nou fins una perfecta decocció. Finalment treu-ho del foc i afegeix-hi el mercuri extingit amb saliva dejuna i una mica de l'oli abans citat i barreja-ho bé amb l'espàtula. Unta'n el palmell de la mà i frega ben fort cada nit durant vuit dies.

Ungüent de màstic. Segons Mesué.

Recipe:
Oley rosarum Libra .I.
Masticis Uncias .III.
Cere albe Uncias .III.
Fiat unguentum ut desset.

Unguentum sambuci. Secundum Gilabertum.

Recipe:
Succi sambuci Libra .I.
Oley Libra .I.
Cere albe Uncias .III.
Thuris
Masticis Ana Uncia .I.
Fiat unguentum ut deced.

Unguentum medie confeccionis. Secundum Alanfrachum.

Recipe:
Terebentine Libram semis
Cere albe Uncias .VIII.
Oley masticis Uncia .I.
Oley rosarum Uncias .V.

‡Et fiat unguentum et spercetur in mortario marmoreo aceti albi modicum; fiat unguentum.

Unguentum requies Galieni.

Recipe:
Rosarum rubearum
Violarum Ana Dragmas .VI.
Semen miconis
Seminis papaveris
Seminis lactuce
Seminis scariole
Seminis portulace
Seminis psilli

Pren:

Oli de roses	1 lliura
Màstic	3 unces
Cera blanca	3 unces

Fes-ne unguent per guardar.

Ungüent de saüc. Segons Gilabert.

Pren:

Suc de saüc	1 lliura
Oli	1 lliura
Cera blanca	4 unces
Encens	
Màstic	de cadascun 1 unça

Fes-ne unguent per guardar.

Ungüent de la mitja confecció. Segons Lanfranc.

Pren:

Trementina	0,5 lliures
Cera blanca	8 unces
Oli de màstic	1 unça
Oli de roses	5 unces

En fas unguent en un morter de marbre, i mentre el vas fent, el regues amb una petita quantitat de vinagre blanc.

Ungüent repòs de Galè.

Pren:

Roses roges	
Violetes	de cadascun 6 dracmes
Llavor de cascall blanc	
Llavor de cascall negre	
Llavor de lletuga	
Llavor d'escarola	
Llavor de verdolaga	
Saragatona	

Corticis radice mandragore Ana Dragmas .III.
Omnium sandelorum
Spodii
Dragaganti Ana Dragmas .III.
Opii thebayci Dragmas .III.
Oley mandragore
Oley papaveris Ana Uncias .VIII.
Cere quantum sufficit. Fiat unguentum.

¶ De emplaustis. Secundum Ebeemesue. Et
primo de dia quilon comuni.

Recipe:

Ex fenugreco et
Seminie lini et
Radice altee, de singulis
Muscillaginibus

Ana Partem .I.

¶ Litargiri mundi triti contriccione ultima et munda a plumbo et scoria, partem unam et semis, oley antiqui clari partes tres. Modus operacionis talis est: accipe litargirium et oleum diu in mortario lapideo cum pistello ferreo, concassentur et elaboretur in eorum conquassione multum, deinde buliant super ignem cum facilitate semper, et indesinentur agitando cum spatula usque dum coaguletur litargirium, tunch deponatur ab igne et dimitatur infrigidari paulatim; postea accipe muscillagines et buliant ebullicione aliqua, deinde modicum proice muscillagines super litargirium et oleum semper agitando cum pistello concassando donech decens fiat eorum permixtio, tunch coquatur super ignem usque dum inspicientur.

Emplastrum dia quilon, magnum. Secundum eundem.

Recipe:

Litargiri mundi triti
Oley yrini
Oley camomillini
Oley aneti
Muscillaginis seminis lini
Muscillaginis fenugreci

Uncias .XII.

Ana Uncias .VIII.

Escorça d'arrel de mandràgora de cadascun 3 dracmes
 Tots els sàndals
 Marfil cremat
 Goma adragant de cadascun 4 dracmes
 Opi tebàic 3 dracmes
 Oli de mandràgora
 Oli de cascall de cadascun 8 unces
 Cera en quantitat necessària. Fes-ne unguent

☿Sobre emplastres. Segons Mesué. I

primer sobre el diaquiló comú.

Pren:

De cadascun dels mucilags de

Fenigrec, i

Llavor de llinet, i

Arrel d'altea de cadascun 1 part

☿Litargiri net, finament polvoritzat, i sense plom ni escòria, 1,5 parts, oli antic i clar, tres parts. La manera de preparar-lo és aquesta: agafa el litargiri i l'oli que s'interposen i es treballen llarg temps en el morter de pedra amb la mà de ferro fins que quedin ben barrejats, i ho bulls a foc ràpid, remenant-ho sempre amb una espàtula, fins que es coaguli el litargiri. Llavors treu-ho del foc i deixa refredar lentament. Per acabar, pren els mucilags, i fent-los-hi arrencar el bull, tira'ls sobre l'oli i el litargiri, poc a poc, agitant sempre amb la mà de morter i remenant-ho fins que es mesclin bé, després posa-ho al foc i cou-ho fins que s'espessi.

Emplastre de diaquiló, magne. Segons Mesué.

Pren:

Litargiri net i triturat 12 unces

Oli d'iris

Oli de camamilla

Oli d'anet de cadascun 8 unces

Mucilag de llavor de llinet

Mucilag de fenigrec

Muscillaginis ficum pinguium
Muscillaginis passularum
Succi yreos
Succi squille
Ysopi humide
Glutinis alcanach *Ana Dragmas .XII. et semis*
Terebentine *Uncias .III.*
Resine pini
Cere citrine *Ana Uncias .II.*
 †*Conficiatur sicut diximus, et est expertum.*

Emplastrum de granis lauri. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*
Olibani
Masticis
Mirre *Ana Uncia .I.*
Granorum lauri *Uncias .II.*
Ciperi
Costi *Ana Unciam semis*
Mellis colati quantum sufficit ad agregandum et extendatur in panno et calidum super ponatur ubi oportet.

Emplastrum sinapismum. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*
 †*Ficum siccarum pinguium partem unam, et infunde in aqua tepida per diem ach noctem, tunch exprime fortiter ut nullus humor in eis remaneat, deinde sinapis tritam cum aceto cum eis misceas diligenter diu comiscendo et sit sinapis pars una et ficum alia. Si autem vehementioris virtutis facere volueris, pone de sinapi partes duas. Si autem minus ex ficibus partes .III. et sinapi .II.*

Emplastrum filii Zacarie. Secundum Ebemmesue.

R*ecipe:*
Cere citrine *Uncias .III.*
Medulle cruris vacce
Adipis anatia

Mucilag de figues crasses
 Mucilag de panses
 Suc d'iris
 Suc d'escilla
 Lanolina
 Vesc de cadascun 12,5 dracmes
 Trementina 3 unces
 Resina de pi
 Cera groga de cadascun 2 unces
 ¶Fes-ho tal com hem dit, i és remei experimentat.

Emplastre de granes de llorer. Segons Mesué.

Pren:
 Encens
 Màstic
 Mirra de cadascun 1 unça
 Granes de llorer 2 unces
 Juncia
 Cost de cadascun 0,5 unces
 Mel colada, la necessària per aglomerar-ho. Ho extens sobre un drap, i, calent, col·loca-ho on convingui.

Emplastre de mostassa. Segons Mesué.

Pren:
 ¶Figues seques, crasses, una part, i submergeix-les en aigua tèbia durant un dia i una nit, llavors esprem-les fortament perquè no quedi cap suc en elles. Finalment, barreja-hi ràpidament la mostassa ben triturada amb vinagre, i remena-ho llarg temps, i posa-hi una part de mostassa per cada una de figues. Si vols que tingui més força, posa-hi dues parts de mostassa. Si vols menys força pren tres parts de figues i dues de mostassa.

Emplastre del fill de Zacarias. Segons Mesué.

Pren:
 Cera groga 3 unces
 Medul·la de pota de vaca
 Greix d'ànec

Adipis galline
Muscillaginis seminis lini Ana *Uncias .III.*
Oley de lino quantum sufficit. Fiat emplastrum.

Emplastrum oribasi. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*
Litargiri *Uncias .III.*
Cere *Uncias .VIII.*
Rezine *Uncias .V.*
Armoniach *Uncias .III.*
Confite *Uncias .II.*
Aristologie *Uncia .I. et semis*
Aloes *Uncia .I.*
Turis masculini
Cuscute
Galbani Ana *Dragmas .XIII.*
Oley antiqui et aceti squilietici quantum sufficit. Fiat sicut diximus.

Emplastrum de melliloto. Secundum Ebenmesue.

R*ecipe:*
Melliloti *Uncias .VI.*
Florum camomille
Fenugreci
Granorum lauri
Radicum altee
Absintii Ana *Dragmas .III.*
Seminis apii
Cordumeni
Yreos
Ciperi
Ameos
Spice
Cassie Ana *Dragmas .II. et semis*
Samsuci *Dragmas .III.*
Armoniach *Dragmas .X.*

Greix de gallina
 Mucilag de llinet de cadascun 3 unces
 Oli de llinosa la quantitat necessària. Fes-ne emplastre.

Emplastre d'Oribasus. Segons Mesué.

Pren:

Litargiri	4 unces
Cera	8 unces
Resina de pi	5 unces
Resina amoníac	3 unces
Estorac líquid	2 unces
Aristolòquia	1,5 unces
Àloe	1 unça
Encens mascle	
Cuscuta	
Gàlban	de cadascun 13 dracmes

Oli antic i vinagre d'escil·la en quantitat suficient. Fes-ho tal com vàrem dir.

Emplastre de melilot. Segons Mesué.

Pren:

Melilot	6 unces
Flors de camamilla	
Fenigrec	
Granes de llorer	
Arrels d'altea	
Donzell	de cadascun 3 dracmes
Llavor d'api	
Cardamom	
Iris	
Juncia	
Ameos	
Espicanard	
Càssia	de cadascun 2,5 dracmes
Moraduix	3 dracmes
Resina amoníac	10 dracmes

<i>Bdelli</i>	<i>Ana Dragmas .V.</i>
<i>Terebentine</i>	<i>Uncia .I. et semis</i>
<i>Ficuum pinguium</i>	<i>.XII. numero</i>
<i>Cepi caprini</i>	
<i>Rezine</i>	<i>Ana Uncias .II. et semis</i>
<i>Cere</i>	<i>Uncias .VI.</i>

Oley samsuci et oley de spica quantum sufficit, aqua decoctionis fenugreci et camomille et melliloti, quantum sufficit ad infundendum, infusio ne diligenti misceantur et conficiantur et epithimetur cum eo.

Emplastrum apostolicon, magnum. Secundum Arnaldum et Nicolaum.

Recipe:

<i>Litargiri aurey munde</i>	<i>Uncias .VI.</i>
<i>Armoniach</i>	
<i>Lapidis calaminaris</i>	<i>Ana Dragmas .VI.</i>
<i>Cere rubee</i>	
<i>Colofonie</i>	<i>Ana Uncias .II.</i>
<i>Visci quercini</i>	
<i>Propoleos</i>	<i>Ana Uncia .I.</i>
<i>Masticis</i>	
<i>Turis minuti</i>	<i>Ana Unciam semis</i>
<i>Terebentine</i>	
<i>Eris usti</i>	
<i>Bdelli</i>	
<i>Galbani</i>	
<i>Mirre rubee</i>	
<i>Sercacolle</i>	
<i>Batitura eris</i>	
<i>Diptami</i>	
<i>Aristologie rotunde</i>	
<i>Prassi viridis</i>	
<i>Oppoponacis</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>

‡Conficitur sich: galbanum, armoniacum et oppopona- ...

Bdel·li	de cadascun 5 dracmes
Trementina	1,5 unces
Figues crasses	12 unitats
Seu de cabra	
Resina	de cadascun 2,5 unces
Cera	6 unces

Oli de moradui i oli d'espicanard en quantitat suficient, aigua de la decocció del fenigrec, de la camamilla i del melilot, la necessària per a fer infusió, i la fas lentament. Barreja-ho, treballa-ho i ajunta-ho amb tota la resta.

Emplastre apostòlic magna. Segons Arnau i Nicolau.

Pren:

Litargiri daurat, net	6 unces
Resina amoníac	
Pedra de calamina	de cadascun 6 dracmes
Cera roja	
Colofònia	de cadascun 2 unces
Vesc de roure	
Pròpolis	de cadascun 1 unça
Màstic	
Encens esmicolat	de cadascun 0,5 unces
Trementina	
Òxid de coure	
Bdel·li	
Gàlban	
Mirra roja	
Sarcocol·la	
Escòria de coure	
Díctam	
Aristolòquia rodona	
Malrubí fresc	
Opopònac	de cadascun 3 dracmes

¶Fes-ho així: el gàlban, la resina amoníac, i l'opopònac, ...

cum conguasata ponantur in vino antiquo sic ut bene cohoperiatur in nocte, mane liquefiant, donech buliant, et per caciam coletur, et iterum buliant usque ad consumptionem vini; deinde litargirium suptilissime pulverizetur coquatur oleum in caldario siliced ad libra .I. litargiri imponatur libra .I. et semis oley et tandiu buliant, agitando continue cum spatula, donech super lapidem positum inspissetur in modum cere et illico aponatur, imponatur colophonia, post mastix et olibanum, deinde imponatur mirra, et facto intervallo, imponatur bdellium, deinde viscus quercinus, quo liquefacto, imponatur terbentina qua liquefacta deponatur caldarium in terra et tunch gume paulatim in caldario imponantur, tamen non cum impetu, et iterum super ignem mitatur, et cum spatula agitando permitatur aliquantulum bulire, post addatur sarcacolla et subsequatur lapis calaminaris, et facto intervallo, imponatur es ustum et batitura eris, ita continue agitando usque incipiat rubescere; ad ultimum diptamus et aristologia rotunda trita. Signum perfeccionis coctionis est ut pars infusa in aqua frigida efficiatur dura moderate, et digitis malaxata, non invisquetur seu non adereat, demum infundatur in aqua frigida, post abstractum ab aqua manibus exprimendo hach malaxando ita tractetur ut exeat inde aqua tota et manibus inunctis oleo laurino magdalionis informetur et usuy reservetur annis .V.

Emplastrum ceroneum. Secundum Nicolaum.

Recipe:

Picis navale colate

Cere

Ana Uncias .II. et dragmas .III.

Serapini

Uncias .II.

Armoniaci

Terbentine

Colofonie

Croci

Ana Uncia .I. et dragmas .III.

Aloes

Turis

Mirre

Ana Uncia .I.

Oppoponacis

Galbani

Storacis calamite

ben esmicolats, els remulles en vi ranci tota la nit, de forma que quedin ben coberts. Al matí ho desfàs al foc, fins que bulli, i ho coles per una mànega, i ho bulls de nou fins consumpció del vi. Després cou en una caldera el litargiri, finament polvoritzat, i l'oli, i en poses a raó d'una lliura de litargiri per 1,5 lliures d'oli i ho fas bullir lentament, remenant-ho amb una espàtula, fins que, posat sobre una llosa, s'espessa com la cera, i de seguida hi poses la colofonia, després el màstic i l'encens. Hi tires la mirra, i després d'una estona, hi afegeixes el bdellí i el vesc i quan tot resti líquid, posa-hi la trementina. Quan aquesta barreja sigui líquida, posa la caldera a terra i llavors, poc a poc, hi afegeixes les gomes, després la tornes al foc, i remenant amb l'espàtula, la deixes bullir una mica. Després hi afegeixes la sarcocol·la, tot seguit la pedra de calamina, i al cap d'una estona, hi afegeixes l'òxid de coure i l'escòria de coure i ho agites contínuament fins que el coure comenci a enrogir. Per acabar, posa-hi el díctam i l'aristolòquia rodona. El signe d'una perfecta decocció es denota quan, una part posada dins aigua freda, es torna moderadament dura i, aixafada amb els dits, no els deixa viscosos ni s'hi adhereix. Per últim ho submergeixes en aigua freda, després, extret de l'aigua, el treballes amb les mans, esprement i malaxant-lo fins que en surti tota l'aigua, i amb les mans untades amb oli de llorer, informes els magdaleons. Es guarda per al seu ús uns cinc anys.

Emplastre de cera. Segons Nicolau.

Pren:

Pega de calafat, colada

Cera

de cadascun 2 unces i 3 dracmes

Sagapin

2 unces

Resina amoníac

Trementina

Colofonia

Safrà

de cadascun 1 unça i 3 dracmes

Àloe

Encens

Mirra

de cadascun 1 unça

Opopònac

Gàlban

Resina estorac

Masticis
Aluminis
Fenugreci *Ana Dragmas .VI.*
Cinfite rubee
Bdelli *Ana Dragmas .III.*
Litargiri *Dragma .I. et semis*
Conficiatur ut in apostolicon dictum est.

Apostolicon sirurgicum. Secundum Roge-
rium, libro primo, capitulo secundo, et secundum Anguli cum capitulo de craneo,
cum emplaustro vulnerum concordant.

R*ecipe:*
Picis navalis *Libra .I.*
Pix grece *Libram semis*
Galbani
Serapini
Armoniach
Oppoponacis *Ana Unciam semis*
Cere in state *Uncias .III.*
Et in yeme *Uncias .II.*
Aceti *Libram semis*
Turis
Masticis *Ana Unciam semis*
Terebentine *Uncia .I.*
¶Conficiatur emplastrum ut dictum est in apostolicon.

Emplastrum gracia Dei. Secundum magis-
trum Salernum positum a magistro Gilaberto.

R*ecipe:*
Litargiri *Libra .I. et semis*
Galbani *Uncia .I. et semis*
Armoniaci *Uncias .III. et dragmas .III.*
Cere *Uncias .VIII.*
Olibani *Uncias .II. et dragmas .II. et semis*

Màstic	
Alum	
Fenigrec	de cadascun 6 dracmes
Estorac líquid	
Bdel·li	de cadascun 3 dracmes
Litargiri	1,5 dracmes
Fes tal com s'ha dit en l'emplastre apostòlic.	

Apostòlic quirúrgic. Segons Ro-

ger, llibre primer, capítol segon i segona dissertació en el capítol sobre el crani, concordant amb l'emplastre de les ferides.

P ren:	
Pega de calafat	1 lliura
Pega grega	0,5 lliures
Gàlban	
Sagapin	
Resina amoníac	
Opopònac	de cadascun 0,5 unces
Cera, a l'estiu	3 unces
i a l'hivern	2 unces
Vinagre	0,5 lliures
Encens	
Màstic	de cadascun 0,5 unces
Trementina	1 unça
Es fa l'emplastre tal com s'ha dit en l'emplastre apostòlic.	

Emplastre gràcia de Déu. Segons el Mestre de Salern, recollit pel Mestre Gilabert.

P ren:	
Litargiri	1,5 lliures
Gàlban	1,5 unces
Resina amoníac	3 unces i 3 dracmes
Cera	8 unces
Encens	2 unces i 2,5 dracmes

<i>Eruginis campane</i>	<i>Uncia .I. et dragma .I.</i>
<i>Bdelli</i>	<i>Uncias .II. et semis</i>
<i>Aristologie rotunde</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Oley veteris</i>	<i>Libra .I. et semis</i>
<i>Mirre</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Fiat emplastrum ut in aliis dictum est.</i>	

Emplastrum Guillermi Servitoris. Secundum Guiller mum de Vinario.

R*ecipe:*

<i>Picis navalis</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Razine</i>	
<i>Calofonie</i>	
<i>Cere</i>	<i>Ana Libra .I.</i>
<i>Nasturci</i>	
<i>Bacarum lauri</i>	
<i>Sulfuris</i>	
<i>Anizi</i>	
<i>Absintii</i>	
<i>Pulegi</i>	
<i>Turis</i>	
<i>Croci</i>	
<i>Masticis</i>	<i>Ana Uncia .I.</i>
<i>Gariofoli</i>	
<i>Cinamomi</i>	<i>Ana Uncia .I.</i>
<i>Zinziberis</i>	<i>Uncia .I. et semis</i>
<i>Terebentine</i>	<i>Uncias .VIII.</i>
<i>Conficiatur emplastrum ut deced.</i>	

Emplastrum de centaurea. Secundum Petrum Darlet et secundum Guidonem, secundum libri septimi, anthidotarii de medicaminis vulnerum.

R*ecipe:*

<i>Terebentine</i>	<i>Libra .I.</i>
<i>Cere</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Razine</i>	<i>Uncia .I. et semis</i>

Sutge	1 unça i 1 dracma
Bdel·li	2,5 unces
Aristolòquia rodona	1 unça
Oli vell	1,5 lliures
Mirra	1 unça

Fes l'emplastre tal com ja s'ha dit en altres receptes.

Emplastre de Guillem Servidor. Segons Guillem de Vinari.

Pren:

Pega de calafat	2 lliures
Resina	
Colofònia	
Cera	de cadascun 1 lliura
Créixens	
Baies de llorer	
Sofre	
Anís	
Donzell	
Poliol	
Encens	
Safrà	
Màstic	de cadascun 1 unça
Clau d'espècia	
Canyella	de cadascun 1 unça
Gingebre	1,5 unces
Trementina	9 unces

Fes-ne emplastre per guardar.

Emplastre de centàurea. Segons Pere d'Arlet, i segons Guy, llibre setè, Antidotari sobre medicaments per les ferides.

Pren:

Trementina	1 lliura
Cera	3 unces
Resina	1,5 unces

Encens
 Goma aràbiga
 Màstic de cadascun 1 unça
 Confecció de centàurea 3 unces
 Llet de dona, 2 unces o bé en quantitat suficient. Fes-ne emplastre.

Emplastre «cathagenis». Segons Arnau, que l'anomena «Dels tres fàrmacs».

Pren:
 Litargiri 1 lliura
 Oli vell
 Vinagre blanc, fortíssim, de cadascun 2 lliures
 Fes-ne emplastre per guardar.

Emplastre de palma. Segons Arnau.

Pren:
 Greix de porc, vell,
 sense sal 2 lliures
 Litargiri 3 lliures
 Oli 3 lliures
 Sulfat de ferro 4 unces
 Fes-ne emplastre remenant-lo fortament amb branques de palma. Vés canviant les esmentades branques de palma fins que estigui cuit.

Emplastre per l'estómac. Segons ús dels moderns.

Pren:
 Donzell
 Roses roges
 Menta seca de cadascun 1 unça
 Clau d'espècia
 Galanga de cadascun 0,5 unces
 Canyella 1 unça
 Sàndal roig 0,5 unces
 Mirtils 1 unça

<i>Spicenardi</i>	
<i>Gallie muscate</i>	<i>Ana Unciam semis</i>
<i>Masticis</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Cere</i>	<i>Uncias .IIII.</i>
<i>Thuris</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Storacis calamite</i>	
<i>Lignum aloes</i>	<i>Ana Unciam semis</i>
<i>Lapdeni depurati</i>	<i>Libras .IIII.</i>
<i>Terebentine quantum suficit. Fiat emplastrum.</i>	
<i>Aliqui addunt picis libras .II.</i>	

Emplastrum contra rupturam. Secundum Gilabertum Anglicum, in capitulo de relaxatione siphach et ruptura.

R*ecipe:*
Armoniaci
Galbani
Terebentine
Masticis
Galle africane
Litargiri
Gipsi
Mirre
Olibani
Ysculi, id est, vermis terre
Visciquercini
Aristologie longe
Aristologie rotunde
Colophonie
Picis navalis
Cere rubeae
Boli
Sanguis draconis
Consolide
Balaustie

Espicanard	
Algàlia almescada	de cadascun 0,5 unces
Màstic	3 unces
Cera	4 unces
Encens	3 unces
Resina estorac	
Fusta d'àloe	de cadascun 0,5 unces
Làdan depurat	4 lliures
Trementina en quantitat suficient. Fes-ne emplastre.	
Alguns hi afegeixen 2 lliures de pega.	

Emplastre per a la trencadura. Segons Gilabert Ànglic, en el capítol sobre relaxació del peritoneu i la trencadura.

Pren:
 Resina amoníac
 Gàlban
 Trementina
 Màstic
 Agalla africana
 Litargiri
 Guix
 Mirra
 Encens
 Llambric, que és cuc de terra
 Vesc de roure
 Aristolòquia llarga
 Aristolòquia rodona
 Colofònia
 Pega de calafat
 Cera roja
 Bol
 Sang de drago
 Consolda
 Flor de magraner

<i>Psidie</i>	
<i>Acacie</i>	
<i>Mumie</i>	
<i>Corticis pini</i>	
<i>Prunellorum</i>	<i>Ana Dragmas .III.</i>
<i>Sanguinis humani</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Cepi yrcini liquefacti</i>	<i>Libra .I.</i>

¶ *Confice sic: pellem arietinam recentem, pilis rasis, tamdiu coque divisam in frustra, et coque donech dissolvatur, et cola exprimendo fortiter, et cum sanguine et sepo liquefacto addie quarta in partem aceti et succo plantaginis et cera liquefacta, tamdiu agitando, incorpora, et cum pulvere terendorum asperge, et confice hic: probatur sich, in oculis canis positum eos claudit et consolidat ut vix postea aperiuntur.*

Emplastrum aliud, et est Petri Blanch, et est mirabile secundum modernos, et expertum et usuale propter suam magnam virtutem et manifestam operacionem.

R*ecipe:*

<i>Cere</i>	
<i>Colofonie</i>	
<i>Boli armeni</i>	<i>Ana Uncias .VI.</i>
<i>Thuris</i>	
<i>Masticis</i>	
<i>Sanguis draconis</i>	<i>Ana Uncia .I.</i>
<i>Armoniach</i>	<i>Unciam semis</i>
<i>Mixtis ut decet fiat emplastrum, alii addunt</i>	
<i>radicis peonie</i>	<i>libram semis.</i>

Emplastrum dia lozantos. Secundum Alexandrum in capitulo ydropicorum, capitulo de cathantibus, per remolicionem viscerum, in suo antidotario.

R*ecipe:*

<i>Litargiri</i>	
<i>Oley veteris</i>	<i>Ana Libra .I.</i>

Escorça de magraner	
Acàcia	
Mòmia	
Escorça de pi	
Aranyons	de cadascun 3 dracmes
Sang humana	2 lliures
Seu de boc, líquefacte	1 lliura

☿Fes-ho així: cou lentament una pell de moltó, recent, rasurats els pèls i dividida a trocets, i la cou fins que es dissolgui, i la coles, esprement fortament el residu, i l'ajuntes amb la sang i el seu líquefacte. Després afegeixi una quarta part de vinagre, suc de plantatge i cera líquida, barrejant-ho tot, agitant lentament, i tira-hi per sobre tots els altres ingredients ben trinxats i mescla-ho ben bé. Es prova així: posat sobre els ulls d'un gos, aquest els tanca i se li enganxen, i després els obre amb dificultat.

Altre emplastre i és de Pere Blanch. I, segons els moderns, és remei admirable i experimentat, i d'ús comú per la seva gran força i manifesta activitat.

Pren:

Cera	
Colofònia	
Bol d'Armènia	de cadascun 6 unces
Encens	
Màstic	
Sang de drago	de cadascun 1 unça
Amoniàc	0,5 unces
Barrejat tot convenientment, en fas emplastre per guardar.	
Altres hi afegeixen arrel de peònia	0,5 lliures

Emplastre de flor de magraner bord. Segons Alexandre, en el capítol dels hidròpics, capítol sobre catàrtics, per remoure les vísceres, en el seu Antidotari.

Pren:

Litargiri	
Oli vell	de cadascun 1 lliura

<i>Lapidis calcis</i>	
<i>Calcucecumenon</i>	
<i>Marquazita auri</i>	
<i>Cathimia</i>	
<i>Timiamatis</i>	Ana Uncia .I.
<i>Sinabar</i>	Dragmas .VII.
<i>Aloe sucotrini</i>	Uncias .II.
<i>Galbani</i>	Uncia .I. et semis
<i>Gute saponarie</i>	Uncias .XV.
<i>Armoniach</i>	Uncia .I.
<i>Stipterea</i>	Uncias .VII.
<i>Bethonice</i>	Uncia .I. et semis
<i>Diptami</i>	
<i>Rasine sicce</i>	Ana Uncia .I.
<i>Alozantos</i>	Libras .II.
<i>Cere rubee</i>	Libra .I. et semis
<i>Adipis sturci</i>	Libras .II.
<i>Propoleos</i>	Uncias .III.
<i>Olibani</i>	Uncia .I.
<i>Conficiatur emplastrum ut deced.</i>	

Emplastrum aucellini. Ianuensis sine capitale.

Recipe:

<i>Terebentine abietis</i>	Libra .I. et semis
<i>Cere albe</i>	Uncias .VIII.
<i>Razine electe</i>	Uncias .VI. et semis

¶ *Conficitur sich: facto emplastro, malaxetur cum aceto in quo infusum sit emplastrum prius, et infundatur in dicto aceto albo per sex dies ut cohoperiatur emplastrum, et cum succis betonice partes .II. et berbene partem unam, malaxetur, et stet per .VI. dies infusum in dictis succis, postea malaxetur cum lacte mulieris et magdaliones informa.*

Emplastrum oxicroceum. Secundum Nicolaum.

Pedra de calç	
Òxid de coure	
Pirita de ferro	
Fèrula	
Escorça d'estorac	de cadascun 1 unça
Menta romana	7 dracmes
Àloe socotrí	2 unces
Gálban	1,5 unces
Resina guta	15 unces
Resina amoníac	1 unça
Alum	7 unces
Betònica	1,5 unces
Díctam	
Resina seca	de cadascun 1 unça
Flor de magraner bord	2 lliures
Cera roja	1,5 lliures
Greix de boc	2 lliures
Pròpolis	4 unces
Encens	1 unça
Fes l'emplastre de forma convenient	

Emplastre d'Anselm de Gènova o pel cap.

P ren:	
Trementina d'avet	1,5 lliures
Cera blanca	9 unces
Resina escollida	6,5 unces

çFes-ho així: Fet l'emplastre, el malaxes amb vinagre en el qual abans ja hi has submergit l'emplastre durant sis dies, de forma que cobreixi bé l'esmentat emplastre. Després el remulles i ablaneixes durant sis dies en dues parts de suc de betònica i una part de suc de berbena. Per acabar, el malaxes amb llet de dona i en formes magdaleons.

Emplastre de vinagre i safrà. Segons Nicolau.

*Picis navalis**Croci**Colofonie**Cere**Ana Uncias .IIII.**Terebentine**Galbani**Armoniach**Mirre**Olibani**Masticis**Ana Uncia .I. et dragmas .III.**Conficiatur emplastrum ut dictum est in aliis.*

De oleis.

R*ecipe:*

Est enim multiplex oleorum operacio. Alia enim sunt que per exprecionem fiunt. Alia, vero, que per imprecionem sicut quando aliquod materiale suscipit id quod in alio est secundum speciem suam. Alia quoque fiunt per resolutionem quando virtute caloris disgregantur.

Primo autem de naturis oleorum operationum et modis que per exprecionem fiunt.

Et primo de oleo amigdalarum dulcium.

R*ecipe:*

Ex amigdalibus mundatis ab utroque cortice, quantitatem quam volueris, et tere contriccione ultima, et factis pastones ex eis, et habeas ollam mediam aqua cohoptam cum panno aliquo, et bulliat ad ignem, et habeas pannum sine colatorium canapis forte et spissum, et pone de amigdalibus tritis supradictum pannum sine colatorium orificiole, et cohoperi cum vase conquavo et ibi calefiant amigdale fortiter propter ebullicionem aque, et cum bene calide sint, pone in comprensorio, et comprime fortiter et emanabit oleum.

¶ Oleum de amigdalibus amaribus modus eius est sicut diximus.

¶ Oleum de amigdalibus dulcibus.

¶ Oleum de avellanis

¶ Oleum de crisonullis

¶ Oleum de percicis

¶ Oleum de been

Pega de calafat
 Safrà
 Colofònia
 Cera de cadascun 4 unces
 Trementina
 Gàlban
 Resina amoníac
 Mirra
 Encens
 Màstic de cadascun 1 unça i tres dracmes
 Fes-ne emplastre tal com s'ha dit en altres receptes.

Sobre olis

Pren:

¶La forma de preparar els olis és doncs, múltiple. Uns s'obtenen per premsat. Altres s'obtenen per impregnació, és quan algun material capta una determinada substància que forma part d'un altre compost que la conté. Altres es fan per extracció del material que els conté, quan, per la força del calor, es descomposa el material primitiu.

Primer, doncs, tractarem sobre la forma i manera d'obtenir els olis que es fan per premsat.

I en primer lloc sobre l'oli d'ametlles dolces.

Pren:

La quantitat que vulguis d'ametlles dolces, pelades, les trinxes ben bé i en fas pasterada. Prepara una olla amb aigua fins la meitat i, coberta amb un drap, la fas bullir, i agafes el drap o bé una mànega de cànem ben forta i espessa, i hi poses les ametlles i ho tapes amb un recipient còncav. D'aquesta manera s'escalfen fortament les ametlles degut a l'ebullició de l'aigua. Quan estan ben calentes, les poses al compressor, prems fortament i en surt l'oli.

¶Oli d'ametlles amargues; s'obté tal com s'ha dit.

¶Oli d'ametlles dolces

¶Oli d'avellanes

¶Oli de pinyols d'aubercoc

¶Oli de pinyols de préssec

¶Oli de been

¶ *Oleum de kerua*

¶ *Oleum de cartam*

¶ *Oleum de nuce indica*

¶ *Oleum de cerazeis*

Oleum de almachalef

Oleum de granis citri

Oleum pistacearum

Oleum de nucibus

Omnia ista supradicta olea,

¶ *Et ex multis nucleis fructuum similiter, et ex multis fructibus, quorum operatio similis est eorum que diximus.*

Oleum laurinum. Secundum Ebemmesue.

R*ecipe:*

De granis lauri maturis quantitatem quam volueris, et dum aduch sint recencia, tere in pila et fach bulire in caldario cum aqua; deinde exprime in zaphili plano, non habente concavum, et funde aquam calidam et collige oleum. Deinde exprime grana contrita in zehynary habenti vacuum et infunde aquam calidam et collige oleum et repone, et utere ubi oportet.

¶ *Oleum de granis viridis, id est, albotin.*

¶ *Oleum de stinco, isti duo fiunt sicut oleum laurinum.*

¶ *Oleum sizaminum secundum Ebemmesue, fit sicut oleum de amigdalibus preterquam oportet quod grana sizamini prius excorticentur. ¶ Modus excorticacionis satis tangit Ebemmesue, et modus eius est mundetur sizaminus ab omnibus inmundiciis, deinde roretur super ipsum aqua cum sale pauco et confricetur manibus, iterumque roretur donech madeffiat; postea expandatur ut exciccetur, deinde assetur assacione modica et ponatur in saculo panni asperi et fricetur multum donech excorticetur; deinde mundetur a corticibus et molatur cum molis, et fiat alrachine, et de cetero trahatur oleum sicut de amigdalibus. ¶ Et quandoque trahitur oleum preterquam excorticetur, et eius operacio est ut assetur primo sizamus, deinde molatur et fiat alrachine et trahatur oleum sicut diximus. Oleum de semine lini modus operacionis eius est sicut oleum sizaminum preterquam non oportet ut excorticetur semen lini.*

¶ *Oleum de semine papaveris fit sicut oleum de semine lini.*

¶ *Oleum de semine lactuce eodem modo fit.*

¶ *Oleum de semine cucurbite, citruli, cucumeris, melonum modus est sicut diximus de sizamino excorticato ...*

çOli de ricí

çOli de càrtam

çOli de coco

çOli de cireres

Oli de cireres de bosc

Oli de granes de llimó

Oli de pistatxos

Oli de nous

Tots aquests esmentats olis,

çI molts altres de pinyols de fruites, es fan de manera similar, i també la forma d'obtenció de l'oli de molts fruits es fa de manera semblant a la que hem dit.

Oli de llorer. Segons Mesué.

Pren:

Granes de llorer madures i recents, la quantitat que vulguis. Trinxa-les en un piló i les fas bullir en una caldera amb aigua. Després ho esprems en una premsa plana, que no tingui concavitat, aboca-hi aigua calenta i recull l'oli. Guarda'l i usa'l quan convingui.

çOli de granes de terebinte

çOli de granes de llentisc: aquests dos s'elaboren de la mateixa manera que l'oli de llorer.

çOli de sèsam, segons Mesué: es fa de la mateixa manera que l'oli d'ametlles, però convé que la grana del sèsam primer s'hagi excorticat. çLa forma d'excorticar-lo ho explica bastant bé Mesué, i la forma de realitzar-ho és la següent: neteja el sèsam de tota immundícia, després el ruixes per sobre amb aigua amb una mica de sal i el fregues amb les mans, i altra vegada el regues fins que queda humit, després l'extens per assecar-lo i finalment el torres lleugerament i el col·loques dins un sac de roba aspra i el fregues ben bé fins que queda excorticat. çDesprés treus les clofolles, el mols amb una mola i en fas farina i llavors ja pot fer-ne l'oli tal com hem dit amb l'oli d'ametlles.

çOli de grana de llinosa: la forma d'obtenció és igual que el de sèsam, excepte que no convé treure la clofolla de la grana de llinosa.

çOli de llavor de cascall: el fas igual que el de grana de llinosa.

çOli de llavor de lletuga: el fas d'igual manera.

çOli de llavor de carabassa, de síndria, de cogombre i de meló: la manera és tal com hem dit en el de sèsam excorticat...

sive seperatim sive coniunctum facere volueris.

Oleum rosatum. Secundum Arnaldum.

Recipe:

¶ *Modus operationis eius talis est: ut accipiatur oleum olivarum libras .III., foliorum rosarum rubearum recentium contusarum libra .I., sepellantur in oleo in vase vitreo et opturetur orificium bene cum gipso et suspendatur ad solem diebus .XL. vel puto mensibus duobus, post coletur et reservetur usuy.*

¶ *Oleum violatum fit ut oleum rosatum ad solem ex oleo viridi recenti et violis purpureis mundatis ha viriditate.*

¶ *Oleum nenufarinum fit ut oleum violarum.*

¶ *Oleum camomillinum eodem modo fit.*

¶ *Oleum anetinum operatio est sicut oleum violarum.*

¶ *Oleum liliaceum fit ut oleum viole de floribus preterquam operum ut citrinitas earum tota abiciatur.*

Sciendum est quod olea que fiunt ex floribus fiunt plerumque ut oleum rosatum ad solem vel ut occidiu sambaccinum.

¶ *Oleum sambacinum Mesue fit sicut oleum rosatum.*

¶ *Oleum keiri fit sicut oleum de camomilla.*

¶ *Oleum de papaveris fit ex floribus et capitibus papaveris.*

¶ *Oleum sambaccinum fit ut oleum violarum.*

¶ *Oleum de melliloto confert sicut oleum de camomilla et fit sicut illud.*

¶ *Oleum cucurbitarum confert sicut oleum de nenufare et fit sicut illud preter quod fit ex succo rasure cucurbite et floribus eius et oleo comuni.*

¶ *Oleum yrinum: accipe radicem eius quantitatem aliquam et floribus eius duplum et aque decoctionis radicis eius quantum sufficit et funde super eas oleum sizaminum aut oleum de olivis maturis, quantum oportet, et decoque in duplici vase; deinde permite radices et flores liliorum et fach ut diximus de oleo rosato.*

¶ *Oleum de citoniis secundum Ebenmesue. Accipe carniū citoniorum tritorum cum cortice suo quibus medietas accidit maturatio et succi eorum, ana, partes equales, oleum ex olivis completis quantum suficit, pone in vase vitreo per dies .XV. ad solem, deinde coque in vase duplici per horas .IIII., post illud fiat permutacio citoniorum et succi eorum, et fiat sicut diximus bis vel ter, deinde cola et reconde.*

¶ *Oleum mirtinum fit sicut oleum de citoniis.*

¶ *Oleum mandragoratum: accipe succi eorum completorum et oleum sizaminum ana partes equales, decoque in vase duplici usque ad succi consumptionem, iterum cum tantundem exprecionis decoque sicut prius et sich tercio, deinde reconde et utere.*

tan si vols fer-los cada un per separat o bé amb totes les llavors juntes.

Oli rosat. Segons Arnau.

Pren:

☞ La forma de preparar-lo és la següent: Agafa 3 lliures d'oli d'olives i 1 lliura de fulles de roses roges recents i ben trinxades, les poses conjuntament amb l'oli en un recipient vidrat i tapes bé la boca amb guix i el deixes al sol durant 40 dies o en un pou durant dos mesos. Després el coles i el guardes per ús.

☞ Oli de violetes: El fas com l'oli rosat, al sol, amb oli fort i recent i violetes purpúries que hagin perdut la frescor.

☞ Oli de nenúfar: El fas com l'oli de violetes.

☞ Oli de camamilla: el fas d'igual manera.

☞ Oli d'anet: L'obtenció es igual que la de l'oli de violetes.

☞ Oli de lliris: El fas igual que l'oli de flors de violetes, llevat de les operacions per treure'n tota grogor.

Sabut és, doncs, que els olis que es fan de flors, generalment s'elaboren com l'oli rosat, al sol, o com el de saüc, al capvespre.

☞ Oli de saüc segons Mesué; El fas com l'oli rosat

☞ Oli de dàtils; El fas igual que l'oli de camamilla

☞ Oli de cascall; El fas de flors i caps de cascall

☞ Oli de saüc: El fas com l'oli de violetes.

☞ Oli de melilot: L'elabores com l'oli de camamilla, i el fas igual.

☞ Oli de carabassa: El fas com l'oli de nenúfar, i l'elabores com l'esmentat oli, a excepció del que es fa amb el suc de ratlladures de carabassa i les flors, i oli comú.

☞ Oli d'iris: Pren arrels d'iris en una certa quantitat, i el doble d'aquesta quantitat de flors, i suficient aigua de cocció de l'arrel, i tira-hi per sobre oli de sèsam o bé oli d'olives madures en quantitat convenient i cou-ho en un recipient doble, després extreu les arrels i les flors dels lliris, i fes-ho tal com vàrem dir en l'oli rosat.

☞ Oli de codonys, segons Mesué: Pren codonys mitjanament madurs, trinxada la carn junt amb l'escorça, i suc de codonys, de cadascun, parts iguals, i oli d'olives assaonades en quantitat suficient; posa-ho en un vas de vidre i exposa-ho al sol durant 15 dies, després cou-ho en un recipient doble durant 4 hores. Tot seguit canvies els codonys i el seu suc; fes-ho dues o tres vegades, tal com s'ha dit. Finalment ho coles i guardes.

☞ Oli de mirt: el fas tal com s'ha dit en l'oli de codonys.

☞ Oli de mandràgores: pren suc de mandràgores madures i oli de sèsam, de cadascú, parts iguals; ho cous en recipient doble fins a la consumpció del suc, a continuació hi poses una altra expressió de suc i ho cous tal com s'ha dit abans, i també una tercera vegada. Després es col·loca al seu lloc i s'utilitza .

¶ *Oleum de enula, Mesue.* ¶ Accipe radices enule contusse et succi radice eius et oley sizamini, ana, partes equales, vini odoriferi partem semis; fiat sicut diximus in oleo mirtino. Alius modus operacionis eius est: adde permixtioni predicte foliorum lauri, cordumeni, spice inde, calami aromatici, masticis, ana, sextam partis unius et reconde sicut diximus.

¶ *Oleum de cinamomo, confert sicut oleum de enula et modus operacionis eius est sicut illius.*

¶ *Oleum de savina, confert sicut oleum de citoniis et eius operacio sicut illius.*

¶ *Oleum de pulegio, confert sicut illud et fit similiter.*

¶ *Oleum de ruta, et modus operacionis est sicut oleum mirtinum.*

¶ *Oleum nardinum, Ebemmesue.* Accipe spice aromatice uncias .III., vini et aqua, ana, uncias .II. et semis, oley sizamini libram semis, decoquatur in vase duplici lento igne, quasi per horas quattuor, et frequenter moveatur.

Oley nardini compositi. Secundum Arnaldum.

Recipe:

Spicenardi

Sumitatem maiorane

Ana Uncias .II.

Ligni aloes

et radiscis enule campane

Folii indi

Calami aromatici

Foliorum lauri

Cyperii

Squinanti

Seminis caruy agrestis

Ana Uncia .I. et semis

¶ *Omnia pistentur grossomodo et ponatur super eis vini clari et electi et aque fontis, ana, libras .VI., oley cumunis libras .VI., et coquantur per horas sex lento igne, et coletur, et reservetur; est mirabile ad eaque intendimus de pacione stomaxi.*

Sieff elixir. Secundum Ebemmesue, in pratica, capitulo

de ulceribus occulorum, cuius operacio est sublimis ad ulcera maligna per oculorum phibeunlus [prohibens] egressum vue.

Recipe:

Anthimomi

Sehedenegi

Ana Dragmas .X.

çOli d'ènula, segons Mesué: çPren arrels d'ènula ben aixafades i suc de la dita arrel i oli de sèsam a parts iguals, vi odorífer 0,5 parts, i cal que ho facis tal com vàrem dir per a l'oli de mirt. Altra forma de fer-lo és: afegeix a la mescla esmentada, fulles de llorer, cardamom, espicanard, càlam aromàtic, màstic, de cadascun, la sexta part d'un, i guarda-ho

çOli de canyella: elabora'l com l'oli d'ènula, i la forma de dur-ho a terme és l'esmentada abans.

çOli de polioli: elabora'l com l'anterior, i es fa de forma semblant.

çOli de ruda: la forma de fer-lo és tal com hem dit en l'oli de mirt

çOli de nard, de Mesué: pren tres unces d'espiga aromàtica, dues unces, a parts iguals, de vi i aigua, 0,5 unces d'oli de sèsam; ho cous en recipient doble, a foc lent, per espai de quatre hores i agitant-ho amb freqüència.

Oli de nard compost. Segons Arnau.

Pren:

Espicanard

Summitat de moraduix de cadascun 2 unces

Fusta d'àloe

I arrel d'ènula campana

Fulles de l'Índia

Càlam aromàtic

Fulles de llorer

Juncia

Palla de la Meca

Llavor de càrvit agrest, de cadascun 1,5 unces

çAixafa-ho tot grosserament i tira-hi per sobre vi clar i escollit i aigua de font, de cadascun , 6 lliures, oli comú, 6 lliures, i ho cous durant sis hores a foc lent, cola i guarda-ho. Opinem que és excel·lent en les malalties de l'estómac.

Col·liri sòlid excel·lent. Segons Mesué en la pràctica, capítol

sobre úlceres dels ulls, i aquesta fórmula és excel·lent en l'úlcerà maligne dels ulls per impedir la pèrdua de visió.

Pren:

Antimoni

Cinabri

de cadascun 10 dracmes

Acàcia	3 dracmes
Àloe	1 dracma

Amb tots ells, en fas col·liri sòlid amb suc de prunes, tal com convingui.

Oli de màstic. Segons Mesué.

Pren:

Oli de roses	12 unces
Màstic	3 unces
Vi bo	4 unces

Ho has de coure fins consumpció del vi. Cola'l i utilitza'l.

Oli d'estorac. Segons Mesué.

Pren:

Oli de sèsam	12 unces
Resina estorac	3 unces o 4

Fes-lo igual que l'oli de màstic.

Oli d'euforbi. Segons Mesué.

Pren:

Euforbi	0,5 unces
Oli de ricí	5 unces

Él altre tant de vi odorífer. Cou-ho en un recipient fins a consumpció del vi, i ja pots usar-lo.

Oli de cost. Segons Mesué.

Pren:

Cost amarg	2 unces
Fusta de càssia	1 unça
Summitat de moradui	8 unces

Él Vi odorífer el necessari per infondre-hi durant dues nits, oli de sèsam 3 lliures, el cous com l'oli de nard durant sis hores.

Él Oli de saüc: Es fa igual que l'oli de mirt.

Oli de donzell. Segons Arnau.

Foliorum absintii recentis non maritimi libra .I. inmitatur in vitreato et impone oley loti vel alterius libras .III., et stet ad solem bene opturato, postea cola et administra.

Oleum castorey. Secundum Arnaldum.

R*ecipe:*
Oleum de castoreo fit sich: uncia .I. pulpe castorey non raucidi nech nigri, trita, buliat lente cum libra .I. oley antiqui maturi super prunas usque ad consumptionem tercie partis et reservetur non colatum.

Oleum muscellinum. Secundum Arnaldum.

R*ecipe:*

<i>Oley africani</i>	<i>Libras .VIII.</i>
<i>Aqua</i>	<i>Libras .II.</i>
<i>Folii</i>	
<i>Spice</i>	
<i>Costi</i>	
<i>Masticis</i>	<i>Ana Uncias .III.</i>
<i>Storacis calamite</i>	
<i>Mirre rubee</i>	
<i>Cassie</i>	
<i>Xilocassie</i>	
<i>Croci</i>	<i>Ana Uncia .I. et semis</i>
<i>Garioffili</i>	
<i>Carpobalcemi</i>	
<i>Bdelli</i>	<i>Ana Uncias .VI.</i>
<i>Nuce indice</i>	<i>.III. numero</i>
<i>Musci</i>	<i>Dragmas .VI.</i>

¶ Confice sich: folii, croci, cassia, mirra, xilocassia, carpobalcemum et bdellium conterrantur, et inmitantur biduo in aqua, post coquatur cum oleo usque ad consumptionem aque et post in frigidationem unius diey, cola studiosissime, et impone garioffoli, spicam, costum et nuce suptilissime pulveritzati et in parte oley contunde storacis, masticem et superimponere et buliat totum modicum lente super prunas et reconde, cumque depositum fuerit, immisce muscum distemperatum cum modico oley.

Oleum vulpinum. Secundum Ebemmesue.

Fulles de donzell, recents, no marítimes, 1 lliura; les poses en un recipient vidrat, i afegeixes 4 lliures d'oli purificat, o bé d'un altre, i el deixes al sol ben tapat, finalment el coles i administres.

Oli de castori. Segons Arnau.

Pren: L'oli de castori es fa així: pren 1 unça de polpa de castori, que no sigui rànica ni negra, ben esmicolada, el fas bullir sobre brases, junt amb una lliura d'oli vell i madur fins que se'n consumeixi una tercera part, i el guardes sense colar.

Oli almescat. Segons Arnau.

P ren:	
Oli africà	8 lliures
Aigua	2 lliures
Fulles de l'Índia	
Espicanard	
Cost	
Màstic	de cadascun 3 unces
Resina estorac	
Mirra roja	
Càssia	
Fusta de càssia	
Safrà	de cadascun 1,5 unces
Clau d'espècia	
Fruit de bàlsam	
Bdel-li	de cadascun 6 unces
Cocos	4 unitats
Almesc	6 dracmes

¶Fes-ho així: Les fulles, el safrà, la càssia, la mirra, la fusta de càssia i el fruit de bàlsam i el bdel-li els trinxes i els poses durant dos dies en aigua i els cous amb oli fins a consumpció de l'aigua. Després de refredar-se un dia, els coles amb molt de compte, hi poses el clau, l'espicanard, el cost i les nous de coco, tots finament polvoritzats, i en una part de l'oli hi dissols i polvoritzes l'estorac i el màstic, i els hi afegeixes i els bulls tots junts a foc lent sobre brases. Separa-ho i quan estigui sedimentat, barreja-hi l'almesc dissolt en una mica d'oli.

Oli de guineu. Segons Mesué.

Recipe:

Vulpem integram cuius interiora sint evulsa et pone in vase et pone et infunde super ipsam aquam fontium et aque marine, ana, kist .I., oley antiqui clare kist .II. et semis et decoque lento igne cum sale uncias .III. usque aque consumptionem, deinde pone in vase et proice super ipsam herbe aneti et alhasce, ana, libra .I. et funde super ea aque dulcis ubi cocte fuerint ex eisdem herbis, ana, manipulum .I., decoque sicut prius usque ad aque consumptionem et administretur, est enim mirabile.

Oleum de serpentibus. Ehemmesue.

Recipe:

Ex serpentibus nigris circiter libras .II., sint serpentes nigri integri, et funde super eos oley sizamini kist .I. et semis et pone in vase terreo vitreato stricti orificii, et sigilla orificium vazis, et decoque lento igne usque dum disolvantur, et caveat sibi operator a vapore eius, et cum cocte fuerint dimitatur infrigidari et, recondatur in vase vitreo et administretur liniendo cum penna.

Oleum de scorpionibus. Secundum Ebenmesue.

Recipe:

Scorpiones circiter .XX., vel plus vel minus, secundum quantitatem eorum, et pone in vase vitreo, et funde super eos oley amigdalarum libras .II., et stringe capud vazis et dimitte in sole diebus .XXX., deinde cola et utere.

Oleum de ranis. Secundum eundem.

Recipe:

Capita ranarum antiquarum circiter libram semis et funde super ea in vase vitreo oley sizamini kist semis et obtura os vazis et decoque sicut diximus in oleo de serpentibus.

Oleum de tartaro.

Recipe:

Tartarum pulveritzatum et funde in aceto, postea ponatur in panno lini, deinde ponatur in stupis balneatis et ponatur sub cineribus, postea ponatur in scutella vitreata per .III. dies ita tamen quod scutella stet plicata et distillabitur quedam humiditas magna vergens in subrufum et hoc est oleum de tartaro.

De oleys que fiunt per resolutionem caloris et primum oleum de ovis.

Pren:

Una guineu sencera, extretes les seves entranyes. Posa-la en un recipient, i agrega-hi aigua de font i aigua marina, de cadascuna, 1 kift, oli antic, clar, 2,5 kifts. Cou-la a foc lent, amb 2 unces de sal, fins a consumpció de l'aigua; després la passes a un altre recipient i hi tires per sobre herbes d' Janet i de farigola, de cadascuna, 1 lliura, i després tira-hi per sobre aigua dolça on s'hi hagi cuit un manat de cada una d'aquestes herbes. Cou-ho com abans fins a consumpció total de l'aigua, i pot administrar-se, i és admirable.

Oli de serps. Mesué.

Pren:

Aproximadament 2 lliures de serps negres, vives i senceres, rega-les amb 1,5 kifts d'oli de sèsam i posa-ho tot dins un recipient de terra cuita vidrat de boca estreta, i sella l'orifici del recipient. Cou-ho a foc lent fins aconseguir una completa dissolució; qui ho faci convé que es guardi dels seus vapors. Quan estiguin cuites, deixa-ho refredar i ho guardes en un recipient de vidre. S'administra estenent-lo amb una ploma d'au.

Oli d'escorpins. Segons Mesué.

Pren:

Escorpins en número de 20, més o menys segons la seva mida, i posa'ls en un recipient vidrat, i tira-hi per sobre 2 lliures d'oli d'ametlles. Obtura la boca del recipient, i deixa'l al sol durant 30 dies. Després cola-ho i ja pot usar-se.

Oli de granotes. Segons Mesué.

Pren:

Caps de granotes velles, aproximadament 0,5 lliures, posa'ls en un recipient de vidre i tira-hi per sobre 0,5 kift d'oli de sèsam, obtura la boca del recipient, i cou-ho tal com vàrem dir en l'oli de serps.

Oli de tartrat

Pren:

Tartrat polvoritzat i tira-hi per sobre vinagre, després ho passes a un drap de lli, i finalment a una estopa rentada i cal posar-ho sota cendres. Després el deixes en una escudella de terra cuita esmaltada tres dies, fins que l'escudella en quedi recoberta i se'n tregui tota humitat tendint a enrogir-se, i aquest és l'oli de tàrtar.

Sobre els olis que s'obtenen per efecte del calor i en primer lloc l'oli d'ous.

fol. LXXXVI v.

¶ Accipe vitella ovorum circiter .XXX. et comminue manibus et pone in sartagine lapidea et frige super ignem, movendo cum ligneo autem ferreo cloqueari donech rubescant, et resolvatur ab eis oleum, et tunch exprime ea cum cloqueari et manabit abundantius.

Oleum de frumento. Secundum Ebemmesue.

Recipe:

¶ Accipe frumentum et pone super laminam ferream et super ipsum aliam laminam ferream igni eam non multum et comprime et manabit oleum.

Oleum philosophorum quod fit ab arte de lateribus. Secundum Ebemmesue.

Recipe:

¶ Accipe ex lateribus antiquis multe antiquitatis et propie factis ex terra rubea et conminue eos in frustra et accende super eos ignem carbonum sine fumo usque dum inflamentur et rubeant, deinde submerge eas in conqua plena de oleo alkilil aud oleo antiquo claro usque dum imbibantur imbibatione ultima, et pone in caciolis, et permite exsicari per se, post illud, cominue eos comminucione ultima, et pone in cacuola et sigilla orificium cacirole cum orifficio alembisci et sigilla cum luto alkimistarum et pone in fornace cuius ignis sint prune et coquatur usque dum distillet oleum et tu ornabis vas sub rostro alembisci in quo fluat oleum. Deinde reconde illud et stringe orificium vazis in quo recondis et administra ubi oportet, et quanto antiquius, tanto melius.

Oleum onfancinum. Secundum Simonem Ianuencis.

¶ Oleum onfancinum est quod ex olivis in maturis fit hoc oleum emo tridum dicitur et ex tali oleo, oleum rosaceum, violaceum, nenufarinum, mandragoratum et omne aliud quodcumque frigidam. virtutem volumus possidere; confici debet ut positum est in antidotario universali quo carentes cum oleo amigdalarum dulcium facere possumus secundum consilium habumeram.

Unguentum alabastrum secundum usum modernorum in quo concordati sunt et est mirabile et brevior supradicto.

Recipe:

Cimarum rubi teneris
Foliorum rutte resentis omnium

fol. LXXXVI v.

çPren aproximadament 30 rovells d'ous i desfes-los amb les mans, i posa'ls en una paella de pedra. Fregeix-los al foc movent-los amb una cullera de fusta o de ferro fins que es facin rossos i barreja-hi oli. Després esprems la barreja amb una cullera i en mana oli abundantment.

Oli de blat. Segons Mesué.

Pren:

Agafa blat i posa'l sobre una làmina de ferro i posa-hi a sobre una altra làmina de ferro escalfada al foc; prem i en surt oli.

Oli dels filòsofs, que es fa amb troços de maó. Segons Mesué.

Pren:

çAgafa maons vells, de molta antiguitat, especialment els fets de terra roja, i redueix-los a trocets petits. Posa-hi a sobre foc de carbons sense fum, fins que s'inflamin i enrogeixin, després submergeix-los en una escudella plena d'oli d'olives o bé oli antic i clar fins que s'embeguin ben bé. Posa'ls en una cassola i deixa'ls que s'escorrin; després trinxa'ls ben trinxats i introdueix-los en un recipient, la boca del qual la fixes a l'orifici d'un alambí i segelles la unió amb argila d'alquimistes. Posa-ho en un forn que tingui foc de brases, i ho cous fins que destil·li l'oli, i col·loques un recipient a la sortida de l'alambí, en el qual flueixi l'oli. Després retira el recipient en el qual s'ha recollit l'oli i en tapes la boca. Administra'l quan calgui, i quan més vell sigui, millor actua.

Oli d'olives verdes. Segons Simó de Gènova.

çOli d'olives verdes és el que es fa de les olives no madures, i amb tal oli deuen elaborar-se l'oli rosat, el de violetes, de nenúfar i de mandràgora i tots els altres olis que vulguis que posseeixin naturalesa frígida, tal com es diu en l'Antidotari Universal. Si no la volguéssim, cal fer-los amb oli d'ametlles dolces, segons els «Consells» diuen es pot fer.

Ungüent d'alabastre segons ús modern, amb el qual tothom està d'acord, i és admirable i més succinta que l'esmentat abans.

Pren:

Summitats tendres de pruner
Fulles de ruda, recents

<i>Viridium</i>	<i>Ana Manipulum .I.</i>
<i>Florum camomille</i>	<i>Uncias .III.</i>
<i>Semen feniculi</i>	<i>Uncia .I.</i>
<i>Lapis alebaustri</i>	<i>Libram semis</i>
<i>Oley rosati</i>	<i>Libra .I.</i>
<i>Cere quantum sufficit. Conficitur sich:</i>	

¶ *Infundantur simarum rubi, rutte et florum camomille in duabus vel tribus libris vini odoriferi albi et optimi, vel quantum sufficit, per diem et noctem; postea ponatur oleum rosatum et buliant usque ad consumptionem vini, et coletur, et deinde ponatur cera, et infrigidato, ponantur pulveres feni et lapis alabaustri et fiat unguentum, et est expertum ad ea que intendimus.*

Confeccio Gentilis in Consiliis, ad defectum cordis ex frigidate.

R*ecipe:*
Margaritarum dragma .I. et semis, jaccintorum dragmam semis, sinamomi, garioffilorum, macis, ana, scrupulum .I., limature auri et argenti, ana, dragmam .I., zucari albi quantum sufficit, distemperetur cum aqua rosarum uncias .VIII. et fiat confeccio in tabulis et deauretur.

Deo Gratias.

Presens compendium sive receptarium apotecariorum Barchinone impressum fuit per Carolum Amorosum stantibus consulibus et dicti collegii administratoribus Gabriele Stanyol et Michaele Xanxo, viscesima .II. mensis octobris. Anno.M.D.XI. Laus glorioso et omnipotenti Deo.

totes elles fresques	de cadascun 1 manat
Flors de camamilla	3 unces
Llavor de fonoll	1 unça
Pedra d'alabastre	0,5 lliures
Oli rosat	1 lliura

Cera la necessària. Fes-ho així:

çRemulla les summitats de pruner i de ruda i les flors de camamilla en dues o tres lliures de vi odorífer blanc i bo, o bé en la quantitat necessària, durant un dia i una nit. Finalment afegeix-hi l'oli rosat i ho bulls fins a consumpció del vi i ho coles, i després hi afegeixes la cera, i un cop fred hi poses les pólvores de llavor de fonoll i les de la pedra d'alabastre i en fas unguent i és bo per a totes les coses que mencionarem.

Confecció de Gentil en els «Consells», sobre els defectes del cor i la frigidesa.

Pren:

Perles 1,5 dracmes, jacints 0,5 dracmes, canyella, claus d'espècia, macís, de cadascun, 1 escrúpol, llimadures d'or i d'argent, de cadascun, 1 dracma, sucre blanc en quantitat necessària. Barreja-ho tot amb 8 unces d'aigua de roses i en fas confecció en forma de tauletes i es dauren.

Gràcies a Déu.

El present compendi o receptari dels Apo-

tecaris de Barcelona fou imprès per Carles Amorós, essent cònsols i administradors de l'esmentat Col·legi Gabriel Estanyol i Miquel Xanxo, el vint i dos del mes d'octubre de l'any 1511. Lloança a Déu gloriós i omnipotent.

Rubrica presentis receptarii et primo de confectionibus.

<i>¶Electuarium de aromatibus</i>	<i>fo. .III.</i>
<i>Confectio alkermes</i>	
<i>Confectio de musco</i>	
<i>Confectio testicularum vulpis</i>	
<i>Confectio de galanga</i>	<i>fo. .III.</i>
<i>Thiriaqua dia theseron</i>	<i>fo. .VI.</i>
<i>Dia cucurma magna</i>	
<i>Dia laqua maior</i>	
<i>Confectio anacardina</i>	<i>fo. .VII.</i>
<i>¶Yera hermetis</i>	
<i>Yera erchigenis</i>	<i>fo. .VIII.</i>
<i>Confectio medicaminis Hamet</i>	
<i>Confectio dia finicon</i>	
<i>Confectio dia yrundinis</i>	<i>fo. .VIII.</i>
<i>¶Confectio auree Alaxandrine</i>	<i>fo. .X.</i>
<i>Antidotum amagogum</i>	
<i>Confectio athanasie</i>	<i>fo. .XI.</i>
<i>Dia prassium</i>	<i>fo. .XII.</i>
<i>Dia zinziberos</i>	
<i>Dia citonien</i>	<i>fo. .XIII.</i>
<i>Confectio filoantropos</i>	<i>fo. .XVII.</i>
<i>Litontripon</i>	<i>fo. .XVIII.</i>
<i>Justinum</i>	<i>fo. .XVIII.</i>
<i>Dia sene</i>	
<i>Dia castoreum</i>	<i>fo. .XX.</i>
<i>¶Mitridatum</i>	<i>fo. .XXI.</i>
<i>Dia prunis</i>	
<i>Confectio micleta</i>	
<i>Opopira magna</i>	<i>fo. .XXIII.</i>
<i>Yeralogodion</i>	<i>fo. .XXV.</i>
<i>¶Yerapigra</i>	
<i>Dia codion</i>	<i>fo. .XXVI.</i>
<i>Pigra Galieni</i>	
<i>Rubea trosiscata</i>	<i>fo. .XXVII.</i>
<i>Requies Galieni</i>	
<i>¶Tiriacha magna</i>	<i>fo. .XXVIII.</i>
<i>Lzarticum imperiale</i>	
<i>Trifera magna</i>	<i>fo. .XXVIII.</i>

Índex del present Receptari, i primer sobre confeccions

ϕElectuari d'aromàtics	foli 3
Confecció de quermes	
Confecció d'allesc	
Confecció de salep	
Confecció de galanga	foli 4
Triaga de quatre ingredients	foli 6
De cúrcuma magna	
De laca magna	
Confecció anacardina	foli 7
Sagrada d'Hermetis	
Sagrada d'Arquígen	foli 8
Confecció del medicament d'Hamech	
Confecció de dàtils	
Confecció d'orenetes	foli 9
ϕConfecció àurea d'Alexandre	foli 10
Antídot emenagog	
Confecció immortal	foli 11
De malrubí	foli 12
De gíngebre	
De codony	foli 13
Confecció filantrop	foli 17
Per desfer càlculs	foli 18
Justí	foli 19
De sen	
De castori	foli 20
ϕMitridat	foli 21
De prunes	
Confecció experta	
Suc igni, magne	foli 24
Sagrada per curar impediment de parla	foli 25
ϕSagrada amarga	
De cascall negre	foli 26
Amarga de Galè	
Rogenca de trociscs	foli 27
Repòs de Galè	
ϕTriaga Magna	foli 28
Catàrtic imperial	
Rejuvenidora Magna	foli 28

<i>Tehodoricon emperiscon</i>	<i>fo. .XXVIII.</i>
<i>Yerapigra Galieni. Secundum Ebemmesue</i>	<i>fo. .XXX.</i>
<i>¶Benedicta</i>	<i>fo. .XXXI.</i>
<i>Filonum romanum</i>	
<i>Filonum periscum</i>	<i>fo. .XXXII.</i>
<i>¶Confectio de iaccinto</i>	<i>fo. .XXXIII.</i>
<i>Confectio Gentilis de Fulgenio</i>	
<i>Confectio de baccis lauri</i>	
<i>Thiriaca de citro</i>	<i>fo. .XXXV.</i>
<i>Limonata smaragdorum</i>	
<i>Confectio dia ferruginis</i>	
<i>¶Confectio pape Iohannis</i>	
<i>Electuarium dia cartami</i>	
<i>Confectio electuarii imperatoris</i>	<i>fo. .XXXVI.</i>
<i>¶Dia satarion. Secundum Magistrum Bernardum de Granolachs</i>	
<i>Dia satarion Nicolai</i>	<i>fo. .XXXVII.</i>
<i>Electuarium letificans</i>	
<i>Cofectio nere</i>	
<i>Confectio ad lumbricos</i>	<i>fo. .XXXVIII.</i>
<i>Dia calabion</i>	<i>fo. .XXXX.</i>

De pulveribus

<i>¶Pulvis electuarii aromatici rosati</i>	
<i>Pulvis electuarii de gemmis</i>	<i>fo. .V.</i>
<i>Pulvis dia ambre</i>	
<i>Pulvis dia trion piperon</i>	<i>fo. .VI.</i>
<i>Pulvis dia cimini</i>	
<i>Pulvis dia dragaganti frigidi</i>	
<i>Pulvis dia papaveris</i>	
<i>Pulvis dia cameron</i>	<i>fo. .XIII.</i>
<i>Pulvis dia yris</i>	
<i>Electuarium dia pliris</i>	<i>fo. .XV.</i>
<i>Electuarium quo utuntur reges et prelati</i>	<i>fo. .VI.</i>
<i>Electuarium ducis</i>	
<i>Electuarium de succo rosarum</i>	<i>fo. .XVI.</i>
<i>Electuarium dia catholicon</i>	
<i>Pulvis electuarii ad restaurandum humiditatem</i>	<i>fo. .XVII.</i>
<i>¶Pulvis dia rodon abatis</i>	
<i>Pulvis dia penidion</i>	<i>fo. .XXIII.</i>
<i>Pulveris rosate novelle</i>	<i>fo. .XXVII.</i>
<i>¶Pulveris triasandalorum</i>	<i>fo. .XXX.</i>
<i>Dia calamentum</i>	
<i>Dia dragagantum calidon</i>	
<i>Dia nison</i>	<i>fo. .XXXI.</i>
<i>Dia ysopi</i>	<i>fo. .XXXII.</i>

Donat per Déu, ben experimentat	foli 29
Sagrada amarga de Galè segons Mesué	foli 30
☞Beneïda	foli 31
Amic nou, romà	
Amic nou, persa	foli 32
☞Confecció de jacint	foli 33
Confecció de Gentil de Fulgeni	
Confecció de baies de llorer	
Triaga de llimó	foli 35
Llimonada de maragdes	
Confecció ferruginosa	
☞Confecció del Papa Joan	
Electuari de càrtam	
Confecció de l'electuari de l'emperador	foli 36
☞De salep segons el Mestre B. Granolachs	
De salep segons Nicolau	foli 37
Electuari que alegra	
Confecció de Neró	
Confecció pels cucs	foli 38
De llimadures de ferro	foli 40

Pólvores

☞Pólvores de l'electuari aromàtic de roses	
Pólvores de l'electuari de gemmes	foli 5
Pólvores del d'ambre	
Pólvores del dels tres pebres	foli 6
Pólvores del de comí	
Pólvores del d'adragant fred	
Pólvores del de cascalls	
Pólvores del de tornar l'home de mort a vida	foli 14
Pólvores del d'iris	
Electuari completa medecina	foli 15
Electuari que usen reis i prelats	foli 6
Electuari del duc	
Electuari de suc de roses	foli 16
Electuari de Catolicon	
Pólvores de l'electuari que restaura humit.	foli 17
☞Pólvores de roses roges, de l'abat	
Pólvores de terrossos de sucre	foli 23
Pólvores de roses novelles	foli 27
☞Pólvores de tres sàndals	foli 30
De calaminta	
D'adragant calent	
D'anís	foli 31
D'hisop	foli 32

<i>Pulvis electuarium resumptivum</i>	
<i>Pulvis dia margariton frigidum</i>	
<i>Pulvis leticie Galieni</i>	fo. .XXXVIII.
<i>Pulvis Ebemmesue</i>	
<i>Pulvis dia turbit</i>	fo. .XXXVI.
<i>Pulvis contra lumbricos</i>	

Lohots

<i>ϕLohot de pino</i>	fo. .XXXVIII.
<i>Lohot de papavere</i>	
<i>Lohot de squilla</i>	
<i>Lohot bonum</i>	
<i>Lohot caulium</i>	
<i>Lohot sanum et expertum</i>	fo. .XXXVIII.
<i>ϕDia moron</i>	
<i>Dia nucum</i>	
<i>Minua muscata</i>	
<i>Minua simplex</i>	
<i>Visqui aspre</i>	
<i>ϕZucarum rosatum</i>	
<i>Zucarum violatum cum aliis conservis</i>	
<i>ϕMel rosatum</i>	
<i>ϕJulep de infusione rosarum</i>	
<i>Julep violaturum</i>	
<i>Julep rosarum simplex</i>	fo. .XXXXI.
<i>ϕDe sirupis Julep de succo violarum</i>	
<i>ϕSirupus de succo acetosse</i>	
<i>Sirupus de corticibus citri</i>	
<i>Sirupus acetossitatis citri</i>	
<i>Sirupus de agresta</i>	
<i>Sirupus de papaveris simplicis</i>	
<i>Sirupus de bisancis</i>	
<i>Sirupus acetossus simplicis</i>	fo. .XXX.II.
<i>ϕSirupus acetossus de radiscibus</i>	
<i>Sirupus de papavere compositus</i>	
<i>ϕAqua mellis primus et secundus modus</i>	
<i>ϕOperacio siruporum de menta</i>	fo. .XXXXIII.
<i>ϕSirupus de abcincio</i>	
<i>ϕSirupus de fumoterre maioris</i>	
<i>ϕSirupus de fumoterre minoris</i>	
<i>ϕSirupus de liquiricia</i>	
<i>ϕSirupus de ysopo</i>	fo. .XXXXIII.
<i>Sirupus de prassio</i>	
<i>Sirupus de calamento</i>	
<i>Sirupus de thimo</i>	

Pólvores de l'electuari de recobrar forces	
Pólvores del de perles, frigid	
Pólvores de l'alegria, de Galè	foli 34
Pólvores de Mesué	
Pólvores del de turbit	foli 36
Pólvores contra els cucs	

Loocs

ϷLooc de pi	foli 38
Looc de cascall	
Looc d'escil·la	
Looc bo	
Looc de cols	
Looc sa i expert	foli 39
ϷDe mores	
De nous	
Miva almescada	
Miva simple	
Vesc aspre	
ϷSucre rosat	
Sucre de violetes i altres conserves	
ϷMel rosada	
ϷJulep d'infusió de roses	
Julep de violetes	
Julep de roses, simple	foli 41
ϷXarops Julep de suc de violetes	
ϷXarop de suc d'agrelles	
Xarop d'escorsa de llimona	
Xarop de suc de llimona	
Xarop d'agràs	
Xarop de cascall, simple	
Xarop de bizancis	
Xarop de vinagre, simple	foli 42
ϷXarop àcid d'arrels	
Xarop de cascall, compost	
ϷAiguamel, primera i segona recepta	
ϷForma de fer el xarop de menta	foli 43
ϷXarop de donzell	
ϷXarop de fumària, major	
ϷXarop de fumària, menor	
ϷXarop de regalèssia	
ϷXarop d'hisop	foli 44
Xarop de malrubí	
Xarop de calaminta	
Xarop de farigola	

<i>Sirupus de epithimo</i>	
<i>Sirupus de sticados</i>	fo. .XXXV.
<i>Sirupus de iuiubis simplicis</i>	
<i>Sirupus de iuiubis compositus</i>	
<i>Sirupus de eupatorio</i>	
‡ <i>De aceto squilietico</i>	fo. .XXXVI.
‡ <i>Oximell squilieticum</i>	
‡ <i>Secaniabin purum</i>	
<i>Rob de rubes</i>	
<i>Rob de agresta</i>	
<i>Sirupus capillorum veneris Arnaldi</i>	fo. .XXXVII.
<i>Oxisacre compositi</i>	
<i>Oxisacre simplicis</i>	
<i>Sirupus de acoro</i>	fo. .XXXVIII.
<i>Sirupus buglose</i>	
<i>Ozimellis compositi</i>	
‡ <i>Sirupus de yva arteticha</i>	fo. .XXXVIII.
‡ <i>Sirupus scolopendrie</i>	
<i>Sirupus de plantagine</i>	
<i>Sirupus de cicorea</i>	
‡ <i>Sirupus de succo endivie</i>	
<i>Sirupus scabiosse</i>	
<i>Sirupus artemisie Nicolay</i>	fo. .L.
‡ <i>Sirupus rossarum Arnaldi</i>	
<i>Sirupus mirtilorum</i>	fo. .L.I.
<i>Sirupus citoniorum</i>	
<i>De trosissi</i>	
‡ <i>Troci magnetis</i>	
<i>Galia muscata</i>	
<i>Galia elefengina</i>	fo. .LII.
‡ <i>Confeccio trosiscorum Ramich</i>	
<i>Galia muscata Nicolay</i>	
<i>Trosiscorum dia rodon</i>	
<i>Trosiscorum de rosis</i>	
<i>Trosiscorum de rosis et eupatorio</i>	fo. .L.III.
<i>Trosiscorum de camphora</i>	
<i>Trosiscorum de reubarbero</i>	
<i>Trosiscorum de spodio</i>	
<i>Trosiscorum de spodio cum semine acetosse</i>	
<i>Trosiscorum de berberis</i>	
<i>Trosiscorum de abcintio</i>	
<i>Trosiscorum de eupatorio</i>	
<i>Trosiscorum de lacca</i>	
<i>Trosiscorum de terra sigillata</i>	fo. .L.V.

Xarop d'epítim	
Xarop de caps d'ase	foli 45
Xarop de gínjols, simple	
Xarop de gínjols, compost	
Xarop d'eupatori	
☞Del vinagre d'escil·la	foli 46
☞Oximel d'escil·la	
☞Oximel pur	
Rob de groselles	
Rob d'agràs	
Xarop de capil·lera segons Arnau	foli 47
Agredolç compost	
Agredolç simple	
Xarop de càlam	foli 48
Xarop de buglossa	
Oximel compost	
☞Xarop d'iva artètica	foli 49
☞Xarop d'herba melsera	
Xarop de plantatge	
Xarop de xicoira	
☞Xarop de suc d'endívia	
Xarop d'escabiosa	
Xarop d'altimira, de Nicolau	foli 50
☞Xarop de roses, d'Arnau	
Xarop de mirtils	foli 51
Xarop de codonys	

Trociscs

☞De safrà magne	
D'algàlia almescada	
D'algàlia especiada	foli 52
☞Confecció de trociscs d'agalles	
Algàlia almescada de Nicolau	
Trociscs de confecció de roses roges	
Trociscs de roses	
Trociscs de roses i eupatori	foli 53
Trociscs de càmfora	
Trociscs de ruibarbre	
Trociscs de marfil cremat	
Trociscs de marfil cremat i llavor d'agrelles	
Trociscs de coralets	foli 54
Trociscs de donzell	
Trociscs d'eupatori	
Trociscs de laca	
Trociscs de terra segellada	foli 55

† *Trosiscorum alhandabal*
Trosiscorum de sandelis
Trosiscorum de caperis
Trosiscorum de karabe
Trosiscorum alkekengi
Trosiscorum dia rodon Nicolay
Trosiscorum dia vi
Trosiscorum squilleticorum
Trosiscorum thirorum
Trosiscorum dia coralli
Trosiscorum de croco
Trosiscorum de margaritis
Trosiscorum de mirta
Trosiscorum de agno casto

fo. .L.VII.

fo. .L.VIII.

De pillolis

† *Pillule alefangine*
Pillule agregative maiores
Pillule agregative minores
Pillule de eupatorio maiores
Pillule de reubarbero
Pillule de alkekengi
Pillule inde
Pillule alandahal
Pillule de sercacolla
Pillule de serapino
Pillule de euforbio
Pillule de raved seni
Pillule de mezereon
Pillule lucis maiores
Pillule stomatice
Pillule de agarico
Pillule dia rodon
Pillule de turbit
Pillule de lapide latzuli
Pillule de lapide armeno
Pillule de bdellio
Pillule de serapino
Pillule de coloquintida
Pillule de oppoponacho
Pillule de hermodactilis maioris
 † *Pillule sinequibus*
Pillule auree
Pillule de castoreo

fo. .L.VIII.

fo. .LX.

fo. .LXI.

fo. .LXII.

fo. .LXIII.

fo. .LXIII.

fo. .LXV.

☞Trociscs de colòquinta	
Trociscs de sàndals	
Trociscs de tàperes	
Trociscs de succí	
Trociscs d'alicabí	
Trociscs de confecció de roses, de Nicolau	
Trociscs de violetes	
Trociscs d'escilla	
Trociscs d'escurçó	foli 57
Trociscs de corall	
Trociscs de safrà	
Trociscs de perles	
Trociscs de mirra	
Trociscs d'agnocast	foli 58

Píndoles

☞Píndoles aromàtiques	
Píndoles agregatives, majors	
Píndoles agregatives, menors	foli 59
Píndoles d'eupatori, majors	
Píndoles de ruibarbre	
Píndoles d'alicabí	
Píndoles índies	foli 60
Píndoles de colòquinta	
Píndoles de sarcocol·la	
Píndoles de sagapín	
Píndoles d'euforbi	
Píndoles de ruibarbre	foli 61
Píndoles d'olivella	
Píndoles de llum, majors	
Píndoles per l'estómac	
Píndoles d'agàric	foli 62
Píndoles de roses roges	
Píndoles de turbit	
Píndoles de lapislàtzuli	
Píndoles de pedra armènia	
Píndoles de bdellí	
Píndoles de sagapín	foli 63
Píndoles de colòquinta	
Píndoles d'opopònac	
Píndoles de còlquic, majors	foli 64
☞Píndoles sense les quals	
Píndoles aures	
Píndoles de castori	foli 65

<i>Pillule octomere</i>	
<i>Pillule ante cibum</i>	
<i>Pillule coxie</i>	
<i>Pillule arthetice</i>	
<i>Pillule de .V. generibus</i>	fo. .LXVI.
<i>Pillule arabice</i>	
<i>Pillule de fumoterre</i>	
<i>Pillule alceyared</i>	
<i>Pillule imperiales</i>	fo. .LXVII.
<i>Pillule yliatice</i>	
<i>Pillule bichie</i>	
♠ <i>Pillule de Rasis</i>	fo. .LXVIII.
<i>Pillule que non valetes incidere, surgere faciunt</i>	fo. .LXVIII.
De colliriis	
♠ <i>Collirium de plumbo</i>	fo. LXVIII.
<i>Collirium album Rasis</i>	fo. .LII.
<i>Sieff de ture</i>	
♠ <i>De unguentis et cerotis</i>	
<i>Unguentum dia finicon arabicum</i>	fo. .LXVIII.
<i>Ysopus humide</i>	
<i>Ysopi cerotum Philagri</i>	
♠ <i>Unguentum dia finicon Ebemmesue</i>	
<i>Emplastrum arabicum</i>	fo. .LXVIII.
<i>Unguentum ceraseos magnum</i>	
<i>Unguentum atarnite magnum</i>	
<i>Unguentum atarnite parvi</i>	fo. .LXX.
<i>Unguentum rosatum</i>	
<i>Unguentum basilicon magnum</i>	
<i>Cerotum sandalarum</i>	
<i>Cerotum Galieni</i>	
<i>Unguentum agepsiacum</i>	
<i>Unguentum triafarmacum</i>	
<i>Ysopum cerotum Ebemmesue</i>	
<i>Unguentum palmeum</i>	fo. .LXXI.
<i>Unguentum citrinum</i>	
<i>Unguentum alabastrum</i>	
<i>Unguentum marciaton</i>	fo. .LXXII.
<i>Unguentum aragon</i>	
<i>Unguentum Agrippa</i>	
<i>Unguentum dialtea</i>	fo. .LXXIII.
<i>Unguentum fuscum</i>	
<i>Unguentum populeon</i>	
<i>Unguentum pomfiligos</i>	
<i>Unguentum apostolorum</i>	fo. .LXXV.
<i>Unguentum album Rasis</i>	

Píndoles de vuit espècies	
Píndoles d'abans i després de menjar	
Píndoles capitals	
Píndoles artrítiques	
Píndoles de cinc gèneres	foli 66
Píndoles aràbigues	
Píndoles de fumària	
Píndoles «alceyard»	
Píndoles imperials	foli 67
Píndoles iliàtiques	
Píndoles per la tos	
∓Píndoles de Rasis	foli 68
Píndoles que no es deuen mastegar sinó empassar	foli 68

Col·liris

∓Col·liri de plom	foli 48
Col·liri blanc, de Rasis	foli 52
Col·liri sòlid, d'encens	
∓Ungüents i cerats	
Ungüent de palma, àrabig	foli 68
Lanolina	
Cerat de lanolina, de Philagre	
∓Ungüent de palma, de Mesué	
Emplastre aràbig	foli 69
Ungüent cerat, magne	
Ungüent de ciclamen, magne.	
Ungüent de ciclamen, reduït	foli 70
Ungüent rosat	
Ungüent d'alfàbrega, magne	
Cerat de sàndal	
Cerat de Galè	
Ungüent egipcíac	
Ungüent dels tres fàrmacs	
Cerat de lanolina, de Mesué	
Ungüent de palma	foli 71
Ungüent citrí	
Ungüent d'alabastre	
Ungüent de Marcia	foli 72
Ungüent d'ajuda	
Ungüent d'Agripa	
Ungüent d'altea	foli 74
Ungüent fosc	
Ungüent de populeó	
Ungüent d'òxid de cinc	
Ungüent dels Apòstols	foli 75
Ungüent blanc, de Rasis	

<i>Unguentum de litargris</i>	
<i>Unguentum gratia Dei</i>	
<i>Unguentum scabiey</i>	
<i>Unguentum de mastice</i>	<i>fo. .LXXVI.</i>
<i>Unguentum sambuci</i>	
<i>Unguentum medie confectionis</i>	
<i>Unguentum requies Galieni</i>	

De emplaustis

<i>¶Emplastrum dia kilonis comunis</i>	
<i>Emplastrum kilonis magni</i>	<i>fo. .LXXVII.</i>
<i>Emplastrum de granis lauri</i>	
<i>Emplastrum sinapis</i>	
<i>¶Emplastrum filii Zacarie</i>	
<i>Emplastrum Oribasis</i>	
<i>Emplastrum de melliloto</i>	<i>fo. .LXXVIII.</i>
<i>¶Emplastrum apostolicom magnum</i>	
<i>Emplastrum ceroneum</i>	<i>fo. LXXVIII</i>
<i>Emplastrum apostolicon chirurgicum</i>	
<i>Emplastrum gratia Dei</i>	
<i>Emplastrum Guilermi Servitoris</i>	
<i>Emplastrum de centaurea</i>	<i>fo. .LXXX.</i>
<i>Emplastrum catagenis</i>	
<i>Emplastrum dia palma</i>	
<i>Emplastrum stomaticon</i>	
<i>Emplastrum contra rupturam</i>	<i>fo. .LXXXI.</i>
<i>Emplastrum aliud et est Petri Blanch</i>	
<i>Emplastrum dia alossantos</i>	
<i>Emplastrum encelni</i>	
<i>Emplastrum oxi croceum</i>	<i>fo. .LXXXII.</i>
<i>¶Olea que fiunt per expressionem</i>	<i>fo. .LXXXIII.</i>
<i>¶Cetera olea que diversificantur in operationibus.</i>	
<i>Subsecutive se habent secundum hordinem alphabeti.</i>	

Explicit tabula presutis Receptarii.

Deo gratias.

Ungüent de litargiri	
Ungüent gràcia de Déu	
Ungüent de la sarna	
Ungüent de màstic	foli 76
Ungüent de saüc	
Ungüent de la mitja confecció	
Ungüent repòs, de Galè	

Emplastres

☞Emplastre diaquiló comú	
Emplastre diaquiló magne	foli 77
Emplastre de granes de llorer	
Emplastre de mostassa	
☞Emplastre del fill de Zacarías	
Emplastre d'Oribasus	
Emplastre de melilot	foli 78
☞Emplastre apostòlic magne	
Emplastre de cera	foli 79
Emplastre apostòlic quirúrgic	
Emplastre gràcia de Déu	
Emplastre de Guillem Servidor	
Emplastre de centàurea	foli 80
Emplastre «catagenis»	
Emplastre de palma	
Emplastre per l'estómac	
Emplastre per la trencadura	foli 81
Emplastre, altre, i és de Pere Blanch	
Emplastre de flor de magraner bord	
Emplastre d'Anselm	
Emplastre de vinagre de safrà	foli 82
☞Olis que es fan per expressió	foli 83
☞Altres olis fets de diverses maneres i a continuació es troben per ordre alfabètic	

S'exposa l'índex del present Receptari

Gràcies a Déu

BIBLIOGRAFIA

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- BRU, R.: *L'Histoire de la Pharmacie Catalane et les anciennes apotecaries catalanes*. Perpignan, 1932.
- CALBET, J.M. CORBELLA, J.: *Diccionari biogràfic de metges catalans*. Seminari Pere Mata, Universitat de Barcelona. Barcelona, 1982.
- CHIARLONE, Q. y MALLAINA, C.: *Ensayo sobre la Historia de la Farmacia*. Madrid, 1847.
- CID, F.: *Història de la Medicina Catalana*. Barcelona, 1969.
- CORRADI, A.: *Le prime Farmacopee Italiane ed in particolare dei Riccettari Fiorentini*. Ars Medica Antiqua Editrice. Milano, 1887.
- FOLCH ANDREU, R.: *Elementos de Historia de la Farmacia*. Madrid, 1927.
- FOLCH JOU, G.: *Historia de la Farmacia*. Madrid, 1957.
- FONT I SAGUÉ, N.: *Història de la Ciències Naturals a Catalunya del sigle IX al sigle XVIII*. Barcelona, 1908.
- GÓMEZ CAAMAÑO, J.L.: *Páginas de la Historia de la Farmacia*. 2ª ed. Sociedad Nestlé A.E.P.A. Barcelona, 1982.
- GONZÁLEZ SUGRAÑES, M.: *Contribució a la Història dels antics Gremis dels Arts i Oficis de la ciutat de Barcelona*. Ed. Antigua y Moderna de Salvador Barba. Barcelona, 1915.
- LAÍN ENTRALGO, P.: *Historia Universal de la Medicina*. 7 vols. Salvat. Barcelona, 1972-75.
- PALAU Y DULCET. *El manual del librero moderno*.

- PREVITÉ-ORTON, C.W.: *Historia del mundo en la Edad Media*. Cambridge University Press, Sopena S.A. Barcelona 1978.
- RIERA TUÉBOLS, S.: *Sintesi d'Història de la Ciència Catalana Barcelona*. Edicions La Magrana, 1973.
- RIU, M.: *Lecciones de Historia Medieval*. Teide. Barcelona, 1982.
- ROLDÁN GUERRERO, R.: *Diccionario de autores farmacéuticos españoles*. Madrid.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA

- BALLESTER, F.: *Concordie apothecariorum Barchinone 1511*. Publicaciones del Colegio Oficial de Farmacéuticos de Tarragona. Tarragona, 1944.
- BALLESTER, F.: *De libros viejos*. Farmacia Nueva, VIII, 449/467 (1943).
- CABALLERO Y VILLALDEA, S.: *Libros viejos de Dn Francisco Ballester*. Farmacia Nueva, VIII 698 (1943).
- CABALLERO Y VILLALDEA, S.: *El compendio de los boticarios del siglo XV*. Farmacia Nueva, VIII, 655/6 (1943).
- FOLCH ANDREU, R.: *Un comentario al artículo de Dn. Francisco Ballester titulado «De libros viejos»*. Farmacia Nueva, VIII, 657 (1943).
- MARTÍNEZ, A.: *Estudio comparativo de las Farmacopeas Catalanas o Concordias de 1511, 1535 y 1587*. Farmacia Nueva, 341/350 (1950).
- SUÑÉ ARBUSSÀ, J.M.: *Pròleg a l'edició facsimil de la Concòrdia de 1511*. E.U. Barcelona, 1980.
- SUÑÉ ARBUSSÀ; J.M.: *Discurso leído en el acto de su recepción en la Real Academia de Farmacia de Barcelona*. Real Academia de Farmacia Barcelona, 1977.
- SUÑÉ ARBUSSÀ, J.M.: *La Concordie Apothecariorum Barchiñ. de 1511*. Barcelona, Menarini, p. 161 (1989).

BIBLIOGRAFIA DE SUPORT

- ARNALDI, STEPHANUS: *Commentum Stephani Arnaldi super Nicolaum*. Petrus Posa. Barcelona, 1498.
- AVICENNA: *Canones, Libri 1-5*. Traducción latina de Gerardo de Cremona. Dyonysius Bertochis et Gabriel Brixienis. Venetii, 1490-1491.
- BATELLI, G.: *Lezioni di Paleografia*. Libreria editrice Vaticana. Roma, 1986.
- CAPELLI, A.: *Dizionario di abbreviature latine ed italiane*. Ulrico Hoepli. Milano, 1979.
- ESPASA BARGALLO, J.B.: *Tratado sinonímico de los medicamentos antiguos y modernos*. Ediciones Francisco Pons y Cia. Barcelona.
- FIOL, V.: *Sintaxis Latina*. Bosch. Barcelona, 1982.
- FONT Y QUER, Pio. *Plantas Medicinales. El Dioscórides renovado*. Editorial Labor. Barcelona, 1962.
- GAFFIOT, F. *Dictionnaire latin-français*. Hachette. París, 1934.
- GÓMEZ PAMO, J.R.: *Tratado de Materia Farmacéutica Vegetal*. Imprenta y Librería de Nicolás Moya. Madrid, 1906.
- HERNÁNDEZ DE GREGORIO: *Diccionario elemental de farmacia botánica y materia médica*. Madrid, 1803.
- LAGUNA, A. de: *El Dioscórides traducido al español y anotado por Andrés de Laguna. Pedacio Dioscórides Anarabeo, acerca de la Materia Medicinaly de los venenos mortíferos*. Juan Latio. Amberes, 1555.
- LÁZARO IBIZA, B. *Compendio de la flora española*. Imprenta Clásica Española. Madrid, 1920.
- LÓPEZ-NEYRA C.R.: *Mineralogía y Geología aplicadas a la Farmacia*. Librería General de Victoriano Suárez. Madrid, 1940.
- LOPEZ-NEYRA, C.R.: *Zoología aplicada a la Farmacia*. Librería General de Victoriano Suárez. Madrid, 1940.

- MADURELL I MARIMON, J.M.: *Documentos para la historia de la imprenta y libreria en Barcelona (1553)*. Barcelona, 1955.
- MANLIIS DE BOSCO, Johannes Jacobus: *Luminare Maius Civitatis Venetiarum, Bonetus Locatelli mandato et expensis Octaviani Scoti, 28 mai. 1496*.
- MATHEU, Pere Benet: *Liber in examen apothecariorum...* Johannes Rosembach. Barcelona, 1521.
- MESUE, Johannes: *Incipit liber tertius Johannis Damasceni, naçarenì, fillii Mesue, Grabadin, qui est agregatio, vel Antidotarium...* B.N.M. Manuscrit 1410.
- MESUE, Johnnes: *Opera cum additionibus Petri de Aponi et Francisci de Pedemontium et cum expositionibus Mondini de Lucci et Cristophori Georgii de Honestis*. Johannes et Gregorius de Gregorii. Venetiis, 1497.
- MESUE, Johannes: *Opera cum expositione Mondini super Canones Universales ac etiam cum expositione Cristophoris de Honestis in Antidotarium eiusdem. Additiones Petri de Aponi*. Venetiis, 1502.
- MESUE, Johannes: *Canones Universales divi Johannis Mesue*. Gilbertus de Villiers. Lugdunum, 1511.
- NICOLAUS: *Antidotarium*. Inclòs en les edicions de Mesue Venècia (1502) i Lugdunum (1511).
- NIERMEYER, J.F.: *Medie Latinitas. Lexicon minus*. E.J. Brill. Leiden, 1984.
- PEY, S. *Dictionaris de sinònims i antònims*. Teide. Barcelona, 1986.
- PLATEARIUS, M.: *Circa instans...* Vincentis de Portonariis Lugdunum, 1524.
- *Quid pro quo. Tractatus*. Inclòs a Mesue, J. Lugdunum, Gilabertus de Villiers (1511).
- RASIS, M.: *Antidotarium*. B.N.M. Manuscrit 1420.
- RASIS, Muhamad b. Zaccharia b, Beckr. *Liber nono Almansoris cum expositione Johannis Arculani*. Venetiis, Bernardini de Stagnino de tridino.
- RASIS, M. ben Z. ben B: *Tractatus X, medicine*. Mediolani, Leonardus Pachel, Ulricus Scincenceller (1481).

- *Receptario. Nuovo receptario composto dal Collegio dei Dottori di Firenze...* Firenze, Compagnia del Drago, 1498.
 - SANTO AMANDO, Johannes de: *Expositio Johannis de Santo Amando supra Antidotarium Nicolai*. Inclòs en Mesue, J. Lugdunum, Gilabertus de Villiers (1511).
 - *SINONIMIA*. Inclòs a Mesue, J. Lugdunum, Gilabertud de Villiers (1511)
 - *SINONIMIAS ARABIGAS*. Manuscrit 430, Arxiu Capitular de la seu de Tortosa.
 - TORNAMIRA, J.: *Clarificatorum super Almansoris nono*. B.N.M. manuscrit 3381.
 - VALBUENA: *Diccionario Latino-español y español latino*. Tip. V. Stern. Poisay, 1857.
 - VILANOVA, A de: *Antidotarium*. Nicolas Spindeler. València, 1495. Ed. facsímil de Ediciones Histórico-Farmacéuticas. Burriana, 1986.
 - VILANOVA, A de: *Arnaldi Villanovani... opera summa*. Basilea, 1585.
-
-

APÈNDIXS

Apèndix I

Relació alfabètica dels autors de les receptes incloses a la Concòrdia, amb indicació de cadascuna d'elles, dels totals per autor i del foli on es troben.

Adzaravi	Sirupus de endivia 1 receptes provinents de l'obra d'Adzaravi	XXXXVII v.
Alanfranchus	Ungentum medie confecciones 1 receptes provinents de l'obra d'Alanfranchus	LXXVII r.
Alexandrus	Emplastrum dia loquantos 1 receptes provinents de l'obra d'Alexandrus	LXXXII r.
Anònim	Electuarium imperatoris	XXXVI v.
Anònim	Pillule imperialis et magistrales 2 receptes provinents de l'obra d'anònims	LXVII v.
Arnaldus de V.	Sirupus capilli veneris	XXXXVII v.
Arnaldus de V.	Oxizacre compositum	XXXXVIII r.
Arnaldus de V.	Oxizacre simplicis	XXXXVIII v.
Arnaldus de V.	Oximellis compositi	XLVIII r.
Arnaldus de V.	Sirupus rosarum	LI v.
Arnaldus de V.	Sirupus mirtinus	LI v.
Arbaldus de V.	Sirupus citoniorum	LII r.
Arnaldus de V.	Troscici de croco	LVIII r.
Arnaldus de V.	Pillule octomere	LXVI r.
Arnaldus de V.	Pillule cochie	LXVI v.
Arnaldus de V.	Emplastrum apostolicum Magnum	LXXIX r.
Arnaldus de V.	Emplastrum cathagenis	LXXXI r.
Arnaldus de V.	Emplastrum dia palma	LXXXI r.
Arnaldus de V.	Oleum rosatum	LXXXIII r.
Arnaldus de V.	Oley nardini compositi	LXXXIII v.
Arnaldus de V.	Oleum de abcintho	LXXXV v.
Arnaldus de V.	Oleum castorey	LXXXV v.
Arnaldus de V.	Oleum muscellinum	LXXXV v.
	18 receptes provinents de l'obra d'Arnaldus de Vilanova	
Avenzoar	Sirupus de buglose 1 receptes provinents de l'obra d'Avenzoar	XLVIII r.

Avicenna	Filonum romanum	XXXII v.
Avicenna	Filonum persicum	XXXII v.
Avicenna	Trosiscorum de margaritis	LVIII v.
Avicenna	Pillule de fumoterre	LXVII r.
Avicenna	Pillule alceyared	LXVII v.
Avicenna	Unguentum apostolorum	LXXX v.
	6 receptes provinents de l'obra d'Avicenna	
B. de Casaldovol	Pulvis visqui aspre	XXXX v.
	1 receptes provinents de l'obra de B. de Casaldovol	
B. de Granolachs	Dia satirion	XXXVII r.
	1 receptes provinents de l'obra de B. de Granolachs	
Galaff	Sirupus plantaginis	L r.
	1 receptes provinents de l'obra de Galaff	
Galenus	Pulvis leticie	XXXIII v.
Galenus	Unguentum requies Galieni	LXXVII r.
	2 receptes provinents de l'obra de Galenus	
Gentile	Confeccio Gentilis de Fulgenio	XXXV r.
Gentile	Sirupus de acoro	XXXVIII v.
Gentile	Confeccio Gentilis	LXXXVII r.
	3 receptes provinents de l'obra de Gentile	
Gilab. Anglicus	Pillule arabice	LXVII r.
Gilab. Anglicus	Unguentum alabastris nardi preciosi quam..	LXXXII v.
Gilab. Anglicus	Unguentum sambuci	LXXXVII r.
Gilab. Anglicus	Emplastrum gracia Dei	LXXX r.
Gilab. Anglicus	Emplastrum contra rupturas	LXXXI v.
	5 receptes provinents de l'obra de Gilab. Anglicus	
Guido de Cauliac	Dia cartemi	XXXVI v.
Guido de Cauliac	Unguentum ponfiligos	LXXX v.
Guido de Cauliac	Emplastrum de centaurea	LXXX v.
	3 receptes provinents de l'obra de Guido de Cauliac	
Guill. de Vinario	Emplastrum Guillermi	LXXX v.
	1 receptes provinents de l'obra de Guill. de Vinario	
Guill. de Plasencia	Sirupus de cicorea	L r.
	1 receptes provinents de l'obra de Guill. de Plasencia	
Iher. de Cansali	Sirupus de succo endivie	L v.
	1 receptes provinents de l'obra de Iher. de Cansali	

Luminare Maius	Confecio ad lumbricos 1 receptes procedents de l'obra Luminare Maius	XXXVIII v.
M. de Ansigana	Sirupus de scolopendria 1 recepta procedent de l'obra de M. de Ansigana	L r.
Medici alme civitatis	Pulvis dia margariton frigida 1 receptes provinents de l'obra dels Medici alme civitatis	XXXIII r.
Mesue	Electuarium de aromatibus	III r.
Mesue	Confecio allquermes	III v.
Mesue	Confecio de musco dulci	III v.
Mesue	Confecio testiculorum vulpis	III r.
Mesue	Confecio de galanga	III v.
Mesue	Electuarium aromatici rosarum D.G.	V r.
Mesue	Electuarium de gemmis	V v.
Mesue	Dia ambre	VI r.
Mesue	Dia trion piperon	VI r.
Mesue	Electuarium quo utuntur reges et prelati	VI v.
Mesue	Tiriaqua dia tesaron	VI v.
Mesue	Dia cucurma magna	VI v.
Mesue	Dia laqua magna	VII r.
Mesue	Confecio anacardina	VII v.
Mesue	Gera Hermetis et est gera luf	VIII r.
Mesue	Yera archigenis	VIII v.
Mesue	Confecci medicaminis Hamet	VIII v.
Mesue	Confecio de dactilis et est dia finicon	VIII R.
Mesue	Iera pigra Galieni	XXX v.
Mesue	Pulvis Ebenmesue	XXXV v.
Mesue	Pulvis dia turbit	XXXVII v.
Mesue	Lohot de pino	XXXVIII v.
Mesue	Lohot de papavere	XXXIX r.
Mesue	Lohot de squilla	XXXIX r.
Mesue	Lohot bonum	XXXIX r.
Mesue	Lohot sanum et expertum	XXXIX v.
Mesue	Dia moron vel confecio de moris	XXXX r.
Mesue	Dia nucum	XXXX r.
Mesue	Minua muscata et est minua citoniorum	XXXX r.
Mesue	Confecio minua simplici	XXXX v.
Mesue	Zucarum rosatum	XXXXI r.
Mesue	Zucarum violarum	XXXXI v.
Mesue	Mel rosatum	XXXXI v.
Mesue	Julep de infusione rosarum	XXXXI v.
Mesue	Alid julep rosarum simplex	XXXXI v.
Mesue	Julep de succo violarum	XXXXII r.
Mesue	Sirupus de succo acetoze	XXXXII r.

Mesue	Sirupus de corticibus citri	XXXXII r.
Mesue	Sirupus acetozitatis citri	XXXXII r.
Mesue	Sirupus de agresta	XXXXII r.
Mesue	Sirupus de papavere	XXXXII v.
Mesue	Sirupus dinari	XXXXII v.
Mesue	Sirupus acetosus	XXXXII v.
Mesue	Sirupus acetosus de radicibus	XXXXIII r.
Mesue	Sirupus de papavere compositis	XXXXIII r.
Mesue	Sermo in aqua mellis	XXXXIII r.
Mesue	Secundus modus operacionis	XXXXIII v.
Mesue	Sirupus de menta	XXXXIII v.
Mesue	Sirupus de menta	XXXXIII v.
Mesue	Sirupus de abcintio	XXXXIII r.
Mesue	Sirupus de fumoterre maioris	XXXXIII r.
Mesue	Sirupus de fumoterre minor	XXXXIII v.
Mesue	Sirupus de liquiricie	XXXXIII v.
Mesue	Sirupus de ysopo	XXXXIII v.
Mesue	Sirupus de prassio	XXXXV r.
Mesue	Sirupus de calamento	XXXXV r.
Mesue	Sirupus de thimo	XXXXV r.
Mesue	Sirupus de epithimo	XXXXV v.
Mesue	Sirupus de sticados	XXXXV v.
Mesue	Sirupus de iuiubis	XXXXVI r.
Mesue	Sirupus de iuiubis compositi	XXXXVI r.
Mesue	Sirupus de eupatorio	XXXXVI r.
Mesue	Sermo in aceto squilletico	XXXXVI v.
Mesue	Oximel squilleticum	XXXXVII r.
Mesue	De secaniabin purum	XXXXVII r.
Mesue	Rob de rubes	XXXXVII r.
Mesue	Rob de agresta	XXXXVII v.
Mesue	Confeccio gallie muscate	LII v.
Mesue	Confeccio gallie alefangine	LII v.
Mesue	Confeccio ramich	LIII r.
Mesue	Trosiscorum dia rodon	LIII v.
Mesue	Trosiscorum de rosis	LIII v.
Mesue	Trosiscorum de rosis et eupatoria	LIII v.
Mesue	Trosiscorum de camphora	LIII r.
Mesue	Trosiscorum de reubarbero	LIII r.
Mesue	Trosiscorum de spodio	LIII v.
Mesue	Trosicici de spodio cum semine acetoze	LIII v.
Mesue	Trosiscorum de berberis	LIII v.
Mesue	Trosiscorum de absintio	LV r.
Mesue	Trosiscorum de eupatorio	LV r.
Mesue	Trosiscorum de lacca	LV r.
Mesue	Trosiscorum de terra sigillata	LV v.
Mesue	Trosiscorum alandal	LVI r.

Mesue	Trosiscorum de sandelis	LVI r.
Mesue	Trosiscorum de caperis	LVI r.
Mesue	Trosiscorum de karabe	LVI v.
Mesue	Trociscorum alkekengi	LVII r.
Mesue	Pillule alefangine	LVIII r.
Mesue	Pillule agregative mayores	LVIII v.
Mesue	Pillule agregative minores	LVIII v.
Mesue	Pillule de eupatorio mayores	LX r.
Mesue	Pillule de reubarbero	LX r.
Mesue	Pillule alkekengi	LX v.
Mesue	Pillule inde	LX v.
Mesue	Pillule alhandal Hermetis	LXI r.
Mesue	Pillule de sercacolle	LXI r.
Mesue	Pillule de serapina	LXI r.
Mesue	Pillule de euforbio	LXI v.
Mesue	Pillule de raved seni	LXI v.
Mesue	Pillule de mezereon	LXII r.
Mesue	Pillule lucis mayores	LXII r.
Mesue	Pillule stomatice	LXII v.
Mesue	Pillule de agarico	LXII v.
Mesue	Pillule dia rodon	LXIII r.
Mesue	Pillule de turbit	LXIII r.
Mesue	Pillule de lapide lazuli	LXIII r.
Mesue	Pillule de lapide armeno	LXIII v.
Mesue	Pillule de bdellio mayores	LXIII v.
Mesue	Pillule de serapino	LXIII v.
Mesue	Pillule de coloquintida	LXIII r.
Mesue	Pillule de opoponaco	LXIII v.
Mesue	Pillule de hermodactilis mayores	LXIII v.
Mesue	Unguentum dia finicon. Descriptio arabiga	LXVIII v.
Mesue	Operacio ysopi humide	LXVIII r.
Mesue	Ysopi cerotis, descriptione Philagri	LXVIII r.
Mesue	Unguentum dia finicon	LXVIII v.
Mesue	Emplastrum arabicum	LXVIII v.
Mesue	Unguentum cerazeos magnum	LXX r.
Mesue	Unguentum atarnite magnum	LXX r.
Mesue	Unguentum atarnite parvum	LXX v.
Mesue	Unguentum rosatum	LXXI r.
Mesue	Unguentum bazilicon magnum	LXXI r.
Mesue	Cerotum sandelatum	LXXI r.
Mesue	Cerotum Galieni	LXXI v.
Mesue	Unguentum egipsiacum magnum	LXXI v.
Mesue	Unguentum tria farmacum	LXXI v.
Mesue	Ysopi cerotum	LXXI v.
Mesue	Unguentum palmeum	LXXI v.
Mesue	Unguentum expertum ad scabien	LXXVI v.

Mesue	Unguentum de mastice	LXXVI v.
Mesue	Dia quilon comuni	LXXVII v.
Mesue	Dia quilon magnum	LXXVII v.
Mesue	Emplastrum de granis lauri	LXXVIII r.
Mesue	Emplastrum sinapismum	LXXVIII r.
Mesue	Emplastrum filii Zacarie	LXXVIII r.
Mesue	Emplastrum oribasi	LXXVIII v.
Mesue	Emplastrum de mellifoto	LXXVIII v.
Mesue	Oleum amigdalorum dulcium	LXXXIII r.
Mesue	Oleum laurinum	LXXXIII v.
Mesue	<i>Oleum yrinum</i>	LXXXIII r.
Mesue	Oleum de citoniis	LXXXIII r.
Mesue	Oleum mandragoratum	LXXXIII r.
Mesue	Oleum de enula	LXXXIII v.
Mesue	Oleum masticinum	LXXXV v.
Mesue	Oleum de storace	LXXXV r.
Mesue	Oleum de euforbio	LXXXV r.
Mesue	Oleum costinum	LXXXV r.
Mesue	Oleum vulpinum	LXXXV v.
Mesue	Oleum de serpentibus	LXXXVI r.
Mesue	<i>Oleum de scorpionibus</i>	LXXXVI r.
Mesue	Oleum de ranis	LXXXVI r.
Mesue	Oleum de tartaro	LXXXVI r.
Mesue	Oleum de ovis	LXXXVI v.
Mesue	Oleum de frumento	LXXXVI v.
Mesue	Oleum philosophorum	LXXXVI v.

155 receptes procedents de l'obra de Mesue

Mesue in pratica	Confeccio dia yrundinis	VIII v.
Mesue in pratica	Lohot caulium	XXXIX v.
Mesue in pratica	Collirium album Rasis	LII r.
Mesue in pratica	Confeccio trosiscorum croci magnetis	LII r.
Mesue in pratica	Collirium de plumbo filii Zecarie	LXVIII v.
Mesue in pratica	Sieff de thure	LXVIII v.
Mesue in pratica	Sieff elixir	LXXXIII v.

7 receptes procedents de l'obra de Mesue in pratica

Nicolaus Florentinus	Sirupus yve ertheticie	XLVIII r.
Nicolaus Florentinus	Sirupus de artemizia	LI r.

2 receptes procedents de l'obra de Nicolaus Florentinus

Nicolaus	Confeccio auree alexandrine	X r.
Nicolaus	Antidotum amagogum	XI r.
Nicolaus	Atanasia	XI v.
Nicolaus	Dia prassium	XII r.
Nicolaus	Dia zinziberos	XIII r.

Nicolaus	Dia citronitem	XIII v.
Nicolaus	Dia ciminum	XIII r.
Nicolaus	Dia dragagantum frigidum	XIII r.
Nicolaus	Dia papaneris	XIII v.
Nicolaus	Dia cameron	XIII v.
Nicolaus	Dia yris	XV r.
Nicolaus	Electuarium pliris arcoticon	XV v.
Nicolaus	Electuarium ducis	XVI r.
Nicolaus	Electuarium de succo rosarum	XVI v.
Nicolaus	Dia Catolicon	XVI v.
Nicolaus	Electuarium ad restaurandum humiditatem	XVII r.
Nicolaus	Confecio filoantropos	XVII v.
Nicolaus	Litontripon	XVIII v.
Nicolaus	Justinum	XIX v.
Nicolaus	Dia sene	XX r.
Nicolaus	Dia castoreum	XX r.
Nicolaus	Mitridatum	XXI v.
Nicolaus	Dia rodon abbatis	XXIII r.
Nicolaus	Dia penidion	XXIII v.
Nicolaus	Dia prunis	XXIII r.
Nicolaus	Micleta	XXIII v.
Nicolaus	Opopira magna	XXIII v.
Nicolaus	Ieralogodion	XXV v.
Nicolaus	Ierapiga	XXVI r.
Nicolaus	Dia codion	XXVI v.
Nicolaus	Pigra Galieni	XXVII r.
Nicolaus	Rosata novella	XXVII r.
Nicolaus	Rubea trosiscata	XXVII v.
Nicolaus	Requies Galieni	XXVIII r.
Nicolaus	Tiriaca magna Galieni	XXVIII r.
Nicolaus	Katarticum imperiale	XXIX r.
Nicolaus	Trifera magna	XXIX v.
Nicolaus	Teodoricon emperistom	XXIX v.
Nicolaus	Tria sandeli	XXX v.
Nicolaus	Dia calamentum	XXXI r.
Nicolaus	Dia dragagantum calidum	XXXI r.
Nicolaus	Dia nison	XXXI v.
Nicolaus	Benedicta	XXXI v.
Nicolaus	Dia ysopi	XXXII r.
Nicolaus	Dia satirion	XXXVII r.
Nicolaus	Confecio nere	XXXVIII r.
Nicolaus	Confecio gallie muscate	LIII r.
Nicolaus	Troscici dia rodon	LVII r.
Nicolaus	Troscici dia viole	LVII v.
Nicolaus	Trociscorum squilleticorum	LVII v.
Nicolaus	Troscici thirorum	LVII v.

Nicolaus	Trociscorum dia coralli	LVIII r.
Nicolaus	Pillule sine quibus esse nolo	LXV r.
Nicolaus	Pillule auree	LXV v.
Nicolaus	Pillule de castoreo	LXV v.
Nicolaus	Pillule ante cibum et post	LXVI r.
Nicolaus	Pillule artetice	LXVI v.
Nicolaus	Pillule de quinque generibus mirabolanorum	LXVI v.
Nicolaus	Unguentum citrinum	LXXII r.
Nicolaus	Unguentum Marciato	LXXII v.
Nicolaus	Unguentum aragon	LXXIII r.
Nicolaus	Unguentum Agripa	LXXIII v.
Nicolaus	Unguentum dialtea	LXXIII v.
Nicolaus	Unguentum fuscum	LXXV r.
Nicolaus	Unguentum populeon	LXXV r.
Nicolaus	Emplastrum ceroneum	LXXIX v.
Nicolaus	Emplastrum oxicroceum	LXXXII v.
	67 receptes procedents de l'obra de Nicolaus	
Papa Joannis	Confeccio Pape Joannis	XXXVI v.
	1 receptes procedent de l'obra del Papa Joannis	
Petrus Blanch	Emplastrum aliud	LXXXII r.
	1 receptes procedent de l'obra de Petrus Blanch	
Petrus de Argelata	Unguentum gratia Dei	LXXVII v.
	1 receptes procedent de l'obra de Petrus de Argelata	
Petrus Yspanicus	Sirupus de scabiosa	L v.
	1 receptes procedent de l'obra de Petrus Yspanicus	
Rasis	Confeccio de baccis lauri	XXXV v.
Rasis	Confeccio dia feruginis	XXXVI r.
Rasis	Confeccio electuarium letificans	XXXVIII r.
Rasis	Trociscorum de mirra	LVIII r.
Rasis	Trociscorum de agno casto	LVIII v.
Rasis	Pillule yliatice	LXVIII r.
Rasis	Pillule bichie	LXVIII r.
Rasis	Pillule secundum Rasis in suo Antidotario	LXVIII r.
Rasis	Pillule qui non balentes inscidere...	LXVIII r.
Rasis	Unguentum album	LXXXVI r.
Rasis	Unguentum de litargirio	LXXXVI r.
	11 receptes procedents de l'obra de Rasis	
Rogierus	Apostolicon sirurgicum	LXXX r.
	1 receptes procedents de l'obra de Rogierus	
S. Ianuensis	Emplastrum aucellini	LXXXII v.

S. Ianuensis	Oleum onfancinum	LXXXVII v.
	2 receptes procedents de l'obra de S. Ianuensis	
Usus	Pulvis electuarium resumtinum	XXXIII r.
Usus	Confeccio de jaccinto	XXXIII v.
Usus	Thiriaca de citro	XXXV v.
Usus	Limonata esmaragdorom	XXXVI r.
Usus	Electuarium dia calabion	XXXX v.
Usus	Pulvis contra lumbricos	XXXXI r.
Usus	Emplastrum stomaticon	LXXXI r.
Usus	Unguentum alabastrum	LXXXVI v.
	8 receptes procedents de Usus	
	GRAN TOTAL	309

APÈNDIX II

Relació, per ordre d'aparició, d'errades detectades en el text original de la Concòrdia, amb indicació de l'esmena respectiva i del foli corresponent.

Per reiteratives, s'exclouen les errades "dozis" per "dosis" (dosi) i "anizi" per "anisi" (anís). Tampoc s'anoten les relatives al genitiu singular de la primera declinació, és a dir, la simplificació de la terminació «ae» per «e», molt corrent, no tan sols a la «Concòrdia», sinó també en la majoria dels llibres escrits en llatí en aquella època.

Foli III r.

deronigi	doronigi
atzeri	assari
cardemomi	cardamomi
trium sandelorum	trium sandalorum
reum barberi	reum barbarum
semis feniculi	seminis foeniculi

Foli III v.

allzermes	alkermes
cetam	setam
hermes	kermes
submerçe	submerge
incize	incise
deronigi	doronigi
cete	setae

Foli IIII r.

vaze	vaze
anch	hanc
abcinci	absinthii
baccini	vaccini
sepe	cepe
tunch	tunc

Foli V r.

sandelorum	sandalorum
cardemomi	cardamomi

Foli V v.

fracmentorom	fragmentorum
deronigii	doronigi
alfelegemenic	alfeleniemisch
ebor	eboris

Foli VI r.

deronigii	doronigi
cardemomi	cardamomi
sandeli	sandali
peperi	piperi

Foli VI v.

semis api	seminis api
adzari	assari
sandelorum	sandalorum
Tiriaqua	Tiriaca
cucurma	cúrcuma
atzeri	assari

Foli VII r.

cucurma	cúrcuma
carpobalcemi	carpobalsami
absincii	absinthii
balsemi	balsami
laqua	lacca
semis	seminis

Foli VII v.

anisi	anisi
atzari	assari
debetust	de vetust

Foli VIII r.

zuceri	zuccari
gera	hiera
reubarberi	reubarbari
aguarici	agarici
adzari	assari

Foli VIII v.

pasca	pasta
aguarici	agarici
Hamet	Hamech

Foli VIII r.

aguarici	agarici
abcinti	absinthii
asce	hasce
colatura	colaturam
.L.	.L. C
.L.	.L. L

Foli VIII v.

semen	seminis
-------	---------

Foli x r.

atzeri	assari
carpobalcemi	carpobalsami
balcemi	balsami
cardemomi	cardamomi
sizeley	siselei

Foli X,v.

reubarberi	reubarbari
aristologie	aristoloque
camedreos	camedrios
petro	petrosellini
semen	seminis

Foli XI,r.

ambarum	albarum
atzeri	assari
semen	seminis

sinyrnis	mirnis
artenusie	artemisie

Foli XI,v.

caperis	capparis
---------	----------

Foli XII, r.

ematitis	lapidis hematitis
atzari	assari
pis.acearum	pistacearum

Foli XIII,r.

balcemite	balsamita
-----------	-----------

Foli XIII,v.

cardemomi	cardamomi
-----------	-----------

Foli XIII,r.

amidi	amili
semen	seminis

Foli XIII,v.

iuleni	violae
amidi	amili

Foli XV,v.

cirici	serici
--------	--------

Foli XVI,r.

atzeri	assari
semen	seminis
levistrici	levistici

Foli XVI,v.

semen	seminis
baziliconis	basiliconis
petro	petrosellini
cardemomi	cardamomi

Foli XVII,r.

sandeli	sandali
---------	---------

Foli XVII,v.

amilli	amidi
amicdalarum	amigdalarum

Foli XVIII,r.

atzeri	assari
lapis	lapis

Foli XVIII,v.

seltice	celtice
---------	---------

Foli XIX,r.

mustellini	muscellini
------------	------------

Foli XIX,v.

Artenusie	artemissie
semen	seminis

La recepta d'aquest foli és *Justinum. Secundum Nicolai*. Hi manca l'expressió de les quantitats. El primitiu usuari de l'exemplar les anotà a mà, però el restaurador, molt eficient, encara que poc respectuós envers els afegits, les esborrà. Si s'examina aquesta pàgina amb llum d'infrarojos encara es poden llegir.

Foli XX,r.

sirici	serici
lapis	lapis
cardemomi	cardamomi
atzeri	assari

Foli XX,v.

junti	junci
balçemi	balsami
petro	petrsellini
dampcocti	dampni cocti
cinoni	sinoni

Foli XXI, r.

cnparis	caparis
---------	---------

Foli XXI,v.

abcinci	absinthii
balcemi	balsami
oroboni leutici	oroboni lentici
spalti	aspalti
terra figuli	terrasiguli
lapdeni	laudani
sulfuris vini	sulfuris vivi

Foli XXII,r.

ipericon	hiperici
sizeley	siselei
semen	seminis

Foli XXII,v.

catiriaci	catariaci
balçemi	balsami
aguarici	agarici
atzeri	assari

Foli XXIII,r.

pentessilon	pentafillon
-------------	-------------

A Dampni cocti, hi manca la indicació de la quantitat: tertiam partem scrupulum unum.

sandeli	sandali
atzeri	assari

Foli XXIII, v.

baziliconis	basiliconis
-------------	-------------

A Camphore hi manca la indicació de la quantitat,: tertiam partes scrupulum .i.

amidi	amili
-------	-------

Foli XXIII,r.

sandeli	sandali
semen	seminis

Foli XXIII, v.

balcemi	balsami
---------	---------

Foli XXV,r.

balsemite	balsamite
atzeri	assari

FoliXXV,v.

braccei	blaccei
viscotoxici	vincitoxici
insquiami	iusquiami
cardemomi	cardamomi
balcemi	balsami

Foli XXVI,r.

abcintii	absinthii
iera piga	iera pigra

Foli XXVI,v.

atzeri	assari
balçemi	balsami
misseantur	misceantur

Foli XXVII,r.

ros ciriaci	roris siriaci
libra.I.	libra.I. et semis
balçemi	balsami
atzeri	assari
abcintii	absinthii

Foli XXVII,v.

insquiami	iusquiami
dragmam semis	scrupulum semis
trosicci	trocisci

Foli XXVIII,r.

insquiami	iusquiami
sandeli	sandali
balçemi	balsami

Foli XXVIII,v.

balçemi	balsami
---------	---------

Foli XXIX,r.

sizeley	siselei
sentauree	centaureae
cardemomi	cardamomi

Foli XXIX,v.

insquiami	iusquiami
-----------	-----------

Foli XXX,r.

atzeri	assari
siquille	scillae
brascie	brassicae
sinirnis	smirnis
mirabolnorum	mirabolanorum
abcintii	absinthii

A la recepta hi manques els pesos.

Foli XXX,v.

atzeri	assari
balçemi	balsami
amidi	amili

Foli XXXI,r.

A Camphore, en lloc de dragma semis, hauria de dir: dragma semis, scrupulum .I. et semis.

sizeley	seselis
amicdalarum	amigdalarum

Foli XXXI,v.

cardemomi	cardamomi
-----------	-----------

Foli XXXII,r.

brusi	brusci
-------	--------

Foli XXXII, v.

insquiami	iusquiami
deronigi	doronigi
sel	fel
percicum	persicum

Foli XXXIII,r.

insquiami	iusquiami
deronigi	doronigi
sandeli	sandali

Foli XXXIII,v.

sandeli	sandali
lactuçe	lactucae
portulaçe	portulacae
sebestençh	sebesten
armen	armeni

Foli XXXIII,r.

serui	cervi
resure	rasure
cirici	serici
sandelli	sandali

Foli XXXIII,v.

resure	rasure
balçemi	balsami

Foli XXXXV,r.

resure	rasure
camadreos	camedrios
abcintii	absinthii

Foli XXXV, v. mandraſti	mentaſtri	Foli XXXX, v. pauno abuimus radixiſ reſure zucari	panno habuimus radixiſ reſure sucari
Foli XXXVI, r. viſiquercini feruginiſ maceto	viſiquercini ferruginiſ in aceto	Foli XXXXI, r. abcintii centonice portulaſſe reſure vaze	absinthii ſantonice portulacae raſure vaze
Foli XXXVI, v. cardemomi uncia. I. cartemi	cardamomi dragma. i. cartami	Foli XXXXI, v. perperatarum roſaſum allzileſ	preparatarum roſarum alchilii
Foli XXXVII, r. cardemomi bulbi	cardamomi bulbam ſcillae	Foli XXXXII, r. acetoze bicinatur actozitatiſ inſpicetur	acetosae vicinatur acetosiſtatiſ inſpiſſetur
Foli XXXVIII, r. cardemomi neresmiſ ozimi guarioſſilati	cardamomi neheremiſ ozimi garioſſilati	Foli XXXXII, v. abiſciendo prunorum	abiſciendo prunorum
Foli XXXVIII, v. alexandrine amidi zucari reſentiſ	alexandriſ amili sucari reſentiſ	Foli XXXXIII, r. radisciſ ſiminiſ	radixiſ ſeminiſ
Foli XXXIX, r. XXIX amidi portulaçe lactuçe amidi gumi	XXXIX amili portulacae lactucae amili gumi arabici	Foli XXXXIII, v. vaziſ acetozorum	vaziſ acetosorum
Foli XXXIX, v. lot iuyſnbarum	looc iuiubarum	Foli XXXXIII, r. abcintio vaze	absinthio vaze
Foli XXXX, r. penidiarum anilli ezpreſſionis cevi acetozorum	pinnearum amidi ezpreſſionis ſeni acetosorum	Foli XXXXIII, v. liquiriſcie	liquiriſtiae
		Foli XXXXV, v. orteniſ	horteniſ

Foli XXXXVI, r.

hasse	hasce
raso	raro
iniubis	iuiubis
iuniborum	iuiuborum
liberis	libris

Foli XXXXVI, v.

rossed	rosarum
bedeguar	bedegar
atzari	assari

Foli XXXXVII, r.

succecione	succesione
------------	------------

Foli XXXXVII, v.

lingue servine	lingue cervine
sandeli	sandali

Foli XXXXVIII, r.

innibarum	iuiubarum
penteffilon	pentaffilon

Foli XXXXVIII, v.

Oxizacre	oxisaccaræ
atzeri	assari

Foli XLVIII, r.

acetozorum	acetosorum
radiscis	radicis
erthetic	arthetice

Foli L, r.

Ansigana	Tusignana
(El Magistrum de Ansigana, de la recepta <i>Sirupus de Scolopendria</i> , és, sens dubte, Bartholomeus de Tusignana).	
servine	cervine

Foli L, v.

acetoze	acetosae
erbe	herbe
yspanum	Hispanum
radiscis	radicis
scaviose	scabiosae
artemizia	artemisia

Foli LI, r.

artemizie	artemisiae
mendastri	mentastri
sasisfragie	saxifragiae
atzari	assari

Foli LI, v.

tepernit	tepuerit
acetozetur	acetosetur
vaze	vase

Foli LII, r.

amili	amidi
trosccici	trocisci
trocisis	trociscis

Foli LII, v.

vaze	vase
cicarum	siccarum
sandeli	sandali
trosccici	trocisci

Foli LIII, r.

erbe acetoze	herbae acetosae
sandeli	sandali
guarioffillorum	garioffilorum

Foli LIII, v.

trosccici	trocisci
-----------	----------

Foli LIII, r.

troscorum	trociscorum
sandelorum	sandalorum
gumii	gumi arabici
cardemomi	cardamomi
amili	amidi
teriabin	tereniabin
ravedceni	ravedseni
atzari	assari
trosccici	trocisci

Foli LIII, v.

troscorum	trociscorum
portulasse	portulacae
trosccici	trocisci
acetoze	acetosae

amili teremabin	amidi tereniamin	lactuçe sandeli troscici srosiscorum mendastri pulegi servini asefetide	lactucae sandali troscisci troscisorum mentastri pulegii cervini assafetidae
Foli LV,r. azari troscisorum troscici	assari troscisorum troscisci	Foli LVIII,r. cardemomi azari balcemi	cardamomi assari balsami
Foli LV,v. azari amili lapis	assari amidi lapidis	Foli LVIII,v. cardemomi ermodactilorum	cardamomi hermodactilorum
Foli LVI,r. troscici alandal sandelis caperis	troscisci alandahal sandalis capparis	Foli LX,r. troscisorum	troscisorum
Foli LVI,v. rediscis nasturci raniorum gumi acassie	radicis nasturti ramorum gummi arabici acacie	Foli LX,v. atzari	assari
Foli LVII,r. allkekengi amili insquiami	alkekengi amidi iusquiami	Foli LXI,r. lapdani sercacolle salis gemm serapina armoniachi	laudani sarcocollae salis gemmae serapino amoniachi
Foli LVII,v. amidi trosciscos grau separentur conmiscetaur	amili trosciscos grani separentur conmiscetaur	Foli LXI,v. armoniachi	amoniachi
Foli LVIII,r. balcemi atzari trosciscos troscici	balsami assari trosciscos troscisci	Foli LXII,r. balcemi adzari	balsami assari
Foli LVIII,v. troscisorum	troscisorum	Foli LXII,v. raved ceni aguarici eufrazie aguarici	raved seni agarici eufrasiae agarici
		Foli LXIII,r. sercacolle robud	sarcocolle robud

troscorum simarum	troscorum cimarum	Foli LXX,v. ysopi umidi caperis	ysopi humidi capparisi
Foli LXXIII,v. agarici	agarici	Foli LXXI,r. LXVI marcescere resure sandolorum sandeli	LXXI marcescere resine sandolorum sandali
Foli LXIII,r. armoniach sercacolle percici	amoniaci sarcocolle persici	Foli LXXI, v. egipsiacum sopi	egipsiacum hisopi
Foli LXV,r. sercacolle	sarcocolle	Foli LXXII,r. amili ceruze cepi	amidi cerusae sepi
Foli LXV,v. estafisagrie	stafisagrie	Foli LXXII,v. recndatur piscis ispanie rasine	recondatur picis hispanie resine
Foli LXVI,r. crethici aguarici balcemi	cretici agarici balsami	Foli LXXIII,r. L amarici enici	LXXIII tamarisci evisci
Foli LXVII,v. patione amili balentes	passione amidi valetes	Foli LXXIII,v. servine	cerine
Foli LXVIII,v. zecarie amtimomi aylleya accori sercacolle	zecarie anthimoni alleluya acori sarcocolle	Foli LXXIII,r. LXIII	LXXIII
Foli LXVIII, r. muscillagina	mucillagina	Foli LXXIII,v. felicis edere rezine	filicis hedere resine
Foli LXVIII,v. cepi	sepi	Foli LXXV,r. armoniach sich terbentinam	amoniaci sic terebentinam
Foli LXX,r. cerazeos sercacolle resure donech reduch	ceraceos sarcocolla resine donec reduce		

Foli LXXXV,v.		Foli LXXX,r.	
insquiami	iusquiami	pix	picis
molatri	solatri	armoniach	amoniaci
vernicularis	vermicularis		
semper vine	semper vire	Foli LXXX,v.	
vaze	vase	razine	resine
ceruze	cerusae	calofonie	colofonie
misse	misce		
		Foli LXXXI,r.	
Foli LXXXVI,r.		vaculo	baculo
LXXXVI	LXXXVI	sandelli	sandali
rasine	resinae		
terbentine	terebentine	Foli LXXXI,v.	
ceruze	cerusae	lapdeni	laudani
albumina	albumina	armoniach	amoniaci
cassia	cacia		
		Foli LXXXII,r.	
Foli LXXXVI,v.		sangninis	sanguinis
rasure	resine	armoniach	amoniaci
berbene	verbene	lozantos	halos anthos
salina geniva	saliva ieiuana		
		Foli LXXXII,v.	
Foli LXXXVII, r.		marquasita	marcasitae
desset	deced	armoniach	amoniaci
		rasine	resine
Foli LXXXVII,v.		alozantos	halos anthos
sandelorum	sandalorum	aucellini	Anselmi
muscillaginibus	mucillaginibus	razine	resine
		Foli LXXXIII,r.	
Foli LXXXVIII,r.		exprecionem	expressionem
muscillaginis	mucillaginis	imprecionem	impressionem
glutinis alcanach	glutinis alchanac	vaze	vase
		percicis	persicis
Foli LXXXVIII,v.		Foli LXXXIII,v.	
rezine	resine	cerazeis	cerassis
armoniach	amoniaci	sizaminum	sisaminum
		Foli LXXXIII,r.	
Foli LXXXIX,r.		vaze	vase
LXIX	LXXIX	sambaccinum	sambuccinum
cepi	sepi	sizaminum	sisaminum
rezine	resine	vaze	vase
armoniach	amoniaci	exprecionis	expressionis
sercacolle	sarcocolle		
Foli LXXXIX,v.			
terbentina	terebentina		

Foli LXXXVIII,v.

sizamini	sisamini
radiscis	radicis
pacione stomaxi	passione stomaci
procolorum phibeunlus	pro oculorum prohibens

Foli LXXXV,r.

sizamini	sisamini
----------	----------

Foli LXXXV,v.

carpobalcemum	carpobalsamum
---------------	---------------

Foli LXXXVI,r.

vaze	vase
sizamini	sisamini

Foli LXXXVI,v.

vazis	vasis
habumeram	habueram

Foli LXXXVII,r.

lapis alebaustri	lapidis alabastri
sinamomi	cinamomi

APÈNDIX III

LLISTAT DELS SIMPLES REALITZAT A PARTIR DEL FITXER

La primera columna correspon al nom del simple, tal com es troba a la Concòrdia. A la segona columna el nom català, a la tercera el nom científic, i a la quarta el sinònim que es troba a la Concòrdia, si és que en té. A la cinquena columna, indicada amb uns asteriscs, hi ha unes sigles majúscules que indiquen si el simple és vegetal, animal o mineral (V, A, M, respectivament), i també altres signes que abreguen la indicació de la part del simple utilitzada.

ar arrel	fr fruit	os os
ca carn	fs fusta	pe pedra
ce cendra	fu fulla	pp pedra preciosa
es escorça	gr greix	sa sal
es espècie	la làctia	su suc, sucre, sumitat
ex excrecència	ll llavor	te terra
fl flor	me metall	vi víscera

En el llistat es comptabilitzen 565 noms, però no tots corresponen a simples diferents. Hi ha molts sinònims, perquè a vegades, el nom que se li dona a un mateix simple procedeix bé del grec, bé de l'àrab o del llatí. També es pot donar que el nom, amb el pas del temps, hagi sofert una transformació i dintre del llenguatge corrent a les apotecaries, n'hagi pres un altre, el nom «bàrbar» tal com és anomenat al Dioscòrides, traduït i comentat per Andrés de Laguna*. Per tant un simple es pot trobar amb un o dos sinònims, i rares vegades amb tres o quatre.

*. Andrés de Laguna, metge i escriptor castellà, nascut a Segòvia, aprox. 1494, de família de conversos. Començà els seus estudis a Salamanca i els acabà a París. Viatjà per Flandes, Alemanya i Itàlia, tant com a metge, com en missions polítiques. El Papa Juli III el nomenà metge personal seu. L'obra més important de Laguna és la traducció al castellà del llibre de Dioscòrides «De materia medica», partint de l'edició italiana de Matthioli. LAGUNA, ANDRES de. «El Dioscòrides traducido al español y anotado por Andrés de Laguna: Pedacio Dioscorides Anarzabeo. Acerca de la materia medicinal y de los venenos mortíferos». Ed. «princeps», Amberes, Juan Latio, 1555.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>***</u>
Aaron	Arum	Arum italicum	larum	V ar.
Abrotamus	Broida femella	Artemisia abrotanum	Canforata	V fu.
Absinthium	Donzell	Artemisia absinthium	-----	V fu.
Acassia	Acàcia	Acacia egipciaca	Sucaha	V su.
Acetum vini	Vinagre	-----	-----	V su.
Acetosa	Agrella	Rumex acetosa	Lapaceola	V fu.
Acorum	Càlam	Acorus calamus	-----	V ar.
Adeps anatis	Greix d'ànec	-----	-----	A gr.
Adeps anseris	Greix d'oca	-----	-----	A gr.
Adeps gallinacei	Greix de gallina	-----	-----	A gr.
Adeps sturcus	Greix d'intestins	-----	-----	A gr.
Adeps urcini	Greix d'ós	-----	-----	A gr.
Adeps vituli	Greix de vedell	-----	Sepum vituli	A gr.
Adeps zirbus	Greix de cèrvol	-----	-----	A gr.
Adiantum	Falsia blanca	Adiantum capillus-veneris	Capillus veneris	V fu.
Agaricus	Agàric	Polyporus officinalis	-----	V ar.
Agnus castus	Agnocast	Vitex Agnus castus	Zuccararia	V fu. fl.
Agresta	Agràs	-----	-----	V su.
Agrimonia	Agrimònia	Agrimonia eupatoria	-----	V fu.
Alandal	Coloquinta	Cucumis colocythis	Coloquintida	V fr.
Albateche	Cogombre	Cucumis sativus	Cucumer	V fu. ll.
Aleluya	Agrèta	Oxalis acetosella	Triafilon acetosi	V fu.
Aleixandri	Alexandri	Smyrnium olusatrum	Levisticum	V ll.
Alfegemenich	Llavor d'alfàbrega	Ocimum basilicum	Ocimum, basilicum	V ll.
Algàlia	Algàlia	-----	-----	A ex.
Alipiados	Lloriola	Daphne laureola	Laureola, Cocogridum	V fu.
Alkekenje	Alicacàbi	Physalis alkekenji	-----	V fr.
Alkilil	Romani	Rosmarinus officinalis	Ros marinus	V fu. fl.
Aloes	Resina d'àloe	Aloe vera, ferox, Succotrina	-----	V su.
Aloquantos	?	-----	-----	-----
Altea	Arrèl de malvi	Altea officinalis	Eviscum	V ar.
Alumen	Alum	(SO ₄) ₂ ALK	Stipterea	M te.
Alumen jamenei	Alum en fulles	(SO ₄) ₂ ALK	-----	M te.
Ambra	Ambre	-----	-----	A ex.
Ameos	Bisnaga	Ammi visnaga	-----	V ll.
Amilum	Midó	-----	-----	V su.
Amigdalis amaris	Ametlles amargues	Prunus amygdalus v. amarum	-----	V fr.
Amigdalis dulcis	Ametlles dolces	Prunus amygdalus	-----	V fr.
Amomum	Amom	Amomum cardamomum	-----	V fr.
Amoniacum	Resina amoniac	Ferula	-----	V go.
Anacardus	Anacard	Anacardium occidentale	-----	V fr.
Anagodam	Sumac	Rhus coriaria	Zumac	V ar. fu.
Anetun	Anet	Anetum graveolens	-----	V ll.
Anisum	Anís	Pimpinella anisum	-----	V ll.
Ansgia porcina	Greix de porc	-----	-----	A gr.
Antal	Pedra antal	-----	-----	M pe
Antimonium	Antimoni	Sb	-----	M pe.
Antoffolus	Clau d'espècia	Eugenia caryophyllata	-----	V fl.
Apium	Api	Apium graveolens	-----	V ar. ll.
Argentum	Plata	Ag	-----	M me.
Argentum vivum	Mercuri	Hg	-----	M me.
Aristologia	Aristolòquia	Aristolochia pistolochia	-----	V ar.
Arnoglosa	Plantatge llarg	Plantago lanceolata	-----	V fu.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>***</u>
Artemissa	Altimira	Artemisia cina	-----	V fu.
Arthetica	Herba artètica	Ajuga chamaepitys	-----	V fu.
Asce	Farigola	Thymus vulgaris	Hasce, tymus	V fu. fl.
Aspalato	Fusta d'áloe	-----	Xiloloes	V fs.
Atarnita	Ciclamen	Ciclamen purpurascens	Ciclamen, Cassamum	V ar.
Atriplex	Blet	Atriplex hortensis	-----	V ll.
Atzari	Atzari	Asarum europaeum	Azarabacare	V ar.
Aurum	Or	Au	-----	M me.
Avellana	Avellana	Corylus avellana	-----	V fr.
Azarabacare	Atzari	Asarum europaeum	Atzari	V ar.
Balaustia	Flor de magrana	Punica granatum	Pssidia	V fl.
Balsamum	Bàlsam blanc	Amyris gileadense	Opopòlsamum	V su.
Balsamita	Herba Sta. Maria	Tanacetum balsamita	Sinabar	V fu.
Bardana	Bardana	Arctium lappa	llafeos, Personata	V ar.
Basilicon	Alfàbrega	Ocymum basilicum	Ocimum	V fu. fl.
Batitura eris	Escòria de coure	CuO	-----	M me
Baucia	Pastanaga	Daucus carota	-----	V ll.
Bdelium	Bdelli	Balsamodendron africanum	-----	V go.
Bedeguar	Agalla de roser	-----	-----	V go.
Been album	Been blanc	Moringa aptera	-----	V ar. fr.
Been rubrum	Been roig	Moringa pterygosperma	-----	V ar. fr.
Berbena	Berbena	Verbena officinalis	-----	V fu.
Berberis	Coralets	Berberis vulgaris	-----	V fu.
Bernix	Sandàraca	Juniperus thurifera	-----	V go.
Bethonica	Betònica	Stachys officinalis	-----	V fu.
Bistorta	Bistorta	Polygonum bistorta	-----	V ar.
Blaccea bizance		Ungla olorosa	-----	-----
Sedenegi	A --			
Bleta	Bleda	Beta vulgaris	-----	V ll.
Bol Armenicum	Bol d'Armènia	-----	-----	M te.
Bombax	Cotó	Gossypium herbaceum	-----	V ll.
Borace	Bòrax	Bo ₄ O ₇ Na ₂ 10H ₂ O	-----	M pe.
Borrago	Borrajta	Borago officinalis	-----	V fu.
Branca ursini	Acant	Acanthus mollis	-----	V ar. fu.
Brionia	Briònia	Bryonia dioica	-----	V ar.
Bruscus	Galzeran	Ruscus aculeatus	-----	V ll.
Bugfosa	Buglossa	Anchusa azurea	-----	V fu.
Bulbus	Bulb d'escil·la	Scilla maritima	Squilla, Scilla	V ar.
Burungi	Pebreta	Nigella sativa	Nigella, Git	V ll.
Butirum vaccinum	Mantega	-----	-----	A la.
Calamentum	Calaminta	Calamintha officinalis	-----	V fu.
Calamus	Càlam	Iris pseudoacorus	-----	V ar.
Calamus aromaticus	Càlam aromàtic	Acorus calamus	-----	V ar.
Calcantum	Vitriol	SO ₄ Cu	-----	M sa.
Calcantum ustum	Vitriol cremat	-----	-----	M me.
Calceumenon	Coure cremat	-----	-----	M me.
Calibe	Ferro purificat	-----	-----	M me.
Camedreos	Camedris	Teucrium chamaedrys	-----	V fu.
Camepiteos	Artètica	Ajuga chamaepitys	Iva artetica	V fu.
Camomilla	Camamilla	Matricaria recutita	-----	V fl.
Camphora	Càmfora	Cinnamomum camphora	-----	V su.
Canavere radix	Canyis	Phragmites australis	-----	V ar.
Candi	Sucre candi	-----	-----	V su

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>***</u>
Canforata	Broida femella	Santolina chamaecyparissus	Abrotamum	V fu.
Capillus Veneris	Falzia	Adiantum capillus veneris	Adiantum	V fu.
Capparis	Tàpera	Capparis spinosa	Phillis	V es.
Cardamomus	Cardamom	Alpinia cardamomum	Cordumenos, Heyl	V fr.
Cardumcelus	Cardet	Scolymus hispanicus	-----	V fu.
Carica	Figa seca	Ficus carica	Ficus sicce	V fr.
Carpobalsamum	Fruit de bàlsam	Balsamodendron opobalsamum	-----	V su.
Cartamus	Càrtam	Cartamus tinctorius	-----	V ar.
Carum	Càrvit	Carum carvi	-----	V fr.
Cassamum	Ciclamen	Ciclamen purpurascens	Atarnita, Ciclamen	V ar.
Cassia Fistula	Canyafistula	Cassia fistula	-----	V fr.
Cassia lignea	Fusta de cassia	Cinnamomum cassia	Xilocassia	V fs.
Castoreum	Castori	Castor fiber	-----	A ex.
Cathimia	Llavor de fèrula	Ferula assafoetida	-----	V ll.
Caulis	Col	Brassica oleracea	-----	V fu.
Catheriacum	Raspadures corn cérvol	-----	Cornus cervi	A ex.
Celsus	Mora de morera	Morus nigra	Morus	V fr.
Celtica	Espiga cèltica	-----	-----	V fu.
Centaurea maior	Centaura major	Centaurea centaurium	-----	V fu.
Centaurea minor	Centaura menor	Centaureum erythraea	-----	V fu.
Cepa	Ceba	Allium cepa	-----	V su.
Cera alba	Cera blanca	-----	-----	A su.
Cera citrina	Cera groga	-----	-----	A su.
Cera rubra	Cera roja	-----	-----	A su.
Cerebri passerum	Cervell de pardal	-----	-----	A vi.
Cerusa	Cerussa, blanquet	CO ₃ Pb	-----	M mc.
Ceterach	Dauradella	Ceterach officinarum	-----	V fu.
Cicer rubrum	Cigró roig	Cicer arietinum	-----	V ll.
Ciclamen	Ciclamen	Cyclamen purpurascens	Atarnita, Cassamum	V ar.
Cicorea	Xicoira	Cichorium intybus	Xicorea	V ar.fu.
Kimber	Sajolida	Satureia montana	Saturegia, Timbra	V fu.
Cimum	Comí	Cuminum cyminum	-----	V ll.
Cinamomum	Canyella	Cinnamomum ceylanicum	-----	
Darsenci	V es.	-----	-----	
Cyperus	Juncia, xufra	Cyperus esculentus	-----	V ar.
Citonium	Codony	Cydonia oblonga	Crisomella	V fr.
Citrangulus	Poncem	Citrus medica	-----	V fr.
Citrullus	Síndria	Citrullus vulgaris	-----	V fr.
Citrum	Llimó	Citrus limonum	-----	V fr.
Cocogridum	Lloriola	Daphne gnidium	Laureola, Alipiados	V ll.
Colquicum	Còlquic	Colchicum autumnale	Hermodactilus	V ar.
Colofonia	Colofònia	-----	Pix greca, Tereben.	V go.
Coloquintida	Coloquinta	Cucumis colocynthis	Alandal	V fr.
Confitia rubea	Estorac líquid	Styrax benzoin	-----	V go.
Consolida maior	Consolda	Delphinium consolida	-----	V ll.
Consolida minor	Prunella	Prunella vulgaris	-----	V fu.
Corallium album	Corall blanc	Corallium album	-----	A pe.
Corallium rubrum	Corall roig	Corallium rubrum	-----	A pe.
Cordumenos	Cardamom	Alpinia cardamomum	Cardamomum, Heyl	V fr.
Coriandrus	Celiandre	Coriandrum sativum	-----	V ll.
Cornulus	Corunyer	Amelanchier ovalis	-----	V fr.
Cornus	Sanguinyol	Cornus sanguinea	-----	V fr.
Cornus cervi adusti	Corn de cérvol cremat	-----	Catheriacum	A ex.
Costus	Cost	Tanacetum balsamita	-----	V fu.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>* **</u>
Crasula	Cràsula	Sedum telephium	-----	V fu.
Crisomella	Codony	Malus citonius	Citonium	V fr.
Crisomollus	Albercoc	Prunus armeniaca	-----	V fr.
Crispula	Matricària	Crysanthemum parthenium	-----	V fu.
Cristallum	Cristall de roca	Si O ₂	-----	M pe.
Crocus	Safrà	Crocus sativus	-----	V fl.
Cubeba	Cubeba	Piper cubeba	-----	V fr.
Cucumer	Cogombre	Cucumis sativus	Albateche	V ll.
Cucumer asininus	Cogombre d'ase	Ecballium elaterium	-----	V fu.
Cucurbita	Carbassa	Cucurbita maxima	-----	V ll.
Cuscuta	Epitim	Cuscuta epithimum	-----	V fu.
Dactilus	Dàtil	Phoenix dactylifera	Finicus	V fr.fs.
Dampnum coctum	Llorer, baies	Laurus nobilis	Bacca laurus	V fr.
Dampnum	Llorer	Laurus nobilis	Folium lauri	V fu.
Darsenci	Canyella	Cin. Ceylanicum	Cinamomum	V es.
Daucus	Pastanaga	Daucus carota	-----	V ll.
Dental	Dental	Dentalium elephantium	-----	A pe.
Deronigium	Dorònic	Doronicum pardalianches	Doronigium	V fu.
Diagridium	Escamonea	Convolvulus scammonia	Scamonea	V ar.
Diptamus	Dictam	Dictamnus albus	-----	V fu.
Dragagantum	Adragant	Astragalus gummifer	-----	V go.
Dragontea	Dragonera	Arum dracunculus	Serpentaria, Luf	V fu.
Ebur, limaturas	Ivori, marfil	-----	-----	A os.
Ebulus	Èvol	Sambucus ebulus	-----	V fl.
Edera	Fulles i goma d'heura	Hedera helix	-----	V fu.go.
Edera, bacca	Baies d'heura	Hedera helix	-----	V fr.
Elacterium	Cogombre amarg	Ecballium elaterium	-----	V su.
Eleborus albus	El-lèbor verd	Helleborus viridis	Policaria	V ar.
Eleborus niger	El-lèbor negre	Helleborus niger	-----	V ar.
Elemni	Elemi	-----	-----	V go.
Ematite	Hematites	Fe ₂ O ₃	Scodenegei	M pe.
Endivia	Endivia	Cichorium endivia	-----	V fu.
Enula	Ènula	Inula helenium	-----	V ar.
Epatica	Herba fetgera	Hepatica nobilis	-----	V fu.
Epithimum	Epitim	Cuscuta epithimum	-----	V fl.fu.
Eruca	Ruca	Eruca sativa	-----	V ll.
Eruginum campana	Sutja	-----	-----	V te.
Es ustum	Coure cremat	CuO	-----	M me.
Esbrium	Flor de sàlvia	Salvia officinalis	Salvia	V fu.
Estaffisagria	Estafisagria	Delphinium stafisagria	Stafisagria	V ll.
Esula	Lleterola	Euphorbia helioscopia	-----	V fu.
Euforbium	Euforbi	Euphorbia resinifera	-----	V go.
Eupatorio	Eupatori	Eupatorium cannabinum	-----	V fu.
Evisci, radix	Arrel de Malví	Althaea officinalis	Altea, radix	V ar.
Faba	Fava	Vicia faba	-----	V ll.
Fandenegi	Orenga	Origanum vulgare	Origanum	V fu.fl.
Fel	Fel	-----	-----	A fe.
Feniculum	Fonoll	Foeniculum vulgare	Maratrum	V ll.
Fenugrecum	Fenigrec	Trigonella foenum-graecum	-----	V ll.
Feruzegium	Maragda	(SiO ₃ , Be ₂ , Al ₂)	Smaragda	M pp.
Ficus	Figa seca	Ficus carica	Carica	V fr.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>***</u>
Fenicus	Dàtil	Phoenix dactylifera	Dactilis	V fr.
Fisalidos	Filipèndula	Filipendula ulmaria	-----	V fu.
Flectidos	Forquilletes	Geranium columbinum	-----	V fu.
Fios eris	Flor de coure	CuO		M me
Folium	Fulles de l'India	Cinnamomum malabatum	Malabatum	V fu.
Fragula	Maduixera	Fragaria vesca	-----	V fu.
Fraxinus	Freixe	Fraxinus excelsior	-----	V fu.
Fu	Valeriana	Valeriana Dioscorides	Maturella	V fu.
Fumoterra	Fumària	Fumaria officinalis	-----	V fu. II.
Galanga	Galanga	Alpinia officinarum	-----	V ar.
Galbanum	Gàlban	Ferula galbanifera	Halab	V II.
Galia	Algàlia	-----	-----	V go.
Galla cupressus	Fruit de xiprer	Cupressus sempervirens	-----	V fr.
Gariofilus	Clau d'espècia	Eugenia caryophyllata	-----	V fl.
Gemma	Pedra preciosa	-----	-----	M pp.
Genciana	Genciana	Gentiana lutea	-----	V ar.
Gerse sepeptaria	Dragonera	Arum dracunculul	Dragontea, Luf, Ser.	V fu.
Gypsum	Guix	SO ₃ Ca 5H ₂ O	-----	M te
Git	Pebreta	Nigella sativa	Burungi, Nigela, Git	V II.
Gliconum	Poliol	Mentha pulegium	Pulegium	V fu.
Glutinus alzanac	Vesc	Viscum album	Viscum quercini	V fu.
Glutinum	Cola de peix	-----	-----	A go.
Gramen	Agram	Cynodon dactylon	-----	V ar.
Grana tinctoria	Cocinel·la	Coccinella	Quermes	A cr.
Granatum	Magrana	Punica granatum	Malus granatus	V fr.
Granatus	Granat	(SiO ₃) ₃ (AlFe) ₂ (FeMg) ₃	-----	M pp.
Granus solis	Mill de sol	Lithospermum officinale	Litospermatum	V II.
Guma arabiga	Goma aràbiga	Acacia seyal	-----	V go.
Gumma cedri	Resina de cedre	Cedrus libani	-----	V go.
Guta saponaria	Gutaperxa	-----	-----	V go.
Halab	Gàlban	Ferula galbanifera	Galbanum	V go.
Harmel	Ruda agrest	Ruta angustifolia	Piganum	V II.
Hasce	Farigola	Thymus vulgaris	Thymus, Asce	V fu. fl.
Heyl	Cardamom	Elettaria cardamomum	Cardamomus, Cordum.	V fr.
Herba benedicta	Herba de S. Benet	Geum urbanum	-----	V fu.
Herba gratia Dei	Graciola	Gratiola officinalis	-----	V fu.
Herba muscata	Sàlvia romana	Salvia sclarea	-----	V fu.
Herba paralysis	Primula	Primula veris	-----	V fu.
Herba de Sta. Maria	Balsamita	Tanacetum balsamita	Sinabar, Balsamita	V fu.
Herba tetrahit	Ortiga morta	Galeopsis tetrahit	-----	V fu.
Herba venti	Parietària	Parietaria officinalis	-----	V fu.
Hermodactili	Còlquic	Colchicum autumnale	Colquicum	V ar.
Iarum	Arum	Arum italicum	Aaron	V ar.
Ilafeos	Llapassa	Arctium lappa	Bardana, Personata	V ar. fu.
Ypericum	Pericó	Hypericum perforatum	Perforata	V fu.
Ipoquistidos	Hipocistide	Cytinus hypocistis	-----	V su.
Ireos	Lliri blau	Iris germanica	Lilium celestis	V ar. fl.
Iringus	Panical	Eryngium campestre	Secacul	V ar.
Yrundo	Oreneta	Hirundo rustica	-----	A cr.
Isculus	Llambric	Lumbricus terrestris	-----	A cr.
Yssopum h.	Lanolina	-----	-----	A gr.
Yssopus	Hisop	Hyssopus officinalis	-----	V fu.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>** **</u>
Yva artetica	Ivartètica	Ajuga chamaepitys	Camepiteos	V fu.
Iubiuba	Ginjol	Zizifus jujuba	-----	V fr.
Iusquiamus	Jusquiam	Hyoscyamus niger	-----	V fu. II.
Jaccintum sardinium	Jaccint de Sardenya	Si O ₂	-----	M pp.
Juniperus	Ginebró	Juniperus communis	-----	V fr.
Karabe	Succi.electre	-----	-----	V go.
Keiri	Dàtils	Phoenix dactylifera	Dactylum keiri	V fr.
Keysim	Levistic	Levisticum officinale	Ligusticum	V fu.
Kermes	Quermes	Coccinella	Grana tintorea	A cr.
Lacca	Goma laca	-----	-----	V go.
Lactuca	Lletuga	Lactuca sativa	-----	V fu. II.
Lactum mulier	Llet de dona	-----	-----	A la.
Lactum ovis	Llet d'ovella	-----	-----	A la.
Lactum vaccinum	Llet de vaca	-----	-----	A la.
Lapaceolum	Agriella	Rumex acetosella	Acetosa	V fu.
Lapdanum	Làdanum	-----	-----	V su.
Lapis alabastrum	Alabastre	CO ₃ Ca	-----	M pe.
Lapis armenia	Pedra armènia	-----	-----	M pe.
Lapis calaminaris	Calamina	SiO ₂ Zn OH ₂	-----	M pe.
Lapis calcis	Calç	CaO	-----	M pe.
Lapis lazuli	Lapislàzuli	-----	-----	M pe.
Lapis linzi	Pedra de linx	-----	-----	M pe.
Lapis stopacis	Topazi	Si O ₄ Al ₂ Fe OH ₂	-----	M pe.
Laserpitio	Laserpici	Laserpitium Deria	Silphium	V fu.
Laureola	Lloriola	Daphne laureola	Alpiados,	V fu.
Laurus	Llorer	Laurus nobilis	Dapnum	V fu.
Lemnia	Terra de Lemnos	Si ₂ O ₃ Fe ₂ H ₄	Terra siguli	M te.
Leucopiper	Pebre blanc	Piper	Piper album	V fr.
Levisticum	Levistic	Levisticum officinale	Keysim	V fu.
Lignum aloes	Fusta d'áloe	Aloexilon agallochum	Xiloaloes	V fs.
Ligustrum	Olivella	Ligustrum vulgare	-----	V fu.
Lilifagus	Salvia borda	Phlomis purpurea	Salvia agrestis	V fu.
Lilium celestis	Lliri blau	Iris germanica	Ireos	V ar. fl.
Lingua avis	Centinòdia	Polygonum aviculare	Proserpinata	V fu.
Lingua bovis	Paradella	Anchusa azurea	-----	V fu.
Lingua cervina	Llengua cèrvol	Phyllitis scolopendrium	-----	V fu.
Linum	Llinet	Linum usitatissimum	-----	V ll.
Liquiricia	Regalèssia	Glycyrrhiza glabra	-----	V ar.
Litargirium	Litargiri	Pb O	-----	M me.
Litospermatum	Mill de sol	Lithospermum officinale	Millium soli	V ll.
Luf plani	Dragonera	Arum dracunculus	Serpentaria, Dragon.	V fu.
Lupinus	Tramús	Lupinus albus	-----	V ll.
Lupulus	Llúpof	Humulus lupulus	-----	V su.
Mabathematicon	Col	Brassica oleracea	-----	V fu.
Macedonicum	Julivert bord	Apium petroselinum	Petro macedonico	V ar. II.
Macis	Macís	Myristica fragrans	-----	V fr.
Macropiper	Pebre llarg	Piper longum	Piper longum	V fr.
Malabathrum	Fulles índies	Laurus malabathrum	Foli inde	V fu.
Maiorana	Moraduix	Origanum maiorana	Samsucus	V fu.
Malum granatum	Magrana	Punica granatum	Granatum	V fr.
Malva	Malva	Malva sylvestris	-----	V fl. II.
Mandragora	Mandràgora	Mandragora officinarum	-----	V es.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>** **</u>
Mandrastum	Mentastre	Mentha suaveolens	-----	V fl.
Manna	Mannà	Fraxinus ornus	Tereniabin	V su.
Manna granata	Mannà en grà	Boswellia thurifera	-----	V su.
Maratrum	Fonoll	Foeniculum vulgare	Feniculum	V ll.
Margarita	Perla	-----	-----	M pp.
Marmor	Marbre	CO ₂ Ca	-----	M pe.
Marquasita aurea	Marcassita d'or	S ₂ Fe	-----	M me.
Mastix	Màstic	Pistacia lentiscum	-----	V go.
Matricaria	Camamilla	Matricaria chamomilla	-----	V fl.
Matrisilva	Mareselva	Lonicera implexa	-----	V fu.
Maturella	Valeriana	Valeriana Dioscorides	Fu	V fu.
Medulla cervina	Mèdul·la de cèrvol	-----	-----	A ca.
Medulla cruris vacce	Medul·la de pota de vaca	-----	-----	A ca.
Mel	Mel	-----	-----	- su.
Melancium	Niella	Nigella sativa	Nigella, Git, Burun.	V ll.
Melanopiper	Pebre negre	Piper nigrum	Piper nigrum	V fr.
Melilotus	Melilot	Melilotus officinalis	-----	V fu. ll.
Melo	Meló	Cucurbita melo	-----	V ll.
Melissa	Melissa	Melissa officinalis	Ozimi citrati	V fu.
Menta	Menta	Mentha piperita	-----	V fu.
Mentastrum	Mentastre	Mentha suaveolens	-----	V fu.
Meu	Herba del meu	Meum athamanticum	-----	V fu.
Mezereon	Olivella	Daphne mezereum	-----	V fu.
Micon	Meconi	Papaver somniferum	Opium	V su.
Milium solis	Mill de sol	Lithospermum p.coeruleum	Litospermatum	V ll.
Millefolium	Aquil·lea	Achillea millefolium	-----	V fu.
M. belericus	Mirabolà	Terminalia belerica	-----	V fr.
M. citrinus	Mirabolà	Terminalia citrina	-----	V fr.
M. emblicus	Mirabolà	Phyllanthus emblica	-----	V fr.
M. indicus	Mirabolà	Terminalia chebula	-----	V fr.
M. quebulus	Mirabolà	Terminalia chebula	-----	V fr.
Mirra	Mirra	Balsamodendron mirra	-----	V go.
Mirtilus	Mirtil	Vaccinium myrtillus	-----	V fr.
Mirtus	Murtra	Myrtus communis	-----	V fu.
Morum celsum	Mora de morer	Morus alba	Celsum	V fr.
Morum dulcium	Mora d'esbarzer	Rubus ulmifolius	Rubus	V fr.
Mumia	Mòmia	-----	-----	A ca.
Muscus	Almesc	Moschus moschiferus	-----	A ex.
Napum	Nap	Brassica napus	-----	V ll.
Nardus	Espicanard	Valeriana Jatamansi	Spica nardi	V fu.
Nasturtium	Crèixem	Nasturtium officinale	-----	V fu. ll.
Nenufer	Nenúfar	Nymphaea alba	-----	V fu.
Nepeta	Nepta	Nepeta cataria	-----	V fu.
Nespula	Nespres	Mespilus germanica	-----	V fr.
Nigella	Niella	Nigella sativa	Burungi, Git, Melan.	V ll.
Nitrum	Salnitre	NO ₃ K	-----	M sa.
Nux	Nou	Juglans regia	-----	V fr.
Nux indica	Coco	Cocos nucifera	-----	V fr.
Nux miristica	N.moscada	Myristica fragrans	Nux muscata	V fr.
Nux muscata	Nou moscada	Nux miristica	Nux myristicae	V fr.
Ocimum	Alfàbrega	Ocimum basilicum	Basilicon	V fu.
Ocimi citrati	Melissa	Melissa officinalis	Melissa	V fu.
Ocimi gariofilati	Alfàbrega petita	Ocimum minimum	-----	V fu.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>** *</u>
Ocimum regalis	Alfàbrega de fulla gran	Ocimum basilicum	-----	V fu.
Oculus populi	Gemmes de pollancre	Populus nigra	-----	V fu.
Offeum	Goma d'heura	Hedera helix	-----	V go.
Olibanum	Oliban	Boswellia carterii	Thus, Incensum	V go.
Opium	Opi	Papaver somniferum	Meconium	V su.
Opobalsamum	Resina bàlsam	Balsamodendron		
		Gileadense	-----	V go.
Opoponax	Opopònac	Opoponax chironium	-----	V go.
Ordeum	Ordí	Hordeum vulgare	-----	V ll.
Origanum	Orenga	Origanum vulgare	-----	V fu.
Orobonis lentici	Goma laca	-----	-----	V go.
Orobus	Erb	Vicia ervillia	-----	V ll.
Os cordi cervi	Os o cartilag del cor del cèrvol	-----	-----	A os
Ovum	Ou	-----	-----	A ou
Palma	Ram de palma	Phoenix dactylifera	-----	V fs.
Papaver	Cascall	Papaver somniferum	-----	V fr.ll.
Papaver album	Cascall blanc	P. somniferum var. album	-----	V fr.ll.
Papaver nigrum	Cascall negre	P. somniferum var. nigrum	-----	V fr.ll.
Passula	Pansa	Vitis vinifera	-----	V fr.
Pedes columbarium	Forquilles	Geranium columbinum	-----	V fu.
Pellem arietinam	Pell de moltó	Oves aries	-----	A pell
Penidia	terròs de sucre	-----	-----	V su.
Pentaphyllon	Cinc-en-rama	Potentilla reptans	Pes gallinaceum, Qui.	V fu.
Peonia	Peònia	Paeonia officinalis	-----	V ll.
Perforata	Pericó	Hipericum perforatum	-----	V fu.
Personata	Bardana	Arctium lappa	Bardana, Ilapheos	V ar.fu.
Persicaria	Persicària	Polygonum persicaria	-----	V fu.
Pes gallinaceum	Cinc-en-rama	Potentilla reptans	Pentaphyllon, Quin.	V fu.
Petroleum	Petroli	-----	-----	M --
Petroselinum	Julivert	Petroselinum crispum	-----	V ll.
Petro macedonico	Julivert bord	Apium petroselinum	Macedonico	V ll.
Peucedaneum	Fonoll de porc	Peucedanum officinale	-----	V ar.ll.
Phillis	Tàpera	Capparis spinosa	Caparis	V es.
Piganum	Ruda agrest	Ruta montana	Harmel	V fu.
Pimpinella	Pimpinella	Pimpinella saxifraga	-----	V fu.
Pineus	Pinyó	Pinus pinea	-----	V fr.
Pinus	Pi	Pinus halepensis	-----	V es.
Piper album	Pebre blanc	Piper album	Leucopiper	V fr.
Piper longum	Pebre llarg	Piper longum	Macropiper	V fr.
Piper nigrum	Pebre negre	Piper nigrum	Melanopiper	V fr.
Piretrum	Pelitre	Anacyclus pyretrum	-----	V fu.
Pistacea	Pistatxo, Festuc	Pistacia vera	-----	V fr.
Pix grece	Colofònia	-----	Colofonia, Tereben.	V go.
Pix ispanic	Pega hispànica	-----	-----	V go.
Pix navalis	Pega de calafat	-----	-----	V go.
Plantago	Plantatge	Plantago maior	-----	V fu.
Plantago aquae	Plantatge d'aigua	Alisma plantago-aquatica	-----	V fu.
Plumbum ustum	Plom cremat	PbO+SPb+SO ₂ , Pb	-----	M me.
Policaria maior	El-lèbor negre	Helleborus viridis	-----	V ar.
Policaria minor	El-lèbor blanc	Helleborus foetidus	Eleborus	V ar.
Polipodium	Polipodí	Polypodium vulgare	-----	V fu.
Politricum	Falzia de pou	Asplenium trichomanes	-----	V fu.
Polium	Poliol	Teucrium polium	-----	V fu.
Ponfiligos	Pedra de zinc	Zn+ZnO+CO ₂ , Zn	Tutia	M me.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>* **</u>
Portulaca	Verdolaga	Portulaca oleracea	-----	V fu.
Prassium	Malrubi	Marrubium vulgare	-----	V fu.
Propoleos	Pròpolis	-----	-----	- su.
Proserpinata	Centinòdia	Polygonum aviculare	Lingua avis	V fu.
Prunella	Aranyó	Prunus spinosa	-----	V fr.
Prunus	Pruna	Prunus domestica	-----	V fr.
Prunus damascenus	P.Damascena	Prunus domestica, var. damascena	-----	V fr.
Pssidia	Flor de magraner	Punica granatum	Balaustia	V fl.
Psilium	Saragatona	Plantago psyllium	-----	V ll.
Pulegium	Poliol d'aigua	Mentha pulegium	-----	V fu.
Pulegium montanum	Poliol	Teucrium polium	-----	V fu.
Quatuor semina frigida maiora	Les quatre llavor frígides majors	Semina lumbricorum	-----	V ll.
Quatuor semina frigida minora	Les quatre llavors frígides menors	-----	-----	V ll.
Quinque Foli	Cinc-en-rama	Potentilla reptans	Pentaphyllon, Pcs g.	V fu.
Radix filix	Arrel de falguera	Osmunda regalis	-----	V ar.
Radix raphani	Arrel de rave	Raphanus sativus	-----	V ar.
Radix siccidis	Arr.d'escabiosa	Knautia arvensis	-----	V ar.
Ramicedri	Sumitat de poncem	Citrus medica	-----	V fu.fl.
Rape	Blet	Atriplex hortense	-----	V ll.
Ravedseni	Ruibarbre	Rheum officinale	Reubarbarum	V ar.
Resina	Resina de pi	-----	-----	V go.
Reubarberum	Ruibarbre	Rheum officinale	Ravedseni	V ar.
Reuponticum	Rapòntic	Rheum Rhaponticum	-----	V ar.
Romeus	Rave rusticà	Armoracia rusticana	-----	V fu.
Ros ciriaci	Mannà del Liban	-----	-----	V su.
Ros marinus	Romani	Rosmarinus officinalis	Alkilil	V fu.fl.
Rosa	Rosa	Rosa centifolia	-----	V fl.
Rubia tintorum	Roja	Rubia tinctorum	-----	V ar.
Rubes	Mores d'esbarzer	Rubus fruticosus	Morum dulcium	V fr.
Rubum	Aranyoner	Prunus spinosa	-----	V fr.
Ruta	Ruda	Ruta graveolens	-----	V fu.ll.
Sal amoniac	Sal amoniac	CINH ₄	-----	M sa.
Sal gemma	Sal gemma	CINa	-----	M sa.
Sal indi	Sucré verge	Saccharum officinarum	-----	V sa.
Saliunca	Espiga cèltica	Valeriana celtica	Spica celtica	V fo.
Salix, corticis	Escorça de salze	Salix alba	-----	V es.
Salvia	Sàlvia	Salvia officinalis	-----	V fu.fl.
Salvia agrestis	Sàlvia	Salvia agrestis	-----	V fu.fl.
Sambucus	Sàuc	Sambucus nigra	-----	V fl.
Samsucum	Moradux	Origanum maiorana	Mayorana	V fu.fl.
Sandalum album	Sàndal blanc	Santalum myrtifolium	-----	V fs.
S. citrinum	Sàndal citri	Santalum album	-----	V fs.
S. rubru	Sàndal roig	Santalum rubrum	-----	V fs.
Sanguis drago	Resina drago	Dracaena draco	-----	V su.
Sanguis humanis	Sang humana	-----	-----	A vi.
Santonicum	Santònic	Artemisia cina	-----	V fu.
Safirum	Sàfir	Al ₂ O ₃	-----	M pp.
Sarcocola	Sarcocol·la	-----	-----	V go.
Satirion	Botonets de ca	Orchis morio	Testiculis vulpis	V ar.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NOM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>* **</u>
Saturegia	Sajolida	Satureia hortensis	Cimber, Timbra	V fu.
Savina	Savina	Juniperus sabina	-----	V fu.
Saxifraga	Saxifraga	Saxifraga granulata	-----	V fu.
Scabiosa	Escabiosa	Knautia arvensis	Radix siccidis	V ar.
Scamonea	Escamonea	Convolvulus scamonia	Diagridium	V ar.
Scariola	Escarola	Lactuca serriola	-----	V fu. II.
Scedenegi	Hematites	Fe ₂ O ₃	Ematites	M pe.
Scilla	Escil·la	Urginea maritima	Bulbus, Squilla	V ar.
Scolopendria	Llengua de cervo	Phyllitis scolopendrium	-----	V fu.
Scorpion	Escorpi	Buthus europeus	-----	A ca.
Scoria ferri	Escòria de ferro	-----	-----	M me.
Scordeum	All silvestre	Allium scordium	-----	V II.
Sebesten	Sebesten	Cordia mixa	-----	V fr.
Secacul	Panical	Eryngium campestre	Yringus	V ar.
Semina lumbricus	Llavors dels cucs	-----	Quatuor semina fri.	V II.
Sempervire	Consolva	Sempervivum tectorum	-----	V fu.
Sen	Senet	Cassia obovata	-----	V fu.
Sepum caprinu	Sèu de cabra	-----	-----	A gr.
Sepum yrcinum	Sèu de bòc	-----	-----	A gr.
Sepum pecorinum	Sèu de bestiar	-----	-----	A gr.
Sepum vaccinum	Sèu de vaca	-----	-----	A gr.
Sepum vitulis	Sèu de vedell	-----	Ansugia vitulis	A gr.
Serapinum	Resina sagapin	Ferula persica	-----	V go.
Serpillum	Serpoll	Thymus serpyllum	-----	V fu.
Seseli	Laserpici	Laserpitium siler	Siler montanum	V fu.
Seta cruda adus.	Seda verge cremada	-----	Siricus combustus	A ce.
Siler montanum	Laserpici	Laserpitium siler	Seseli	V fu.
Silfium	Asafetida	Ferula assafoetida	-----	V go.
Simphitum	Consolda major	Symphytum officinale	-----	V fu.
Sinabar	Herba Sta Maria	Tanacetum balsamita	Balsamita, H.S.Ma.	V fu.
Sinapis	Mostassa	Sinapis alba	Thessapeum	V II.
Sinonum	Llavor d'api	Apium graveolens	Synirnum	V II.
Siricus combust.	Seda crua cremada	-----	Seta cruda adusta	A ce.
Siseleos	Comi de Marsella	Seseli tortuosum	-----	V II.
Smyrnis	Aleixandri	Smyrnum olusatrum	-----	V II.
Solatrium	Morella negra	Solanum nigrum	-----	V fu.
Sorbus	Serves	Sorbus domestica	-----	V fr.
Smaragda	Maragda	(SiO ₂)Al ₂ Be ₂	Feruzegium	M pp.
Spaltus	Betum de Judea	-----	-----	M go.
Sparagus	Espàrrec	Asparagus officinalis	-----	V ar.
Spargula	Herba prima	Rubia peregrina	-----	V fu.
Spica celtica	Espiga cèltica	Valeriana celtica	Saliunca	V fu.
Spica nardi	Espicanard	Valeriana Jatamansi	Nardus	V fu.
Spodium	Ullal d'elefant, cremat	-----	-----	A ce.
Sponsa solis	Herba berruguera	Heliotropium europaeum	-----	V fu. II.
Squilla	Escil·la	Urginea maritima	Bulbus, Scilla	V ar.
Squinantum	Palla de la Meca	Andropogon criophorus	-----	V fu. II.
Stafisàgria	Estafisàgria	Delphinium staphisagria	Estafissàgria	V II.
Sticados	Caps d'ase	Lavandula stoechas	-----	V fu. II.
Stincus	Llanguardaix o cocodril petit, procedent del Nil	----	-----	A ca.
Stipterea	Alum	(SO ₄) ₂ AlK	Alumen	M te.
Storax calamita	Bàlsam estirax	Styrax officinale	-----	V su.
Storax rub.	Estorac roig	Styrax benzoin	-----	V su.
Sucaha	Acàcia	Acacia vera	Acassia	V su.
Sulfur vivum	Sofre natiu	S	-----	M te.

<u>NOM CONCÒRDIA</u>	<u>NOM CATALÀ</u>	<u>NÒM CIENTÍFIC</u>	<u>SINÒNIM</u>	<u>** *</u>
Sumac	Sumac	Rhus coriaria	-----	V fu.
Synimis	Llavor d'api	Apium agrestis	Sinonum	V ll.
Tamarindus	Tamarinde	Tamarindus indica	-----	V fr.
Tamariscum	Tamariu	Tamarix gallica	-----	V fu.
Tartarum	Tartrà	-----	-----	V
Terebentine	Colofònia	-----	Colofonia, Pix grec.	V go.
Tereniabin	Mannà	Fraxinus ornus	Manna	V su.
Terra sigillata	Terra segellada	-----	-----	M te.
T. siguli	Terra de Lemnos	SiO ₂ Al ₂ H ₄ , SiO ₂ Fe _{2H4}	Lemnia	M te.
Testiculus vulp.	Botonets de ca	Orchis mascula	Satirion	V ar.
Thessapeo	Mostassa blanca	Sinapis alba	Sinapis	V ll.
Thimiamata	Estorac en pà	Styrax benzoï	-----	V go.
Thyrus	Escorçó	Vipera	-----	A ca.
Thimus	Farigola	Thymus vulgaris	Hasce, Asce	V fu.
Timbra	Sajolida	Satureia hortensis	Cimber, Satureia	V fu.
Triafilon acet.	Agreta	Oxalis acetosella	Aleluya	V fu.
Tribulus marinus	Nou d'aigua	Tribulus aquaticus	-----	V fu.
Turbit	Turbit	Ipomaea turpethum	-----	V ar.
Turmentilla	Tormentil·la	Potentilla erecta	-----	V fu.
Tus	Encens	Boswelia sacra, B. thurifera	Incensum, Olibanum	V go.
Tuthia	Oxid de zenc	ZnO	Ponfiligos	M me.
Umbilicus marinus	Conquilla de Venus	Conchlea calata	Vena adusta	A pe.
Umbilicus veneris	Barretets	Umbilicus pendulinus	-----	V fu.
Urtica	Ortiga	Urtica dioica, U urens	-----	V fu.
Valeriana	Valeriana	Valeriana officinalis	-----	V ar.
Vena adusta	Conquilla de Venus	Conchlea calata	Umbilicus marinus	A pe.
Vermicularis	Crespinel·l.	Sedum album	-----	V fu.
Vincetoxicum	Herba del veri	Vincetoxicum hirundinaria	-----	-----
V fu.				
Viola	Violeta	Viola odorata	-----	V fl.
Viride eris	Verdet de coure	Cuo CO ₃ Cu	-----	M me
Viscum quercinum	Vesc	Viscum album	Glutinus alzanac	V fu.
Vitriolum	Sulfat de ferro	SO ₄ Fe	Vitriolum romanum	M te.
Vulpes	Guineu	Vulpes vulpes	-----	V ca.
Xicorea	Xicoira	Cichorium intybus	-----	V ar.
Xiloaloes	Fusta d'àloe	-----	Cassia lignea	V fu.
Xilobalsamum	Fusta de bàlsam	Balsamodendron opobalsamum	Aspalatum	V fs.
Xilocassia	Fusta de cassia	Cinamomum Ceylanicum, var cassia	Cassia lignea	V fs
Zedoaria	Zedoària	Zedoaria officinalis	Zurumbet	V ar.
Zinziber	Gingebre	Zingiber officinale	-----	V ar.
Zuccararia	Agnocast	Vitex agnus castus	Agnus castus	V fu.fl.
Zucarum	Sucre	-----	-----	V su.
Zucarum tabarzet	Sucre purificat	-----	-----	V su.
Zumac	Sumac	Rhus coriaria	Anagodam	V ar.fu.
Zurumbet	Zedoària	Zedoaria officinalis	Zedoaria	V ar.

ÍNDIX GENERAL

PRÒLEG	9
JUSTIFICACIÓ I PROPÒSIT	11
PRIMERA PART:	
ESTUDI DE LA CONCÒRDIA	13
INTRODUCCIÓ HISTÒRICA	15
Les Concòrdies de Barcelona	15
El redescobriment de la Concòrdia de 1511	16
Els estudiosos de l'obra	18
Un únic antecedent	19
DESCRIPCIÓ GENERAL I PARTS DE CONCÒRDIA	21
AUTORIA DE LES RECEPTES	29
Revisió de les fonts	32
Les receptes	38
ESTRUCTURA DEL TEXT	41
Grup Primer	41
Grup Segon «De specibus lohot»	42
Grup Tercer «De sirupis»	43
Grup Quart «De colliris»	43
Grup Cinquè «De trociscis»	44
Grup Sisè «De pillotis»	44
Grup Setè «De unguentis et cerotis»	45
Grup Vuitè «De emplaustris»	45
Grup Novè «De oleis»	46
Índex	47
ERRADES DETECTADES EN EL TEXT	49
LA MATÈRIA FARMACÈUTICA	53
Simples	54
Compostos	55
COMENTARIS FINALS	57
SEGONA PART:	
TRANSCRIPCIÓ I TRADUCCIÓ DE LA CONCÒRDIA	59

BIBLIOGRAFIA	421
BIBLIOGRAFIA GENERAL	421
BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA	422
BIBLIOGRAFIA DE SUPORT	423
APÈNDIXS	427
APÈNDIX I. Relació dels autors de les receptes de la Concòrdia	429
APÈNDIX II. Relació d'errades detectades en el text original	439
APÈNDIX III. Llistat dels simples realitzat a partir del fitxer	449

Præfens compendiū sine receptarium Apo-
tecariorū Barchinone. Impressum fuit ꝑ Carolum amorosū
stantib⁹ consulisbus ⁊ dicti collegij administratoribus : Bar-
briele Banyol ⁊ Michaele Xanto Vicesima. ij. Mēsis Octos-
bris. Anno. M. D. xj. Aus glorioso ⁊ oipotenti Deo.

Editada amb el suport de